01- KATHI_20-12_KATHI NEW 23/12/15 23:54 Page 1

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

72 ΕΓΧΡΩΜΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ,

Παρασκευή 25 - Κυριακή 27 Δεκεμβρίου 2015 • Ετος 6ο • Αρ. φύλλου 377

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy €1,50 (Απλή έκδοση) €2,90 (Βασική) €3,90 (Πλήρης)

ΣΗΜΕΡΑ

Στόχος για λύση μέχρι τον Ιούνιο

Σε τελικό πάρε-δώσε μέχρι Μάρτιο και μετά δημοψηφίσματα εκτιμούν υψηλόβαθμες πηγές στις δύο πλευρές

Το πόσο κοντά ή μακριά βρισκόμαστε από ενδεχόμενη λύση του Κυπριακού αποτελεί ερώτημα που απασχολεί τόσο την κεντρική πολιτική σκηνή της χώρας όσο και την κοινωνία. Οι πληροφορίες από το εσωτερικό και από το διεθνή παράγοντα συντείνουν στο ότι στόχος είναι η λύση μέχρι τον Ιούνιο. Πολιτικές πηγές εκτιμούν ότι η διεξαγωγή

Μεχμέτ Αλί Ταλάτ: «Η Τουρκία και ο Ερντογάν είναι προβλεπόμενοι, υποστηρίζουν τη λύση εφόσον θεωρούν πως είναι και προς όφελός τους».

των εκλογών θα καθυστερήσει τις εξελίξεις, όταν την ίδια στιγμή, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» από τις Βρυξέλλες , επιτροπή για το Κυπριακό έχει δημιουργηθεί σε κάθε μία από τις Γενικές Διευθύνσεις και στον τομέα της κάνει, εκτός των άλλων, και ασκήσεις προσομοίωσης στη λογική ότι το Κυπριακό έχει λυθεί. **Σελ. 4**

Ας συμβάλουμε, λοιπόν, στην αγάπη!

Καλά Χριστούγεννα! Με δέντρα στολισμένα στους δρόμους της ζωής ολονών κι Άγιους Βασίληδες να χαϊδεύουν τα όνειρα των παιδιών μας. Κι αν βιώνουμε δύσκολα, καλό είναι να τροχίζουμε το πείσμα στη θέληση και να μην ξεχνούμε πως η κατοχή και η προσφυγιά που βιώνουμε σαράντα χρόνια συνεχίζεται με φόρο αίματος στη γειτονιά μας κι ακρογιαλιές της Μεσογείου ξεβράζουν ακόμα μωράκια, θυσία στον ίδιο Ηρώδη. Όσο μπορούμε ας συμβάλουμε, λοιπόν, στην αγάπη για τον συνάνθρωπό μας, αυτόν που είναι δίπλα μας, αλλά και κάποια χιλιόμετρα μακρύτερα, γιατί, όπως λέει κι ο ποιητής, «στην κακιά τη μοιρασιά πάντοτε ο Θεός ζημιώνεται»...

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

Ο Γιαννάκης Ομήρου στην «Κ»

Εκτός πλαισίου αρχών ο Νίκος Αναστασιάδης

Επικριτικός έναντι του Προέδρου Αναστασιάδη εμφανίζεται ο πρόεδρος της Βουλής σε συνέντευξή του στην «Κ». Τον καταγγέλλει για αθέτηση προεκλογικών δεσμεύσεων στο Κυπριακό, αλλά και για ανεπαρκείς χειρισμούς στη διαχείριση θεσμικών ζητημάτων. Ο Γιαννάκης Ομήρου ταυτόχρονα επιχειρεί να προσγειώσει όσους εξακολουθούν να ελπίζουν σε θετική κατάληξη των συνομιλιών τους αμέσως επόμενους μήνες. Οι υπαναχωρήσεις Ακιντζί και οι γνωστές τουρκικές θέσεις δεν επιτρέπουν αισιοδοξία, δηλώνει. **Σελ. 10**

Ο Γιώργος Βασιλείου στην «Κ»

Εφικτή η εξεύρεση λύσης τον Μάρτιο

Ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας Γιώργος Βασιλείου είναι πεπεισμένος πως η λύση είναι εφικτή μέχρι το Μάρτιο και προτρέπει να αναβληθούν οι βουλευτικές εκλογές για να μην χαθεί και αυτή η ευκαιρία. Προειδοποιήσεις, όμως, ο Γιώργος Βασιλείου απευθύνει και προς τον Ακιντζί για να μην οδηγήσει σε αδιέξοδο τις συνομιλίες. **Σελ. 6**

ΑΝΤΡΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ ΣΤΗΝ «Κ»

Τέλος Ιανουαρίου τα βοηθήματα από τον Φορέα

Η Πρώτη Κυρία Άντρη Αναστασιάδη επιτελεί το φιλανθρωπικό της έργο, ενισχύοντας ανθρώπους και ομάδες μέσα και από τον Φορέα Κοινωνικής Στήριξης, που θα ξεκινήσει να δίνει τα πρώτα βοηθήματα στους δικαιούχους τον Ιανουάριο. Στη συνέντευξή της στην «Κ», μιλάει για τις στιγμές που πέρασε στο Προεδρικό, τη σύζυγο Ακιντζί και τον στόχο της λύσης. **Σελ. 9**

ΓΡΑΦΟΥΝ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Λύση την άνοιξη

ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ
Καταργώ τα Χριστούγεννα

ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
Ορόσημο το 2016 για τα προβληματικά δάνεια

ΜΕΛΑΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
Καλά Χριστούγεννα

ΕΛΕΝΗ ΞΕΝΟΥ
Να μη μολύνουμε το πέρασμά μας

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ
Κλείστε τα κοινωνικά παντοπωλεία

ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ
Μία Olivia Pope θα τους έσωζε;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Μ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Ποιον Συναγερμό θέλουμε;

ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ
Ελληνοτουρκικές εκκρεμότητες

ΚΩΣΤΑΣ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗΣ
Εκκλησιαστικά επίκαιρα

Πολιτική με posts και hashtags

Κοινωνικά δίκτυα αντί ΜΜΕ

Η επικοινωνιακή πολιτική έστω και αργοπορημένα αλλάζει άρδην στην Κύπρο με τα πολιτικά πρόσωπα να χρησιμοποιούν, πλέον, νέες επικοινωνιακές μεθόδους, ούτως ώστε να περάσουν τα δικά τους μηνύματα στους πολίτες. Η προεκλογική περίοδος κινείται πια στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και περιορίζει τον ρόλο της στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. **Σελ. 11**

Πολιτική αστάθεια στην Ισπανία

Τέταρτη οικονομία του ευρώ

Η πολιτική αβεβαιότητα είναι η κληρονομιά που αφήνει το 2015 στον ευρωπαϊκό Νότο. Οι πρόσφατες βουλευτικές εκλογές στην Ισπανία άνοιξαν ένα νέο κεφάλαιο αβεβαιότητας για τη χώρα που αντιπροσωπεύει την τέταρτη οικονομία της Ευρωζώνης. Ο κεντροδεξιός πρωθυπουργός Μαριάνο Ραχόι πασχίζει να σχηματίσει κυβέρνηση. **Σελ. 23**

Λίγες αλλά καλές οι διαμεσολαβήσεις

Στο 86% η επιτυχία στον Συνεργατισμό και στο 79,1% στις τράπεζες

Με αργά αλλά σταθερά βήματα αυξάνεται ο αριθμός των φυσικών προσώπων που επιλέγουν να αποταθούν για διαμεσολάβηση, ώστε να επιλύσουν τα θέματα της αναδιάρθρωσης των δανείων τους με τις εμπορικές τράπεζες και τον Συνεργατισμό. Τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του θεσμού, συνολικά 110 υποθέσεις έτυχαν διαμεσολάβησης, εκ των οποίων οι 64 αφορούσαν σε συνεργατικά ιδρύματα και οι 46 σε εμπορικές τράπεζες. Στον Συνεργατισμό επιτυχή κατάληξη είχαν 37 υποθέσεις από τις 43 που ολοκληρώθηκαν και στις εμπορικές τράπεζες από τις 24, 19 ήταν επιτυχημένες. **Οικονομική, σελ.4**

Νέα διλήμματα και συμμαχίες στη Ν.Δ.

ΑΠΕ

Σκληρή μάχη συμμαχιών και διλημμάτων από τους κ. Ευάγγελο Μεϊμαράκη και Κυριάκο Μητσοτάκη προοιωνίζεται η αναμέτρηση του β΄ γύρου για την ηγεσία της Ν.Δ., ενώ στο παρασκήνιο διακινείται πλήθος σεναρίων για τους σχεδιασμούς και τον ρόλο που είναι πιθανόν να διαδραματίσει στο μέλλον ο πρώην πρωθυπουργός Κώστας Καραμανλής. **Σελ. 19**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η ελπίδα των Χριστουγέννων

Το μήνυμα και η ελπίδα που εκπέμπει η σημερινή μέρα έχει ακόμη πολλούς αποδέκτες και δεν εξαντλείται. Η χώρα είναι έτοιμη να πάρει την τελευταία στροφή μιας χρονιάς που έφερε δυσκολίες, οι οποίες, εν πολλοίς, ήταν προϋπολογισμένες από χρονιές περασμένες. Παρόλα αυτά, παραμένουν οι απτές δυσκολίες της καθημερινότητας για πολλούς από τους συνανθρώπους μας, οι οποίοι θα προστρέξουν στα κοινωνικά παντοπωλεία και σε συγγενείς ή φίλους για βοήθεια. Είμαστε μία μικρή χώρα με όλες τις περγαμηνές για να γίνουμε μία ευλογημένη χώρα. Στο μεσοδιάστημα, ας γίνουμε η χώρα για τους ανθρώπους της, όπου το αίσθημα της δικαιοσύνης απευθύνεται σε όλους, η αξιοκρατία και ισονομία επικρατούν και η αλληλοβοήθεια εννοείται. Αυτά αποτελούν τα σημαντικότερα αγαθά όλων και την ελπίδα που θέλουμε να κρατήσουμε ζωντανή αυτά τα Χριστούγεννα. Χρόνια Πολλά.

Εποχή για «καλέσματα»

Σελ. 11

Την Κυριακή 3 Ιανουαρίου με την «Κ»

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΙΣΤΟΡΙΑ

Η πλατεία της Λευκωσίας μας ξανασυστήνεται

Η πλατεία Μεταξά και κατόπιν Ελευθερίας έχει συνδεθεί με τόσα ιστορικά γεγονότα που έζησε η Κύπρος και κάθε φορά ανακαλύπτεις μυστικά της. Η «Κ» παρουσιάζει την ιστορία της Πλατείας από το πρώτο άνοιγμα στα τείχη μέχρι και σήμερα.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

«Θα σας κάψουμε τις πόλεις»

Η Κυριακή Σιοπαχά, μία νέα φωτογράφος στην πρώτη της ατομική Έκθεση στην IsNotGallery μας δείχνει το ελληνικό φως και το λευκαδίτικο τοπίο αλλιώς.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Μία θαλασσινή περιπέτεια

Η γέννηση του κλασικού έργου «Μόμπι Ντικ» έγινε ταινία από τον βραβευμένο με Οσκαρ σκηνοθέτη Ρον Χάουαρντ

ΚΡΙΤΙΚΗ Θέατρο, μουσική, βιβλίο, τηλεόραση, κινηματογράφος

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

'Ενα με σένα.

02-KATHI NEW_Master_cy 23/12/15 21:22 Page 2

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Λύση την άνοιξη

Αναζήτησα απαντήσεις στο ερώτημα που στην παρούσα συγκυρία προκύπτει για λύση του Κυπριακού το συντομότερο, καθώς ολοένα και περισσότεροι εκ των εμπλεκομένων με τον έναν ή τον άλλον τρόπο θεωρούν ότι η λύση και τα δημοψηφίσματα μπορούν να προηγηθούν των βουλευτικών εκλογών του προσεχούς Μαΐου, χωρίς καθόλου να συνδέονται, έστω έμμεσα, με τη ρύθμιση που θα προκύψει μετά το τέλος του πολέμου σε Συρία-Ιράκ, την οποία, ποιητική αδεία, ονόμασα «μικρή Γιάλτα». Οι τοποθετήσεις που προκύπτουν από το διπλωματικό τοπίο των εμπλεκομένων στις διεργασίες γύρω από το Κυπριακό διαφωνούν με την εκτίμηση ότι η Τουρκία στην παρούσα συγκυρία, που όλοι οι άλλοι ζητούν στρατιωτικές διευκολύνσεις από την Κύπρο στον πόλεμο κατά του ISIS, δεν θα αποσύρει τα κατοχικά στρατεύματα, στο πλαίσιο μιας συμφωνίας λύσης. Οι ξένοι διπλωμάτες με τους οποίους μίλησα θεωρούν ότι η λύση του Κυπριακού ουδόλως επηρεάζεται ή και εξαρτάται από την κατάληξη των διαδραματιζομένων στην ευρύτερη περιοχή.

Όταν τίθεται το ζήτημα της ασφάλειας-εγγυήσεων ως κεφαλαιώδες, οι απαντήσεις που ακούγονται, στο αντίθετο συγκλίνουν. Στο πλαίσιο αυτό προκύπτει ότι η σχετική φόρμουλα Αθήνας-Λευκωσίας, διά της οποίας προτείνεται στο Συμβούλιο Ασφαλείας να διασφαλίσει την εφαρμογή της λύσης ενεργώντας υπό το Κεφάλαιο 7 του καταστατικού χάρτη των Η.Ε., προσκρούει, όπως μας ελέχθη, στη Γαλλία που ως μέλος των 5 του Σ.Α. δεν την αποδέχεται προβάλλοντας ως αναντίλεκτο γεγονός ότι μία χώρα μέλος της Ε.Ε. δεν χρειάζεται περαιτέρω εγγυήσεις. Οι διπλωματικές πηγές εκτιμούν ότι και η Τουρκία είναι έτοιμη για λύση, ιδιαίτερα σε μία συγκυρία που έχει ανοικτά πολλά μέτωπα και λύση του Κυπριακού θα συμβάλει στις ευρωπαϊκές της βλέψεις, γι' αυτό και «προσδοκούν» ότι οι διαπραγματεύσεις Αναστασιάδη-Ακιντζί μπορούν να δώσουν λύση μέσα στην προσεχή άνοιξη. Σε αυτές τις εκτιμήσεις συνηγορεί και πηγή του προεδρικού περιβάλλοντος στην Άγκυρα, η οποία, μεταξύ άλλων, σημειώνει: «Οδηγούμαστε με γοργούς ρυθμούς σε λύση. Η Τουρκία υποστηρίζει αυτήν την πορεία». Η λύση, σύμφωνα με την ίδια πηγή, θα είναι ομοσπονδιακή διασφαλίζοντας το διζωνικό χαρακτήρα της νέας πολιτειακής δομής, στοιχείο μεγάλης σημασίας για την τουρκική πλευρά. Ένα άλλο ζήτημα που δεν φαίνεται να δημιουργεί μεγάλες ανησυχίες στο διπλωματικό πεδίο είναι τα οικονομικά της λύσης. Το επιχείρημα που προβάλλεται είναι ότι σε μία χώρα με ανοικτό πρόβλημα όπως η Κύπρος, ουδείς ρισκάρει να επενδύσει. Η λύση, όμως, θα προσελκύσει μεγάλο κύμα ξένων επενδύσεων και συνεπώς και εισοδημάτων, αφού θα υπάρξει ένα ασφαλές περιβάλλον με την Τουρκία να είναι μέρος του.

Εκείνο, όμως, το οποίο δίνει αποκαλυπτικές απαντήσεις στο ερώτημα περί του επείγοντος της λύσης είναι οι εκτιμήσεις τριών παραγόντων με γνώση του περιβάλλοντος των υδρογονανθράκων, μεταξύ των οποίων και πηγής της Λευκωσίας. Επισημαίνεται, συναφώς, ότι τα νέα δεδομένα που προέκυψαν μετά την ανακάλυψη του μεγάλου κοιτάσματος στο γειτονικό αιγυπτιακό Ζορ προκάλεσαν ανανεωμένο ενδιαφέρον στις μεγάλες εταιρείες για την, πολλά υποσχόμενη πλέον, κυπριακή ΑΟΖ. Οι εταιρείες θεωρούν αναγκαίο ένα ασφαλές περιβάλλον επενδύσεων με λυμένο το Κυπριακό, καθότι η πραγμάτωση των σχεδιασμών τους χρειάζεται μεγάλες επενδύσεις, οι οποίες δεν μπορούν να τίθενται υπό την αίρεση κάποιου Μπαρμπαρός. Τοιουτοτρόπως, υπηρετούνται και τα συμφέροντα εγγυητριών και μη δυνάμεων! Οψόμεθα, το 2016 είναι επί θύραις!

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Τα ξεσπάσματα, τα ξεκαθαρίσματα και ο επίμονος καναλάρχης

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ

Στον λόφο της εξουσίας η μία ένταση διαδέχεται την άλλη. Ο Νίκαρος, αν και healthy και χαμογελαστός τις περισσότερες φορές, έχει ξεσπάσματα! Τη μία είναι οι συμφωνίες και διαφωνίες για την ΑΗΚ και η αποκρατικοποίηση της Cyta, την άλλη τα προβλήματα με την οικονομία, τα κονταροκτυπήματα του Σωκράτη με τον Οδυσσέα και η χαίνουσα πληγή με τη διοικήτρια Χρυστάλλα... Τις τελευταίες εβδομάδες, όμως, η κατάσταση έχει γίνει χειρότερη. Όπως με πληροφορεί ο κ. Πάμπος: «το κερασάκι στην τούρτα είναι ο Μουσταφά που το παίζει πρόεδρος! Από εκείνη την ημέρα που έπεσε το τηλεφώνημα για το χαλλούμι, ο Νίκαρος το φυσάει και δεν κρυώνει. Τώρα ετοιμάζεται να πάει και στο Νταβός με πρόσκληση που του εξασφάλισε ο Άιντε... Είναι να μη θυμώνεις;».

Σύμφωνα με τα όσα άκουσε ο κ. Πάμπος, «μετά το τελευταίο χουνέρι ο Νίκαρος του το έχει ταμένο του Άιντε» και όπως είναι σε θέση να γνωρίζει «η παρέμβαση στον Άιντε για να κληθεί ο Μουσταφά έγινε από τον ίδιο τον Νταβούτογλου, με τον οποίο ο σύμβουλος έχει φιλικές σχέσεις!». Απογοητευμένος από τις εξελίξεις ο κ. Πάμπος ξέσπασε προχθές: «Τι να σας πω, τον λυπούμαι κιόλας. Του παίρνω ένα ποτηράκι κόκκινο κρασί και νιώθω πως εκείνο που χρειάζεται άμεσα είναι ουίσκι, το οποίο προς τιμή του αποφεύγει σταθερά πια. Θα αντέξει πολύ, όμως, να το αποφεύγει όταν αρχίσει η χορωδία Παπαδόπουλου -Σιζόπουλου-Λιλλήκα τα σχόλια για την αναβάθμιση του Μουσταφά; Ιδιαίτερα όταν δεν θα έχουν και τόσο άδικο;».

Πηγή μου από την Πινδάρου, πάντως, ανησυχεί έντονα με τις εξελίξεις και δεν τις κρύβει. Ακόμα και ο Φούλης ακούστηκε, σύμφωνα με την πηγή, να διερωτάται φωναχτά: «Ποιος επιτέλους διοικεί αυτό τον τόπο;». Η μάνταμ του Φούλη, πάντως, ξεκαθάρισε πως οι ολιγοήμερες διακοπές των γιορτών είναι κάτι περισσότερο από απαραίτητες για επαναφόρτιση. Όπως λέει, με τη νέα χρονιά το πρώτο που έχει να αντιμετωπίσει ο αρχηγός δεν είναι τόσο τις αψιμαχίες για το ψηφοδέλτιο, αλλά το ξεκαθάρισμα με την κυβέρνηση του Νίκαρου!

Χωρίς να μου δίνει περισσότερες πληροφορίες, με ενημέρωσε ότι ο Φούλης θέλει να ξεκαθαρίσει άμεσα ποιοι από τους υπουργούς θα εντάχθούν στο ψηφοδέλτιο, άρα θα αποχωρήσουν από την κυβέρνηση και,το κυριότερο, πότε η κυβέρνηση θα λειτουργήσει σωστά και «θα σταματήσει να διώχνει κόσμο από τον ΔΗΣΥ».

Από την Πινδάρου μαθαίνω και άλλα. Ότι ο Φούλης ανησυχεί μήπως ο υπόγειος πόλεμος του Σωκράτη και Νίκαρου με τους καναλάρχες θα αρχίσει να αντανακλάται και στον ΔΗΣΥ. Και το θέμα ετοιμάζεται να το θέσει ως πρώτο στην επόμενη συνάντηση με τον Νίκαρο. Θα μεταφέρει, άραγε, και το μήνυμα του επίμονου καναλάρχη;

Πληροφορίες μου από πηγή κοντά στον πρίγκιπα Νικόλαο αναφέρουν πως στις λίστες που επεξεργάζεται υπάρχει και το όνομα γυναίκας, η οποία προορίζεται να λειτουργήσει ως το αντίπαλον δέος της Ειρήνης Χαραλαμπίδου, εάν και εφόσον εκλεγεί. Αν και ο πρίγκιπας έχει αλλεργία σε ό,τι αφορά στην πρώην χριστοφικιά τηλεαστέρα, είδε ότι «το πείραμα με κάποια που φωνάζει συνεχώς, ακόμα και χωρίς λόγο» έχει πετύχει, αν μη τι άλλο, στο να ακούγονται οι απόψεις του κόμματος.

Η ίδια πηγή υποστηρίζει ότι εάν ο πρίγκιπας ήθελε θα μπορούσε να έχει την αρσενική εκδοχή της Χαραλαμπίδου, τον Κουλία, χωρίς, μάλιστα, ιδιαίτερο κόπο. «Φαίνεται ,όμως, πως οι εσωτερικές αντιδράσεις για επάνοδο του αντάρτη Κουλία δεν λένε να κοπάσουν» υποστήριξε.

Μια και αναφέρθηκα στον Κουλία, θυμήθηκα την αναφορά που έκανε στο βιβλίο του Κωστή Χατζηκωστή «Έξι Προεδρικά Πορτραίτα», κατά την ομιλία του στη Βουλή ο Ζαχαρίας Κουλίας. Για να είμαι ειλικρινής, είναι ο μόνος που άκουσα να κάνει αναφορά σ' αυτό. Και δεν μίλησε για κανένα από τα έξι πορτραίτα που ζωγράφισε με λέξεις ο Κωστής. Μίλησε για την έκθεση του Νικάτ Ερί που περιλαμβάνει το βιβλίο, την οποία θεωρεί προφητική για όσα μας κάνουν οι Τούρκοι τα τελευταία 60 χρόνια.

Ωστόσο, όπως μαθαίνω από το μέγαρο του Ολύμπιου Δία, ο Κωστής κρίνει πως οι απολίτιστοι Κυπραίοι δεν εκτίμησαν όσο έπρεπε το βιβλίο του και τη συμβολή του στο ιστορικό γίγνεσθαι του τόπου. Ο πληροφοριοδότης μου προβλέπει πως το μέλλον του θα είναι να εκτυπωθεί σε χιλιάδες (θυμάστε το πράσινο βιβλίο του Καντάφι;) και να συνοδεύει μία κυριακάτικη έκδοση της Σημερινής, η οποία έχει από τώρα αποφασιστεί ότι θα πωλήσει πολλά.

ΚΟΥΪΖ: Με ποιον ευρωβουλευτή τα έχουν βάλει κάποιοι στο κόμμα του; Αιτία είναι, όπως υποστηρίζουν, το ότι έχει ρίξει μαύρη πέτρα πίσω του από τότε που πήγε στις Βρυξέλλες. Αναμένουν, μάλιστα, εξηγήσεις, αμέσως μετά τις γιορτές...

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή: **ΜΙΧΑΛΗΣ Ν. ΚΑΤΣΙΓΕΡΑΣ**

49 χρόνια πρίν στην «Κ»

25.XII.1966

ΚΑΡΑΝΤΩΝΗΣ ΓΙΑ ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟ: (Κριτικό σημείωμα του Ανδρέα Καραντώνη για την επανέκδοση των ποιημάτων του Νίκου Εγγονόπουλου «Μην ομιλείτε εις τον οδηγόν» – «Τα κλειδοκύμβαλα της σιωπής», από τον «Ικαρο».) «Το αιματόχρωμο εξώφυλλο της έξοχα τυπωμένης αυτής συλλογής· οι πορφυρές ανταύγειες των πέντε, εκτός κειμένου πινάκων που την παραστέκουν, μα προ παντός τα ίδια τα ποιήματα με τον πληροφοριακό απόλογο που τα συνοδεύει, μας ανακαλούν στους θυελλώδεις καιρούς του ελληνικού ποιητικού και ζωγραφικού υπερρεαλισμού. Ενας από τους πρωταγωνιστάς και τους πρώτους αυθεντικούς διδασκάλους της "μοντέρνας τέχνης" στην Ελλάδα, ο Νίκος Εγγονόπουλος. Το κόκκινο πανί του ταύρου, για την εποχή εκείνη – στα 1938. Δέχτηκε τις περισσότερες και τις πιο ορμητικές επιθέσεις και λοιδορίες για τους στίχους του. Τον είπανε τρελλό, παράλογο, τερατολόγο, φαρσέρ, κωμωδό. Τον "ανεβάσανε" σαν περίπτωση και στην επιθεώρηση. Μα ο Εγγονόπουλος άντεξε, γιατί ήταν ποιητής. Τώρα, όλ' αυτά πέρασαν, και μένει η ποίησή του, που ολοένα και πιο πολύ αναγνωρίζεται και αγαπιέται από τους νεώτερους. [...] Ο Εγγονόπουλος, σαν υπερρεαλιστής που θέλησε και ένιωσε πως είναι, παρουσιάστηκε μαζί ποιητής ντυμένος με φαντασμαγορική στολή μάγου που οι πιο πολλοί την εξέλαβαν για στολή τσαρλατάνου, φτιαγμένη από τον ίδιο με τα πιο παράξενα υλικά και σχέδια. Είδανε τη στολή και δεν μυρίστηκαν την ποιητική μαγεία. Οταν οι λογής "παραλογισμοί" (ας δεχτούμε αυτόν τον ανόητον όρο, μόνο και μόνο για να συνεννοηθούμε) γίναν καθεστώς και ξεπέρασαν, ακόμα και για τους πολλούς το στάδιο των θορυβωδών εκπλήξεων, η στολή του Εγγονόπουλου πήρε τ' αληθινά της χρώματα και η ποίησή του που ήταν πριν αθέατη, ανάβλυσε πλούσια. Τώρα μένει μόνο η ποίηση και η ειδική της μαγεία, η ολότελα προσωπική. Η βαθειά συγκίνηση, το αποσκεπασμένο πάθος, η αίσθηση της ομορφιάς [...]. Η "ελληνική αίσθηση" είναι μόνιμη στον Εγγονόπουλο. Ακουμπά στην αρχαία και στη βυζαντινή παράδοση, στη φύση μας, στη λαϊκή τέχνη και συμπλέκεται επινοητικότατα με την προσωπική μυθολογία του ποιητή [...].»

ΑΡΙΣΤΟΙ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΩΝ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στις ευχές. Για την ΕΤΥΚ εύχομαι καλά Χριστούγεννα, με το καλό να επανέλθουν τα bonus και ο Θεός να μας δίνει πόνους εμάς και ολόκληρες προσαυξήσεις σε εσάς. Εσείς ΕΤΥΚ, εμείς με τικ...

2 Στο left. Περί πολλού τον είχαν τον Χειμωνίδη στη Λεμεσό, οι του ΔΗΚΟ, τον βλέπαμε και στις συγκεντρώσεις και εκεί που έλεγε ο Prince «τον έχουμε», ο κ. Ανδρέας κάνει ρελάνς και μπαίνει υποψήφιος του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις. Μπαμ και κάτω η Στράκκα. Με κάτι τέτοια κάνεις ρυτίδες και άντε μετά να συνέλθει το πρόσωπο...

3 Στον πανταχού. Ακόμη και πίσω από τα αμπελοπούλια βρέθηκε ο Χάσικος. Όποια πέτρα της Δημοκρατίας κι αν σηκώσεις, μία υπόθεση που αφορά στο ΥΠΕΣ θα τη βρεις. Σαν το θαύμα των ημερών, το παντοχού παρόν και τα πάντα πληρούν, ορών... και πάει λέγοντας.

4 Στο δάσος. Η πολιτική διοίκηση Βάσεων ξηλώνει μέρος του δάσους της Ξυλοφάγου για να παταχθεί το φαινόμενο της λαθροθηρίας αμπελοπουλιών. Αναμένεται καταγγελία για οικολογική καταστροφή, διά χειρός και στόματος κ. Χαμπουλλά. Sure, sure....

Αν έχει τόση χαρά ο γάμος, τύφλα να έχει το διαζύγιο

5 Στους αρίστους. Ο Μυλωνάς αριστίδην του ΔΗΚΟ, είπαν στον Σπονδοφόρο. Δηλαδή, αν στέκει, μπήκε ήδη η Θεοχάρους στο κόμμα και κανονίζει και πόστα. Πάμε, Μάρκο, μαζί: «Δεν είσαι εσύ αυτό που λεν αγάπη, είσαι το πιο όμορφο απ' όλα μου τα λάθη»...

6 Στην απαισιοδοξία. Άγιες μέρες και κακώς ο Μακαριότατος είναι απαισιόδοξος. «Λέμε για ομοσπονδία, αλλά δεν το βλέπω να φτάνουμε σε ομοσπονδία» είπε. Που σημαίνει τι; Λέμε για ομοσπονδία και καλά να φτάσουμε δευτέρα παρουσία; Το τζακούζι να είναι καλά κι όλα τα άλλα, παρασπονδία...

7 Στους 12. Μέρες που είναι πάλι, παραμένουν οι 12 για τον made in Russia Δημήτρη Χριστόφια. Και δεν μιλάμε για τους 12 αποστόλους, αλλά για τους 12 αστυνομικούς που παραμένουν να τον φυλάνε, ήτοι η μεγαλύτερη φρουρά για πρώην αξιωματούχο που ούτε το κόμμα του δεν τον πρότεινε για υποψήφιο. Εμείς κινδυνεύουμε περισσότερο...

8 Στο βραβείο. Μετά που παρευρέθηκε στα βραβεία Γαστρονόμος ο θωρηκτός Αβέρωφ πήγε για κολοκάσι, τσέκαρε τα ψάρια αν είναι φρέσκα, δοκίμασε γλυκό κρασί και λιχουδιές της υπαίθρου. Αν πάει για βραβείο καλύτερου δοκιμαστή, είναι στον σωστό δρόμο.

9 Στη δουλειά. Δύο επαγγελματίες ψάχνει, έγκυρα, η αμερικανική πρεσβεία στην Έγκωμη. Ηλεκτρολόγο και υδραυλικό. Τώρα ή που θα μας αλλάξουν τα φώτα στο Κυπριακό ή που θα μας πνίξουν στα λόγια και τις υποσχέσεις. Διαλέγετε και παίρνετε.

10 Still Counting: 1.007 μέρες περιμένουμε να έρθει η κάθαρση και να αποδοθούν ευθύνες για την οικονομία, το λέει και η ταμπέλα πάνω δεξιά. Φαίνεται, όμως, πως η νέα νομική τάση στην Κύπρο είναι το «θα τους κρίνει ο λαός». Πάλι καλά. Αν η τάση ήταν «θα τους κρίνει ο Θεός», θα έπεφτε φωτιά να μας κάψει. Περιμένοντας το θαύμα της παραπομπής των ενόχων, συνεχίζουμε το μέτρημα.

1007 ημέρες*
ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ

***Από την ημέρα** της καταστροφής της Κύπρου, χωρίς να κατηγορηθεί κανείς.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Πρόεδρος Δ.Σ.: Κωστας Ιορδανιδης · Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης · Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος · Αρχισυντάκτης: Μιχαλης Τσικαλας
Αρχισυντάκτης Οικονομικού: Αντωνης Αντωνιου · Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας · Διεύθυνση συντάξεως: Νικος Κωνστανταρας - Κωστης Φαφουτης - Γιωργος Μαντελας

03-ADV PEIREOS-1_Master_cy 23/12/15 16:50 Page 1

winbank ... και για τα καταθετικά!

Με προνομιακά επιτόκια σε όλα τα νέα online καταθετικά σχέδια.

Επιλέξτε το καταθετικό πρόγραμμα που σας ταιριάζει χωρίς να κάνετε καμία κίνηση!

Τώρα, με την ηλεκτρονική τραπεζική winbank της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου, η ζωή μπορεί να γίνει πιο ξέγνοιαστη. Γιατί οι τραπεζικές σας συναλλαγές γίνονται εύκολα και γρήγορα ΚΑΙ για τα καταθετικά σας σχέδια!

Με ελευθερία επιλογής του καταθετικού σχεδίου που σας ταιριάζει και ευελιξία σε:

- **Ποσό**
- **Διάρκεια**
- **Περίοδο Πληρωμής Τόκων**
- **Νόμισμα (€, $, £)**

winbank
web banking

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

winbank

Μια κίνηση μπροστά

T 800 11 800 **winbank.com.cy**

04-POLITIKH_Master_cy 23/12/15 21:12 Page 4

Πάρε-δώσε τον Μάρτιο, λύση μέχρι τον Ιούνη

Η πλέον κρίσιμη περίοδος είναι το πρώτο τρίμηνο, επιμένουν πηγές στις δύο πλευρές

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Καθόλη τη διάρκεια της φετινής χρονιάς και ενώ απομένουν ορισμένες μέρες μέχρι αυτή να τελειώσει, το κλίμα που επικρατούσε τόσο στον πυρήνα των μεταξύ Αναστασιάδη-Ακιντζί συνομιλιών, καθώς και σε περιφερειακό αυτών επίπεδο εντός και εκτός χώρας, βρέθηκε ουκ ολίγες φορές στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας. Το γεγονός αυτό, εκ του αποτελέσματος, είχε διττή ανάγνωση. Στο

Ο Μεχμέτ Αλί Ταλάτ δήλωσε στην «Κ» ότι η υποστήριξη στη διαδικασία των συνομιλιών από τον κ. Ερντογάν και προβλεπτή είναι και αναμενόμενη.

προσκήνιο υπήρχε η καταγραφή και η ομολογία προόδου, στο παρασκήνιο, όμως, ειδικά από το καλοκαίρι και μετέπειτα, άρχισαν να ακούγονται δεύτερες φωνές, των οποίων η ανάλυση δεν κινείτο σε μήκη αισιοδοξίας. Εσχάτως δε άρχισε να δημιουργείται και μία τρίτη αντίληψη, αυτή, δηλαδή, που θέλει τους κ.κ. Αναστασιάδη και Ακιντζί από κοινού να «κρύβουν κόζια», προσπαθώντας να προστατεύσουν «το έξτρα μίλι» που διένυσαν στην ουσία του Κυπριακού.

Σπεύδουν βραδέως για λύση

Αυτή η πολυφωνία που πολλές φορές έφερνε μαζί της και αντικρουόμενα μηνύματα αναφορικά με το πού πραγματικά βρίσκεται το Κυπριακό και ποια η καταγεγραμμένη πρόοδος στις συνομιλίες, υπήρξε και βασικό επιχείρημα από την αντιπολίτευση ως προς τους κυβερνητικούς χειρισμούς του εθνικού μας θέματος. Σήμερα και με δεδηλωμένη την πρόθεση του Προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Αναστασιάδη να φέρει ένα σχέδιο καλύτερο από το Ανάν, πολιτική πηγή που γνωρίζει από πρώτο χέρι τις εξελίξεις μιλώντας στην «Κ» εμμένει σε δύο σημεία: πρώτον, στις επερχόμενες βουλευτικές εκλογές, που λειτουργούν για εκείνους που θέλουν τη λύση τον Μάρτιο ανασταλτικά. Κι αυτό γιατί θεωρεί καταρχάς πως η πόλωση που θα επέλθει θα ανατρέψει την ηρεμία που υπάρχει τώρα και θα δώσει τη δυνατότητα σε εθνικιστικά στοιχεία και στις δύο πλευρές να αντιτάξουν τα επιχειρήματά τους, καταργώντας με αυτόν τον τρόπο το καλό κλίμα που έχει καλλιεργηθεί. Δεύτερον: Δεν πρέπει να υπάρξει βιασύνη και να έρθει τελικά μία λύση απλώς για να έρθει, για πολλούς και ευνόητους λόγους. Άποψη την οποία συμμερίζεται και ο ίδιος ο Νίκος Αναστασιάδης, εφόσον στην τελευταία του συνέντευξη στην «Κ» δήλωσε ξεκάθαρα πως μπορεί να περάσει και το 2016 και να μην υπάρξει λύση στο εθνικό μας θέμα.

Περιφερειακά των δύο αυτών απόψεων, πρέπει να ληφθεί υπόψη και το τι υποστηρίζει ο διεθνής παράγοντας: οι επισκέψεις Χάμιλτον, Κέρι, Λαβρόφ είχαν κοινή συνισταμένη τη συνέχεια των προσπαθειών για λύση. Επίσης, προημερών η Κομισιόν και με σχετική της ανακοίνωση πήρε θέση, πρώτη φορά, για το Κυπριακό, υποστηρίζοντας πως το 2016 θα είναι χρονιά λύσης. Μάλιστα, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» από τις Βρυξέλλες , επιτροπή για το Κυπριακό έχει δημιουργηθεί σε κάθε μία από τις Γενικές Διευθύνσεις. Η κάθε επιτροπή στον τομέα της κάνει εκτός των άλλων και ασκήσεις προσομοίωσης στη λογική ότι το Κυπριακό έχει λυθεί και πώς το κεκτημένο εφαρμόζεται σε κάθε συγκεκριμένο ζήτημα και στη συνέχεια συντάσσει σχετικές εκθέσεις. Ο διεθνής παράγοντας, έτσι όπως εκπροσωπήθηκε διά επισκέψεών του στη Λευκωσία εσχάτως, και η Ε.Ε., προκύπτει ότι συμφωνούν απόλυτα με τις φωνές εντός της χώρας που θεωρούν ότι σαράντα και πλέον χρόνια διαπραγμάτευσης είναι αρκετά και πως πρέπει «κάπου να βρεθούμε επιτέλους». Έστω και αν αυτό το κάπου, είναι ένα νέο Μπούργκενστοκ, με διαφορετικό εννοείται περιεχόμενο.

Μία συνάντηση μεταξύ των μερών σε ένα νέου τύπου Μπούγκερστοκ όπου, όπως τονίστηκε χαρακτηριστικά, «θα γίνει το τελικό πάρε-δώσε των trade offs, ίσως και το πρώτο τρίμηνο του 2016» να είναι αυτό το οποίο αναμένουμε την επόμενη χρονιά.

Πάρε-δώσε εντός τριμήνου

Μία συνάντηση μεταξύ των μερών σε ένα νέου τύπου Μπούργκενστοκ, όπου, όπως είπε στην «Κ» υψηλά ιστάμενη πολιτική πηγή, «θα γίνει το τελικό πάρε-δώσε των trade offs ίσως και το πρώτο τρίμηνο του 2016», να είναι αυτό το οποίο αναμένουμε την επόμενη χρονιά. Τούτη την ώρα, η ζυγαριά των συν και των πλην στις διαπραγματεύσεις για το Κυπριακό γέρνει προς το συν, αρκεί όπως προαναφέρθηκε να μη φτάσουμε στις εκλογές, ζήτημα το οποίο ετέθη και από αυτή την πηγή, διατυπώνοντας και απαντώντας το ερώτημα: «Έχει λογική να αφήσουμε τα πράγματα, να δηλητηριάσουμε το κλίμα με υποθέσεις σε βουλευτικές εκλογές, για να πάμε μετά το καλοκαίρι σε δημοψήφισμα; Δεν έχει λογική αυτό». Η ίδια πηγή στη συνέχεια της συζήτησης επικαλέστηκε τη λογική ότι στις διαπραγματεύσεις υπάρχει πρόοδος στα ζητήματα της εκτελεστικής εξουσίας, στα θέματα οικονομίας, στα θέματα Ε.Ε., και σε μία σειρά άλλων σημαντικών ζητημάτων, για να καταλήξει: «Μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν διαφωνίες, συζητώντας και με πολιτικούς στα Κατεχόμενα, ούτε στην οικονομία ούτε και σε άλλα ζητήματα. Υπάρχει επικοινωνία και δεν πρέπει να χαθεί».

Βασιλείου Vs Ομήρου

Στο ίδιο μήκος κύματος, ως προς τη διενέργεια των βουλευτικών εκλογών τουλάχιστον, κινείται και ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας Γιώργος Βασιλείου σε σημερινή του συνέντευξη στην «Κ». Υποστηρίζει ότι για πρώτη φορά ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είπε ότι μπορεί να μη γίνουν εκλογές και να έχουμε λύση. «Εγώ πιστεύω ότι αν μεσολαβήσουν εκλογές μπορεί και να χαθεί αυτή η ευκαιρία» δηλώνει ο πρώην Πρόεδρος, κάτι που κινείται, όμως, στον αντίποδα του τι υποστηρίζει ο πρόεδρος της Βουλής, Γιαννάκης Ομήρου, επίσης σε συνέντευξή του που φιλοξενεί σήμερα η «Κ». «Με βάση τη σημερινή εικόνα δεν θα μπορούσα να συμφωνήσω με μία τέτοια αισιόδοξη πρόβλεψη. Για να διατυπώσω μία τέτοια αισιοδοξία θα πρέπει να υπάρξουν δείγματα γραφής μετακίνησης των θέσεων της τουρκικής πλευράς» δηλώνει ο πρόεδρος της Βουλής.

Επί της ουσίας, πρόκειται για τις δύο πλευρές του ίδιου νομίσματος και μόνο όταν φτάσουμε κοντά στη δεδομένη χρονική συγκυρία θα δούμε τελικά πώς θα κινηθούμε, όπως είπε στην «Κ» κυβερνητική πηγή που κλήθηκε να σχολιάσει το ζήτημα.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ
- Συνέντευξη Γ. Βασιλείου. **Σελ. 6**
- Συνέντευξη Γ. Ομήρου. **Σελ. 10**

Ο Ερντογάν, ο Ταλάτ και οι μυλόπετρες του δημοψηφίσματος

Στις μυλόπετρες του «ναι» και του «όχι» φαίνεται να θέλουν να οδηγήσουν τα Κατεχόμενα τα κόμματα που εναντιώνονται στη λύση. Πρόκειται για μία τάση που βρίσκει αποτελεσματική τη δημιουργία «περιρρέουσας» ατμόσφαιρας, το μοντέλο της βαθιάς ρήξης που είχε προκληθεί στην ε/κ πλευρά το 2004. Γύρω από αυτή την λογική συντάσσονται δυνάμεις και πρόσωπα που κάνουν εντονότερη την παρουσία τους στην άτυπη εκστρατεία υπέρ του «όχι» και συστρατεύονται στην τ/κ Δεξιά. Την ίδια ώρα, πηγή που γνωρίζει από πρώτο χέρι τα τεκταινόμενα στην Άγκυρα τονίζει στην «Κ» πως «σε αντίθεση με τις εντυπώσεις που κυκλοφορούν ή αφήνονται να διαρρέουν την τελευταία περίοδο και στις δυο πλευρές, αλλά ιδιαίτερα στην ελληνοκυπριακή κοινότητα, οι εξελίξεις στο Κυπριακό είναι πολύ ελπιδοφόρες. Οδηγούμαστε με γοργούς ρυθμούς σε λύση» τονίζει η σημαίνουσα αυτή πηγή της Άγκυρας, η οποία καταλήγει τονίζοντας με νόημα: «Ο Πρόεδρος (Ερντογάν) υποστηρίζει αυτή την πορεία». Αναφορικά με το ύφος της λύσης, η ίδια πηγή τόνισε πως «η λύση θα έχει ομοσπονδιακό χαρακτήρα και θα καταργήσει διά παντός τη διαχωριστική γραμμή. Παράλληλα, θα εξασφαλίζει τον διζωνικό χαρακτήρα της νέας πολιτειακής δομής, ένα στοιχείο, στο οποίο αποδίδει μεγάλη σημασία η τουρκική πλευρά». Η «Κ» μίλησε και με τον πρόεδρο του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος Μεχμέτ Αλι Ταλάτ για το ίδιο ζήτημα, ο οποίος μας είπε ότι η υποστήριξη στη διαδικασία των συνομιλιών από τον κ. Ερντογάν και προβλεπτή είναι και αναμενόμενη: «Η Τουρκία και ο Ερντογάν είναι προβλεπόμενοι, υποστηρίζουν τη λύση εφόσον θεωρούν πως είναι και προς όφελός τους». Σε ό,τι αφορά στην όποια απαισιοδοξία εκφράζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας το τελευταίο διάστημα, ο κ. Ταλάτ εκτιμά ότι «δεν εκπηγάζει από την πορεία των συνομιλιών, αλλά από προβλήματα που αντιμετωπίζει στο εσωτερικό μέτωπο». Επί της ουσίας, πάντως, ο Ταλάτ εκτιμά ότι μέχρι τον προσεχή Μάρτιο όλα μπορούν να συμφωνηθούν στο τραπέζι των συνομιλιών και να υπάρχει και μία περίοδος ενημέρωσης του κόσμου και προετοιμασίας των δημοψηφισμάτων που θα «αγγίξει» Μάιο-Ιούνιο: «αν μέχρι τον Μάρτιο, η συμφωνία είναι ολοκληρωμένη, τότε το βάζουμε σε παράλληλο δημοψήφισμα τον Μάιο ή τον Ιούνιο και θα είναι λογικό. Αν δεν καταλήξουμε μέχρι τότε, η ανάδειξη πιθανώς εθνικιστικών στοιχείων λόγω εκλογών θα είναι πιο δύσκολη». Με το χρονοδιάγραμμα του Μαρτίου, όπως το έθεσε ο κ. Ταλάτ, φαίνεται να είναι σύμφωνος και ο ίδιος ο Ακιντζί, κάτι που έχει τονίσει τόσο σε συνεργάτες του όσο και σε πολιτικούς του συμμάχους.

Εδραιώνεται στα Κατεχόμενα η αμφιβολία για συμφωνία

Κινήσεις κομμάτων και επανεμφανίσεις προσώπων φαίνεται ότι γέρνουν την πλάστιγγα προς την πλευρά του «όχι»

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Σε μία περίοδο που οι συνομιλίες στο Κυπριακό οδηγούνται σε ένα νέο κρίσιμο στάδιο και οι διεθνείς παράγοντες εκφράζουν ελπίδες για τη λύση του προβλήματος εντός των επόμενων μηνών, στα Κατεχόμενα λαμβάνουν χώρα αξιοσημείωτες πολιτικές και κοινωνικές ζυμώσεις. Στο στρατόπεδο του «όχι» παράγοντες υψώνουν τη φωνή τους και ξεκαθαρίζουν για μία ακόμη φορά την αντίθεσή τους με τις διάφορες πτυχές της ομοσπονδιακής λύσης. Πιο συγκεκριμένα, τα δύο κόμματα της τουρκοκυπριακής Δεξιάς και μερίδα του τουρκοκυπριακού Τύπου είναι αυτοί που διαδραματίζουν αξιοσημείωτο ρόλο σε αυτή τη νέα εκστρατεία, η οποία αναπτύσσει δυναμική με ταχύτατους ρυθμούς. Το Κόμμα Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ), μετά το τέλος του μεγάλου συνεδρίου και την παραμονή του Χιουσεγίν Όζγκιουργκιουν ξεκαθαρίζει ότι διατηρεί σοβαρές επιφυλάξεις για την προοπτική της ομοσπονδιακής λύσης, καθώς και για τους χειρισμούς της ηγεσίας του Μουσταφά Ακιντζί. Πριν από λίγες ημέρες, ο ίδιος ο κ. Όζγκιουργκιουν, μιλώντας από το βήμα της «Βουλής», έφτασε στο σημείο να απειλήσει τον κ. Ακιντζί με το ενδεχόμενο της απομάκρυνσής του από το αξίωμα του διαπραγματευτή της τουρκοκυπριακής πλευράς εφόσον κατά την άποψη του ηγέτη της τ/κ Δεξιάς, ο ηγέτης της τ/κ κοινότητας αναλαμβάνει το καθήκον του διαπραγματευτή στο όνομα της «Βουλής», η οποία ανά πάσα στιγμή έχει το δικαίωμα να παρέμβει στις συνομιλίες. Οι δηλώσεις και οι κινήσεις του ΚΕΕ στο Κυπριακό έχουν αρχίσει να προκαλούν ρήγμα στους κόλπους της μεγάλης «συγκυβέρνησης». Το θέμα, σε συνδυασμό με το αδιέξοδο στο ζήτημα της διαχείρισης του νερού το οποίο φτάνει από την Ανατολία, φέρνει το ΚΕΕ σε ανοιχτή αντιπαράθεση με το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα (ΡΤΚ), σε ένα άκρως σημαντικό ζήτημα όπως το Κυπριακό. Σε αντίθεση πάντως με το ΚΕΕ, η ηγεσία του ΡΤΚ, υπό την κατευθυντήρια γραμμή του Μεχμέτ Αλί Ταλάτ εξακολουθεί να εκφράζει πίστη για την τελική λύση. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι εντός του ΡΤΚ υπάρχουν στελέχη τα οποία δεν συμμερίζονται τη συγκεκριμένη αισιόδοξη τοποθέτηση και επιλέγουν να ταυτιστούν με τη ρητορική της Δεξιάς.

Ολοκληρώνονται οι προετοιμασίες για τη δημιουργία του νέου κόμματος του Οζερσαϊ και ως γνωστόν ο τέως διαπραγματευτής της τ/κ πλευράς εκφράζει σοβαρές επιφυλάξεις σε ό,τι αφορά σε διάφορες πτυχές του Κυπριακού.

Επανεμφάνιση Ντενκτάς

Στους κόλπους της Δεξιάς, το ΚΕΕ δεν είναι ο μοναδικός παράγοντας, ο οποίος εκφράζει προβληματισμό για την πορεία των συνομιλιών. Το τελευταίο διάστημα, στο προσκήνιο της επικαιρότητας έχει επανεμφανιστεί και ο Σερντάρ Ντενκτάς, ο οποίος πραγματοποιεί τακτικές παρεμβάσεις στο Κυπριακό. Πιστός στην πολιτική γραμμή του πατέρα του, ο κ. Ντενκτάς εξακολουθεί να εκφράζει τη διαφωνία του με τη δικοινοτική, διζωνική ομοσπονδία και τάσσεται υπέρ μιας πιο χαλαρής συνεργασίας, η οποία πλησιάζει το πλαίσιο της συνομοσπονδίας. Στο πλαίσιο της ανάλυσης της αντίδρασης της Δεξιάς στις εξελίξεις στο Κυπριακό, αξίζει να πραγματοποιηθεί μία μικρή αναφορά και στον νέο κεντρώο πολιτικό φορέα, ο οποίος σε λίγο διάστημα πραγματοποιεί το ντεμπούτο του στα τουρκοκυπριακά πολιτικά δρώμενα εφόσον ολοκληρώνονται οι προετοιμασίες για τη δημιουργία του νέου κόμματος του Κουντρέτ Όζερσαϊ. Ως γνωστόν, ο τέως διαπραγματευτής της τ/κ πλευράς εκφράζει σοβαρές επιφυλάξεις σε ό,τι αφορά στις διάφορες πτυχές του Κυπριακού και των συνομιλιών και σύμφωνα με πολλούς Τουρκοκύπριους αναλυτές, το νέο κόμμα θα υψώσει το ανάστημά του απέναντι στην τ/κ ηγεσία κατά τους επόμενους μήνες. Τέλος, στο πεδίο των μέσων ενημέρωσης, την εκπροσώπηση του στρατοπέδου του «όχι», μαζί με διάφορα έντυπα και ψηφιακά μέσα, έχει αναλάβει το συγκρότημα Diyalog, το οποίο εδώ και μήνες βάλλει κατά της λύσης, παρέχοντας πολύτιμο βήμα στους εκπρόσωπους της εθνικιστικής πολιτικής γραμμής. Το εν λόγω συγκρότημα υποστηρίζει την αδιάλλακτη γραμμή, κυρίως εξαιτίας των οικονομικών συμφερόντων τα οποία διακυβεύονται στα ξενοδοχεία Merit, τα οποία ανήκουν στον ίδιο όμιλο.

Ο Μουφτής δέχεται επίθεση

Η «Κ» πληροφορείται ότι το προαναφερόμενο μέτωπο του «όχι» έχει ήδη ξεκινήσει επίθεση σε διάφορα πεδία. Παράλληλα με αυτές τις κινήσεις, το μέτωπο της αδιαλλαξίας χρησιμοποιεί όλα τα διαθέσιμα μέσα για να ασκήσει πίεση στην Άγκυρα και στον κύκλο της τουρκικής κυβέρνησης στα Κατεχόμενα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση της Αρχής Θρησκευτικών Υποθέσεων, η οποία δέχεται σε συστηματική βάση επιθέσεις από τους εθνικιστικούς κύκλους εξαιτίας του διαλόγου και των καλών σχέσεων της με την κυπριακή εκκλησία.

05-POLITIKI_Master_cy 23/12/15 16:42 Page 5

Καύσιμο προσέγγισης Τουρκίας-Ισραήλ το φυσικό αέριο

Σε τι αποσκοπεί η στρατηγική μανούβρα της Άγκυρας και ποια η ανάγνωση αναλυτών για την ανατολική Μεσόγειο

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Σε συνδυασμό με τις σαρωτικές εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή της Μεσοποταμίας, οι ανάγκες της τουρκικής αγοράς στο πεδίο της ενέργειας πυροδοτούν στην κυριολεξία την επαναπροσέγγιση μεταξύ της Τουρκίας και στο Ισραήλ, πληροφορία την οποία επιβεβαιώνουν στην «Κ» καλά πληροφορημένες τουρκικές πηγές. Έχοντας έρθει σε ανοιχτή ρήξη με τη Ρωσία και με τη Μόσχα να δηλώνει ότι η επούλωση των πληγών στις ρωσοτουρκικές σχέσεις παραμένει ένα δύσκολο εγχείρημα, η Τουρκία στρέφει το ενδιαφέρον και την προσοχή της σε εναλλακτικές πηγές και αγορές ενέργειας. Τις προηγούμενες εβδομάδες, στον απόηχο της κατάρριψης του ρωσικού μαχητικού από την τουρκική πολεμική αεροπορία, ο Πρόεδρος της Τουρκίας Ταγίπ Ερντογάν πραγματοποίησε σειρά σημαντικών επισκέψεων στο Αζερμπαϊτζάν και στο Τουρκμενιστάν, όπου η τουρκική πλευρά εξασφάλισε υποσχέσεις για την παροχή φυσικού αερίου στην Τουρκία σε ευνοϊκή τιμή. Παρόμοια συμφωνία ήρθε και στο πλαίσιο της επίσκεψης του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στο Κατάρ, ενώ μεταβαίνοντας στο Τουρκμενιστάν, τοποθετήθηκε επί του μέλλοντος των σχέσεων της χώρας του με το Ισραήλ.

Για πρώτη φορά ύστερα από πολύ καιρό, ο Πρόεδρος της Τουρκίας αναφέρθηκε στο ενδεχόμενο της αποκατάστασης των σχέσεων των δυο χωρών και υπενθύμισε τους τρεις όρους για την τελική αποκατάσταση των σχέσεων αυτών. Από την περίοδο του επεισοδίου του Μαβί Μαρμαρά, η Τουρκία ζητά από το Ισραήλ επίσημο απολογισμό, αποζημιώσεις στις οικογένειες των θυμάτων και τη βελτίωση των συνθηκών στη Λωρίδα της Γάζας. Σύμφωνα με τον κ. Ερντογάν, στα πρώτα δύο πεδία η ισραηλινή πλευρά πραγματοποίησε σημαντικά βήματα και πλέον έχει ανοίξει ο δρόμος για τη βελτίωση των σχέσεων. Στο ίδιο μήκος κύματος είναι και οι τοποθετήσεις των εκπροσώπων της τουρκικής κυβέρνησης, οι οποίοι υπενθυμίζουν ότι οι διαπραγματεύσεις για την αποκατάσταση των σχέσεων συνεχίζονται, ενώ έχουν κάνει την εμφάνισή τους οι πρώτοι θετικοί οιωνοί. Από την πλευρά του, το Τελ Αβίβ επιβεβαιώνει ναι μεν την πρόοδο στο ζήτημα των αποζημιώσεων, κλείνει, ωστόσο, την πόρτα για βήματα στην Γάζα.

Τα ερωτήματα

Πώς εξηγείται η νέα μανούβρα της Άγκυρας και για ποιο λόγο σε μία τόσο κρίσιμη περίοδο, το τουρκικό Προεδρικό μεταφέρει στο προσκήνιο την προοπτική της εξομάλυνσης των σχέσεων της Τουρκίας με το Ισραήλ; Τα ερωτήματα αυτά, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», απαντώνται από το ότι πίσω από αυτήν τη στρατηγική κρύβονται δύο βασικοί λόγοι. Πρώτον, με την υποστήριξη της Δύσης και του Ισραήλ, η Τουρκία επιχειρεί να βγει από την διπλωματική απομόνωση στη Μέση Ανατολή και στην Ανατολική Μεσόγειο, όταν στο Ιράκ και στη Συρία, οι εξελίξεις είναι άκρως αποθαρρυντικές για την Τουρκία. Επιπλέον, στη Μεσοποταμία, εκτός από τους Κούρδους η Τουρκία ανταγωνίζεται και το Ιράν, το οποίο αποτελεί μεγάλη απειλή για το Ισραήλ. «Ο κοινός κίνδυνος φέρνει τις δυο χώρες πιο κοντά» επισημαίνει τουρκική πηγή, η οποία παρακολουθεί από κοντά και με προσοχή τις τελευταίες εξελίξεις. Ο δεύτερος λόγος πίσω από τη στρατηγική αλλαγή της Άγκυρας αφορά στη γειτονιά μας και φυσικά στην Κύπρο. Έχοντας έρθει σε ρήξη με τη Μόσχα και με την παρότρυνση της Ουάσινγκτον, η Άγκυρα αναζητεί εναλλακτικές αγορές ενέργειας και σε αυτό το πλαίσιο, το τουρκικό Προεδρικό πραγματοποιεί τα προαναφερόμενα βήματα που αφορούν συνολικά στην Ανατολική Μεσόγειο με τη χώρα να ενδιαφέρεται πλέον τα μέγιστα για τα κοιτάσματα φυσικού αερίου του Ισραήλ και της Κύπρου. «Για ποιον λόγο ο Πούτιν έστρεψε την προσοχή του στη Συρία; Μονάχα για τη διατήρηση του Μπασάρ Αλ Άσαντ στην εξουσία;» διερωτήθηκε στην «Κ» ο Τούρκος ακαδημαϊκός-αναλυτής Τσαγρί Ερχάν. Ο έμπειρος αναλυτής απαντά στο ερώτημα, το οποίο θέτει με τον εξής τρόπο: «Οι εξελίξεις στη Συρία δεν αποτελούν τη μοναδική προτεραιότητα της ρωσικής διπλωματίας. Η Ρωσία παρουσιάζει αυξημένο ενδιαφέρον για τα ενεργειακά κοιτάσματα της Ανατολικής Μεσογείου. Επιδιώκει μερίδιο από αυτά τα κοιτάσματα ή στη χειρότερη περίπτωση, την παρεμπόδιση της μεταφοράς τους στην Δύση». Σύμφωνα με τον κ. Ερχάν, οι πρόσφατες επισκέψεις των υπουργών Εξωτερικών της Ρωσίας και των ΗΠΑ στην Κύπρο δεν είναι τυχαίες εξελίξεις. Η Άγκυρα, λοιπόν, καλείται να τις λάβει υπόψη και να καταβάλει προσπάθειες για να εξασφαλίσει τη μεταφορά του φυσικού αερίου της Ανατολικής Μεσογείου στη Δύση μέσω της Τουρκίας. Για αυτό τον λόγο, η τουρκική πλευρά προσεγγίζει το Τελ Αβίβ και ετοιμάζεται να εντατικοποιήσει τις πιέσεις, τις οποίες ασκεί στη Λευκωσία και στην Αθήνα για την επίτευξη της τελικής συμφωνίας στο πεδίο της ενέργειας.

Από την περίοδο του επεισοδίου του Μαβί Μαρμαρά, η Τουρκία ζητά από το Ισραήλ επίσημο απολογισμό, αποζημιώσεις στις οικογένειες των θυμάτων και τη βελτίωση των συνθηκών στη Λωρίδα της Γάζας.

Για πρώτη φορά ύστερα από πολύ καιρό, ο Πρόεδρος της Τουρκίας αναφέρθηκε στο ενδεχόμενο της αποκατάστασης των σχέσεων των δύο χωρών.

Επαφές Άγκυρας-Χαμάς

Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι τις προηγούμενες ημέρες, η Άγκυρα εντατικοποίησε τις επαφές και τις συνομιλίες της με την Οργάνωση Χαμάς, η οποία ελέγχει τη Λωρίδα της Γάζας με την «Κ» να πληροφορείται ότι η τουρκική πλευρά έδωσε την υπόσχεση στη Χαμάς ότι η αποκατάσταση των διμερών σχέσεων Τουρκίας-Ισραήλ δεν πρόκειται να σηματοδοτήσει την αλλαγή στάσης της Άγκυρας στο παλαιστινιακό ζήτημα. Απεναντίας, σύμφωνα πάντα με την οπτική γωνία της Άγκυρας, η συγκεκριμένη εξέλιξη θα ανοίξει τον δρόμο για έναν διευρυμένο διάλογο στην Παλαιστίνη, στον οποίο θα συμμετάσχει με τον έναν ή τον άλλο τρόπο και η Χαμάς και σε τελική ανάλυση θα διευκολύνει τη λύση του παλαιστινιακού προβλήματος.

06-SYNENTEYJI_Master_cy 23/12/15 16:57 Page 6

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΤΗΝ «Κ»

Αν μεσολαβήσουν εκλογές μπορεί και να χαθεί η ευκαιρία της λύσης

Απόλυτα βέβαιος ότι είναι εφικτή η συμφωνία στο Κυπριακό μέχρι τον Μάρτιο δηλώνει ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας

Συνέντευξη στους
ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟ
και τη **ΜΕΛΑΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

> *Δεν θα δεχτεί ποτέ, πιστεύω, το Συμβούλιο Ασφαλείας να λειτουργήσει σαν εγγυητική δύναμη. Ούτε και η Ευρ. Ένωση θα λειτουργήσει ως εγγυητική δύναμη.*

> *Αν ο κ. Ακιντζί το λέει αυτό το πράγμα θα πρέπει να καταλάβει ότι δεν μπορεί να υπάρξει λύση. Δεν μπορεί να επιβάλει ότι το χωράφι μου θα μου το αγοράσει με το ζόρι.*

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

Τη δραματική προειδοποίηση πως δεν υπάρχει περιθώριο για άλλες καθυστερήσεις, αφού όπως δηλώνει σε τρία χρόνια όχι μόνο δεν θα υπάρχει Κυπριακό, αλλά ίσως δεν θα υπάρχει ούτε Κύπρος, απευθύνει ο πρώην Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Γιώργος Βασιλείου μέσω της συνέντευξης που παραχώρησε στην «Κ»

Οδεύοντας προς το τέλος μιας χρονιάς που κυοφορεί εξελίξεις στο Κυπριακό, ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας Γιώργος Βασιλείου σε συνέντευξή του στην «Κ» καταθέτει τις σκέψεις και τις απόψεις του για το μέλλον. Απόλυτα βέβαιος πως είναι εφικτή μία λύση του Κυπριακού μέχρι το Μάρτιο, ο π. Πρόεδρος προειδοποιεί πως αυτή η ευκαιρία για λύση μπορεί και να χαθεί αν μεσολαβήσουν εκλογές, όπως επίσης και ότι δεν σηκώνει άλλη καθυστέρηση, αφού ακόμη τρία χρόνια χωρίς λύση, η Κύπρος ίσως να μην υπάρχει πλέον. Ταυτόχρονα, όμως, ο π. Πρόεδρος προειδοποιεί τον Μουσταφά Ακιντζί πως θα οδηγήσει τη διαπραγματευτική διαδικασία σε αδιέξοδο αν επιμένει στις θέσεις που προβάλλει στο περιουσιακό, οι οποίες είναι εκτός του ευρωπαϊκού κεκτημένου. Στη συνέντευξη και οι πρωτότυπες σκέψεις του Γιώργου Βασιλείου τόσο για τα θέματα ασφαλείας όσο και για αυτά της οικονομίας, οι οποίες διαφοροποιούνται από το υφιστάμενο πολιτικό τοπίο.

–Θεωρείτε εφικτό το ενδεχόμενο επίλυσης του Κυπριακού τον ερχόμενο Μάρτιο;

–Είμαι απόλυτα βέβαιος ότι είναι εφικτό, φτάνει να υπάρξει αυτή η αποφασιστικότητα από μέρους των δύο διαπραγματευτών του κ. Αναστασιάδη και του κ. Ακιντζί.

–Διαπιστώνετε να υπάρχει αυτή η αποφασιστικότητα, έτσι ώστε να υπάρξει θετική κατάληξη τον Μάρτιο;

–Για πρώτη φορά ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είπε ότι μπορεί να μη γίνουν εκλογές και να έχουμε λύση. Ταυτόχρονα, στη συνέντευξή του στην «Κ» είπε ότι αν και θα το ήθελε, υπάρχουν προβλήματα που πρέπει να μελετηθούν κ.λπ. Οπότε, όπως θέλεις το ερμηνεύεις. Εγώ πιστεύω ότι αν μεσολαβήσουν εκλογές μπορεί και να χαθεί αυτή η ευκαιρία.

–Ίσως εννοεί ότι απαιτείται κάποιος χρόνος για την οριστικοποίηση κάποιων πρακτικών ζητημάτων…

–Δεν είμαι σε θέση να σου πω τι σκέφτεται ο Πρόεδρος και τι όχι. Ξέρω ότι δηλώνει καθαρά ότι θέλει τη λύση και το πιστεύω. Όμως σε τρία χρόνια δεν θα υπάρχει Κυπριακό. Δεν θα υπάρχει Κύπρος, ίσως.

–Πώς αξιολογείτε τον ρόλο των χωρών μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας στις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού;

–Δεν υπάρχει κανείς από αυτές τις χώρες που θα θελήσει να πάρει θέση ενάντια στη λύση. Αντιθέτως, όλοι θέλουν λύση γιατί όλοι βλέπουν τη σημασία της Κύπρου ως μιας σταθερής βάσης χωρίς προβλήματα στον χώρο της Μέσης Ανατολής.

–Όταν όλοι οι άλλοι ζητούν στρατιωτικές διευκολύνσεις από την Κύπρο στον πόλεμο που διεξάγουν στη Συρία και στο Ιράκ κατά του ISIS, γιατί να θέλει η Τουρκία που έχει εδώ τον στρατό της να τον αποσύρει;

–Αυτό που αναφέρετε προϋποθέτει ότι ο στρατός που έχει εδώ την εξυπηρετεί καθ΄ οιονδήποτε τρόπο έναντι της Συρίας. Όχι. Αντιθέτως. Υπό αυτή την έννοια, την Τουρκία τη συμφέρει να πάρει τον στρατό της από την Κύπρο, η οποία μετά τη λύση θα είναι μία φιλική προς την ίδια χώρα και να τον μεταφέρει εκεί που νομίζει ότι έχει σημασία.

–Με τη διατήρηση, όμως, του στρατού της εδώ, η Τουρκία διασφαλίζει άλλα συμφέροντά της…

–Η άποψή μου για τον στρατό εδώ είναι ξεκάθαρη. Όσο υπήρχε στην Τουρκία το λεγόμενο βαθύ κράτος, ο στρατός εδώ ήταν απαραίτητος όχι για την Κύπρο, αλλά για να μπορούν να μεταφέρουν τα λεφτά από τον τουρκικό προϋπολογισμό μέσω της Κύπρου και να τα πηγαίνουν πίσω για να εξυπηρετούν τα συμφέροντα του βαθέως κράτους. Αυτό τους διευκόλυνε γιατί εθεωρείτο μη πατριωτική πράξη να ελέγξουν τον αμυντικό προϋπολογισμό στην Κύπρο. Από τη στιγμή που ο Ερντογάν διέλυσε το βαθύ κράτος με αυτή την έννοια εκείνη η χρησιμότητα της παρουσίας του τουρκικού στρατού στην Κύπρο δεν υπάρχει.

–Συνεπώς, θεωρείτε ότι είναι πιο εύκολο πλέον να βρούμε κοινή συνισταμένη και στα θέματα ασφαλείας και εγγυήσεων;

–Τίποτα δεν είναι εύκολο. Απλώς θεωρώ ότι μπορεί να γίνει. Δεν πρέπει να μπερδεύουμε την ύπαρξη του στρατού εδώ με αυτά τα πράγματα. Αρχικά, η παρουσία του στρατού εδώ έπαιζε ουσιαστικό ρόλο για την Τουρκία διότι συνέβαλε στη διατήρηση του στάτους κβο, κάτι που το ήθελαν.

–Τι σύστημα ασφάλειας θα μπορούσε να υιοθετηθεί στην Κύπρο προς αντικατάσταση του υφιστάμενου συστήματος εγγυήσεων;

–Αυτό είναι γνωστό και ονομάζεται Ευρωπαϊκή Ένωση.

–Όχι το Συμβούλιο Ασφαλείας;

–Όχι. Το Συμβούλιο Ασφαλείας διασφαλίζει τα συμφέροντα των μεγάλων χωρών για άλλους λόγους. Το Συμβούλιο Ασφαλείας θα έρθει να εγκρίνει ένα ψήφισμα για τη λύση του Κυπριακού που είναι όλοι μέσα. Αλλά δεν θα δεχτεί ποτέ πιστεύω το Συμβούλιο Ασφαλείας να λειτουργήσει σαν εγγυητική δύναμη. Ούτε και η Ευρωπαϊκή Ένωση θα λειτουργήσει σαν εγγυητική δύναμη. Αλλά από τη στιγμή που ανήκεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση από μόνο του είναι η εγγύηση.

–Πάντως, σύμφωνα με πληροφορίες, η Αθήνα και η Λευκωσία επεξεργάζονται μία φόρμουλα για τα θέματα ασφαλείας που προτείνει στο Συμβούλιο Ασφαλείας να διασφαλίσει την εφαρμογή της λύσης ενεργώντας υπό το Κεφάλαιο 7 του καταστατικού χάρτη των Η.Ε.

–Οι εγγυήσεις του 1960 δεν εξυπηρετούν τίποτε, διότι η Τουρκία πέτυχε τον στόχο της να καταλάβει την βόρεια Κύπρο. Η λύση της ομοσπονδίας δεν πρόκειται σε καμία περίπτωση να της στερήσει το γεγονός ότι η βόρεια Κύπρος θα είναι μέλος της τουρκοκυπριακής πολιτείας. Από εκεί και πέρα τι εγγύηση να θέλει; Εμείς θέλουμε να υπάρχει εγγύηση ότι δεν θα επιτεθεί ξανά η Τουρκία.

–Και ότι τα όποια συμφωνηθέντα θα εφαρμοστούν…

–Αυτό το πράγμα κανείς στον κόσμο δεν μπορεί να σου το εγγυηθεί. Και αν σου το εγγυηθεί δεν αξίζει τίποτε η εγγύηση. Δηλαδή, αν η Τουρκία δεν εφαρμόζει τα συμφωνηθέντα θα κάνουν πόλεμο οι Βρετανοί, οι Γάλλοι, οι Αμερικανοί κ.λπ με την Τουρκία; Πρέπει να καταλάβουμε ότι η καλύτερη εγγύηση είμαστε εμείς. Η αποφασιστικότητά μας να επανενωθεί το νησί και να χαρούμε και να επωφεληθούμε από τα τεράστια οφέλη που θα έχει η Κύπρος ενωμένη μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

–Συμμερίζεστε τις εκτιμήσεις ότι η λύση θα έχει οικονομικό κόστος;

–Το κράτος, δηλαδή η διοίκηση, δεν θα στοιχίζει περισσότερα με τη λύση του Κυπριακού, αντίθετα θα στοιχίζει λιγότερα. Είναι ψευδαίσθηση ότι τώρα έχουμε δύο πολιτείες ή κράτη, αύριο θα έχουμε τρία. Τα πράγματα δεν είναι έτσι. Το υπουργείο Εξωτερικών ένα θα είναι, η Κεντρική Τράπεζα μία θα είναι, ο συντονισμός για τα θέματα της γεωργίας ένας θα πρέπει να είναι. Η κεντρική κυβέρνηση απλούστατα θα πάρει ανθρώπους και από τη μία και από την άλλη πλευρά και θα συνεχιστεί το έργο. Να πούμε ότι επειδή θα επανενωθεί η Κύπρος σημαίνει ότι θα πρέπει να γίνουν μία σειρά από έργα, για παράδειγμα δρόμοι; Να γίνουν. Θα πρέπει να γίνει αποχετευτικό στην Αμμόχωστο; Να γίνει. Δεν σημαίνει ότι δεν είναι βιώσιμο αυτό το πράγμα. Αν χρειάζεσαι λεφτά για να το κάνεις είναι άλλη κουβέντα.

–Πού θα εξευρεθούν τα λεφτά γι' αυτά τα έργα;

–Σήμερα τι προβλήματα έχουμε στην οικονομία; Έχουμε την ανεργία στη δική μας πλευρά που δεν εννοεί να μειωθεί. Έχουμε την έλλειψη σοβαρών επενδύσεων και έργων. Παρόλες τις προσπάθειες, βλέπουμε ότι δεν υπάρχει ή έρχεται ξένο κεφάλαιο στην Κύπρο. Δεν γίνονται σοβαρές ξένες επενδύσεις. Αν εξαιρέσεις τα λεφτά που έβαλαν μερικοί ξένοι στην Τράπεζα Κύπρου και στην Ελληνική Τράπεζα, ουσιαστικά δεν υπήρξαν ξένες επενδύσεις. Άρα αυτό είναι ένα στάδιο αστάθειας. Η λύση, η επανένωση, αυτόματα θα σημαίνει ότι το αίσθημα της αβεβαιότητας θα εκλείψει για κάποιον που θέλει να κτίσει μία μεγάλη αλυσίδα ξενοδοχείων για παράδειγμα. Συνεπώς, η λύση όχι μόνο δεν θα βλάψει την τρέχουσα οικονομία, αλλά θα την ωφελήσει. Δύο παραδείγματα. Από τη στιγμή που θα πάψουν οι στρατιωτικές δαπάνες θα έχεις εκατοντάδες εκατομμύρια εξοικονόμηση, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη. Δεύτερον, από τη στιγμή που η Κύπρος αναγνωρίζεται από την Τουρκία σαν χώρα τότε αυτόματα θα έχεις μία σημαντικότατη αύξηση του νησιού της Κύπρου και τα εισοδήματα από αυτό θα είναι τεράστια. Τα λιμάνια της Κύπρου για να μπορέσουν να παίξουν πραγματικά τον ρόλο τους ως περιφερειακός κόμβος θα ενισχυθούν με τη λύση. Όμως, το σημαντικότερο όλων θα είναι το θέμα της ασφάλειας. Ένας ξένος επενδυτής θέλει να ξέρει ότι έχει ασφάλεια εκεί που επενδύει τα λεφτά του. Το αίσθημα της ασφάλειας που θα υπάρξει και μόνο μπορεί να φέρει ουσιαστικές επενδύσεις και να εξαφανιστεί η ανεργία από την μία μέρα στην άλλη. Αυτά είναι τα βασικά οφέλη από τη λύση.

–Σε τι μπορεί να είναι χρήσιμη η παρουσία του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας σε αυτό το στάδιο;

–Είναι χρήσιμοι. Αυτοί δεν πρόκειται να σου λύσουν το θέμα με δωρεές. Είναι δύο τα μεγάλα θέματα. Λύεται το εδαφικό επιστρέφονται περιοχές θα πρέπει να υπάρξει ένα έξοδο για να κτιστούν οικείες κ.λπ. Αύριο μπορεί ένας Τουρκοκύπριος που έχει πάει στη Μόρφου και έρχεται τώρα υπό την ελληνοκυπριακή διοίκηση να μη θέλει να συνεχίσει να ζει εκεί και άρα θα υπάρξει ένας κόστος επανεγκατάστασης. Επίσης, το να έρθεις αύριο να ενοποιήσεις την Αμμόχωστο, να κάνεις αποχετευτικά συστήματα, να μπορέσεις να αξιοποιήσεις όλο εκείνο το παραλιακό μέτωπο, για όλα αυτά μπορεί να απαιτηθεί και μία επένδυση 10, 20 και 30 δισ. ευρώ, αλλά αυτό είναι επένδυση, και για επενδύσεις στη βάση συγκεκριμένων σχεδίων δεν υπάρχει πρόβλημα εξασφάλισης πόρων. Θα γίνει μία επένδυση, η ασφάλεια θα είναι η γη που θα βάλεις και το έργο που θα κάνεις και θα υπάρχει και η εγγύηση της τράπεζας, θα βγάλει γραμμάτια τα οποία θα μπορεί να αγοράσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα κ.λπ. Η Παγκόσμια Τράπεζα και το ΔΝΤ μπορούν να παίξουν τον ρόλο του συντονιστή, μπορεί να φροντίσουν ώστε να διασφαλιστεί ρευστότητα. Θα δανείσουν. Δεν θα σου τα χαρίσουν. Όμως, αυτό δεν είναι κόστος, είναι επένδυση για να μετατραπεί η Κύπρος σε παράδεισο.

–Κάποιες μελέτες ανεβάζουν το κόστος των αποζημιώσεων έως και 25 δισ.;

–Άλλοι στα 50 άλλοι στα 100. Εγώ διαφωνώ κάθετα με αυτό το πράγμα με την εξής έννοια. Δεν μπορεί να πεις ότι απαγορεύω στους Ελληνοκυπρίους να έχουν χωράφι στην τουρκοκυπριακή πολιτεία που θα είναι μέλος του ομόσπονδου κράτους και θα πρέπει να το αγοράσουμε. Με αυτό πας ενάντια στο ευρωπαϊκό κεκτημένο. Από την άλλη μεριά, δεν αποκλείω τη δυνατότητα να θέλει η τουρκοκυπριακή πολιτεία να αγοράσει κάποια γη αν εγώ θέλω να πουλήσω. Με το ζόρι δεν μπορεί να γίνει. Πες ότι αγοράζει περιουσίες 1 δισ. για χίλιους δύο λόγους. Θα τα αγοράσει και με τα λεφτά που θα δανειστεί ίσως και μέσα από τη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, θα επενδύσει σε κοινωφελή έργα, δρόμους, αποχετευτικά κ.λπ, και θα υπάρχει μία χρέωση γι' αυτό στους χρήστες. Οι αποζημιώσεις που λεν δεν είναι αποζημιώσεις, είναι αγορές περιουσιών.

Δεν αγοράζονται περιουσίες με το ζόρι

ΛΟΥΚΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

«Κανείς δεν θα μας δωρίσει λεφτά για να έρθει ο Ακιντζί να αγοράσει ελληνοκυπριακή περιουσία» επισημαίνει ο Γιώργος Βασιλείου.

07-POLITIKI_Master_cy 23/12/15 17:09 Page 7

Χέρι συνεργασίας σε Λεβέντ τείνει ο Λιλλήκας

Συνεργασίες και συμμαχίες με προσωπικότητες από την τουρκοκυπριακή κοινότητα, επιχειρεί η Συμμαχία Πολιτών

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Πολιτικά ανοίγματα με προσωπικότητες της τουρκοκυπριακής πλευράς επιδιώκει ο πρόεδρος της Συμμαχίας Πολιτών Γιώργος Λιλλήκας, προσπαθώντας να απεγκλωβιστεί από τον χαρακτηρισμό του απορριπτικού που κάποιοι κύκλοι προσπαθούν να του αποδώσουν, να διαφοροποιηθεί από τις υπόλοιπες πολιτικές ομάδες του ενδιάμεσου και να διευρύνει συνεπώς το εκλογικό του ακροατήριο. Ασφαλείς πη-

Μετά και από το ναυάγιο σύστασης του ενδιάμεσου, η Συμμαχία ακολουθεί τον δικό της δρόμο, διαφοροποιούμενη από τα άλλα κόμματα του ενδιάμεσου χώρου.

γές της «Κ» αναφέρουν πως ο Πρόεδρος της Συμμαχίας Πολιτών έχει ήδη επιχειρήσει να ανοίξει γέφυρες επικοινωνίας με τον Τουρκοκύπριο δημοσιογράφο Σενέρ Λεβέντ προτείνοντάς του θέση στο ψηφοδέλτιο της Συμμαχίας Πολιτών στις επικείμενες εκλογές. Σε συνάντηση που πραγματοποίησαν πρόσφατα ο Γιώργος Λιλλήκας με τον Σενέρ Λεβέντ, αντάλλαξαν απόψεις για την πορεία του Κυπριακού, με τον πρόεδρο της Συμμαχίας Πολιτών να προτείνει εκλογική συνεργασία στις βουλευτικές εκλογές. Κάτι τέτοιο, ωστόσο, δεν φαίνεται εφικτό επί του παρόντος λόγω νομικών κωλυμάτων, καθώς για να δικαιούται ένας Τ/κ να συμμετέχει σε ψηφοδέλτιο Ε/κ κόμματος θα πρέπει

Ο Γιώργος Λιλλήκας επιχειρεί να αποβάλει τον χαρακτηρισμό του απορριπτικού, ανοίγοντας πόρτες επικοινωνίας με κύκλους στην τουρκοκυπριακή πλευρά.

να ζει έξι μήνες στις ελεύθερες περιοχές, κάτι το οποίο δεν ισχύει για τον κ. Λεβέντ.

Καθένας μόνος του

Ως είναι ήδη καταγεγραμμένο, ο Γιώργος Λιλλήκας έχει επιχειρήσει στο παρελθόν να συνενώσει το Κέντρο, προτείνοντας σύσταση μετώπου για αποτροπή των πολιτικών λιτότητας, αλλά ιδιαίτερα μιας «κακής» λύσης. Βρήκε, ωστόσο, πόρτες κλειστές, με τις άλλες πολιτικές δυνάμεις να βλέπουν με καχυποψία τις προθέσεις του. Χαρακτηριστικές

Στη Συμμαχία Πολιτών εκτιμούν πως από τον Μάη η Κίνηση θα έχει σημαντική εκπροσώπηση στα έδρανα, με ένα ποσοστό που θα φτάνει το 10%

οι δηλώσεις του Προέδρου της ΕΔΕΚ Μαρίνου Σιζόπουλου, κατά τις οποίες φωτογράφιζε τον Γιώργο Λιλλήκα ως τον διασπαστή του ενδιάμεσου, αλλά και το ευγενικό «όχι» του Νικόλα Παπαδόπουλου, δίνοντας ο τελευταίος χείρα συνεργασίας στην Ελένη Θεοχάρους. Πλέον, το λεγόμενο μέτωπο του ενδιάμεσου έχει για τα καλά ναυαγήσει, με την κάθε πολιτική δύναμη να τραβά τον δικό της δρόμο. Το ζήτημα που αιωρείται είναι κατά πόσο η εκλογική συνεργασία του Νικόλα Παπαδόπουλου με την Ελένη Θεοχάρους μπορεί να πλήξει τον Γιώργο Λιλλήκα και να βάλει φραγμούς στις πολιτικές του επιδιώξεις. Ήδη κομματικές πηγές στη Συμμαχία Πολιτών αναφέρουν πως «η σύμπλευση ΔΗΚΟ με την Ελένη Θεοχάρους δεν φαίνεται να επηρεάζει το κίνημα, καθώς άλλο είναι το ακροατήριο της Ελένης Θεοχάρους και άλλο της Συμμαχίας Πολιτών». Όπως άλλωστε προσθέτουν οι ίδιες πηγές, η Συμμαχία Πολιτών επικεντρώνεται περισσότερο στο μεγάλο ποσοστό των πολιτών που απέχουν πλέον από τα κοινά και εκφράζουν την απογοήτευσή τους και όχι στο συναγερμικό ακροατήριο που έχει επιρροή η ευρωβουλευτής. Μάλιστα, κομματικά στελέχη αναφέρουν με βεβαιότητα πως η Συμμαχία Πολιτών όχι μόνο θα βρίσκεται τον Μάιο στη Βουλή, αλλά θα έχει μία σημαντική εκπροσώπηση στα κοινοβουλευτικά έδρανα. Σε αυτό το πλαίσιο εκτιμάται πως η Συμμαχία Πολιτών θα αγγίξει το 10% λαμβάνοντας δύο έδρες στην επαρχία Λευκωσίας, δύο στη Λεμεσό και μία στην Πάφο. Ήδη αναμένεται να ανακοινώσει ψηφοδέλτιο τον προσεχή Φεβράρη, ενώ σύμφωνα με δηλώσεις του προέδρου του κινήματος, αναμένονται εκπλήξεις με προσωπικότητες που έχουν πλούσια δράση ακαδημαϊκή, πολιτική και κοινωνική.

Επιχειρεί διαφοροποίηση

Σύμφωνα με το ρεπορτάζ, ο Γιώργος Λιλλήκας είναι έτοιμος να βρει κάποιους τρόπους συνεργασίας ή έστω σύσφιγξης σχέσεων με προσωπικότητες, πολιτικές κινήσεις και δεξαμενές σκέψεις από την τ/κ πλευρά. Πολιτικοί κύκλοι ερμηνεύουν την κίνηση αυτή ότι εμπίπτει στις προσπάθειες διαφοροποίησης της Συμμαχίας, πλέον, από τα υπόλοιπα κόμματα του ενδιάμεσου, μιας και το εγχείρημα σύστασης μετώπου ναυάγησε, αλλά και στις προσπάθειες να αποβάλει από το εσωτερικό οτιδήποτε τη συνδέει με ακραίες απορριπτικές και ρατσιστικές θέσεις.

08-POLITIKI_Master_cy 23/12/15 21:14 Page 8

Οι πέντε μοχλοί για το Κυπριακό στη σκακιέρα της περιφέρειας

Οι εξελίξεις και τα συγκρουόμενα συμφέροντα των εμπλεκομένων στην επίλυση του προβλήματος

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

Στο παιχνίδι της περιφερειακής ισορροπίας δυνάμεων, το Ισραήλ δεν επιθυμεί περαιτέρω ισχυροποίηση της θέσης της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο, επιδίωξη με την οποία ταυτίζονται τα αιγυπτιακά και τα ρωσικά συμφέροντα.

Της **ΜΕΛΑΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Το κυπριακό πρόβλημα στη σημερινή του μορφή εκκολάφτηκε στους κόλπους του δυτικού μπλοκ ως ένα παιχνίδι διεκδίκησης και ανταγωνισμού μεταξύ τριών ΝΑΤΟϊκών συμμάχων, της Ελλάδας, της Τουρκίας και της Βρετανίας, υπό τον υψηλό έλεγχο και εποπτεία των ΗΠΑ, που αποτελούσαν και την ηγεμονική δύναμη της Δύσης. Ωστόσο, μία αλληλουχία γεγονότων την τελευταία κυρίως δεκαετία έχει διευρύνει τον κύκλο των επηρεαζόμενων συμφερόντων στο Κυπριακό, περιπλέκοντας ακόμη περισσότερο το πρόβλημα.

Τα σημαντικότερα γεγονότα που διεύρυναν τους εμπλεκομένους στο Κυπριακό, προκαλώντας αλληλεπιδράσεις και με τις δραματικές εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου είναι: πρώτον, η ιδιότητα της Κύπρου ως πλήρους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία η Τουρκία επιδιώκει να ενταχθεί. Δεύτερον, οι προοπτικές εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων που εντοπίστηκαν στην Ανατολική Μεσόγειο, σε συνδυασμό με τους ανταγωνισμούς μεταξύ των ισχυρότερων χωρών στην περιφέρεια, αλλά και τους ενεργειακούς σχεδιασμούς των ΗΠΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Τρίτον, η εξαγωγή στην καρδιά της Ευρώπης των αποτελεσμάτων της πολυσύνθετης και πολύχρονης μεσανατολικής κρίσης, δηλαδή των προσφύγων και της τρομοκρατίας. Τέταρτον και ως απόρροια του προηγουμένου, η αναδιαμόρφωση της ατζέντας των θεμάτων της περιφερειακής ασφάλειας. Πέμπτον, η ανάκαμψη της Ρωσίας σε διεθνές και περιφερειακό επίπεδο, σε συνάρτηση και με τα πολιτικοοικονομικά συμφέροντα που εξαρτά στην Κύπρο. Στις διάφορες παραμέτρους τους, τα γεγονότα αυτά υποδηλώνουν και τα πολλαπλά επίπεδα δράσης των εμπλεκομένων στο Κυπριακό, καθώς και την αναπροσαρμογή των συμφερόντων και επιδιώξεών τους ανάλογα και με τις εξελίξεις στα υπόλοιπα πεδία.

> *Μία αλληλουχία γεγονότων την τελευταία κυρίως δεκαετία έχει διευρύνει τον κύκλο των επηρεαζόμενων συμφερόντων στο Κυπριακό, περιπλέκοντας ακόμη περισσότερο το πρόβλημα.*

> *Η προοπτική επίλυσης ή και η μορφή επίλυσης του Κυπριακού δεν αποτελεί ευθύγραμμη μετατροπή μιας εξίσωσης, αλλά μία περίπλοκη εξίσωση με πολλούς άγνωστους παράγοντες.*

Συνεπώς, η εξέλιξη που θα έχει το Κυπριακό δεν επηρεάζει άμεσα μόνο τα συμφέροντα της Ελλάδας, της Τουρκίας και της Βρετανίας, αλλά με κάποιες διαβαθμίσεις και αυτά, πλέον, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ως συνόλου και ως επιμέρους κρατών, των ΗΠΑ, της Ρωσίας, αλλά και του γειτονικού Ισραήλ και της Αιγύπτου, σε αρκετές δε περιπτώσεις μέσα από ένα συσχετισμό δυνάμεων μεταξύ τους. Προφανώς, το ενδεχόμενο προώθησης της ειρηνευτικής διαδικασίας στο Μεσανατολικό δεν εξαρτάται από την πορεία του Κυπριακού, ούτε και το αντίστροφο. Το ενδεχόμενο τερματισμού του πολέμου στη Συρία με μία πολιτική διευθέτηση της κρίσης δεν εξαρτάται από την επίλυση ή όχι του Κυπριακού, ούτε και το αντίστροφο. Ανάλογα, το ενδεχόμενο επαναχάραξης των συνόρων στη Μέση Ανατολή ευρύτερα, αλλά και ειδικότερα στο Ιράκ, τη Συρία και την Τουρκία και δημιουργίας μιας αυτόνομης περιοχής/οντότητας/κράτους του Κουρδιστάν δεν εξαρτάται από την πορεία του Κυπριακού. Ωστόσο, ενόσω κάποιοι τουλάχιστον από τους δρώντες σε κάθε μία από τις υπό εξέλιξη καταστάσεις είναι οι ίδιοι και τα συμφέροντα που επιδιώκουν να διασφαλίσουν σε ένα παιχνίδι άσκησης ισχύος σε καίριους τομείς όπως η ασφάλεια, η ενέργεια και το εμπόριο έχουν γεωγραφική συνάφεια, τα όποια γεγονότα αλληλεπιδρούν μεταξύ τους.

Εξίσωση με πολλούς αγνώστους

Ως αποτέλεσμα, η προοπτική επίλυσης ή και η μορφή επίλυσης του Κυπριακού δεν αποτελεί ευθύγραμμη μετατροπή μιας εξίσωσης, αλλά μία περίπλοκη εξίσωση με πολλούς άγνωστους παράγοντες. Εστιάζοντας στην Τουρκία, είναι κατανοητό πως η τουρκική προσέγγιση στο Κυπριακό, ανεξάρτητα από τις όποιες πάγιες επιδιώξεις της, επηρεάζεται, μεταξύ άλλων, από την ενταξιακή της πορεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την πορεία των αμερικανοτουρκικών σχέσεων σε συνάρτηση και με τις εξελίξεις στην περιοχή. Επηρεάζεται, επίσης, από την πορεία του Κουρδικού είτε αυτό αφορά άμεσα στο εσωτερικό της είτε στις γειτονικές της χώρες και από τα κέρδη και τις ζημιές της συριακής κρίσης και τις ευρύτερες αναταράξεις στην περιοχή.

Επίσης, επηρεάζεται από τις οικονομικοπολιτικές επιπτώσεις της ρωσοτουρκικής κρίσης, από την εξέλιξη των ενεργειακών σχεδιασμών για την εκμετάλλευση του φυσικού αερίου της Ανατολικής Μεσογείου, από την πορεία των συζητήσεων για οριοθετήσεις ΑΟΖ μεταξύ χωρών στην ίδια περιοχή, καθώς και από τις διεκδικήσεις της στο Αιγαίο.

Επιδράσεις που καθιστούν άγνωστη την τελική στάση της ως προς την επίλυση του Κυπριακού. Για παράδειγμα, τα βήματα επαναπροσέγγισης Τουρκίας και Ισραήλ είναι το αποτέλεσμα της πλήρους αποτυχίας της περιφερειακής πολιτικής της Άγκυρας και της συνεπαγόμενης απομόνωσής της στην περιοχή. Αποκορύφωμα των αποτυχιών υπήρξε η αδιέξοδη εμπλοκή της στη Συρία, η πολύμορφη στήριξή της προς το ISIS και η κατάρρευση των σχέσεών της με τη Ρωσία, σε συνδυασμό με τη σταδιακή επιστροφή του Ιράν στο διεθνές πολιτικό γίγνεσθαι. Αν και πρόωρο να προβλεφθεί, η ομαλοποίηση των σχέσεων Τουρκίας – Ισραήλ είναι πιθανή ως μέρος και μιας ευρύτερης αναδίπλωσης της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής και επαναπροσέγγισής της με τους παραδοσιακούς της συμμάχους, τη Δύση.

Ένα τέτοιο ενδεχόμενο ίσως συμπεριλαμβάνει και επαναφορά της τουρκοϊσραηλινής στρατιωτικής συνεργασίας ή και επέκταση της συνεργασίας τους στον ενεργειακό τομέα, όπου το ισραηλινό φυσικό αέριο θα εξάγεται στην Ευρώπη μέσω αγωγού που θα περνά από το τουρκικό έδαφος, συνεπώς και μέσω Ελλάδας (αγωγός TANAP). Οι ενδεχόμενες αυτές εξελίξεις έχουν άμεση επίδραση στο Κυπριακό, χωρίς, ωστόσο, να διαφοροποιούν τα συμφέροντα του Ισραήλ στην Κύπρο που υπαγορεύουν όπως και μετά την επίλυση του προβλήματός της παραμείνει «ουδέτερη ζώνη» στην περιοχή.

Αυτό σημαίνει πως στο παιχνίδι της περιφερειακής ισορροπίας δυνάμεων, το Ισραήλ δεν επιθυμεί περαιτέρω ισχυροποίηση της θέσης της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο. Επιδίωξη με την οποία ταυτίζονται και τα αιγυπτιακά συμφέροντα, όπως και αυτά της Ρωσίας, αν και για διαφορετικούς λόγους μεταξύ τους. Στην αντίπερα όχθη, οι ΗΠΑ και η Ευρωπαϊκή Ένωση προσβλέπουν σε μία λύση που θα μετατρέψει την Κύπρο σε τόπο ειρήνης και σταθερότητας, προκειμένου να διευκολύνει την υλοποίηση των σχεδιασμών τους στους νευραλγικούς τομείς της ασφάλειας και της ενέργειας στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Επιπρόσθετα, η Ευρωπαϊκή Ένωση, στην παρούσα συγκυρία, επείγεται για μία λύση του Κυπριακού που θα διευκολύνει τη συνεργασία της με την Τουρκία στην αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης, ενώ η Βρετανία επιδιώκει μία λύση που να διασφαλίζει, σε συνεννόηση με την Τουρκία, τη διαιώνιση της παρουσίας της στο νησί, μέσω, κυρίως, των βάσεων.

Η περιπλοκότητα

Η όλη εξίσωση γίνεται ακόμη πιο περίπλοκη αν εστιάσουμε στο κάθε εμπλεκόμενο μέρος στο Κυπριακό ξεχωριστά και στη διασύνδεση των συμφερόντων του με διάφορες άλλες εξελίξεις. Όλα τα εμπλεκόμενα μέρη εμφανίζονται να ευνοούν την επίλυση του Κυπριακού στη δοσμένη χρονική συγκυρία, ωστόσο, δεν υπάρχει μεταξύ τους ταύτιση συμφερόντων ως προς την μορφή της επίλυσης, ίσως ούτε και ως προς τον χρονικό ορίζοντα κατάληξής του. Αντίθετα, σε μία υπέρβαση των εξωγενών παραγόντων στη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού, το πρόβλημα θα άλλαζε μορφή, αυξάνοντας τις πιθανότητες επίλυσής του, αν περιοριζόταν στη διάσταση της ενδοκοινοτικής διαφοράς.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΥ**

Να μην επαναληφθεί το λάθος στο δημοψήφισμα του 2004

Πάγιος στρατηγικός στόχος της Τουρκίας είναι ο πλήρης πολιτικοστρατιωτικός έλεγχος της Κύπρου, είτε μέσω της μορφής λύσης (π.χ. συνομοσπονδία) είτε με προσάρτηση. Βασικό συστατικό στοιχείο αυτής της πολιτικής ως ενδιάμεσος στόχος είναι η εδραίωση της αντίληψης ότι στην Κύπρο υπάρχουν δύο λαοί, οι οποίοι πρέπει να εκφράσουν το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης με ξεχωριστά δημοψηφίσματα.

Αυτό τεκμηριώνεται πέραν των επίσημων τουρκικών δηλώσεων και από έγγραφα, όπως η έκθεση Νιχάτ Ερίμ, τα πρακτικά της συνάντησης του Έβρου το 1967, καθώς και πρακτικά συναντήσεων Τούρκων επισήμων με Αμερικανούς παράγοντες. Το 2004 η Κυπριακή Δημοκρατία διέπραξε σοβαρό πολιτικό λάθος να αποδεχθεί το δημοψήφισμα για το σχέδιο Ανάν να πραγματοποιηθεί με τη συγκεκριμένη μορφή, γιατί αφενός ενίσχυσε την τουρκική θέση για «δύο λαούς» και αφετέρου έδωσε το δικαίωμα συμμετοχής στους εποίκους να εκφράσουν άποψη για ένα θέμα που δεν τους αφορούσε. Για χάρη της ιστορίας να αναφερθεί ότι η ΕΔΕΚ ήταν το μόνο πολιτικό κόμμα που διαφώνησε.

Δυστυχώς, η μέχρι σήμερα πολιτική των περισσότερων από αυτούς που είχαν την ευθύνη διαχείρισης του Κυπριακού ποτέ δεν ακολούθησε τακτική αναίρεσης των ενδιάμεσων τουρκικών στόχων. Στο ενδεχόμενο νέου δημοψηφίσματος για σχέδιο λύσης δεν θα πρέπει να επαναληφθεί το λάθος του 2004. Πρέπει να δράσουμε προληπτικά. Επίκεντρο της προσπάθειάς μας πρέπει να είναι ότι στην Κύπρο υπάρχει ένας λαός, ο κυπριακός, ο οποίος αποτελείται από πολίτες διαφορετικής εθνοτικής και θρησκευτικής προέλευσης.

Η πρακτική εφαρμογή αυτής της αρχής συνεπάγεται:

• Άμεση απογραφή πληθυσμού από έγκυρο οίκο του εξωτερικού υπό την εποπτεία Η.Ε. και της Ε.Ε.

• Στο δημοψήφισμα δικαίωμα ψήφου να έχουν μόνο οι νόμιμοι κάτοικοι της Κύπρου

• Ανεξάρτητα εάν οι Τ/Κύπριοι θα ψηφίσουν ξεχωριστά από τους Ε/κ, το τελικό αποτέλεσμα πρέπει να είναι ενιαίο και σεβαστό από το σύνολο του λαού.

Η υιοθέτηση των παραπάνω από τους οπαδούς της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας θα επιβεβαιώσει ότι όντως ενδιαφέρονται για ομοσπονδιακό πολιτειακό σύστημα και όχι συνομοσπονδιακό.

• Τα χωριστά δημοψηφίσματα

• Η ισότιμη προέλευση της κρατικής κυριαρχίας σε εθνοτική βάση

• Η ίση αναλογία γερουσιαστών και η λήψη απόφασης με ξεχωριστή πλειοψηφία

• Η χωριστή εκλογή Προέδρου και αντιπροέδρου

• Η ίση αναλογία δικαστών στο ανώτατο συνταγματικό δικαστήριο

• Οι δύο «ζώνες» στη βάση εθνοτικής καταγωγής

• Η στέρηση εκλογικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων από κατοίκους των δύο «ζωνών», λόγω της εθνοτικής τους προέλευσης είναι μόνο μέρος προνοιών, οι οποίες ταυτίζονται με τη συνομοσπονδία και όχι με την ομοσπονδία.

Είναι καιρός οι θιασώτες της ΔΔΟ να μιλήσουν με ειλικρίνεια στον λαό. Εάν η πρόθεσή τους είναι η ομοσπονδία, γιατί αποδέχονται πρόνοιες συνομοσπονδίας;

Το περιεχόμενο της ΔΔΟ προσδιορίσθηκε στο σχέδιο Ανάν και ο λαός το απέρριψε. Οι κυβερνώντες και συνοδοιπόροι οφείλουν να σεβαστούν τη λαϊκή ετυμηγορία και να απορρίψουν κάθε πρόνοια, η οποία παραπέμπει στο διχοτομικό και τουρκοφόρο σχέδιο Ανάν.

Αυτό το οποίο πρέπει να κατανοήσουμε είναι ότι η συνομοσπονδία θα οδηγήσει αναπόφευκτα στο διαχωρισμό (στη διχοτόμηση), όπως π.χ. συνέβηκε στη Τσεχοσλοβακία και συμβαίνει σήμερα στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, αλλά και με σοβαρό και επικίνδυνο επακόλουθο την προσάρτηση ολόκληρης της Κύπρου στην Τουρκία.

Ο κ. Μαρίνος Σιζόπουλος είναι πρόεδρος του Κ.Σ. ΕΔΕΚ.

09-POLITIKI_Master_cy 23/12/15 17:00 Page 9

Η ΑΝΤΡΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ ΣΤΗΝ «Κ»

Ιανουάριο τα βοηθήματα του Φορέα Κοινωνικής Στήριξης

Πρώτιστος στόχος για το 2016 η επανένωση της Κύπρου και η οικονομική ανάκαμψη προς όφελος του λαού

Συνέντευξη στον **ΙΑΚΩΒΟ ΙΑΚΩΒΟΥ**

Σε χαμηλούς τόνους και μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας η Πρώτη Κυρία, Άντρη Αναστασιάδη, επιτελεί καθημερινά το φιλανθρωπικό της έργο, ενισχύοντας ανθρώπους και ομάδες που πραγματικά το έχουν ανάγκη στις δύσκολες μέρες που περνά ο λαός της Κύπρου. Στη συνέντευξή της στην «Κ» μιλάει για τις στιγμές που πέρασαν αυτά τα τρία χρόνια στο Προεδρικό Μέγαρο, τη σύζυγο Ακιντζί, αλλά και τον μεγάλο στόχο για επανένωση της Κύπρου που θα αλλάξει άρδην τη θέση της χώρας.

– Τρία σχεδόν χρόνια στο Προεδρικό κρατάτε το έργο σας μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας. Ποιες οι προκλήσεις και πόσο άλλαξε η ζωή σας;

– Οι υποχρεώσεις και τα καθήκοντα είναι πάρα πολλά, εξαντλώντας όλο σχεδόν τον ελεύθερό μου χρόνο, αφού είναι αδύνατο τα τόσα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινωνία να περάσουν απαρατήρητα και να μη συμπαρασταθείς. Η δημοσιοποίηση του έργου, ωστόσο, είναι ακρεάστη. Ο κόσμος και τα σύνολα που στηρίζονται γνωρίζουν το φιλανθρωπικό έργο που γίνεται και τη βοήθεια που προσφέρεται.

– Παρά την αντιστροφή του κλίματος στην οικονομία, αρκετοί συμπολίτες μας περνάνε ακόμη πολύ δύσκολα. Ποια η δική σας ανταπόκριση ειδικά τώρα τις γιορτές των Χριστουγέννων;

– Η στήριξή μας προς τον κόσμο γίνεται ολόχρονα και δεν περιορίζεται στις εορταστικές περιόδους που η έκκληση για βοήθεια είναι μεγαλύτερη. Αυτές τις άγιες μέρες με την ανώνυμη βοήθεια δεκάδων δωρητών έχουμε τη δυνατότητα και προσφέρουμε τρόφιμα και κουπόνια προκειμένου να μη στερηθεί κανείς τα απαραίτητα αγαθά για την οικογένειά του.

– Όποτε βρίσκεστε στη Λευκωσία, βλέπετε κόσμο στο γραφείο σας. Ποια τα κύρια αιτήματά του;

– Ο κόσμος απευθύνεται κοντά μου για διάφορα θέματα. Πρώτιστο ζητούμενο παραμένει η οικονομική βοήθεια, η βοήθεια για εξασφάλιση μιας θέσης εργασίας, αλλά και για διάφορα ιατρικά θέματα που χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης.

– Προ μηνών συστάθηκε ο Ανεξάρτητος Φορέας Κοινωνικής Στήριξης. Ποια η ανταπόκριση από πλευράς του κόσμου και σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αξιολόγηση των αιτήσεων;

– Το ενδιαφέρον υπήρξε τεράστιο και πάνω από 1.000 αιτήσεις εξετάζονται σήμερα από την αρμόδια επιτροπή για να διαφανεί ο αριθμός των δικαιούχων. Παράλληψή μου θα ήταν να μην ευχαριστήσω τους στυλοβάτες αυτής της προσπάθειας, τους δωρητές του Φορέα, με πρώτο τον Αρχιεπίσκοπο Αμερικής Δημήτριο, οι οποίοι με προθυμία ενίσχυσαν, άλλοι με μικρότερα και άλλοι με μεγαλύτερα ποσά, το ταμείο αυτό. Η αξιολόγηση των αιτήσεων αναμένεται να ολοκληρωθεί περί τα τέλη Ιανουαρίου, οπότε και θα επιδοθούν στους δικαιούχους τα βοηθήματα.

Ο κόσμος που απευθύνεται προς την Άντρη Αναστασιάδη επιζητά πρωτίστως οικονομική βοήθεια, την εξασφάλιση μιας θέσης εργασίας, αλλά και βοήθεια σε ιατρικά θέματα που χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

– Αναμένετε να έχει συνέχεια αυτός ο θεσμός μετά την αποχώρησή σας από το Προεδρικό;

– Ο Φορέας είναι όπως είπατε θεσμός και άρα θα συνεχίσει την προσφορά του, εφόσον οι δωρητές του παραμείνουν στο πλευρό του, συνεχίζοντας επί ετήσιας βάσης να συνεισφέρουν στο ταμείο του. Είναι σημαντικό ότι η λειτουργία του δεν επιβαρύνει ούτε και με ένα ευρώ τον κρατικό προϋπολογισμό.

– Κάνοντας ένα απολογισμό για το 2015, η Άντρη Αναστασιάδη τι πέτυχε και πού ενδεχομένως δεν κατάφερε αυτό που ήθελε;

– Χωρίς καμία αμφίβολα μεγαλύτερη επιτυχία της χρονιάς που φεύγει, δεν είναι άλλη από τη λειτουργία του Ανεξάρτητου Φορέα Κοινωνικής Στήριξης, ο οποίος αναμένεται να προσφέρει μεγάλη ανάσα στους φοιτητές και τις οικογένειές τους. Εξίσου σημαντική, όμως, είναι και η βοήθεια που μπορέσαμε να προσφέρουμε στους συνανθρώπους μας που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα υγείας και απευθύνθηκαν για τη δική μου συνδρομή. Αυτό που ωστόσο δεν μπόρεσα να επιτύχω πλήρως είναι την ικανοποίηση όλων των αιτημάτων του κόσμου, κυρίως προς την εξεύρεση μιας εργασίας για όλους εκείνους που ζητούν απεγνωσμένα μια δουλειά.

– Ως πρώτη κυρία ζήσατε και την πλευρά του 2013. Ποιες ήταν οι σκέψεις σας εκείνες τις ώρες;

– Οι πρωτοφανείς στιγμές που ζήσαμε με τον Πρόεδρο εκείνο το Eurogroup του 2013 και τα πολύ άσχημα αισθήματα που αυτές δημιούργησαν έμειναν αποτυπωμένες στη μνήμη μου. Αυτό που σκεφτόμουν ήταν τι καλύτερο θα μπορούσε να γίνει… Διαφορετικά, θα επιστρέφαμε σε μία Κύπρο σε ακόμα χειρότερη οικονομική κατάσταση που δεν θα μπορούσε με κανένα τρόπο να ανατραπεί.

– Φανταζόσασταν τότε πως η οικονομία θα επέστρεφε σε θετικά πρόσημα το 2015;

– Είχα και έχω απόλυτη εμπιστοσύνη τόσο στον Πρόεδρο, αλλά και στον Χάρη Γεωργιάδη. Αναλογιζόμενη τα δεδομένα του 2013 και βλέποντας τη σημερινή κατάσταση, νομίζω πως με τη συνεργασία όλων πετύχαμε πολλά. Έρχονται πολύ καλύτερες μέρες.

Παρούσες στη διαδικασία

– Εν αναμονή κρίσιμων εξελίξεων στο Κυπριακό εντός του 2016, σκοπεύετε να αναλάβετε ενεργότερη «δράση» στην πορεία προς τη λύση;

– Κοιτάξτε, φυσικά θέλω και θα βοηθήσω, ωστόσο δεν είναι θέση μου να αναμιχθώ άμεσα στη διαδικασία, αφού ο Πρόεδρος και η διαπραγματευτική του ομάδα είναι υπεύθυνοι. Εμείς σαν γυναίκες θα δώσουμε με το δικό μας τρόπο τον αγώνα για την επανένωση του τόπου και του λαού μας. Και υπάρχουν πολλοί τρόποι για να το επιτύχουμε…

– Ποια η γνώμη σας για τη σύζυγο του κ. Ακιντζί; Γνωρίζουμε πως έχετε συναντηθεί.

– Με την Μεράλ Ακιντζί συναντηθήκαμε δημόσια δύο φορές, τη μία στη θεατρική παράσταση στη Λεμεσό και την άλλη στον Πύργο του Οθέλλου στην κατεχόμενη Αμμόχωστο. Μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας συναντηθήκαμε άλλες δύο φορές, με την τελευταία μόλις την περασμένη βδομάδα, στο σπίτι της Λίζα Μπάτενχαϊμ. Εκεί είχαμε την ευκαιρία να γευματίσουμε, να γνωριστούμε καλύτερα και να συζητήσουμε για κοινές μας ενέργειες στο μέλλον που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην προώθηση ενός κλίματος αλληλοκατανόησης, που να υποβοηθήσει την επανένωση του τόπου μας. Πρόκειται για μία πολύ φιλική γυναίκα, με έντονη κυπριακή ταυτότητα, η οποία γεννήθηκε στην Πάφο και θέλει όπως και εμείς την επανένωση του τόπου μας, για το καλό όλων των παιδιών της Κύπρου. Ελπίζω στο μέλλον το κλίμα να το επιτρέψει και οι συναντήσεις μας να γίνουν συχνότερες και να έρθουμε ακόμη πιο κοντά. Κοινός μας στόχος είναι να βοηθήσουμε όσο μπορούμε την όλη διαδικασία.

10-POLITIKI_Master_cy 23/12/15 17:10 Page 10

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

«Ο Αναστασιάδης δεν έπραξε αυτά που υποσχέθηκε»

Διαπραγματεύεται εκτός του πλαισίου αρχών για βιώσιμη και λειτουργική λύση, καταγγέλλει ο Γιαννάκης Ομήρου

Στη συνέντευξή του στην «Κ», ο πρόεδρος της Βουλής Γιαννάκης Ομήρου δεν κρύβει την απογοήτευσή του για τον τρόπο χειρισμού θεσμικών ζητημάτων από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, από τον οποίο αναμένει να πράξει περισσότερα .

Συνέντευξη στη
ΜΕΛΑΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Τόσο οι συνεχείς δηλώσεις και υπαναχωρήσεις του Μουσταφά Ακιντζί των τελευταίων μηνών όσο και η μη διαφοροποίηση της Τουρκίας από τις διαχρονικές της θέσεις δεν αφήνουν περιθώρια επαλήθευσης των αισιόδοξων σεναρίων για θετική κατάληξη των συνομιλιών τους αμέσως επόμενους μήνες, διευκρινίζει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος της Βουλής Γιαννάκης Ομήρου. Ταυτόχρονα, όμως, ο Γιαννάκης Ομήρου ρίχνει το γάντι στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, υπενθυμίζοντάς του πως δεν έπραξε αυτά που προεκλογικά υποσχέθηκε για το Κυπριακό. Κριτική διάθεση τηρεί ο Γιαννάκης Ομήρου έναντι των προεδρικών χειρισμών και στα θεσμικά ζητήματα, δηλώνοντας ευθαρσώς πως αναμένει περισσότερα από τον Νίκο Αναστασιάδη.

–Όλο και πιο συχνά σας ακούμε που προτείνετε να χαμηλώσει ο πήχης των προσδοκιών στο Κυπριακό. Ποϋ στηρίζετε αυτή σας την προσέγγιση;

–Παρά τις υπερβολικές προσδοκίες και το κλίμα ευφορίας, δεν υπάρχει επιβεβαίωση ότι υπάρχει τόση και τέτοια πρόοδος που να τα δικαιολογεί. Ο κ. Ακιντζί με επανειλημμένες δηλώσεις του «προσγειώνει» από αυτές τις υπερβολικές προσδοκίες. Ενώ είχε λεχθεί από επίσημη κυπριακή κυβερνητική πλευρά ότι ο Μουσταφά Ακιντζί είχε αποδεχθεί την εφαρμογή των τεσσάρων βασικών ελευθεριών, εγκατάστασης, διακίνησης, δικαιώματος περιουσίας και άσκησης επαγγέλματος, με δηλώσεις του το διαψεύδει κατηγορηματικά. Διότι, βέβαια, «η πλειοψηφία πληθυσμού και γης» που διεκδικεί, αναιρεί και ακυρώνει την εφαρμογή τους. Επίσης, η άρνηση αποδοχής του ευρωπαϊκού κεκτημένου χωρίς μόνιμες παρεκκλίσεις, ανατρέπει την προοπτική θετικής εξέλιξης των διαπραγματεύσεων, αφού κάτι τέτοιο δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό, όχι μόνο από την ελληνοκυπριακή πλευρά, αλλά και από την Ε.Ε. Περαιτέρω, η δήλωσή του ότι «οι έποικοι είναι όλοι συμπατριώτες μας» που θα πρέπει να παραμείνουν για πάντα στην Κύπρο, συνιστά σαφή, επί τα χείρω διαφοροποίηση της θέσης της τουρκικής πλευράς. Ακόμα, «οι ύμνοι και δοξαστικοί» που αναπέμφθηκαν προς τον Ερντογάν στα «πανηγύρια» για την έκνομη μεταφορά νερού από την Τουρκία που χρησιμοποιείται ως συντελεστής ισχύος στην τουρκική εξωτερική πολιτική και αναμένεται να αξιοποιηθεί για αναβάθμιση των τουρκικών απαιτήσεων, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στο περιουσιακό και στο εδαφικό, επιτείνει ακόμα περισσότερο την απογοήτευση και τις ανησυχίες. Τέλος, στο μέγα θέμα των εγγυήσεων δεν φαίνεται να έχει διαφοροποιηθεί η διαχρονική θέση της Τουρκίας για συνέχιση αυτού του βαθύτατου αναχρονισμού.

Προσγειώνει τις προσδοκίες για τον ενδιάμεσο

–Διαπιστώνετε να διαμορφώνονται νέα δεδομένα ή και προοπτικές για μία μεγάλη συμμαχία στον ονομαζόμενο ενδιάμεσο χώρο;

–Ήμουν διαχρονικά της άποψης ότι οι οποιεσδήποτε πολιτικές συμμαχίες προϋποθέτουν ιδεολογικές συγκλίσεις. Διαφορετικά, θα πρόκειται για μία ευκαιριακή σύμπλευση η οποία δεν θα έχει μέλλον. Τα αποτυχημένα πειράματα του παρελθόντος είναι εξόχως διδακτικά. Σε ό,τι αφορά στο Κυπριακό, στόχος θα πρέπει να είναι η διαμόρφωση ευρύτερων συγκλίσεων και μιας ευρύτατης πολιτικής και λαϊκής ενότητας. Το ομόφωνο κοινό ανακοινωθέν του Εθνικού Συμβουλίου του Σεπτεμβρίου του 2009 μπορεί με περαιτέρω επεξεργασία κυρίως σε θέματα στρατηγικής και τακτικής να αποτελέσει τη βάση μιας τέτοιας ενότητας.

–Ακόμη και έτσι να είναι όπως τα λέτε, σε τι ενοχλεί η διατήρηση ενός κλίματος ευφορίας;

–Ο μεγαλύτερος κίνδυνος από τη δημιουργία αυτού του αναιτιολόγητου κλίματος ευφορίας είναι διττός. Πρώτον, ότι εκπέμπεται το μήνυμα προς τη διεθνή και την ευρωπαϊκή κοινότητα ότι έχει διαφοροποιηθεί η άτεγκτη τουρκική στάση και συνεπώς δεν υπάρχει ανάγκη άσκησης πιέσεων ή χρησιμοποίησης της δυνατότητας επιρροών επί της Τουρκίας. Δεύτερον, να καταστούμε αιχμάλωτοι αυτών των προσδοκιών και της ευφορίας και συνεπώς σε περίπτωση τελικής αποτυχίας των διαπραγματεύσεων, να επωμισθούμε ευθύνες και να αδυνατούμε να πείσουμε για ευθύνες της τουρκικής πλευράς.

–Διαπιστώνω μία απογοήτευση από τον Μουσταφά Ακιντζί…

–Η ανάδειξη του Μουσταφά Ακιντζί στην ηγεσία της τουρκοκυπριακής κοινότητας δημιούργησε, όχι αναίτια και χωρίς λόγο, προσδοκίες και συγκρατημένη αισιοδοξία για μία διαφορετική, πιο θετική προσέγγιση στις προσπάθειες για λύση του Κυπριακού. Οι διαχρονικές του θέσεις υπέρ της λύσης, αλλά και οι αρχικές του δηλώσεις και λογομαχίες με τους Ερντογάν και Νταβούτογλου έτειναν να επιβεβαιώσουν τις αρχικές προσδοκίες. Χωρίς, ωστόσο, αυτάπατες για τον καθοριστικό ρόλο της Τουρκίας για την προοπτική επιτυχούς κατάληξης των συνομιλιών. Ωστόσο, οι απογοητευτικές δηλώσεις των τελευταίων μηνών αποτελούν στην πραγματικότητα μονότονη επανάληψη δηλώσεων, προσεγγίσεων και θέσεων προηγούμενων ηγετών της τουρκοκυπριακής κοινότητας.

–Εσείς θεωρείτε απομακρυσμένο σενάριο την επίλυση του Κυπριακού ίσως και πριν τις βουλευτικές εκλογές του Μαΐου;

–Με βάση τη σημερινή εικόνα δεν θα μπορούσα να συμφωνήσω με μία τέτοια αισιόδοξη πρόβλεψη. Για να διατυπώσω μία τέτοια αισιοδοξία θα πρέπει να υπάρξουν δείγματα γραφής μετακίνησης των θέσεων της τουρκικής πλευράς. Εκείνο στο οποίο θα μπορούσα να συμφωνήσω είναι ότι η Τουρκία έχει συμφέρον από μία λύση του Κυπριακού. Ωστόσο, το μέγα ερώτημα είναι τι θα επικρατήσει στη λήψη της απόφασης. Το πραγματικό συμφέρον της Τουρκίας ή οι ηγεμονικές βλέψεις εμμονής σε μία λογική μεταοθωμανικής αυτοκρατορίας; Μέχρι τώρα δεν έχει δώσει ενδείξεις μετακίνησης από τις πάγιες διαχρονικές της θέσεις στο Κυπριακό.

–Δεν συμμερίζεστε την άποψη πως το περιφερειακό και διεθνές περιβάλλον ευνοεί επίλυση του Κυπριακού;

–Ασφαλώς τη συμμερίζομαι. Βρισκόμαστε σε μία περιοχή που τη χαρακτηρίζουν η αστάθεια, οι συγκρούσεις και οι κίνδυνοι ευρύτερων αναφλέξεων. Οι τουρκικοί μεγαλοϊδεατισμοί για κηδεμόνευση στον αραβικό κόσμο έχουν καταρρεύσει, ενώ τα μέτωπα που έχει ανοίξει η Τουρκία με Συρία, Ιράκ και Ρωσία την οδηγούν σε απομόνωση. Ταυτόχρονα, το Κουρδικό βρίσκεται σε συνεχή ένταση. Μέσα σε αυτό το ταραγμένο περιβάλλον, η Κύπρος αποτελεί παράγοντα ασφάλειας και σταθερότητας, ενώ μετά την ανακάλυψη υδρογονανθράκων μετατρέπεται σε σοβαρό «παίκτη» στο ενεργειακό πεδίο. Οι ορθές κινήσεις με τις συμφωνίες με Αίγυπτο-Ελλάδα και Ισραήλ-Ελλάδα αναδεικνύουν ακόμα περισσότερο τον σταθεροποιητικό ρόλο της Κύπρου. Ρόλος που μεγεθύνεται για την Ευρώπη, αφού η Κύπρος ως το νοτιότατο άκρο της, έχει μία ιδιαίτερη και κρίσιμης σημασίας χρησιμότητα. Προσοχή όμως. Η αξιοποίηση ευνοϊκών συγκυριών στις διεθνείς και περιφερειακές εξελίξεις δεν επιτυγχάνεται με αυτοματισμούς. Χρειάζονται πρωτοβουλίες και δράσεις για την αξιοποίησή τους. Με συγκροτημένη στρατηγική, ανάλογη τακτική και κινήσεις. Και βέβαια με εμμονή στις βασικές αρχές λύσης του Κυπριακού για να είναι διαχρονικά παράγοντας ασφάλειας και όχι πηγή νέων προβλημάτων αποσταθεροποίησης.

–Στο ενδεχόμενο όμως μη επίλυσης του Κυπριακού τους επόμενους μήνες, η όποια επαναδραστηριοποίηση της Λευκωσίας στην κυπριακή ΑΟΖ δεν θα οδηγήσει σε νέα κατάρρευση των συνομιλιών;

–Οι ενεργειακοί μας σχεδιασμοί πρέπει να προχωρούν και να υλοποιούνται ανεξάρτητα από τις όποιες θρασείς απειλές της Τουρκίας. Η Κύπρος θα πρέπει να ασκεί τα κυριαρχικά της δικαιώματα με βάση τη σύμβαση του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας. Σε αντίθετη περίπτωση θα έχουμε μετατραπεί σε όμηρο των τουρκικών εκβιασμών και θα καταστούμε κράτος ήσσονος κυριαρχίας.

> *Οι απογοητευτικές δηλώσεις (του κ. Ακιντζί) των τελευταίων μηνών αποτελούν στην πραγματικότητα μονότονη επανάληψη δηλώσεων, προσεγγίσεων και θέσεων προηγούμενων ηγετών της τουρκοκυπριακής κοινότητας.*

–Έχει οριστεί νέα ημερομηνία ενημέρωσης του Σώματος από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για τις συνομιλίες στο Κυπριακό;

–Έχω απευθύνει πρόσκληση στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να ενημερώσει το Σώμα σε κλειστή συνεδρία. Απομένει στον ίδιο να καθορίσει τον χρόνο.

–Για σκοπούς διαφάνειας θα έπρεπε τα διαπραγματευτικά έγγραφα να κατατίθενται στη Βουλή;

–Τα διαπραγματευτικά έγγραφα επιδίδονται σε μένα για σκοπούς ενημέρωσής μου ως αναπληρούντος τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σε περίπτωση απουσίας του. Δεν έχω εξουσιοδότηση να τα θέτω στη διάθεση των μελών του Σώματος. Ούτως ή άλλως, τα κόμματα έχουν πρόσβαση στα έγγραφα στο Προεδρικό, ωστόσο με περιορισμούς.

–Θεωρείτε ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας παρέλειψε να πράξει κάτι σε σχέση με το Κυπριακό;

–Ναι. Παρέλειψε αυτό που είχε διακηρύξει και προεκλογικά. Να θέσει μία δέσμη αρχών λύσης του Κυπριακού προκειμένου η λύση να είναι βιώσιμη και λειτουργική και να διασφαλίζει τη συνέχιση της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά και την επιβίωση του κυπριακού Ελληνισμού. Αυτή τη δέσμη αρχών λύσης του Κυπριακού, έστω και τώρα, θα πρέπει να τη θέσουμε ενώπιον της διεθνούς και της ευρωπαϊκής κοινότητας, αλλά και προς την τουρκική πλευρά, την Τ/Κ ηγεσία και την Τουρκία.

–Με αφορμή σχετική πρόσφατη παρέμβασή σας, να υποθέσουμε ότι θα έπρεπε να αναμένουμε περισσότερα από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για την ομαλή λειτουργία των θεσμών;

–Στη δική μας μορφή πολιτεύματος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ο ανώτατος θεσμικός πολιτειακός παράγοντας, αλλά και ο ρυθμιστής ως ένα βαθμό του πολιτεύματος. Όπου υπάρχει δυσαρμονία στους θεσμούς, συγκρούσεις ή επικαλύψεις αρμοδιοτήτων οφείλει να παρεμβαίνει. Οι παρεμβάσεις όμως αυτές δεν πρέπει να παίρνουν το χαρακτήρα λεκτικών επιθέσεων και δημοσίων επιτιμήσεων. Πρέπει να είναι παρεμβάσεις διακριτικές, με εργαλείο το διάλογο και στόχο την εξεύρεση συναινετικών λύσεων. Ναι, αναμένω περισσότερα. Αυτή θα έπρεπε να ήταν η μέθοδος και σε ό,τι αφορά στην κρίση που υπήρξε με τον γενικό εισαγγελέα και με τον γενικό ελεγκτή.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΝΙΚΟΥ ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗ**

Διεθνής Διάσκεψη

Τα Χριστούγεννα που γιορτάζουμε σήμερα αποτελούν γιορτή αναγέννησης της ελπίδας. Κάθε χρόνο μαζί με το νεογέννητο Χριστό γεννιέται και η ελπίδα για έναν κόσμο καλύτερο. Έναν κόσμο πιο δίκαιο, πιο ανθρώπινο. Φέτος στην Κύπρο συμβολίζουν και σηματοδοτούν και την ελπίδα για μία νέα προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού. Βασική, κυρίαρχη πτυχή του Κυπριακού είναι η διεθνής πτυχή του. Η πτυχή, δηλαδή, που περιλαμβάνει την ανάγκη αποχώρησης των τουρκικών κατοχικών στρατευμάτων και των εποίκων, την κατάργηση των εγγυήσεων του 1960, την κατάργηση των συμφωνιών Ζυρίχης –Λονδίνου για την Κύπρο. Τελευταίως έχει προκύψει και πάλι θέμα αναφορικά με τη σύνθεση μιας τέτοιας Διάσκεψης. Βρίσκονται στο προσκήνιο θέματα που αφορούν σε ενδεχόμενη τετραμερή ή πενταμερή ή πολυμερή ή έτσι ή αλλιώς. Απορώ και εξίσταμαι γιατί και πάλι εγείρονται τέτοια ζητήματα. Μεγαλύτερη απορία, όμως, συνιστά η δυσκολία της ε/κ πλευράς και ορισμένων κομμάτων να τοποθετηθούν καθαρά επί του θέματος. Πάγια θέση της ε/κ πλευράς κατατιθέμενη από διάφορους Προέδρους της Κ.Δ στα Ηνωμένα Έθνη είναι η εξής: Σε μία διεθνή διάσκεψη για το Κυπριακό θα λάβουν μέρος τα πέντε μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας, η Ε.Ε, οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις, η Κυπριακή Δημοκρατία και οι δύο κοινότητες. Οι τελευταίες, βέβαια, όχι συμμέτοχοι, αλλά ως παρουσία. Κομμάτι αν θέλετε της αντιπροσωπείας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σύμβουλοι του Προέδρου της Κύπρου, του εκπροσώπου δηλαδή του κράτους μας, μονίμου μέλους του Ο.Η.Ε και της Ε.Ε. Προς τι λοιπόν η σύγχυση και η αδυναμία ξεκαθαρίσματος της θέσης της ε/κ πλευράς επί του θέματος; Το ίδιο ξεκάθαρα πρέπει να τοποθετηθεί και η κυβέρνηση. Η έλλειψη καθαρής θέσης παραπέμπει στην πονηρή σκέψη ότι κάποιοι το συζητούν να αλλάξει η σύνθεση μιας τέτοιας Διάσκεψης. Αν ναι ας το δηλώσουν. Να γνωρίζει ο λαός την αλήθεια για να μπορεί να κρίνει.

> *Μεγαλύτερη απορία συνιστά η δυσκολία της ε/κ πλευράς και ορισμένων κομμάτων να τοποθετηθούν καθαρά επί του θέματος.*

11-POLITIKI_Master_cy 23/12/15 18:19 Page 11

Πολιτική επιχειρηματολογία με hashtag

Οι πολιτικοί των κοινωνικών δικτύων στην Κύπρο με απήχηση σε χιλιάδες followers, κτίζουν την προεκλογική τους για τον Μάη

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Οι επικείμενες βουλευτικές εκλογές δεν θα θυμίζουν σε τίποτα αλλοτινές προεκλογικές περιόδους. Τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά δεδομένα έχουν αλλάξει άρδην την τελευταία πενταετία, αναγκάζοντας έτσι και τα πολιτικά πρόσωπα να σκεφτούν και να χρησιμοποιήσουν νέες επικοινωνιακές μεθόδους, ούτως ώστε να περάσουν τα δικά τους μηνύματα στους πολίτες. Αν και το big bang των κοινωνικών μέσων δικτύωσης έγινε το 2008 στο πολιτικό σκηνικό, στην Κύπρο εμφανίζεται αργοπορημένα και πιο συγκεκριμένα την τελευταία διετία. Το σίγουρο είναι πως όσο πλησιάζουμε στον Μάη τα προεκλογικά μηνύματα μέσω twitter και facebook θα πληθαίνουν.

Ο Αβέρωφ Νεοφύτου κτίζει την προεκλογική του καμπάνια μέσω twitter.

Ο Αντρος Κυπριανού περιορίζεται στην αποστολή κοινωνικών μηνυμάτων.

Αβέρωφ ο έμπειρος

Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου, αν και γυρίζει επιδεικτικά την πλάτη στο facebook, θεωρείται από τους εμπειρότερους πολιτικούς αρχηγούς στο twitter. Χρησιμοποιεί τον λογαριασμό του αποκλειστικά για να περάσει τη θέση του σε κρίσιμα και καίρια ζητήματα που απασχολούν την επικαιρότητα. Κατά τη διαδρομή του στο twitter, έχει προκαλέσει αρκετές αντιδράσεις με τα όσα κοινοποιεί, ενώ οι φωτογραφίες που αναρτά συζητούνται ποικιλοτρόπως. Με αυτό τον τρόπο έχει ξεκινήσει μία περιοδεία στις επαρχίες της Κύπρου, με πρώτη στάση τα Κοκκινοχώρια για την παραγωγή κολοκασιού. Αλησμόνητες, άλλωστε, οι φωτογραφίες του στο τρακτέρ για την παραγωγή του κυπριακού εδέσματος. Παράλληλα, έχει «οργώσει» την Κύπρο συνομιλώντας με ψαράδες σε ψαροκάικα, σε κυπριακές βιομηχανίες ελαιοκαλλιέργειας, αλλά και σε οινοποιεία, όλα καταγεγραμμένα στο twitter. Ο κ. Νεοφύτου φαίνεται να έχει και τους πιο «πιστούς ακολούθους» ,αφού πλειάδα στελεχών επιδίδεται σε μία μάχη retweet των τιτιβισμάτων του Πάφιου προέδρου.

Άντρος ο νεοεισερχόμενος

Με το αλησμόνητο «χαιρετίσματα, λοιπόν, στην εξουσία», ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού είναι ο τελευταίος από τους πολιτικούς αρχηγούς που έχει προσχωρήσει στον διαδραστικό κόσμο των κοινωνικών μέσων δικτύωσης. Είναι, άλλωστε, γνωστό πως το κόμμα της Αριστεράς αποφεύγει για λόγους αρχής και φιλοσοφίας την υπερβολική χρήση αυτών, σε μία προσπάθεια να μην αυξηθούν τα φαινόμενα του παραγοντισμού. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, δεν χειρίζεται ο ίδιος προσωπικά τον λογαριασμό του στο twitter, αλλά η διευθύντρια του Γραφείου του, Μαρίνα Σάββα. Ο γ.γ του ΑΚΕΛ αποφεύγει την ανάρτηση πολλών φωτογραφιών και επικεντρώνεται στο να περνά το πολιτικό μήνυμα του κόμματος, ενώ απαντά και στους followers του. Άλλοτε επισημαίνει τη θέση του κόμματος σε κρίσιμα νομοσχέδια, αλλά κυρίως επικεντρώνεται σε κοινωνικά ζητήματα, το Κυπριακό, τις διεθνείς εξελίξεις και την τρομοκρατία.

Τα προεκλογικά μηνύματα περιορίζονται από τα παραδοσιακά μέσα επικοινωνίας και την τιμητική τους για τις βουλευτικές του Μάη θα έχουν, ως φαίνεται, τα κοινωνικά μέσα δικτύωσης.

Κυπριακό για Νικόλα

Ιδιαίτερα κινητικός στο twitter εμφανίζεται και ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ Νικόλας Παπαδόπουλος, ο οποίος χρησιμοποιεί τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να περάσει τα δικά του πολιτικά μηνύματα. Θα πρέπει να σημειωθεί πως ο ΔΗΚΟϊκός πρόεδρος έχει ήδη σελίδα και στο facebook, σε αντίθεση με τους Νεοφύτου και Κυπριανού. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος έχει ξεκινήσει και αυτός την προεκλογική εκστρατεία μέσω τιτιβισμάτων, επικεντρωμένος στο Κυπριακό. Με τη συχνή χρήση του hashtag #kaloklima επιχειρεί να διαρούν στο υπουργείο του. Τα πλείστα έχουν να κάνουν με την κόντρα του με τον γενικό ελεγκτή Οδυσσέα Μιχαηλίδη, ρίχνοντας καρφιά του στυλ «Ανταλλακτήριο, πάρε ειδήσεις, δώσε προβολή και κάλυψη. Προσφιλής μέθοδος εξαγοράς ΜΜΕ». Το twitter χρησιμοποιεί και ο πρόεδρος της Βουλής Γιαννάκης Ομήρου, όπου μετά και την αποχώρησή του από την ηγεσία της ΕΔΕΚ αύξησε τις αναρτήσεις του. Όπως αναφέρουν πηγές, τον λογαριασμό του κ. Ομήρου δεν χειρίζεται ο ίδιος, αλλά ο άλλοτε στενός του συνεργάτης Τάσος Γιασεμίδης. Ιδιαίτερα κινητικός στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης είναι και ο πολιτικός άνδρας της Αριστεράς Νίκος Κατσουρίδης, ο οποίος δεν σχολιάζει, δεν απαντά, αλλά τοποθετείται σε ζητήματα που αφορούν στις διεθνείς εξελίξεις, γεωπολιτικά ζητήματα, αλλά και στη θέση του γύρω από τις εξελίξεις στο Κυπριακό. Χαρακτηριστικό και το πρώτο του tweet για την Ομόνοια «στηρίζουμε όλοι διοίκηση προπονητή και παίκτες! Ομόνοια για πάντα».

Και άλλοι δυνατοί παίκτες του twitter

Αναμφίβολα, το γραφείο επικοινωνίας του Προέδρου της Δημοκρατίας χρησιμοποιεί συχνά τον λογαριασμό του Νίκου Αναστασιάδη για την προώθηση των κυβερνητικών πολιτικών, αλλά και για να εκφράσει τη θέση του Προέδρου σε καίρια ζητήματα. Χρήστης του twitter είναι και ο Σωκράτης Χάσικος, ο οποίος επελέγη για να τοποθετηθεί σε μία σειρά ζητημάτων που αφοψεύσει όλους όσοι κάνουν λόγο για καλό κλίμα στις συνομιλίες. Αιχμηρά είναι τα τιτιβίσματά του τόσο προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ενώ επιδιώκει παράλληλα αποδόμηση του Τ/κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί. Αλησμόνητο το τιτίβισμά του όταν ο Μουσταφά Ακιντζί πήρε το πηδάλιο της τ/κ κοινότητας, στο οποίο διερωτάτο «για ποιο λόγο να δώσω συγχαρητήρια στον κατοχικό ηγέτη; Μας επέστρεψε τις περιουσίες μας;» προκαλώντας ποικίλες αντιδράσεις.

Αποδόμηση «καλού κλίματος» επιχειρεί μέσω twitter ο Ν. Παπαδόπουλος.

Απαντήσεις στα φερόμενα σκάνδαλα δίνει ο Μαρίνος Σιζόπουλος.

Ο Γιώργος Λιλλήκας μέσω twitter, απαντά με χιούμορ στις επικρίσεις.

Σιζόπουλος ο επικριτικός

Μηνύματα για Κυπριακό, οικονομία, αλλά και διαχείριση των συχνών κρίσεων που παρουσιάζει η ΕΔΕΚ, αναλαμβάνει να δώσει μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ Μαρίνος Σιζόπουλος. Ο κ. Σιζόπουλος τιτιβίζοντας ασκεί έντονη κριτική στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για τις πολιτικές του στο Κυπριακό όσο και στην οικονομία, με σύντομα και περιεκτικά μηνύματα, ενώ την ίδια στιγμή μέσω twitter δίδει τις δικές του εξηγήσεις σε διάφορα «σκάνδαλα» που έχουν δει το φως της δημοσιότητας, όπως το γνωστό σκάνδαλο του botox όσο και για τον φερόμενο χρηματισμό στελέχους του κόμματος που βρίσκεται στην Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού.

Λιλλήκας ο επικοινωνιακός

Ο πρόεδρος της Συμμαχίας Πολιτών Γιώργος Λιλλήκας είναι ο μοναδικός πολιτικός αρχηγός, ο οποίος δεν χρησιμοποιεί τον λογαριασμό του αποκλειστικά για να περάσει πολιτικά μηνύματα. Το χρησιμοποιεί για επικοινωνία και επαφή με τους followers του, κάνοντας παρεμβάσεις για θέματα επικαιρότητας, οικονομικής, κοινωνικής φύσεως, με αρκετή δόση χιούμορ και με ιδιαίτερη ανεκτικότητα στα αιχμηρά τιτιβίσματα επικριτών.

Εποχή για «καλέσματα»

Breakfast ή Lunch; BRUNCH!

68 υπέροχες συνταγές για να ετοιμάσετε το τέλειο brunch, εύκολα και οικονομικά. Από αυγά μαγειρεμένα με όλους τους τρόπους και κλασικά μπέργκερ μέχρι κουλουράκια και μπισκότα, smoothies και cocktails.

Την Κυριακή 3 Ιανουαρίου 2016 με την

12-PARAPOLITIKA_Master_cy 23/12/15 22:53 Page 12

Τι θα κάνει ο Ακιντζί στο Νταβός

ΚΥΠΕ

Η Άγκυρα δεν εμπιστεύεται τον Μουσταφά Ακιντζί διότι τον θεωρεί ερασιτέχνη, λέει. Ψηφίζει, όμως, δαγκωτό Ταλάτ και Ναμί, γιατί και ξέρουν και μπορούν, λέει...

Συζήτησαν και το Νταβός

Στα πρότυπα του δικού μας Εθνικού Συμβουλίου, μάζεψε ένα μικρό «Εθνικό» την Τετάρτη στο «Προεδρικό» του ο Μουσταφά Ακιντζί και συζήτησαν τις εξελίξεις στο Κυπριακό, τώρα που έκλεισε ο κύκλος των διαπραγματεύσεων για το 2016. Παρόντες ήταν ο διαπραγματευτής Οζντίλ Ναμί και ο εκπρόσωπος Τύπου Μπαρίς Μπουρτζού, ο λεγόμενος πρωθυπουργός Ομέρ Καλιοντζού και η λεγόμενη υπουργός Εξωτερικών Εμινέ Τσολάκ. Συζητήθηκαν τρία ζητήματα, σύμφωνα με τις πληροφορίες του Ιανού. Τα αποτελέσματα των συνομιλιών που κρίνονται ως πολύ καλά, η σκλήρυνση της στάσης του Νίκου Αναστασιάδη, που δικαιολογείται ως απότοκο των αντιδράσεων και των εμποδίων που αντιμετωπίζει στο εσωτερικό μέτωπο και τι θα γίνει στο Νταβός, όπου θα μεταβεί ο κ. Ακιντζί στο πλαίσιο μιας προσπάθειας του Έσπεν Μπαρθ Άιντε να φέρει κοντά τις δύο πλευρές και εκπροσώπους των εγγυητριών για να κουβεντιάσουν μακριά από καχύποπτα μάτια το ζήτημα των εγγυήσεων και της ασφάλειας.

Ερασιτέχνης ο Ακιντζί

Τουρκική πηγή που γνωρίζει καλά τις εξελίξεις, σχολιάζοντας τις πρωτοβουλίες Ακιντζί, είπε ότι η Άγκυρα εμπιστεύεται περισσότερο από οποιονδήποτε των Τουρκοκυπρίων, τους Μεχμέτ Αλί Ταλάτ και Οζντίλ Ναμί, διότι έχουν άρτια γνώση του Κυπριακού, των θέσεων της Άγκυρας, αλλά και των λεπτών ζητημάτων που αγγίζουν τις ευαισθησίες της άλλης πλευράς. Θεωρεί, μάλιστα, ότι ο Μουσταφά Ακιντζί αν και χρόνια στην πολιτική σκηνή της τ/κ κοινότητας είναι ερασιτέχνης όταν πρόκειται για διαπραγματεύσεις. Είναι, εξάλλου, γι' αυτό που ο Οζντίλ Ναμί διορίσθηκε διαπραγματευτής αν και ο Ακιντζί είχε σκοπό να διορίσει στη θέση εκείνη τον καθηγητή Αχμέτ Σοζέν. Μάλιστα, η Άγκυρα θεωρεί ότι και το επιτελείο του κ. Ακιντζί στο «προεδρικό μέγαρο» είναι, επίσης, άπειρο και γραφικό και δίνουν ως παράδειγμα τον «σουβλιτζή» Μπαρίς Μπουρτζού που ο Τ/κ ηγέτης διόρισε εκπρόσωπο Τύπου.

Είναι άθεος

Η στήλη απευθύνθηκε σε έμπειρη συνάδελφο ψάχνοντας να μάθει γιατί η τουρκική κυβέρνηση απαξιώνει τόσο πολύ τον κ. Ακιντζί. Μας ελέχθη ότι ο βασικός λόγος είναι διότι θεωρούν τον Ακιντζί άθεο, άνθρωπο που δεν προσεύχεται και δεν πάει στο τζαμί, γεγονός που για την ισλαμική κάστα του περιβάλλοντος Ερντογάν θεωρείται κολάσιμο αμάρτημα. «Κάποιοι, μάλιστα, εξ αυτών μιλώντας για τον Ακιντζί, συχνά τον χαρακτηρίζουν «κομμουνιστή» κι αυτό παρόλο που ο ίδιος έχει αλλάξει πολύ από την ημέρα που ανέλαβε την ηγεσία. Προσαρμόστηκε στα δεδομένα και αντιλήφθηκε ότι δεν μπορεί να διοικήσει αλλά και να διαπραγματευθεί χωρίς να λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις θέσεις και τα θέλω της Άγκυρας» είπε στον Ιανό η συνάδελφος.

Η παράδοση συνεχίζεται

Κάθε φορά που το Κυπριακό μπαίνει στα βαθιά, οι πρώτες βολές της αντιπολιτευόμενης τη λύση ΔΔΟ παράταξης εκτοξεύονται κατά του Προέδρου της Δημοκρατίας, ο οποίος εκπροσωπεί στις συνομιλίες την ε/κ πλευρά. Όταν δε οι συνομιλίες αρχίσουν να αγγίζουν ευαίσθητες πτυχές, που έτσι κι αλλιώς ο Πρόεδρος θα τις συζητήσει, οι κανονιοβολισμοί αλλάζουν στόχο και κατευθύνονται στον εκπρόσωπο του γ.γ., που στην προκειμένη περίπτωση είναι ο Νορβηγός Έσπεν Μπάρθ Άιντε. Την πρώτη βολή δέχθηκε ο κ. Άιντε από τον πρόεδρο της ΕΔΕΚ Μαρίνο Σιζόπουλο, ο οποίος δήλωσε ότι η δράση Άιντε βρίσκεται εκτός πλαισίου της αποστολής του και σε αντίθεση με τα ψηφίσματα του ΟΗΕ και πως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας οφείλει το συντομότερο να απαιτήσει την άμεση ανάκλησή του. Δεν θα πάμε πολύ μακριά. Θυμίζουμε μόνο τους Άλβαρο Ντε Σότο και Αλεξάντερ Ντάουνερ. Ο μόνος τρόπος για να γλιτώσουν οι απεσταλμένοι του γ.γ. στις συνομιλίες από τους κανονιοβολισμούς είναι μάλλον αν επιτρέψει ο γ.γ. να επιλέξουμε εμείς, η ε/κ πλευρά, τον εκπρόσωπό του. Και πάλι καμιά αδέσποτη θα αρπάξει...

Ομήρου φάπες κι επιδοκιμασία

Ο πρόεδρος της Βουλής Γιαννάκης Ομήρου στη σημερινή συνέντευξή του στην «Κ» ρίχνει αρκετές χριστουγεννιάτικες φάπες στον Πρόεδρο Αναστασιάδη, αφού, μεταξύ άλλων, λέει ότι όχι μόνο δεν έπραξε αυτά που υποσχέθηκε, αλλά παράλληλα διαπραγματεύεται εκτός του πλαισίου αρχών για βιώσιμη και λειτουργική λύση. Θυμίζουμε ότι ο κ. Ομήρου ως προεδρεύων έχει στα χέρια του όλα τα χαρτιά που κατατίθενται στο τραπέζι των συνομιλιών, άρα κάτι θα ξέρει περισσότερο από τους υπολοίπους. Παρόλα αυτά, ο κ. Ομήρου πιστώνει ταυτόχρονα τον Πρόεδρο με ορθές κινήσεις για «τις συμφωνίες με Αίγυπτο-Ελλάδα και Ισραήλ-Ελλάδα, που αναδεικνύουν ακόμα περισσότερο τον σταθεροποιητικό ρόλο της Κύπρου. Ρόλος που μεγεθύνεται για την Ευρώπη, αφού η Κύπρος ως το νοτιότατο άκρο της, έχει μία ιδιαίτερη και κρίσιμης σημασίας χρησιμότητα».

Κανείς δεν θα μας εγγυηθεί

Εξαιρετικά ενδιαφέρουσα είναι η συνέντευξη του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας Γιώργου Βασιλείου σήμερα στην «Κ», καθότι μιλάει εκτός πλαισίου για τα οικονομικά της λύσης με μία λογική κανόνων της αγοράς που συμβαδίζει με τα σύγχρονα δεδομένα που υπαγορεύουν στην ουσία τους κανόνες και της πολιτικής. Πολύ ενδιαφέρουσες είναι και οι θέσεις του βετεράνου πολιτικού σε ό,τι αφορά στις εγγυήσεις ότι τα όποια συμφωνηθέντα θα εφαρμοστούν.

Μεταξύ άλλων, λέει: «Αυτό το πράγμα κανείς στον κόσμο δεν μπορεί να σου το εγγυηθεί. Και αν σου το εγγυηθεί, δεν αξίζει τίποτε η εγγύηση. Δηλαδή, αν η Τουρκία δεν εφαρμόζει τα συμφωνηθέντα θα κάνουν πόλεμο οι Βρετανοί, οι Γάλλοι, οι Αμερικανοί κ.λπ. με την Τουρκία;». Υπάρχει και απάντηση στο ερώτημα που θέτει. Βρείτε την στη συνέντευξη!

Μας έρχονται λογαριασμοί

Όταν η «Κ» ήγειρε το ζήτημα του ασυμβίβαστου για την διοικήτρια της ΚΤΚ λόγω της νομικής εκπροσώπησης του Α. Βγενόπουλου από το σύζυγο της διοικήτριας, μέχρι και ο γενικός εισαγγελέας μάς «ακύρωσε» δια σχετικής επιστολής. Τώρα όλοι διερωτούνται, τάχατες, γιατί ο κ. Βγενόπουλος δεν είναι στο κατηγορητήριο, αλλά και άμα τον βάλουν πώς θα τον φέρουν να δικαστεί αν δεν ολοκληρωθούν οι δεκάδες δίκες που έχει στην Ελλάδα... Τα σπασμένα δεν θα τα πληρώσει η κ. Χρυστάλλα. Ούτε τα σπασμένα της FBME, της οποίας έσπευσε να ανακαλέσει την άδεια μερικές μέρες πριν το ζήτημα περάσει στα χέρια του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού (ο οποίος πιθανότατα θα έβλεπε τις ματσαράγκες που πιθανολογούμε ότι προκάλεσε η Εποπτική μας Αρχή). Το λογαριασμό θα τον πληρώσουμε εμείς οι μακάκες. Η δε Χρυστάλλα θα κρατεί, ως φαίνεται, στο χέρι εσαεί τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τυλιγμένο στο παραποιημένο εκείνο συμβόλαιό της...

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Χρυστάλλα Γιωρκάτζη

Η διοικήτρια της ΚΤΚ Χρυστάλλα Γιωρκάτζη μας στέλνει, όπως ως Ιανός υποψιάζομαι, η λυπητερή, δύο λογαριασμούς. Έναν για το γλέντι «Βγενό» κι έναν δεύτερο για το μπάχαλο FBME, με το υστερόγραφο, «πληρώστε μακάκες».

ΑΜΕΡΩΤΑ / *Γράφει ο* **ΔΗΜΗΤΡΗΣ Μ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Ποιον Συναγερμό θέλουμε;

Νεοφιλελεύθερο, κοινωνικά φιλελεύθερο, χριστιανοδημοκρατικό, εκφραστή της λαϊκής δεξιάς; Αλήθεια, τι πρεσβεύουν όλα αυτά τα ιδεολογικά ρεύματα της κεντροδεξιάς στην Ευρώπη σήμερα και πώς αυτά βρίσκουν εφαρμογή στην Κύπρο; Αξίζει να αναλωθούμε σε μία συζήτηση για τον τίτλο της κατεύθυνσης ή να δούμε εφαρμοσμένα πώς οι παράμετροι αυτής της ιδεολογίας γίνονται πράξη σήμερα;

Αυτό που εμένα με εκφράζει ως τίτλος-ομπρέλα είναι ο κοινωνικός φιλελευθερισμός. Αλλά, ποτέ δεν ήμουν κολλημένος με τους τίτλους. Άλλωστε, έτυχε πολλές φορές να συζητώ με κάποιον που να λέει πως ήταν φιλελεύθερος, αλλά τα όσα έλεγε να ήταν εκφάνσεις της λαϊκής δεξιάς. Στην ουσία αυτής της συζήτησης, θέλω έναν Δημοκρατικό Συναγερμό που να είναι κόμμα αξιών και που θα παράγει εφαρμοσμένη πολιτική. Που θα προχωρά πέρα από τις διαπιστώσεις και θα προτείνει πρακτικές και εφαρμοσμένες λύσεις στα πραγματικά προβλήματα. Θέλω ένα κόμμα που δεν θα διστάζει να μιλήσει φοβούμενο ότι θα δυσαρεστήσει κάποια συντεχνία και που θα το απασχολεί η ευημερία των πολλών και όχι τα συμφέροντα των λίγων. Θέλω, επίσης, ένα κόμμα που δεν θα είναι κολλημένο με το παρελθόν, θα τιμά την ιστορία, αλλά θα μαθαίνει από τα λάθη του.

Ως πρόεδρος της Οργάνωσης Νέων Επιστημόνων του κόμματος, θέλω έναν Δημοκρατικό Συναγερμό που θα αγκαλιάζει όλους. Τις παραγωγικές ομάδες του πληθυσμού, τους αγρότες, τους ιδιωτικούς υπαλλήλους, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, τους δημοσίους υπαλλήλους. Θέλω ένα κόμμα που θα βλέπει επί ίσοις όροις όλους τους πολίτες της χώρας, χωρίς διακρίσεις αναλόγως επαγγέλματος και πιθανής επιρροής. Θέλω ένα κόμμα όπου θα επικρατεί ο ορθολογισμός και όχι ο λαϊκισμός, που θα μιλάμε με σοβαρότητα και όχι με γνώμονα το λαϊκό αίσθημα και πώς θα γίνουμε αρεστοί στους παράγοντες του κόμματός μας. Θέλω μία παράταξη που θα την πρεσβεύουν οι αξίες της ελευθερίας και της αλληλεγγύης. Που να ξεφεύγει από τα όρια του εκλογικού μηχανισμού και θα παράγει πολιτική, που θα κάνει δομημένο διάλογο με την κοινωνία, που θα παρεμβαίνει για να διορθώνει και όχι για να βολεύει και που θα ενθαρρύνει τους πολίτες να συμμετέχουν ενεργά.

Το 2016, το κόμμα μας κλείνει σαράντα χρόνια ζωής. Σε όλα αυτά τα χρόνια, είχε πρωταγωνιστικό ρόλο στην πορεία της Κύπρου. Εκφράζει μία μεγάλη μερίδα του πληθυσμού, ήταν πάντα ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες παρατάξεις. Στέγασε και στεγάζει ρεύματα της κεντροδεξιάς που πολλές φορές έρχονται σε παράλληλους δρόμους και άλλες φορές σε απέναντι πορείες. Αυτό είναι θεμιτό, όπως θεμιτές είναι και οι εσωκομματικές διαφωνίες. Ό,τι στηρίζεται σε επιχειρήματα και έχει ως αφετηρία ένα τουλάχιστον πολιτικό επιχείρημα είναι θεμιτό. Θεμιτό δεν είναι ό,τι στηρίζεται σε κουτοπόνηρη ατζέντα, ό,τι ξεκινά από άκρατο λαϊκισμό και τελειώνει σε ψηφοθηρία. Και, σίγουρα, αθέμιτο είναι οτιδήποτε γίνεται εκτός του σωστού πλαισίου του πολιτικού πολιτισμού.

> *«Θέλω μία παράταξη που θα την πρεσβεύουν οι αξίες της ελευθερίας και της αλληλεγγύης. Που να ξεφεύγει από τα όρια του εκλογικού μηχανισμού και θα παράγει πολιτική».*

Το 2016 θα είναι, μάλλον, μία σημαδιακή χρονιά. Η πορεία επίλυσης του Κυπριακού θα ανακατέψει την κομματική τράπουλα και ο πολιτικός χάρτης δεν θα είναι ποτέ ξανά ο ίδιος. Είναι σε τέτοιες συγκυρίες που γράφεται η ιστορία. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός έχει μία χρυσή ευκαιρία. Να είναι ο πυλώνας πολιτικής στην Κύπρο που όχι μόνο θα συνεχίσει να είναι ένας εκ των πρωταγωνιστών, αλλά να είναι η παράταξη που θα γράψει το κύριο μέρος αυτής της ιστορίας. Για να γίνει, όμως, αυτό χρειάζεται να είμαστε σωστοί, σοβαροί και αρκετά ώριμοι σε όλες τις δομές του κόμματος και της κοινωνίας. Από τις τοπικές επιτροπές, μέχρι την κοινοβουλευτική ομάδα και την ανώτατη ηγεσία. Χρειάζεται μεταφορά του μηνύματος του ορθολογισμού από τα υψηλά δώματα της Πινδάρου μέχρι και την πιο απομακρυσμένη τοπική επιτροπή. Το μήνυμα του εκσυγχρονισμού, άλλωστε, δεν μπορεί να περάσει στην κοινωνία αυτόματα και κατακόρυφα. Χρειάζεται εμπλοκή όλων όσοι είμαστε συμμέτοχοι στην πολιτική διεργασία και που αντικατοπτρίζουμε, άλλωστε, την εικόνα του κόμματος στην κοινωνία. Η βάρκα δεν μπορεί να είναι πέραν της μίας. Οι θέσεις της είναι δεδομένες. Η πορεία, επίσης. Τι μένει;

www.dmdemetriou.com

ΒΟΛΕΣ / *Γράφει ο* **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ**

Κλείστε τα κοινωνικά παντοπωλεία

Φωτιά και λάβρα ήταν διευθυντής σχολείου Μέσης Εκπαίδευσης με τα τερτίπια πολιτικών και εκκλησιαστικών ταγών, καθώς και εύσωμων «κυριών», οι οποίοι συντηρούν τα κοινωνικά παντοπωλεία και τις άλλες φιλανθρωπίες. «Εγώ στο σχολείο μου», έλεγε, «δεν επιτρέπω να ξέρει κανείς, ούτε εκπαιδευτικός, ούτε μαθητής, τα παιδιά που λαμβάνουν συσσίτιο, δηλαδή σάντουιτς και χυμό. Ξέρουν μόνο οι υπεύθυνοι καθηγητές, οι οποίοι φροντίζουν να μην ταπεινωθεί ή να αισθανθεί άσχημα κανένας μαθητής. Τα παιδιά πάνε στην καντίνα, όπως όλα τα πλούσια παιδιά και παίρνουν το κολατσιό τους. Την ίδια ώρα προσπαθούμε να στηρίξουμε τις οικογένειες των παιδιών, είτε με την εξεύρεση εργασίας στους γονιούς είτε με άλλους τρόπους, που δεν λέγονται. Και όλα αυτά για τις κουτοπονηριές της πολιτείας».

Ο διευθυντής «μαρτύρησε» όταν ήταν παιδί από εύσωμες «κυρίες» της φιλοπτώχου, οι οποίες εξευτέλιζαν τα παιδιά, πριν τους προσφέρουν ένα κουλούρι, ένα τυράκι, κάποια μολύβια και μερικά μεταχειρισμένα ρούχα. Ο άνθρωπος, ο οποίος δεν φημίζεται καθόλου για τα θρησκευτικά του αισθήματα, επικαλείται τη διδασκαλία του Χριστού, ο οποίος έλεγε ότι δεν πρέπει να γνωρίζει το δεξί σου χέρι τι προσφέρει το αριστερό, όταν προσφέρεις στους φτωχούς. Και συνέχιζε να καταμαρτυρεί τον φόβο και την ντροπή που αισθανόταν, κάθε φορά που υποχρεωνόταν να καταφύγει στις φιλάνθρωπες «κυρίες». Αλλά, όταν γουργουρίζει το στομάχι από την πείνα, τότε η ταπείνωση είναι η μόνη λύση. Άσχετο αν κουβαλά μια ζωή τον φόβο τον «κυριών». Ας όψονται όσοι μας έφεραν τους Τούρκους και την καταστροφή και η συνέχεια είναι ακατάλληλη.

Ο σπουδαγμένος άνθρωπος διερωτάτο γιατί οι αρμόδιοι δεν υιοθετούν την πρακτική της Ελλάδας, όπου προσφέρουν στους φτωχούς πιστωτικές κάρτες για να μπορούν να αγοράζουν από συγκεκριμένα παντοπωλεία αυτά που χρειάζονται, χωρίς να εξευτελίζονται στα κοινωνικά παντοπωλεία. Με τις πιστωτικές μπορούν να ελέγχονται και οι μικροαπατεώνες, οι οποίοι θα θελήσουν να χρησιμοποιήσουν τα χρήματα, για να ικανοποιήσουν τα πάθη τους. Στην Κύπρο για χρόνια γινόταν ολόκληρος πόλεμος στη Βουλή και στα κανάλια με τα «τσεκούδκια» των αλλοδαπών. Σήμερα που οι αλλοδαποί λαμβάνουν κουπόνια, όλοι ησύχασαν και κανένας δεν διαμαρτύρεται. Ευτυχώς, υπάρχει η τεχνολογία και μπορεί να λύσει και αυτό το πρόβλημα, με τρόπο εύκολο και κυρίως με πολύ λιγότερο κόστος. Ούτε χώροι για να φυλάγονται τα τρόφιμα ούτε εθελοντές για να τρέχουν, ούτε και μέλη της Πολιτικής Άμυνας να γκρινιάζουν και με το δίκιο τους.

> *Δεν πρέπει να γνωρίζει το δεξί σου χέρι τι προσφέρει το αριστερό, όταν προσφέρεις στους φτωχούς.*

Στην παρέα του διευθυντή ήταν και ένας άλλος πολυδιαβασμένος δάσκαλος. Έλεγε ότι η φιλανθρωπία μπορεί να θεωρείται θεάρεστη πράξη, αλλά όταν διεξάγεται με επιδεικτικό τρόπο, τότε καταντά σατανικό έργο. Προέβαλε ιστορίες, κατ' όνομα σπουδαίων ευεργετών, οι οποίοι εκμεταλλεύτηκαν και εξευτέλισαν χιλιάδες εργαζομένους για να προσφέρουν ψίχουλα από το περίσσευμά τους, ώστε να λάβουν δόξες και τιμές, πολλαπλάσιας αξίας. Εξάλλου, πολλοί τον πλούτον εμίσησαν, την δόξαν ουδείς. Υπάρχει και η ομάδα των ευεργετών, οι οποίοι επιχειρούν με τις φιλανθρωπίες να καθησυχάσουν λίγο τη συνείδησή τους, η οποία αποτελεί αιτία βασανιστικών αϋπνιών.

Η απλή απορία, συνέχιζε να λέει ο καλός δάσκαλος, είναι γιατί η κυβέρνηση δεν αντιλαμβάνεται, πόσο κακός είναι ο θεσμός των κοινωνικών παντοπωλείων. Είναι τόσο δύσκολο να εργοδοτήσουν μερικούς επιστήμονες των 500 ευρώ, οι οποίοι να καταγράψουν τα άτομα που καταφεύγουν στα κοινωνικά παντοπωλεία και να στηρίξουν τους ανθρώπους και υλικά και ψυχολογικά; Ακόμη και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προεκλογικά διακήρυττε ότι θα κλείσει τα κοινωνικά παντοπωλεία. Είναι πολύ απλή υπόθεση και είναι κρίμα να αφήνονται άνθρωποι να εξευτελίζονται και να εξευτελίζουν ταυτόχρονα όλη την κοινωνία.

13-GNOMES CY_Master_cy 23/12/15 18:31 Page 13

ΑΝΑΔΙΑΤΑΞΕΙΣ / Της **ΜΕΛΑΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Καλά Χριστούγεννα

«Η Γέννησίς σου, Χριστέ ο Θεός ημών»… στην Αφρική είκοσι επτά χώρες βιώνουν ένοπλες συγκρούσεις… «ανέτειλε τω κόσμω το φως το της γνώσεως»… στην Ασία δεκαέξι χώρες ζουν την ανασφάλεια και την αβεβαιότητα του πολέμου… «εν αυτή γαρ οι τοις άστροις λατρεύοντες»… ακόμη και στην πολύπαθη Ευρώπη των δύο παγκοσμίων πολέμων τα όπλα δεν σίγησαν. Εννέα χώρες έχουν πόλεμο… «υπό αστέρος εδιδάσκοντο»… και στην πατρίδα σου, τη Μέση Ανατολή, το αίμα ρέει άφθονο. Οκτώ χώρες και διακόσια είκοσι οκτώ κινήματα και οργανώσεις αλληλοσκοτώνονται μεταξύ τους… «σε προσκυνείν, τον Ήλιον της δικαιοσύνης»… την ειρήνη δεν την ξέρουν ούτε και στη μακρινή Αμερική. Μόνο τη χρονιά που πάει να φύγει πέντε χώρες ζουν σε συγκρούσεις… «και σε γινώσκειν εξ ύψους ανατολήν»… σαράντα τρία σχεδόν εκατομμύρια σε όλον τον κόσμο οι πρόσφυγες και οι άνθρωποι που χρειάζονται την προστασία των Ηνωμένων Εθνών… «Κύριε δόξα Σοι».

Σαράντα τρία σχεδόν εκατομμύρια. Αυτός είναι ο μέχρι στιγμής απολογισμός των Η.Ε. για το 2015 που προειδοποιεί για τη συνεχώς αυξανόμενη ροή των θυμάτων από τους πολέμους, τις εμφύλιες συρράξεις, τις διαμάχες μεταξύ ένοπλων ομάδων. Και πού να υπολογίσουμε τις απώλειες ζωών ή τις άλλες, τις παράπλευρες απώλειες. Αυτές είναι ανυπολόγιστες. Πώς να υπολογίσεις, άλλωστε, την απώλεια προοπτικής και του ίδιου του μέλλοντος ενός παιδιού του πολέμου.

Ο νέος κόσμος δεν ήρθε. Η ανθρωπότητα εξακολουθεί να πορεύεται μεταξύ πολέμου και ειρήνης. Εβδομήντα χρόνια μετά και σε κάθε γωνιά του πλανήτη υπάρχει ακόμη πόλεμος, μπορεί όχι ένας μεγάλος πόλεμος, αλλά πόλεμος.

Όταν στις 26 Ιουνίου 1945 υπογραφόταν ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών, οι λαοί, όπως, άλλωστε, διακηρύσσει στο προοίμιό του προσδοκούσαν στην αυγή ενός νέου κόσμου.

«Εμείς οι λαοί των Ηνωμένων Εθνών, αποφασισμένοι να: 1) σώσουμε τις επερχόμενες γενιές από τη μάστιγα του πολέμου, που ήδη δύο φορές στο διάστημα μιας γενιάς επισώρευσε ανείπωτη θλίψη στην ανθρωπότητα, 2) να διακηρύξουμε εκ νέου πίστη στα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου, στην αξιοπρέπεια και την αξία του, στην ισότητα των δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών και εθνών μεγάλων και μικρών, 3) καθιερώσουμε όρους όπου η δικαιοσύνη και ο σεβασμός προς τις υποχρεώσεις, οι οποίες πηγάζουν από τις συνθήκες και άλλες πηγές του διεθνούς δικαίου, δύνανται να τηρούνται και 4) ευνοήσουμε την κοινωνική πρόοδο και καλύτερα επίπεδα ζωής σε περισσότερη ελευθερία.

Και για το σκοπό: 1) να είμαστε ανεκτικοί και να ζούμε ειρηνικά μεταξύ μας ως καλοί γείτονες, 2) να ενώνουμε τις δυνάμεις μας προς διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας,3) να εξασφαλίζουμε για την παραδοχή αρχών και την καθιέρωση μεθόδων όπως η ένοπλη βία να μη χρησιμοποιείται παρά μόνο στην περίπτωση του κοινού συμφέροντος και 4)να χρησιμοποιούμε τον διεθνή μηχανισμό για την προαγωγή της οικονομικής και κοινωνικής προόδου όλων των λαών, αποφασίσαμε να ενώσουμε τις προσπάθειές μας για την επίτευξη των σκοπών αυτών».

Ο νέος κόσμος δεν ήρθε. Η ανθρωπότητα εξακολουθεί να πορεύεται μεταξύ πολέμου και ειρήνης. Εβδομήντα χρόνια μετά και σε κάθε γωνιά του πλανήτη υπάρχει ακόμη πόλεμος, μπορεί όχι ένας μεγάλος πόλεμος, αλλά πόλεμος. Προφανείς και καίριες οι ανεπάρκειες του διεθνούς οργανισμού για να επιβάλει την ειρήνη. Όμως, η μομφή δεν πάει στον θεσμό των Η.Ε. ως τέτοιον. Η μομφή απευθύνεται σε αυτούς που επιλέγουν τον πόλεμο. Γιατί ο πόλεμος είναι επιλογή που μπορεί να αποφευχθεί. Ίσως σε έναν άλλον κόσμο; Όχι, σε έναν άλλον, αλλά σε αυτόν τον κόσμο. Τον κόσμο της συναίνεσης και του διαλόγου. Το προοίμιο των Η.Ε. προς υπενθύμιση και αυτής της επιλογής.

Καλά Χριστούγεννα.

antonioum@kathimerini.com.cy

Το βάρος δεν είναι στους δικούς της, αλλά στους δικούς μας ώμους. EPA

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Καταργώ τα Χριστούγεννα

Η φετινή χρονιά είναι μία από εκείνες στις οποίες μπορείς να μπεις στη διαδικασία του απολογισμού, πέραν από κάθε τετριμμένο που είχε μια οποιαδήποτε άλλη χρονιά, εξαιρουμένης για την Κύπρο το 2013. Από τότε μέχρι σήμερα, στη χώρα έχει ξεκινήσει ένα άνευ προηγουμένου γαϊτανάκι βαρβαρότητας προς όλες και από όλες τις πλευρές. Βαρβαρότητας εις βάρος των πολιτών, αν μου επιτρέπεται. Κανονικά, αν ο Αμβρόσιος ζούσε στην πραγματικότητα, θα έπρεπε να χτυπάει καμπάνες πένθιμα όλο τον χρόνο και όχι γιατί πέρασε το σύμφωνο συμβίωσης στην Ελλάδα.

Εγώ από την πλευρά μου, μπαίνω στη διαδικασία του απολογισμού αλλά καταργώ τα Χριστούγεννα ως σταθμό, ως πνεύμα, αφετηρία. Πείτε ότι βρίσκομαι κάπου στον Φεβρουάριο. Αν και δεν είναι μεγάλη η χωροχρονική απόσταση, βλέπω με το κληρονομικό χάρισμα που δεν έχω, τρία πράγματα. Το μεν πρώτο ότι θα συνεχίσουμε εδώ στη μικρή μας πατρίδα να είμαστε ανάγωγοι και αγεν:εις ο ένας προς τον άλλο στα έδρανα του κοινοβουλίου και ότι ο παράνομος καπνός θα φτάνει μέχρι το γραφείο του Προέδρου της Βουλής, σκορπώντας βήχα και εκνευρισμό. Τα κινητά στο φόρτε τους, ανά βουλευτικής χειρός έτοιμα να εξυπηρετήσουν το photo σκοπό για τον οποίο εστάλη στη Βουλή ο βουλευτής από τον λαό. Αίφνης, το δεύτερο, η κοινή βουλή γεμίζει τιτιβίσματα και οι καυγάδες φεύγουν από το ανοιχτό παράθυρο που πασχίζει να φέρει την άνοιξη μια ώρα αρχύτερα για να φύγει ένας χειμώνας που δεν ήρθε ποτέ.

Είμαστε τυχεροί εφόσον αυτές οι τελείες στη δημόσια ζωή, αυτές οι στιγμιαίες στάσεις για ανάσα, εμπεριέχουν το σκληρό πυρήνα του ποιοι πραγματικά είμαστε και τι περιμένουμε να αλλάξει πέραν του ημερολογιακού χρόνου σε λίγες μέρες.

Πάντα όμως θα παραμονεύει εις βουλευτής με όρεξη περισσή να κάνει το κομμάτι του στο εκλογικό ακροατήριο που τον εξυπηρετεί, ασχέτως αν παρανομεί. Ας τον κρίνει ο λαός που είπε ο σοφός, άσχετο αν για κάθε άλλη παρανομία ο κάθε άλλος πολίτης κρίνεται από τον νόμο. Τρίτον, ο σοφός αυτός καθαυτός που μεταλλάσσεται αναλόγως του τι αξίωμα φέρει και με ποιον έχει προσωπική αντιπάθεια, ατζέντα, πίκρα. Αξιωματούχοι τελείες σε περιπτώσεις θαυμαστές που διδάσκουν. Τι; Πως είμαστε τυχεροί εφόσον αυτές οι τελείες στη δημόσια ζωή, αυτές οι στιγμιαίες στάσεις για ανάσα, εμπεριέχουν το σκληρό πυρήνα του ποιοι πραγματικά είμαστε και τι περιμένουμε να αλλάξει πέραν του ημερολογιακού χρόνου σε λίγες μέρες.

Καταργείς και εσύ τα Χριστούγεννα αλλά δεν το λες κύριε πολιτευτά και αξιωματούχε, όχι μόνο εγώ, με αυτά που έκανες και θα κάνεις. Μόνο που σε βλέπω ήδη ν' αναρωτιέσαι με πόνο στο βλέμμα στο «γιατί ο κόσμος απαξιώνει θεσμούς και πολιτική;». Ο κόσμος απαξιώνει άπαντες γιατί κανείς από τους πάντες δεν είναι το αποκούμπι του. Γιατί κανείς από τους πάντες, δεν είναι εκεί όταν κλείνει την πόρτα του, τουναντίον, όταν η πόρτα ανοίγει εκ νέου, πολλές φορές καλείται να λύσει προβλήματα που του δημιουργούνται. Βλέποντας και κάνοντας η ανομία διαιωνίζεται, η τιμωρία υπερτερεί από τα ψηλά στα χαμηλά και ανάποδα, προκαλώντας βήχα και εκνευρισμό, καθώς κυνηγημένα πουλάκια ψάχνουν για ανοιχτό παράθυρο, καθώς αξιωματούχοι κυνηγούν αλλήλους. Αν είναι να καταργήσουμε κάποτε τα Χριστούγεννα, σαν μεταφορά, σαν πνεύμα, ας το κάνουμε απλώς και μόνο για να πάψουμε να ελπίζουμε σε μια νέα αρχή κάποιων και πως κάποιοι από εμάς θα αλλάξουμε κοιτώντας το σύνολο, πέρα από το υπερτροφικό μας εγώ.

Ως τότε, πολλά τα έτη….

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ / Του **ΤΑΣΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ**

Mia Olivia Pope θα τους έσωζε;

Οι περισσότεροι θα έχετε δει φαντάζομαι το απόλυτο τηλεοπτικό hit των τελευταίων ετών, το εκπληκτικό από κάθε άποψη Scandal. Η απόλυτα ανατρεπτική αμερικανική τηλεοπτική σειρά, που έχει σπάσει τα ρεκόρ τηλεθέασης και βραβείων, πραγματεύεται τη ζωή και τις περιπέτειες μιας από τις πιο έξυπνες και ισχυρές γυναίκες του κόσμου, της Olivia Pope. Η έγχρωμη Olivia, λοιπόν, είναι η ερωμένη του Προέδρου των ΗΠΑ, αλλά και ιδιοκτήτρια εταιρείας επικοινωνίας και crisis management για πολιτικούς και δημόσια πρόσωπα. Το μότο της είναι το «I'll fix this» και όντως τα καταφέρνει πάντα.

Η σειρά και η ηρωίδα λέγεται ότι είναι εμπνευσμένα από την αντίστοιχη γυναίκα που υπηρετούσε στον Λευκό Οίκο επί προεδρίας του George W. Bush (τώρα εξηγείται γιατί κέρδισε και δεύτερη θητεία ο ηλιθιότερος, ίσως, πρόεδρος στην ιστορία των ΗΠΑ), τη Judy Smith. Η δημιουργός του Scandal Shonda Rhimes εκπλήσσει κάθε φορά με την εφευρετικότητα και ευρηματικότητά της. Νομίζω, όμως, ότι τόσο η σεναριογράφος Shonda Rhimes όσο και η Judy Smith δεν θα μπορούσαν να φανταστούν πόσες «πατάτες» και «μαργαριτάρια» θα έκαναν οι Κύπριοι πολιτικοί και δημόσιοι αξιωματούχοι μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα. Ακόμα και η Olivia Pope δεν ξέρω αν θα μπορούσε το fix this bullshit…

Θυμάστε τις εποχές που το να ήσουν πολιτικός, βουλευτής, υπουργός, δημόσιος αξιωματούχος ήταν σχεδόν «αγιοποιημένο» στη μικρή κοινωνία της Κύπρου; Ήσουν κάτι σαν πρώτος ανάμεσα σε ίσους (λέμε τώρα). Μια πρωτογενής ελίτ σε μία χώρα με πολύ καινούριες κοινωνικές δομές. Η αλήθεια είναι, όμως, ότι υπήρχε πολύ μεγάλη διαφορά επιπέδου σε σχέση με σήμερα. Πάρτε οποιαδήποτε κοινοβουλευτική ομάδα οποιουδήποτε κόμματος σήμερα και συγκρίνετέ την με την αντίστοιχη στη δεκαετία του '80 και '90.

Ειδικά η εικόνα του κυβερνώντος κόμματος είναι για κλάματα. Στη θέση των Κληρίδη, Μαρκίδη, Κασουλίδη, Αναστασιάδη, Στυλιανίδη έχουμε Θεμιστοκλέους, Δίπλαρο, Χαμπουλλά . Η σύγκριση είναι απλά τραγική. Το ίδιο πάνω κάτω συμβαίνει και στα άλλα κόμματα, δυστυχώς.

Μέσα σε πολύ λίγο χρονικό διάστημα οι βουλευτές μας, πολιτικοί μας και δημόσιοι αξιωματούχοι κατάφεραν να αυτοαποκαθηλωθούν και να χάσουν σχεδόν όλη την αξιοπιστία και σεβασμό τους. Δεν πιστεύω ότι είναι μόνο σημείο των καιρών. Δεν πιστεύω ότι αυτό γίνεται αποκλειστικά λόγω κρίσης και οικονομικής και ηθικής ένδειας.

Είναι και το πρωτογενές «υλικό» λίγο και καθόλου επαρκές. Δεν μπορώ να διανοηθώ ότι η Αθηνά Κυριακίδου δεν μπορούσε να κάνει καλύτερη επιλογή λέξεων και δεν μπορούσε να σκεφτεί ότι χρησιμοποιώντας τη λέξη «κομμωτήριο» θα προκαλούσε θύελλα αντιδράσεων.

Στην περίπτωση Χαμπουλλά είναι ανησυχητικό όταν ένας βουλευτής δεν μπορεί να κατανοήσει ότι ανεβάζοντας μία φωτογραφία που τον δείχνει να μετέχει σε παράνομη πράξη μειώνει τον εαυτό του, τον θεσμό και τους ψηφοφόρους του. Σε κάνει να αναρωτιέσαι εύλογα «αυτός είναι ικανός να νομοθετεί εκ μέρους μου;». Γελοιότητες και φαιδρότητες στον βωμό του any publicity is good publicity.

Πόσο δύσκολο είναι να καταλάβουν οι βουλευτές στην Κύπρο, που μπαίνει σε λίγες μέρες στο 2016, ότι εκθέτονται δημοσίως με προκλητικά βίντεο, με χυδαίες αναρτήσεις περί «κτηνοβατών», με φαιδρές δηλώσεις, με ένα πολιτικό λόγο και χρήση γλώσσας επιπέδου γυμνασίου και εν κατακλείδι με έναν λόγο κούφιο, ξύλινο, θρασύ και αυθάδη απέναντι στην κοινωνία. Όλα αυτά αντικατοπτρίζουν το χαμηλό επίπεδο μιας μεγάλης, δυστυχώς, μερίδας του σημερινού κοινοβουλίου και μάλλον κι εμάς των ψηφοφόρων. Πάντως, κάνουν σαν να μην το καταλαβαίνουν, κλασικό δείγμα κυπριακού μουσσιαμμά. Βαυκαλίζονται , αυτοχειροκροτούνται και αυτοθαυμάζονται, ενώ ταυτόχρονα μεμψιμοιρούν για τους μισθούς τους από πάνελ σε πάνελ, μπερδεύοντας το καθήκον τους απέναντι στην κοινωνία τους με σταριλίκι δευτέρας, κιόλας, διαλογής.

Γι΄ αυτό, σας λέω, ούτε η Olivia Pope θα τους έσωζε, αντιθέτως θα τραβούσε τα μαλλιά της. Προς το παρόν, όμως, τα τραβάμε εμείς.

trifonost@sppmedia.com

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Να μη μολύνουμε το πέρασμά μας

Έριξα μια ματιά στην επικαιρότητα. Διάβασα ξανά τους ίδιους τίτλους διατυπωμένους αλλιώς. Και ύστερα έκλεισα τα «παράθυρα» αυτής της καθημερινότητας αποφασισμένη πως το γιορτινό κλίμα υπαγορεύει μία παύση από τα δυσοίωνα. Γι' αυτό και στη σημερινή στήλη επιλέγω να μοιραστώ μαζί σας ένα απόσπασμα από τη συνέντευξη που μου είχε δώσει κάποτε η Ελληνίδα συγγραφέας Αλκυόνη Παπαδάκη. Ένα απόσπασμα που μας υπενθυμίζει πως αξίζει τον κόπο «να ξύνουμε με τα νύχια μας το σκοτάδι μέχρι να βρούμε φως».

–Επανάσταση είναι να 'χεις τα μάτια της ψυχής σου ανοιχτά, είχατε πει.

–Ακριβώς. Να βλέπεις γύρω σου, να καταλαβαίνεις τι γίνεται, να βλέπεις τον άνθρωπο δίπλα σου και να φροντίζεις να κρατάς την ψυχή σου μακριά από ό,τι είναι βλαβερό και δηλητηριάζει.

–Και αυτό τι προϋποθέτει;

–Μία σοφία ψυχής, την οποία δεν μπορεί να αποκτήσει κανείς έτσι αυτόματα. Θα πρέπει να στο διδάξει η ζωή. Και εγώ μέχρι να φτάσω σε αυτό το συμπέρασμα, πέρασα από πολλά στάδια, επαναστατικά, ακραία πολλές φορές… Και όταν είδα ότι δεν με βγάλανε πουθενά κατέληξα σε αυτή εδώ τη στάση ζωής. Βασικά, εκείνο που έχει σημασία είναι να μη μολύνεις το πέρασμά σου σ' αυτό τον κόσμο. Δεν ήρθαμε γι' αυτό. Δεν ξέρω για ποιο λόγο ήρθαμε, αλλά δεν ήρθαμε γι' αυτό.

Το χειρότερο είναι να σου μαγκώσουνε την ψυχή και να μην μπορείς να κάνεις όνειρα.

–Και τι μολύνει το πέρασμά μας;

–Ο υπερβολικός εγωισμός, ο ατομικισμός, το να μην κοιτάς μήπως ο άλλος δίπλα σου έχει ανάγκη να του δώσεις το χέρι… Με τη φόρα που έχουμε πάρει τα τελευταία χρόνια και τον στραβό τρόπο ζωής που προσπαθούν να μας βάλουνε στο μυαλό μας, έχουμε ξεχάσει να βλέπουμε τον διπλανό μας. Υπάρχει ένας απανθρωπισμός και αυτό είναι πολύ θλιβερό. Όσο μπορεί κανείς να είναι πιο άνθρωπος, έτσι δεν μολύνει το πέρασμά του.

–Γιατί λέτε να συμβαίνουν όλα αυτά γύρω μας;

–Συμβαίνουν γιατί υπάρχει αυτός ο απανθρωπισμός. Δεν κοιτάζουμε μέσα στην ψυχή μας, τι θέλουμε και ποιες είναι οι πραγματικές αξίες της ζωής. Όλα αυτά τα βάλαμε στην άκρη και δημιουργήσαμε ένα ψεύτικο κάδρο και προσπαθούμε να βρούμε μία θέση σε αυτό το κάδρο. Η θέση αυτή δεν υπάρχει γιατί άμα δεν υπάρχει ανθρωπιά δεν μπορείς να σταθείς πουθενά.

–Γιατί, όμως, αφήνουμε την πόρτα μας ανοιχτή επιτρέποντας να μολυνθεί η ανθρωπιά μας;

–Την πόρτα μας πρέπει να την αφήνουμε ανοιχτή για να μπαίνουν μέσα όλα τα μηνύματα, όλες οι κραυγές χαράς και όλες οι κραυγές πόνου, αλλά δεν πρέπει να αφήνουμε αφύλακτη την ψυχή μας. Πρέπει να τα κοιτάζουμε όλα αυτά που μπαίνουν, να τα αναλύουμε και να μην τα αφήνουμε να μας καπελώσουν.

–Το χειρότερο που μας συμβαίνει αυτή την εποχή είναι ο φόβος;

–Είναι. Γιατί ο φόβος δεν σου επιτρέπει να κάνεις σχέδια για το μέλλον και ειδικά οι νέοι άνθρωποι σήμερα φοβούνται να ονειρευτούν, μήπως και όλα ανατραπούν ή μήπως και τα χάσουνε όλα ή μήπως και δεν κερδίσουν κάτι. Το χειρότερο είναι να σου μαγκώσουνε την ψυχή και να μην μπορείς να κάνεις όνειρα.

–Και πώς νικάει κανείς αυτό το φόβο;

–Με το να μην τα βάζει κάτω, να κάνει σχέδια, να κάνει όνειρα και αν δεν πετύχει δεν πειράζει, υπάρχει πάντα μία καινούρια αρχή. Δεν πρέπει να παραδοθούμε στο φόβο. Είναι ό,τι χειρότερο. Σαν να είσαι σε ένα σκοτάδι… Άναψε ένα κερί, πού ξέρεις κάτι μπορεί να δεις.

–Εσείς πιστεύετε ότι κάτι μπορεί να δούμε;

–Ναι. Πιστεύω πως κάτι θα γίνει, κάτι θα αλλάξει, δεν μπορεί να συνεχιστεί έτσι αυτή η ιστορία. Έχω υπομονή και ελπίδα.

–Τα μόνο όπλα που μας έχουνε απομείνει;

–Ναι. Και η πίστη στον εαυτό μας. Ο άνθρωπος έχει μέσα του πολλή δύναμη. Και πραγματικά δεν μπορώ να καταλάβω γιατί μας έχουνε κάνει ανίκανους να σηκώσουμε το κεφάλι…

elenixenou11@gmail.com

14-EPISTOLES CY_Master_cy 23/12/15 22:46 Page 14

Λύσεις Win-Win ή Lose-Lose για το Κυπριακό;

Του Δρος **ΓΙΩΡΓΟΥ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗ**

Σύμφωνα με τη θεωρία των παιγνίων (game theory), σε μία διαπραγμάτευση θα μπορούσε να υπάρχουν τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις στις επιδιώξεις των παικτών: (α) μηδενικού αθροίσματος, όπου ο ένας κερδίζει σε βάρος του άλλου που χάνει (win-lose, +1-1=0), (β) θετικού αθροίσματος, όπου και οι δυο κερδίζουν (win-win, +1+1=+2), (γ) αρνητικού αθροίσματος, όπου και οι δύο χάνουν (lose-lose, -1-1=-2). Η θεωρία αυτή που καθιερώθηκε ως επιστημονική/μαθηματική μέθοδος στρατηγικής σε θέματα σύγκρουσης-συνεργασίας από τον John von Newman (1944) έχει εκτεταμένες εφαρμογές, ανάμεσα σε άλλα στο μάνατζμεντ, αλλά και στην πολιτική. Η επίλυση του Κυπριακού προσφέρεται ιδιαίτερα για προσέγγιση/ανάλυση στη βάση της θεωρίας των παιγνίων. Θα επεξεργασθούμε τρία σενάρια. Α: Πραγματικοί συνομιλητές είναι η Τουρκία και η Κυπριακή Δημοκρατία . Β: Συνομιλητές η Κυπριακή Δημοκρατία ως κυπριακός Ελληνισμός και η «Τουρκική Δημοκρατία της Βορείου Κύπρου» ως κυπριακός Τουρκισμός και Γ: Συνομιλητές η ελληνοκυπριακή κοινότητα και η τουρκοκυπριακή κοινότητα ως κοινότητες με πολίτες της κοινής πατρίδας Κύπρου. Σενάριο Α. Οι διαπραγματευτές για όλες τις πτυχές του Κυπριακού είναι από τη μία η ίδια η Τουρκία, υπό την έννοια ότι θα είναι ο απόλυτος κυρίαρχος στη διαμόρφωση της πολιτικής προσέγγισης του κάθε επιμέρους θέματος από τον διαπραγματευτή της τουρκοκυπριακής κοινότητας (που στην πραγματικότητα είναι ο εκπρόσωπος της «Τουρκοκυπριακής Δημοκρατίας της Βορείου Κύπρου, ΤΔΒΚ») και από την άλλη ο διαπραγματευτής της κυπριακής κοινότητας (που στην πραγματικότητα είναι ο εκπρόσωπος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ΚΔ, - βλ. το γεγονός ότι προσέρχονται και οι δύο στις κοινές τους συνεδριάσεις με οχήματα που φέρουν τη σημαία της ΤΔΒΚ και της ΚΔ αντίστοιχα!), τότε είναι φανερό ότι οι εκατέρωθεν δυνάμεις θα είναι άνισες και το πολιτικό παίγνιο θα είναι μάλλον του τύπου του «μηδενικού αθροίσματος/ κερδίζω-χάνεις» (win-lose). Σε αυτή τη διαδικασία, η μεν «Τουρκική Δημοκρατία της Βορείου Κύπρου» θα επιδιώκει να κερδίζει σχεδόν σε όλα τα σημεία, να διατηρήσει τα πλείστα από τα κεκτημένα της εισβολής και της κατοχής, ενώ η Κυπριακή Δημοκρατία θα αγωνίζεται να εξασφαλίσει ό,τι μπορεί και ό,τι, λίγο, θα μπορούν να της εξασφαλίσουν οι ξένοι «φίλοι» της. Βέβαια, μία τέτοια λύση είναι απίθανο να γίνει αποδεκτή από την ελληνοκυπριακή κοινότητα σε ένα δημοψήφισμα (εκτός και αν μας επιβληθεί «με τη βία»!).

Σενάριο Β. Οι διαπραγματευτές, ο ένας εκπροσωπώντας την ΚΔ/ ελληνοκυπριακή κοινότητα και ο άλλος την ΤΔΒΚ/ τουρκοκυπριακή κοινότητα, επιδιώκουν να μεγιστοποιήσουν τα οφέλη των αντίστοιχων κοινοτήτων τους. Η ελληνοκυπριακή κοινότητα/κυπριακός Ελληνισμός θα στοχεύει στη συνέχιση της διεθνούς αναγνώρισης της Κυπριακής Δημοκρατίας, ΚΔ, ως έχει από το 1964 που αποχώρησαν οι Τουρκοκύπριοι από την Κυβέρνηση, ενώ η τουρκοκυπριακή κοινότητα/κυπριακός Τουρκισμός θα στοχεύει στη διεθνή πολιτική αναγνώριση της «Τουρκικής Δημοκρατίας της Βορείου Κύπρου, ΤΔΒΚ» ως ανεξάρτητης και αυτόνομης κρατικής οντότητας. Τελικός στρατηγικός στόχος η λύση δύο ανεξαρτήτων κρατών/διχοτόμηση. Στην περίπτωση αυτή, η τέτοια επιδίωξη θα μπορούσε να χαρακτηρισθεί ως παίγνιο «θετικού αθροίσματος/αμοιβαίου οφέλους (win-win)» και για τις δύο πλευρές. Βέβαια, τα μακροχρόνια αποτελέσματα μιας τέτοιας λύσης θα μπορούσε να ήταν καταστροφικά και για τις δύο κοινότητες (lose-lose): Η ΤΔΒΚ και η τουρκοκυπριακή κοινότητα να τελούν υπό τον σχεδόν πλήρη οικονομικό και πολιτικό έλεγχο της Τουρκίας, ενώ η ΚΔ και η ελληνοκυπριακή κοινότητα να ζουν στη σκιά της εξωτερικής πολιτικής της Τουρκίας, που θα θέλει να επεμβαίνει σε τυχόν επιλογές που θα ήταν ενάντια στα στρατηγικά της συμφέροντα, καθώς και με τον φόβο της συνεχούς αύξησης των εποίκων στο γειτονικό της κρατίδιο, με όλα τα αρνητικά συνεπαγόμενα. Σενάριο Γ. Κάθε μία από τις δύο κοινότητες επιδιώκει από κοινού μία λύση απεξαρτημένη από τα σύνδρομα «ΚΔ» και «ΤΔΒΚ», που να επανενώνει τον τόπο και τον λαό ως ενιαίο «κυπριακό» σύνολο, Ελληνοκυπρίους και Τουρκοκυπρίους, σε ένα συνεταιρικό κράτος όπου τα συμφέροντα της μιας κοινότητας δεν θα είναι σε βάρος των νομίμων δικαιωμάτων της άλλης κοινότητας, αλλά, απεναντίας, θα έχουν πολλά κοινά και αμοιβαία συμφέροντα.

Μία τέτοια κατάληξη θα μπορούσε να ήταν το αποτέλεσμα ενός παιγνίου πάρε-δώσε μιας σειράς από επιμέρους επιδιώξεις του τύπου του «μηδενικού αθροίσματος» (εγώ κερδίζω σε κάτι που εσύ συναινείς να χάσεις και εσύ κερδίζεις σε κάτι που εγώ συναινώ να χάσω), με συνολική όμως κατάληξη σε ένα παίγνιο «θετικού/ αρνητικού αθροίσματος» (και οι δύο κερδίζουμε από κάτι και οι δυο χάνουμε από κάτι), (win-win/lose-lose).Μία τέτοια επιδίωξη θα μπορούσε, υπό την προϋπόθεση ότι και οι δύο κοινότητες θα συνεχίσουν να έχουν και να επιδιώκουν το ίδιο όραμα, να έχει μακροχρόνια επιτυχή εφαρμογή και κατάληξη σε μία κυπριακή δικοινοτική διζωνική/διπεριφερειακή ομοσπονδία.

christodoulides.g@cytanet.com.cy

«Κωδικός» Ελβετία στην αν. Μεσόγειο

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Η είδηση αλλάζει μερικώς τους συσχετισμούς ισχύος στην περιοχή και ανατρέπει παλαιότερους υπολογισμούς, καθώς Τουρκία και Ισραήλ φαίνεται να βρίσκουν τη φόρμουλα για επανενεργοποίηση της διπλωματικής και πολιτικής τους συνεργασίας. Η ρήξη κράτησε πέντε χρόνια: ναυτικές δυνάμεις του Ισραήλ διενήργησαν επίθεση κατά του τουρκικού πλοίου «Μαβί Μαρμαρά» που έπλεε σε διεθνή ύδατα με κατεύθυνση τη Γάζα.

Δέκα νεκροί, ανοικτή ρήξη ανάμεσα στις δύο χώρες, δριμεία επίθεση Ερντογάν κατά Ισραήλ, έκφραση λύπης από τον Νετανιάχου, χωρίς να θίγεται το γόητρο των ισραηλινών ενόπλων δυνάμεων, συμφωνία σε επόμενο στάδιο για αποζημιώσεις των συγγενών των θυμάτων που έφταναν τα 20 εκατ. δολάρια. Τι δεν πήγε καλά αυτά τα χρόνια και, παρά τη μεσολάβηση Ομπάμα το 2013, οι σχέσεις δεν γύριζαν σελίδα; Πρώτον, οι «υπέρμετρα» φιλόδοξοι όροι της Άγκυρας για να ικανοποιήσει το δικό της κριτήριο για συνδιαλλαγή, δεύτερον, η άρνηση Νετανιάχου να αφήσει τις ένοπλες δυνάμεις της χώρας του εκτεθειμένες στον κίνδυνο μιας προσφυγής σε διεθνές δικαστικό βήμα, και, τρίτον, οι συνεχείς ανατροπές στη Μέση Ανατολή, οι οποίες επιδείνωναν την επικοινωνία ανάμεσα στις δύο χώρες με την επίθεση του ισραηλινού στρατού στη Γάζα το καλοκαίρι του 2014, καθώς και την απόφαση της τουρκικής διπλωματίας για ανοικτή στήριξη Μόρσι στην Αίγυπτο το 2013.

Η συνάντηση αντιπροσωπειών από τις δύο χώρες στην Ελβετία έφερε αποτέλεσμα και έτσι οι δύο χώρες οδηγούνται σε ισχυρές αποφάσεις, καθώς οι εξελίξεις στην περιοχή έχουν επείγοντα χαρακτήρα. Κοινά συμφέροντα και κοινές αβεβαιότητες έφεραν την Τουρκία και το Ισραήλ πιο κοντά.

Κοινό συμφέρον η αντιμετώπιση του ISIL, της τρομοκρατικής απειλής ακριβώς δίπλα από την αυλή τους. Κοινό συμφέρον η αποτροπή της αυξανόμενης επιρροής του Ιράν στην περιοχή, καθώς και οι δύο χώρες επιδιώκουν μείωση της παρέμβασής του στην περιοχή. Η Τεχεράνη στηρίζει στρατιωτικά τις δυνάμεις Άσαντ στη Συρία και τις δυνάμεις της Χεζμπολάχ στο Λίβανο. Η Τουρκία επιδιώκει, ως γνωστόν, την απομάκρυνση του Άσαντ από την εξουσία. Το Ισραήλ επιδιώκει την εξόντωση της Χεζμπολάχ, ενώ εκτιμά ότι η συμφωνία για το πυρηνικό πρόγραμμα της Τεχεράνης με τις «πέντε, συν μία δυνάμεις» στις 14 Ιουλίου 2015, θα της επιτρέψει να αυξήσει την επιρροή της στην περιοχή. Η Τουρκία έχει πλέον ισχυρό αντίπαλο επί του συριακού εδάφους, καθώς η πολιτική Πούτιν δεν φαίνεται να συνδέεται μόνο με την υποστήριξη Άσαντ, αλλά βλέπει την εκεί ναυτική της βάση ως εργαλείο για ευρύτερες παρεμβάσεις στην περιοχή, γεγονός που δεν ενθουσιάζει ούτε το Ισραήλ.

Έτσι η Τουρκία θα κατεβάσει τον πήχη των προϋποθέσεων που θέτει σχετικά με το «Μαβί Μαρμαρά». Πλέον, συζητά την πιθανότητα για απομάκρυνση του στελέχους της Χαμάς Σ. Αρουούρι από το τουρκικό έδαφος, ζητά λιγότερα σε σχέση με την απαίτησή της για πλήρες άνοιγμα της Λωρίδας της Γάζας στον έξω κόσμο, ενώ φαίνεται ότι οι δύο πλευρές έχουν ήδη συμφωνήσει πλήρως στο ζήτημα σχετικά με το ύψος των αποζημιώσεων στους συγγενείς των θυμάτων. Σχεδόν ταυτόχρονα με τις ελβετικές ειδήσεις, ο ισραηλινός πρωθυπουργός Β. Νετανιάχου στις 17 Δεκεμβρίου 2015 υπέγραψε κείμενο απόφασης για την ανάπτυξη του κοιτάσματος αερίου στη θαλάσσια περιοχή Λεβιάθαν. Οι «λεπτομέρειες» εξηγούν την ταχύτητα της εξέλιξης, καθώς η κρίση στις ρωσοτουρκικές σχέσεις φαίνεται να αποκτά έναν ολοένα και μεγαλύτερο ποσοστό αβεβαιότητας. Η υπογραφή Νετανιάχου έχει έναν σημαντικό ακροατή, και οι αριθμοί εξηγούν την πολιτική αλλαγή: «η Τουρκία εξαρτάται από εξωτερικούς προμηθευτές κατά 90.5% στον τομέα του πετρελαίου και 98.5% στο φυσικό αέριο. Η Τουρκία αναζητά δρόμους για να διευρύνει τις πηγές της περιλαμβανομένων του Β. Ιράκ του Ισραήλ, έτσι που η Άγκυρα να κατεβάσει την από 65% εξάρτησή της από ρωσικές πηγές» (εφ/δα, «Χουριέτ», 5/12/14).

Η Κύπρος έχει κάθε συμφέρον να παρακολουθεί τις εξελίξεις και να είναι παίκτης σε κάθε σημαντική μεταβολή. Το κλειδί για να παραμείνει παίκτης βάθους είναι η επίλυση του Κυπριακού, καθώς έτσι θα απελευθερώσει μέσα και ισχύ για να λάβει μέρος σε κοινοπραξίες συμφερόντων και απρόσκοπτες συνέργειες για αξιοποίηση των κοιτασμάτων φυσικού στη δική της ΑΟΖ. Η απόφαση του Ισραήλ να απελευθερώσει τη διαδικασία αξιοποίησης του κοιτάσματος του Λεβιάθαν συμπίπτει με την προσπάθεια για αποκατάσταση των διπλωματικών σχέσεων με την Τουρκία. Οι «τριμερείς» συνεργασίες της Κύπρου με την Αίγυπτο, την Ελλάδα, και το Ισραήλ, είναι σημαντικές αλλά αποκτούν και νέα στοιχεία. Ήδη το Ισραήλ βλέπει ως πιο συμφέρουσα λύση για το κοίτασμα Λεβιάθαν την έτοιμη υποδομή του Τσεϊχάν στη Νότια Τουρκία.

Είναι πλέον φαεινότερο ότι οι πολυμερείς συνεργασίες συνιστούν το αναγκαίο σταθερό περιβάλλον για τη μεταφορά ενέργειας. Οι μη εντάσεις θα διευκολύνουν τις μεγάλες εταιρείες να λάβουν γρήγορες αποφάσεις και θα επιτρέψουν στη Λευκωσία την ένταξή της σε μία ζώνη ισχύος με σημαντικά πλεονεκτήματα, πρώτα για την ίδια, μετά στους παίκτες της γειτονιάς της και με αξιόλογα και οφέλη για την ενεργειακή πολιτική της Ε.Ε.

www.larkoslarkou.org.cy

Η «επιστροφή στο Κέντρο» και τα λάθη του κ. Τσίπρα

Του **ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Ο Αλέξης Τσίπρας έχει μια εντελώς διαφορετική δυσκολία συγκριτικά με εκείνες που συνάντησαν οι δύο πολιτικοί άνδρες που προηγήθηκαν στη μακρά οδό των μνημονίων. Αναμετράται ο ίδιος, στη διάρκεια των αμέσως επόμενων μηνών, με τις επιπτώσεις των εντελώς δικών του αποφάσεων.Στο επιτελείο των βολονταριστών που υποστηρίζει, σε θέματα τακτικής και ψυχολογίας, τον πρωθυπουργό επικρατεί μια εξαιρετικά απλουστευτική ερμηνεία. Υπολογίζουν ότι οι δυσκολίες της παρούσας πλειοψηφίας θα κρατήσουν το πολύ μέχρι τα τέλη της άνοιξης. Από εκεί και πέρα τα πράγματα θα είναι ευκολότερα.

Πρώτος, ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης, Γιάννης Δραγασάκης, περιέγραψε αυτή την προοπτική. Κλήθηκαν οι βουλευτές και οι οπαδοί του ΣΥΡΙΖΑ να παραμείνουν «πιστοί» για να περάσουν τα τρία τέταρτα του προγράμματος ώστε μετά να εφαρμοστεί ένα πιο αυθεντικό «αριστερό» πρόγραμμα. Ακολούθησε ο υπουργός, Νίκος Παππάς, που αφήρεσε από τον λογαριασμό το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, προσφέροντας στις ίδιες ομάδες του πληθυσμού τροφή αισιοδοξίας, αφού στο θυμικό της «Αριστεράς» αν αποχωρήσει το Ταμείο θα ανακτήσει η κυβέρνηση την αυτοδυναμία της μιας και με τους Ευρωπαίους «θα τα βρούμε» ευκολότερα.

Αυτό που δείχνουν να μην αντιλαμβάνονται είναι ότι, ακόμη κι αν όλα έχουν κυλήσει συμφώνως προς αυτές τις μαξιμαλιστικές ευχές του Μαξίμου, η κυβέρνηση Τσίπρα θα βρίσκεται ακόμη στην αρχή όσων πρέπει να γίνουν για να θερμάνει ο ήλιος την οικονομία.

Το Ταμείο βρίσκεται σε ρόλο παρατηρητή για περισσότερο από έναν χρόνο. Από τη θέση αυτή, τα στελέχη του διαπιστώνουν ότι οι τρεις ευρωπαϊκοί θεσμοί (Κομισιόν, Κεντρική Τράπεζα και Ταμείο Σταθεροποίησης), που δουλεύουν σε απόλυτη συνεννόηση μεταξύ τους, έχουν αποδεχθεί τη «μερική εφαρμογή του προγράμματος».

Η στάση αυτή απηχεί τη γαλλογερμανική γραμμή σύμφωνα με την οποία το σωστό με την Ελλάδα είναι «να αποφευχθεί με κάθε τρόπο η επικείμενη μεγάλη καταστροφή, μέχρις ότου η αντιπολίτευση είναι σε θέση να επιχειρήσει μια επιτυχημένη επιστροφή στα ελληνικά πολιτικά πράγματα». Είναι αλήθεια ότι ο κ. Τσίπρας βρίσκεται σε πολύ δύσκολη θέση. Πριν επιχειρήσει να κάνει κάτι διαφορετικό, πριν σταματήσει ο κατήφορος της οικονομίας, πρέπει να επαναφέρει τη χώρα εκεί που την παρέλαβε. Μέχρι στιγμής, ο πρωθυπουργός παιδεύεται για να μαζέψει τη ζημιά που ο ίδιος προκάλεσε στην πρώτη θητεία του, μεταξύ των δύο εκλογικών αναμετρήσεων Ιανουαρίου και Σεπτεμβρίου.

Προσεκτικοί αναλυτές ανακαλούν τώρα την αξία της παρατήρησης που είχε κάνει ανώτατος Ευρωπαίος αξιωματούχος, προς επίγνωσιν των στελεχών της τότε αντιπολίτευσης, προκειμένου να μην επιμείνει ο ΣΥΡΙΖΑ στον εκλογικό εκβιασμό. «Αφήστε την κυβέρνηση Σαμαρά-Βενιζέλου να συνάψει τη συμφωνία για την προληπτική γραμμή χρηματοδότησης, να κλείσει το δεύτερο μνημόνιο, να τεθούν σε λειτουργία οι ρυθμίσεις του 2010 για το ασφαλιστικό και να αντιμετωπιστούν οι ζημίες των τραπεζών από τα "κόκκινα" δάνεια, αφού, σε κάθε περίπτωση θα είστε οι νικητές των επόμενων εκλογών, όποτε κι αν γίνουν» έλεγε το συγκεκριμένο στέλεχος, που απηχούσε πεποιθήσεις των κύκλων του Βερολίνου αλλά και της Ουάσιγκτον.

Το μόνο που είχε να κάνει ο κ. Τσίπρας ήταν να συμφωνήσει στην εκλογή του μοιραίου Κουβέλη. Αντ' αυτού, φορτώθηκε με πέντε μεγάλα βάρη. Την παρ' ολίγον κατάρρευση των τραπεζών, με αντίκτυπο μια επώδυνη ανακεφαλαιοποίηση. Την απώλεια της ελεύθερης λειτουργίας της οικονομίας εντός του ευρώ, μετά την αφαίρεση του πιστοποιητικού (waiver) της ΕΚΤ για το ευρωσύστημα. Τους περιορισμούς κεφαλαίου. Ενα τρίτο μνημόνιο και την ακανθώδη όσο κι εκβιαστική εκπλήρωση προαπαιτουμένων για τον πρώτο έλεγχο. Και, το χειρότερο, με ένα υπερδωδεκάμηνο νέας ύφεσης των εισοδημάτων και της παραγωγής, που επιβάρυνε για μιαν ακόμη φορά, τους πολίτες.

Εφόσον η Νέα Δημοκρατία κατορθώσει, μετά τη 10η Ιανουαρίου, να επιστρέψει στη σκακιέρα της πολιτικής, ο πρωθυπουργός θα δει να απειλούνται το ένα μετά το άλλο όλα τα δυνατά του πιόνια. Μοναδική ελπίδα του θα είναι η απομάκρυνση του σημερινού συνεταίρου του και η αντικατάστασή του από τους κεντρώους του κ. Λεβέντη, τη Συμπαράταξη των κεντροαριστερών και, ίσως, την προσέλκυση του «Ποταμιού». Η μετατόπιση της διακυβέρνησης στο Κέντρο θα είναι, ήδη από την άνοιξη, η μόνη οδός για την Ελλάδα. Οποιος επιτύχει την «επιστροφή στο Κέντρο» θα κερδίσει την πολιτική κυριαρχία σε έναν καθόλου μακρινό ορίζοντα.

«Νενίκηκά σε Σολομών»

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΕΤΤΗΡΟΥ**

Τα θυρανοίξια του επιβλητικού ναού της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη τελέστηκαν πριν ακριβώς από 1.478 χρόνια. 27 Δεκεμβρίου του 537 μ.Χ. Για τον ξεχωριστό εορτασμό της ημέρας είχαν σφαχτεί χιλιάδες ζώα και διανεμήθηκαν στον πληθυσμό μαζί με σιτάρι και ψωμί. Ο Αυτοκράτορας Ιουστινιανός, αντικρύζοντας το μεγαλειώδες έργο του, έμεινε άφωνος. Πλησίασε τον άμβωνα και αναφώνησε την ιστορική φράση: «Δόξα τω Θεώ το καταξιωσάντι με τελέσαι τοιούτον έργον. Νενίκηκά σε Σολομών».

Ιστορικοί και μελετητές του βυζαντινού πολιτισμού αναφέρουν ότι το σημείο στο οποίο κτίστηκε η Αγία Σοφία είχε επιλεγεί αιώνες πριν από ειδωλολάτρες, που έκτισαν στον ίδιο τόπο τους ναούς τους.

Στον ίδιο χώρο, ο Μεγάλος Κωνσταντίνος θεμελείωσε το 330 μ.Χ. τον πρώτο ναό της Αγίας Σοφίας. Η ανέγερση του πρώτου ναού ολοκληρώθηκε 30 χρόνια μετά από τον Κωνστάντιο, γιο του Μεγάλου Κωνσταντίνου. Το 404 μ.Χ. πυρπολείται και ανοικοδομείται από τον Θεοδόσιο Β'. Κατά τη Στάση του Νίκα το 532 μ.Χ., ο Ναός καταστρέφεται ξανά και ο Αυτοκράτορας Ιουστινιανός αποφασίζει να ξανακτίσει από την αρχή την εκκλησία, σε τέτοια κλίμακα που δεν υπήρξε προηγούμενο.

Τα σχέδια του μεγάλου ναού της Βασιλεύουσας εκπονούν οι αρχιτέκτονες Ανθέμιος Τραλλιανός και Ισίδωρος ο Μιλήσιος. Τον Φεβρουάριο του 532 μ.Χ. μπαίνουν τα θεμέλια και από κάθε σημείο της αυτοκρατορίας γίνονται προσφορές για την αποπεράτωση του έργου. Τα μάρμαρα προσφέρονται από τη Μάνη και την Κάρυστο, άλλα από τη Φρυγία και άλλα από την Αίγυπτο. Από αλλού προσφέρονται πολύτιμα πετράδια, χρυσός, ασήμι και ελεφαντόδοντο. Για έξι ολόκληρα χρόνια εργάζονται για την ολοκλήρωση του ναού 10.000 τεχνίτες και ξοδεύονται 320.000 λίρες. Για να αντιληφθείτε το μέγεθος του έργου, το ποσό αυτό εκτιμάται ότι αντιστοιχεί σήμερα σε 120 εκατομμύρια ευρώ.

Είναι, όμως, αλήθεια ότι πίσω από το αρχιτεκτονικό αριστούργημα της Αγίας Σοφίας κρύβεται κάποιο ή κάποια μυστικά, τα οποία κρατούν το οικοδόμημα αγέρωχο μέσα στους αιώνες;

Τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί εκατοντάδες επιστημονικές έρευνες και μελέτες. Μία από αυτές έχει καταδείξει ότι το οικοδομικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε στον τρούλο του ναού είναι στην ουσία ένα είδος πυρίμαχου τούβλου, που είναι δώδεκα φορές πιο ελαφρύ από το κανονικό τούβλο, το οποίο αντέχει στην ένταση και στο τρακούνημα του σεισμού. Είναι, αναφέρεται, κατά 97% παρόμοιο με το οικοδομικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε σε ιστορικά κτήρια της Ρόδου και περιέχει ένα συστατικό που αντέχει στη φωτιά και εξελίχθηκε στην Ανατολή.

Αποκαλύφθηκε, επίσης, ότι η λάσπη που χρησιμοποιήθηκε αποτελείτο από ημιαποκρυσταλλοποιημένο υλικό, το οποίο έχει την ιδιότητα να απορροφά την ενέργεια του σεισμού. Η καθηγήτρια του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου Τόνια Μωροπούλου, η οποία συμμετείχε στην έρευνα, αναφέρει: «Πριν ακόμη και από τον σεισμό του 1999, είχαμε βεβαιωθεί ότι η σύνθεση και η ιδιοσυστασία του υλικού που χρησιμοποιήθηκε μπορούσε να αντέξει σε έναν μεγάλο σεισμό». Γενικά, ο σχεδιασμός του τρούλου και ο έξυπνος τρόπος στήριξής του σε τέσσερα τόξα, αλλά και ο τρόπος που μοιράζονται τα φορτία και οι συνδέσεις χαρακτηρίστηκε ως θαύμα της μηχανικής.

Για σχεδόν χίλια χρόνια (537-1453), η Αγία Σοφία θα αποτελέσει το κέντρο της ορθοδοξίας και του βυζαντινού πολιτισμού.

Η τελευταία λειτουργία τελέστηκε στις 29 Μαΐου 1453. Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, αφού προσευχήθηκε μαζί με τον λαό και ζήτησε συγνώμη για λάθη που πιθανόν έκανε, έφυγε για τα τείχη, όπου έπεσε μαχόμενος. Μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης, η Αγία Σοφία έγινε τζαμί και με την επικράτηση του Κεμάλ Ατατούρκ, αρχές του 20ού αιώνα, μετατράπηκε σε μουσείο.

15-POLITIKI _Master_cy 23/12/15 17:06 Page 15

Ελεημοσύνη με περιτύλιγμα Χριστουγέννων

Επαιτεία και παράνομοι έρανοι σε έξαρση λόγω γιορτών – Τι συστήνει η Αστυνομία και το Υπουργείο Εσωτερικών

Της **ΦΡΟΣΩΣ ΒΙΟΛΑΡΗ**

Η Αστυνομία δέχεται κατά τακτά χρονικά διαστήματα αρκετά παράπονα από πολίτες. Καταρχήν μέλημά μας είναι να εξετάσουμε όλες τις πληροφορίες προκειμένου να εντοπίσουμε εάν πρόκειται για οργανωμένα κυκλώματα, λέει ο εκπρόσωπος Τύπου της Αστυνομίας Αντρέας Αγγελίδης στην «Κ».

Εξαρση παρατηρείται ειδικά τις γιορτινές μέρες στα φαινόμενα της επαιτείας, πλανοδιοπώλησης και εράνων χωρίς άδεια εφόσον οι επιτήδειοι εκμεταλλευόμενοι την ευαισθησία των περισσότερων τις μέρες των Χριστουγέννων, αυξάνουν τις «εξορμήσεις» τους σε εμπορικά κέντρα και κεντρικές οδούς ανά το παγκύπριο. Η Αστυνομία σε μία προσπάθεια ενημέρωσης και προστασίας του κοινού συστήνει ιδιαίτερη προσοχή, όπως επισημαίνει σε δηλώσεις του στην «Κ» ο εκπρόσωπος Τύπου του Αρχηγείου Ανδρέας Αγγελίδης. «Η Αστυνομία δραστηριοποιείται συνεχώς έχοντας υπόψη παράπονα και καταγγελίες πολιτών. Στο πλαίσιο αυτό γίνονται συνεχώς έλεγχοι σε διάφορους χώρους» δηλώνει ο ίδιος.

Χωρίς άδεια

Αδικήματα μικροπαραβάσεων όπως η επαιτεία, η πλανοδιοπώληση και οι έρανοι χωρίς άδεια βρίσκονται στο μικροσκόπιο της Αστυνομίας, έχοντας πάντα εις γνώση την έξαρση που παρουσιάζουν τα φαινόμενα αυτά τα τελευταία χρόνια. Όπως επισημαίνει στην «Κ» ο κ.Αγγελίδης, ο κόσμος καλείται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός και να μην ανταποκρίνεται τόσο σε πλανοδιοπώλες οι οποίοι τις πλείστες φορές πωλούν προϊόντα απομιμήσεις όπως επίσης ούτε και σε ράνους που γίνονται από πόρτα σε πόρτα και είναι παράνομοι. «Αναφορικά με το θέμα των πλανοδιοπωλών, οι πολίτες καλούνται αν εντοπίσουν τέτοια φαινόμενα να προβούν σε άμεση καταγγελία αναφέροντας ώρα και τοποθεσία. Σε ό,τι έχει να κάνει με τους ράνους που γίνονται από πόρτα σε πόρτα, οι πολίτες πρέπει να είναι προσεκτικοί και να δίνουν λεφτά μόνο σε όσους διαθέτουν το έντυπο της ειδικής άδειας για έρανο» σημειώνει ο κ. Αγγελίδης. Τα στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν για τις εξώδικες καταγγελίες που αφορούν στα φαινόμενα αυτά καταδεικνύουν αύξηση ειδικότερα στην πλανοδιοπώληση χωρίς άδεια.

Οι πολίτες καλούνται να είναι προσεκτικοί σε ό,τι έχει να κάνει με τους ράνους και να δίνουν λεφτά μόνο σε όσους διαθέτουν το έντυπο της ειδικής άδειας για έρανο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία, το 2014 καταχωρήθηκαν 301 εξώδικες καταγγελίες, ενώ το 2015 (Στοιχεία μέχρι τις 30/10/2015) καταχωρήθηκαν 337 καταγγελίες. Από την άλλη, για ράνους χωρίς άδεια το 2014 καταχωρήθηκαν 25 εξώδικες καταγγελίες και το 2015 (Στοιχεία μέχρι τις 30/10/2015) καταχωρήθηκαν 17 εξώδικες καταγγελίες. Αναφορικά με τους φακέλους που καταχωρήθηκαν και αφορούν σε κρούσματα επαιτείας, για το 2014 καταχωρήθηκαν συνολικά 32 φάκελοι ενώ για το 2015 (Στοιχεία μέχρι τις 30/10/2015) καταχωρήθηκαν 24 υποθέσεις. Οι συντονισμένες προσπάθειες της Αστυνομίας ,σημειώνει στην «Κ» ο εκπρόσωπος Τύπου έχουν συμβάλει σημαντικά στη μείωση και των φαινομένων επαιτείας σε φώτα τροχαίας. «Η Αστυνομία δέχεται κατά τακτά χρονικά διαστήματα αρκετά παράπονα από πολίτες. Καταρχήν μέλημά μας είναι να εξετάσουμε όλες τις πληροφορίες προκειμένου να εντοπίσουμε εάν πρόκειται για οργανωμένα κυκλώματα. Τα φαινόμενα αυτά έχουν παρουσιάσει μείωση τον τελευταίο καιρό. Αυτό που έχουν να κάνουν οι πολίτες, ωστόσο, εφόσον εντοπίσουν τέτοια κρούσματα, είναι να ενημερώνουν άμεσα είτε σε κατά τόπους Αστυνομικούς σταθμούς είτε στη Γραμμή του Πολίτη στο 1460» δηλώνει ο κ. Αγγελίδης στην «Κ».

Ερανοι-παγίδα

Την προσοχή του κοινού για φιλανθρωπικούς ράνους-παγίδα συστήνει και το υπουργείο Εσωτερικών με ανακοίνωσή του. Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι έχει παρατηρηθεί ανυποψίαστοι αξιωματούχοι του κράτους ή και της τοπικής αυτοδιοίκησης, να ανταποκρίνονται σε κάποιες περιπτώσεις θετικά, σε πρόσκληση που τους απευθύνεται για να θέσουν υπό την αιγίδα τους τέτοιες «φιλανθρωπικές» εκδηλώσεις, η διοργάνωση των οποίων προϋποθέτει την εξασφάλιση άδειας διενέργειας εράνου, με αποτέλεσμα να δίδεται η εικόνα της επισημοποίησης και νομιμοποίησής τους. Η ανακοίνωση του υπουργείου αναφέρει ακόμη πως «έχει επισημανθεί ότι επιτήδειοι που εκμεταλλεύονται την αλληλεγγύη των πολιτών πολλές φορές δεν διστάζουν να ιδρύσουν και μη κερδοσκοπικές οργανώσεις κάτω από τον μανδύα των οποίων δρουν, προβαίνουν παράνομα στη διοργάνωση εράνων και φιλανθρωπικών εκδηλώσεων, διοργανώνοντας δήθεν φιλανθρωπικές αγορές ή οικονομικές ενισχύσεις υπέρ απόρων και οικονομικά αδυνάτων».

Το υπουργείο Εσωτερικών απευθύνει έκκληση «τόσο στους αξιωματούχους του κράτους και της τοπικής αυτοδιοίκησης, όσο και στον κάθε πολίτη ξεχωριστά, να βρίσκονται σε εγρήγορση και να βεβαιώνονται για τη νομιμότητα της οποιασδήποτε εκδήλωσης/εράνου, προτού εμπλακούν ή συνεισφέρουν οι ίδιοι».

Μην κοινοποιείτε το πού βρίσκεστε

Με γνώμονα το περί δημόσιας ασφαλείας αίσθημα, η Αστυνομία θα βρίσκεται σε πλήρη συντονισμό τις μέρες των γιορτών. Όπως επισημαίνει στην «Κ» ο εκπρόσωπος Τύπου του Αρχηγείου Αστυνομίας Ανδρέας Αγγελίδης, η Τροχαία Αρχηγείου σε συντονισμό με τις επαρχιακές Αστυνομικές Διευθύνσεις έχει καθορίσει σχέδιο παρουσίας και επιτήρησης στο κεντρικό αλλά και το δευτερεύον οδικό δίκτυο. «Η Αστυνομία θα βρίσκεται επί ποδός για ελέγχους και επιτήρηση και καλεί όλους τους οδηγούς για πιστή τήρηση του ΚΟΚ» σημειώνει.

Ο κ. Αγγελίδης υπογράμμισε επίσης την περαιτέρω εγρήγορση που θα πρέπει να υπάρξει αναφορικά με αδικήματα παραβίασης σπιτιών, που παρουσιάζουν αύξηση. «Συστήνουμε στο κοινό να αποφεύγει τις κοινοποιήσεις παρουσίας μέσω των social media όπως Facebook, Instagram, Twitter. Επίσης να μην αναρτούν φωτογραφίες με επισήμανση της τοποθεσίας που βρίσκονται, γιατί δεν ξέρουν ποιος παρακολουθεί ή μπορεί να το μάθει και τι μπορεί να σχεδιάζει να κάνει» σημειώνει ο εκπρόσωπος Τύπου και καλεί το κοινό να ενημερώσει για την απουσία του μόνο άτομα εμπιστοσύνης. Εξάλλου, τις μέρες των γιορτών η Αστυνομία θα προβαίνει σε συνεχής ανακοινώσεις από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για συνεχή ενημέρωση του κοινού.

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2016 ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

16-EPIKAIROTHTA_Master_cy 23/12/15 19:28 Page 16

Οι πέντε πολιτικοί παίκτες του 2015

Πολιτικοί ηγέτες χωρών της Ευρώπης στις καλές αλλά και στις κακές στιγμές τους τη χρονιά που μας πέρασε

Του **ΜΑΡΙΟΥ ΡΟΥΣΣΟΥ**

Η Γηραιά Ηπειρος βρίσκεται αιώνες τώρα εν κινήσει, εφόσον το εδαφικό, το οικονομικό και το πολιτικό σκηνικό έχει διαμορφωθεί άπειρες φορές. Φέτος, θέματα όπως το προσφυγικό, η οικονομία και η τρομοκρατία καθόρισαν την ατζέντα και οι ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ταλαντεύτηκαν σε έναν χορό συμφερόντων και διπλωματίας με ασταμάτητο ρυθμό. Το 2015 τους καθόρισε για περισσότερο από έναν λόγους. Μέρκελ, Πούτιν, Ολάντ, Κάμερον και Τσίπρας είναι οι πέντε ηγέτες χωρών της Ευρώπης που βρέθηκαν, ο καθένας για διαφορετικό λόγο στο επίκεντρο της επικαιρότητας.

Ανγκελα Μέρκελ: Η άτεγκτη

Η Γερμανίδα καγκελάριος Άνγκελα Μέρκελ, μέσω του να είναι ο εαυτός της και ανήκοντας στην πολιτική παράταξη που εκπροσωπεί, κατόρθωσε τα τελευταία χρόνια να τοποθετήσει τη Γερμανία στο επίκεντρο. Ηγετικός ο ρόλος της, πλέον, εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως ως προς την αντιμετώπιση κρίσεων οικονομικής και προσφυγικής φύσεως, κρίθηκε και εντός και εκτός χώρας επανειλημμένα για τη στάση της κυρίως προς την Ελλάδα, ειδικά μετά την εκλογή Τσίπρα στη διακυβέρνηση της χώρας. Οι επικριτές της εστιάζουν στην άτεγκτη στάση της, ενώ όσοι υποστήριξαν τις απόψεις της την εκθειάζουν για την πειθαρχία και την ισχυρή της άποψη. Πλέον, βρίσκεται αντιμέτωπη με εσωκομματικές αντιπαλότητες, καθώς οι πολιτικές που εφάρμοσε το 2015 σχετικά με το μεταναστευτικό, κυρίως, χαρακτηρίστηκαν ως «ελάχιστες» από τους Χριστιανοδημοκράτες. Αποτέλεσμα ήταν να ανέβουν οι εντάσεις και να πέσουν τα ποσοστά της, αν και στην εκπνοή, το περιοδικό Times την ανέδειξε ως πρόσωπο της χρονιάς, γεγονός που σημαίνει πολλά από μόνο του. Από την άλλη, η Νεολαία του Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος (CDU) καταθέτει πρόταση για όριο στην εισδοχή προσφύγων. Αυτό σημαίνει πως η Άνγκελα Μέρκελ βρίσκεται ήδη σε δίλημμα να επιλέξει μεταξύ των ευρωπαϊκών πολιτικών ή των ακραίων πολιτικών που το κόμμα της αναζητεί. Το σίγουρο είναι πως στην ταραγμένη για οικονομικούς και ανθρωπιστικούς λόγους Ευρώπη, η καγκελάριος της Γερμανίας άφησε το αποτύπωμά της.

- **Απρόσμενη στιγμή:** Η προσφώνησή της ως ««καλύτερη ηγέτιδα της Ευρώπης» από τη Χίλαρι Κλίντον.
- **Αμήχανη στιγμή:** Όταν με την άτεγκτη ρητορική της στο προσφυγικό έκανε τη μικρή Ρέεμ να βάλει τα κλάματα.

Βρίσκεται αντιμέτωπη με εσωκομματικές αντιπαλότητες, καθώς οι πολιτικές που εφάρμοσε το 2015 σχετικά με το μεταναστευτικό, κυρίως, χαρακτηρίστηκαν ως «ελάχιστες» από τους Χριστιανοδημοκράτες.

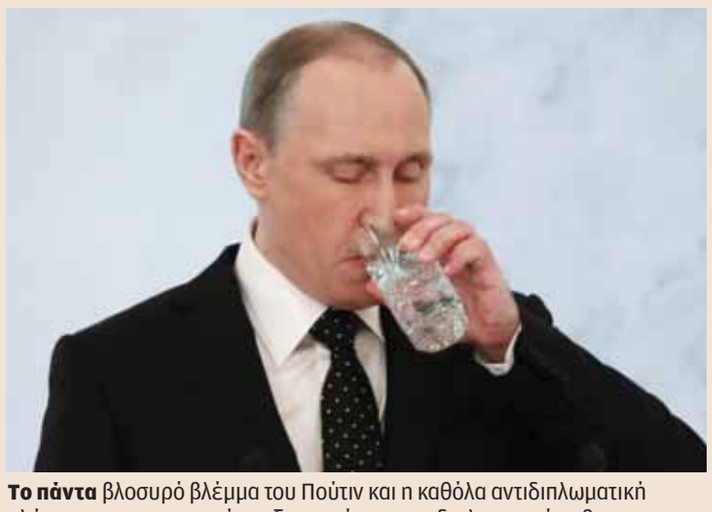

Το πάντα βλοσυρό βλέμμα του Πούτιν και η καθόλα αντιδιπλωματική γλώσσα που χρησιμοποίησε ξεπερνώντας τον διπλωματικό καθωσπρεπισμό απέναντι στην Τουρκία ήταν εκ των ων ουκ άνευ.

Βλαντιμίρ Πούτιν: Ο βλοσυρός

Διεκδικεί, πλέον, ο Ρώσος Πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν τα σκήπτρα του κόσμου; Το ερώτημα είναι, πλέον, στα χείλη όλων όσοι προσπαθούν ν' αναλύσουν τη στάση του ηγέτη της Ρωσίας σε μία σειρά από ζητήματα που έλαβαν χώρα μέσα στο 2015: Ουκρανικό, ρωσική οικονομία, Συρία, Τουρκικό, είναι μερικά από τα κύρια σημεία αναφοράς του «Τσάρου». Το μόνο σίγουρο είναι ότι κάθε τι που κάνει ακολουθείται από ερωτηματικό. Μετά τις μαραθώνιες συνομιλίες στην Ουκρανία υπήρξε τελικά κατάληξη τον Φεβρουάριο για κατάπαυση του πυρός και εν τέλει η Ρωσία χαλάρωσε τους ελέγχους στα σύνορα με την Ουκρανία. Ο Ρώσος Πρόεδρος απέτυχε; Κρατώντας ουδέτερη στάση, η Ουκρανία ήρθε πιο κοντά στην Ε.Ε., η Ρωσία όμως επέβαλε την άποψή της. Η Ε.Ε. θέτει αυστηρές κυρώσεις στη Ρωσία για να την πλήξει οικονομικά, ο Ρώσος Πρόεδρος, όμως, ελέγχει τη ροή φυσικού αερίου, κλείνει ενεργειακές συμφωνίες με την Κίνα και η Gazprom δημιουργεί ακριβά έργα. Η εμπλοκή στη Συρία, «η εκπαίδευση σε πραγματικές συνθήκες» όπως απεκάλεσε ο Πούτιν τις επιχειρήσεις εκεί και η κατάρριψη του μαχητικού από την Τουρκία, έφερε νέα ερωτηματικά. Θα αντιδράσει η Ρωσία; Θα υπάρξουν αντίποινα; Το πάντα βλοσυρό βλέμμα του Πούτιν και η καθόλα αντι-διπλωματική γλώσσα που χρησιμοποίησε ξεπερνώντας το διπλωματικό καθωσπρεπισμό απέναντι στην Τουρκία ήταν εκ των ων ουκ άνευ, έστω και αν ειδικά τις πρώτες ημέρες της ρωσοτουρκικής κρίσης κανείς δεν ήταν σε θέση να δώσει απάντηση. Ο ίδιος είπε ότι η Τουρκία θα το πληρώνει για καιρό, μένει να φανεί, αλλά αν ένα είναι σίγουρο για τη χρονιά που φεύγει είναι πως η Ρωσία του βλοσυρού Πούτιν αναφέρεται πλέον ως μία στρατιωτική υπερδύναμη.

- **Απρόσμενη στιγμή:** Η απροσδόκητη εξομολόγησή στους δημοσιογράφους πέρυσι τέτοιες μέρες: «Είμαι ερωτευμένος και με αγαπάει». Και ο «Τσάρος» έχει καρδιά.
- **Αμήχανη στιγμή:** Όταν μιλώντας για τον Turkish Stream παρενέβη ο Αλέξης Τσίπρας, σημειώνοντας ότι Turkish Stream θα υπάρχει στη Τουρκία, ενώ στο ελληνικό έδαφος θα υπάρχει ελληνικός αγωγός. Ο Πούτιν κούνησε συγκαταβατικά το κεφάλι και στη συνέχεια σήκωσε απολογητικά τα χέρια αναγνωρίζοντας το λάθος του.

Φρανσουά Ολάντ: Ο πληγωμένος

Μέχρι την κορύφωση των τρομοκρατικών χτυπημάτων στην Ευρώπη και δη στο Παρίσι, τα tabloid ασχολούνταν εκτενώς με τον Γάλλο Πρόεδρο και με τις μεταμφιέσεις του, ώστε να μπορεί να κινείται άνετα στα διαμερίσματα του Παρισιού. Η προσωπική του ζωή βαλλόταν πανταχόθεν και η Ευρώπη κοιτούσε αποσβολωμένη τα ρεπορτάζ της κλειδαρότρυπας, τις εξομολογήσεις και τις υποσχέσεις ενός έρωτα που νομοτελειακά έφτασε στο τέλος του. Πρακτικά όμως, η μεγάλη στροφή ήρθε όταν από εχθροί βρέθηκαν σύμμαχοι σε έναν κοινό αγώνα κατά της τρομοκρατίας ο Γάλλος Πρόεδρος Φρανσουά Ολάντ με τον Ρώσο Πρόεδρο Βλαντιμίρ Πούτιν. Ο Ολάντ είχε σίγουρα μία από τις πιο τρομακτικές χρονιές της θητείας του. Από τις αρχές του χρόνου, η Γαλλία βάλλεται με τρομοκρατικά χτυπήματα , οι δολοφονίες στη σατιρική εφημερίδα Charlie Hebdo, η ομηρία δύο μέρες μετά στο Porte de Vincennes και οι συντονισμένες επιθέσεις του Νοεμβρίου στο κέντρο του Παρισιού. Τα δυσάρεστα γεγονότα τον οδήγησαν να εντείνει τις διαδικασίες για ενίσχυση των στρατιωτικών επιθέσεων κατά της τρομοκρατίας και του «Ισλαμικού Κράτους» στη Συρία. Η Γαλλία τερματίζει το 2015, αφήνοντας πίσω τη γλυκιά ανεμελιά παρελθόντων χρόνων σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο, πληγωμένη ίσως και για πάντα και με ισχυρές θέσεις κατά των εχθρών της. Πρώτο θέμα σε αυτές τις συνθήκες και το προσφυγικό. Το τελευταίο σημείο θα φέρει στο προσκήνιο το ακροδεξιό κόμμα της Μαρί Λεπέν, πράγμα που θα δημιουργήσει εντάσεις στη χώρα. Οι πολίτες δείχνουν από την άλλη ικανοποίηση στο πρόσωπο του Ολάντ και εκείνος μένει να φανεί αντάξιος της εμπιστοσύνης αυτών.

- **Απρόσμενη στιγμή**

Όταν στις 21:34 ενημερώθηκε στο Stade de France για το πολλαπλό τρομοκρατικό χτύπημα στο Παρίσι. Το τσακισμένο του ύφος τα έλεγε όλα.

- **Αμήχανη στιγμή**

Όταν βρέθηκε με μία γυναίκα από το παρελθόν, τη Σεγκολέν Ρουαγιάλ, να υποδέχεται τον βασιλιά Φελίπε και τη σύζυγό του, Λετίθια της Ισπανίας. Είχε προηγηθεί σάλος με την προσωπική ζωή των πρώτων.

Η Γαλλία τερματίζει το 2015 αφήνοντας πίσω τη γλυκιά ανεμελιά παρελθόντων χρόνων σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο, πληγωμένη ίσως και για πάντα και με ισχυρές θέσεις κατά των εχθρών της.

Στην κατάληξη του χρόνου ο Ντέιβιντ Κάμερον ηγείται της χώρας, συνεχίζει να έχει την εμπιστοσύνη των πολιτών και έθεσε θεμέλια για την επαναδιαπραγμάτευση των όρων παραμονής στην Ε.Ε.

Ντέιβιντ Κάμερον: Ο διαπραγματευτής

Ο Βρετανός πρωθυπουργός Ντέιβιντ Κάμερον τον Μάιο του 2015 θα επανεκλεγεί νικώντας τον Εντ Μίλιμπαντ του Εργατικού Κόμματος. Σε αυτό το σημείο η αγγλική κοινωνία έχει πειστεί ή τουλάχιστον εμπιστεύεται τις πολιτικές υποσχέσεις του Κάμερον για επαναδιαπραγμάτευση της χώρας ως προς τους όρους παραμονής της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στα μισά του χρόνου θα στιγματιστεί ως προσωπικότητα με ένα αλλιώτικο σκάνδαλο. Το «Piggate» θα γίνει αφορμή να λερωθεί η εικόνα του ισχυρού άνδρα της Αγγλίας, χωρίς όμως να έχουν επιβεβαιωθεί οι φήμες. Παρόλα αυτά, στην κατάληξη του χρόνου ο Ντέιβιντ Κάμερον ηγείται της χώρας, συνεχίζει να έχει την εμπιστοσύνη των πολιτών και έθεσε θεμέλια για την επαναδιαπραγμάτευση των όρων παραμονής στην Ε.Ε. Από την άλλη, το προσφυγικό είναι και για εκείνον ένα από τα ζητήματα-φωτιά που πρέπει να αντιμετωπίσει, ενώ αναλυτές τονίζουν πως τα σχέδιά του για εμπλοκή στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας και οι ενέργειες που προτείνει στο Συριακό θυμίζουν τις κινήσεις ενός προκατόχου του, του Τόνι Μπλερ. Ο τελευταίος αναγκάστηκε να ζητήσει μία περιφερειακή συγνώμη για το Ιράκ, κάτι που δεν διαφαίνεται στον ορίζοντα για τον Κάμερον.

- **Αμήχανη στιγμή**

Κατά την επίσκεψη του Προέδρου της Κίνας Ξι Τζινπίνγκ, ρωτήθηκε ο Κάμερον: «Εάν ήσασταν μεταλλεργάτης που είχε χάσει τη δουλειά του χθες, την ίδια στιγμή που έβλεπε τον Πρόεδρο Ξι να μεταφέρεται στο Whitehall μέσα σε ένα επίχρυσο άρμα, πώς θα νιώθατε;».

- **Απρόσμενη στιγμή**

Όταν σε χαλαρή ερώτηση απεκάλυψε ότι υποστηρίζει την West Ham και όχι την Aston Villa, όπως ήταν γνωστό. Απλώς, πήραν φωτιά τα social media.

Αλέξης Τσίπρας: Ο διφορούμενος

Το πολιτικό σκηνικό στην Ελλάδα για το 2015 δεν ήταν λαμπρό. Δημοψήφισμα, εκλογές και μεταμεσονύκτιες διαπραγματεύσεις με τους Ευρωπαίους εταίρους δημιούργησαν ένα δύσκολο, αγωνιώδες τοπίο, κυρίως για τους πολίτες της χώρας, αλλά και για το μέλλον του ευρώ. Ο «πρωτάρης» Αλέξης Τσίπρας, όπως χαρακτηρίστηκε και αργότερα κατηγορήθηκε, είναι ο νεότερος πρωθυπουργός της Ελλάδας. Στις πολιτικές κακουχίες και την αυστηρή κριτική της αντιπολίτευσης, ο ίδιος κέρδισε και έχασε την εμπιστοσύνη του κόσμου αφού παρουσιάστηκε ως σωτήρας της χώρας με πλάνο, αλλά όπως ειπώθηκε αργότερα «φοβήθηκε τον εαυτό του». Οδήγησε την Ελλάδα σε εκλογές, δύο φορές, σε ένα δημοψήφισμα και τελικά σε ένα τρίτο μνημόνιο με τη χώρα να ελπίζει πως τα θετικά σχόλια για την πορεία των οικονομικών μέτρων, και αν αυτά πραγματωθούν, ίσως τελικά αποδώσουν. Στο ενδιάμεσο, πολλά από τα πρώτα πρόσωπα που τον συνόδευσαν στην εξουσία, παλαιοί σύντροφοι του ΣΥΡΙΖΑ, τον άφησαν με αιχμές και προσωπικές βολές, εφόσον η διαμάχη του με την κ. Κωνσταντοπούλου, για παράδειγμα, θα μείνει αλησμόνητη. Προς το παρόν, οι διαβουλεύσεις της χώρας συνεχίζονται, πέραν του χρέους, μιας και η Ελλάδα βρίσκεται στις οδούς των μεταναστευτικών ροών. Το θέμα στέκεται εμπόδιο όχι μόνο για τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις που θα έχει η χώρα, αλλά και για τις διπλωματικές της σχέσεις, εφόσον χώρες που συνορεύουν με την Ελλάδα, επαναπροσδιορίζουν τις πολιτικές τους με σκοπό να βρεθούν λύσεις στο προσφυγικό, δίχως μεγάλη εμπλοκή τους. Ο Αλέξης Τσίπρας καλείται να αντιμετωπίσει και αυτή τη δυσκολία.

- **Αμήχανη στιγμή**

Τα αγγλικά δεν είναι το δυνατό του σημείο και όταν στη συνάντησή του με τον Μπιλ Κλίντον δυσκολεύτηκε να καταλάβει μία από τις ερωτήσεις του πρώην Προέδρου των ΗΠΑ, τα κοινωνικά δίκτυα δεν του χαρίστηκαν. Το αμήχανο, αλλά ειλικρινές γέλιο του Πρωθυπουργού της Ελλάδας, δεν ήταν αρκετό για να τον βγάλει από τη δύσκολη θέση.

- **Απρόσμενη στιγμή**

Όταν στις 15 Ιουλίου σε συνέντευξή του στην ΕΡΤ από το πρωθυπουργικό γραφείο χτύπησε στον «αέρα» το τηλέφωνο. Η μοναδική φορά μέχρι σήμερα που έχει εμφανιστεί θυμωμένος.

Στις πολιτικές κακουχίες και την αυστηρή κριτική της αντιπολίτευσης κέρδισε και έχασε την εμπιστοσύνη του κόσμου, αφού παρουσιάστηκε ως σωτήρας με πλάνο, αλλά όπως ειπώθηκε αργότερα «φοβήθηκε τον εαυτό του».

Η εκδίκηση του αιώνιου φοιτητή

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Πολλοί απορούν γιατί έπρεπε ο υπουργός Παιδείας να βάλει τη μορφή του (σε σκίτσο) στην αρχική σελίδα του ανανεωμένου σάιτ του υπουργείου. Μα δεν είναι προφανές; Επειδή τον κολακεύει — δημιουργεί γωνίες εκεί που δεν υπάρχουν. Αλλά και για έναν λόγο σοβαρότερο. Εχετε ακούσει, είμαι βέβαιος, την έκφραση «σαν τα μούτρα τους». Αυτό ισχύει, φοβάμαι, στον τρόπο με τον οποίο παρεμβαίνουν στην πανεπιστημιακή παιδεία.

Καταργούν, ουσιαστικά, τα μεταπτυχιακά, καταργώντας τις αμοιβές των διδασκόντων. Καθιερώνουν την εσωτερική εξέλιξη: φοιτητής, μεταπτυχιακός, καθηγητής, όλα στο ίδιο πανεπιστήμιο. Τέλος, απελευθερώνουν τις καταλήψεις, καταργώντας το ελάχιστο των δεκατριών εβδομάδων διδασκαλίας για κάθε μάθημα. Το πανεπιστήμιο, δηλαδή, όπως εκείνοι το διαμορφώνουν, θα διοικείται από τις παρασκηνιακές συνεννοήσεις των κομμάτων της Αριστεράς, και το μόνο που θα έχει σημασία θα είναι η εισαγωγή. Τα υπόλοιπα θα τα αναλαμβάνει το κόμμα. Θα είναι ένα πανεπιστήμιο όπου ο αιώνιος φοιτητής δεν θα έχει λόγο να ντρέπεται. Γιατί, λοιπόν, να μην κοσμεί με τη μορφή του την ιστοσελίδα του υπουργείου του ο Φίλης; Ο αιώνιος φοιτητής τώρα δικαιώνεται, εκδικούμενος τους καλυτέρους του.

Χριστουγεννιάτικο

Ο κανονικός Αγιος Βασίλης — δηλαδή, ο αμερικάνικος, αυτός που κάνει «χο, χο, χο!» και περνά μέσα από την καμινάδα για να μας φέρει δώρα— μας έφερε εφέτος τα Χριστούγεννα ένα αποτυχημένο αστείο: ο χοροπηδηχτός αγορίνος ανακοινώνει μέσω της ιταλικής L' Espresso ότι φτιάχνει κόμμα πανευρωπαϊκό, παρακαλώ, με σκοπό τον εκδημοκρατισμό της Ευρωπαϊκής Ενωσης — ολόκληρης, εννοείται. Να σας πω εγώ ένα καλύτερο: ο G. G. Κώστας ήθελε να γίνει αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας…

Δεν φαντάζομαι ότι περιμένει να τον πιστέψουμε κιόλας. Αυτός δεν μπόρεσε να οργανώσει το γραφείο του στο υπουργείο, πώς είναι ικανός να φτιάξει κόμμα και μάλιστα πανευρωπαϊκό; Ούτε να φτιάξει κόμμα μπορεί, ούτε βρίσκονται πλέον κορόιδα να τον πάρουν μαζί τους για να τους διαλύσει το μαγαζί. Το λέει, προφανώς, για λίγη δημοσιότητα. Λογικό, καθώς αυτές τις μέρες των Χριστουγέννων η ελεημοσύνη κάθε μορφής μοιράζεται αφειδώς — δεν έχετε προσέξει πως, τέτοια εποχή, εμφανίζονται πάντα όλοι οι επαγγελματίες επαίτες;

Εξάλλου, ο ίδιος ποτέ του δεν είχε πρόβλημα να πει οποιαδήποτε σαχλαμάρα για χάρη της δημοσιότητας. Στο γνωστό ντοκιμαντέρ του Πολ Μέισον, που το τρίτο μέρος του προβλήθηκε προ ημερών, ισχυρίζεται, λ.χ., ότι δήθεν η κυβέρνηση υπολόγιζε να επικρατήσει το «ναι» στο δημοψήφισμα και δεν ήθελε το «όχι». Απολύτως ψευδές. Μόνον ένας τελείως άσχετος με την ελληνική πραγματικότητα το χάφτει. Διότι, την τελευταία εβδομάδα της προεκλογικής εκστρατείας, όλοι θυμόμαστε τον καταιγισμό των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σποτ του ΣΥΡΙΖΑ, με τα οποία καθύβριζε την Ευρώπη και την εξομοίωνε με γερμανική κατοχή. Πώς γίνεται μια κυβέρνηση που θέλει το «ναι» να προπαγανδίζει με τέτοιον σχεδόν υστερικό τρόπο το «όχι», εγώ δεν το καταλαβαίνω.

Ας τον αφήσουμε, τέλος πάντων· αρκετά τον ελεήσαμε. Να κλείσουμε, όμως, με μία άγνωστη χριστουγεννιάτικη ιστορία για τον χοροπηδηχτό αγορίνο. Μας την αφηγήθηκε (δεν ήμουν μόνος, έχω και μάρτυρες) συνάδελφός του από το πανεπιστήμιο. Μολονότι, μας είπε, όλοι καταλάβαιναν το μέγεθος του θέματος που είχε ο αγορίνος με τον εαυτό του, κανείς δεν είχε παράπονο μαζί του, επειδή η συμπεριφορά του ήταν σχεδόν κανονική. Εκεί που η κατάστασή του επιδεινώθηκε απότομα ήταν όταν τον προήγαγαν σε καθηγητή πρώτης βαθμίδας. Τότε ξέφυγε τελείως και άρχισε να προκαλεί και να τσακώνεται σε κάθε συνέλευση των καθηγητών, λες και το αντιλαμβανόταν σαν σπορ να διαλύει τις συνελεύσεις με τους καυγάδες του. Τη βρήκε όμως από εκεί που δεν το περίμενε. Μια μέρα τα έβαλε με έναν καλό και φιλήσυχο άνθρωπο, από τον οποίον κανείς δεν μπορούσε να περιμένει όχι βίαιη, αλλά ούτε καν απότομη αντίδραση. Και όμως· ήταν να μην ξυπνήσει ο θυμός του αγαθού γίγαντα — ο προκληθείς ήταν και πανύψηλος. Του την έστησε έξω από το πανεπιστήμιο, τον άρπαξε και τον ξάπλωσε στο πεζοδρόμιο με μια γροθιά. Εγινε φασαρία, χαμός, μαζεύτηκε κόσμος. Ο φίλος που το αφηγείτο θυμόταν γελώντας κάποιον περαστικό από το πλήθος που είχε μαζευτεί γύρω να μονολογεί: «ντροπή, καθηγητές άνθρωποι να δέρνονται».

Θα αναρωτηθείτε, ίσως, τι το χριστουγεννιάτικο είχε αυτή η ιστορία. Το ότι σας την είπα χριστουγεννιάτικα — δεν φτάνει;

Χρούντι Β. Μπακσί

Κάθε πολιτισμένος άνθρωπος γνωρίζει απέξω την ταινία «Το πάρτι» (1968) του Μπλέικ Εντουαρντς. Θυμάστε, επομένως, την αρχική σκηνή της ταινίας. Ο άσημος Ινδός ηθοποιός Χρούντι Β. Μπακσί (στον ρόλο ο Πίτερ Σέλερς) έχει έναν ρόλο κομπάρσου σε μια υπερπαραγωγή: να σαλπίσει το παράγγελμα και αμέσως να πέσει σκοτωμένος από το βόλι του εχθρού. Αυτός ο φουκαράς, όμως, για να παρατείνει την εμφάνισή του, όλο κλονίζεται και γέρνει και κλυδωνίζεται, αλλά δεν πέφτει, ενώ όσο διαρκεί αυτό συνεχίζει να σαλπίζει κάτι σαν κλαυθμό σπαρακτικό και, φυσικά, καταστρέφει τη σκηνή. Μου τον θύμισε ο Τραγάκης της ΚΕΦΕ, που έβγαινε κάθε τόσο χωρίς αποτελέσματα, μόνο και μόνο για να συνεχίσει το κύκνειο άσμα του…

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

Εχει δίκιο

Πάνω που κοντεύαμε να τον ξεχάσουμε έπειτα από τόσο καιρό στην αφάνεια, ο Παναγιώτης Λαφαζάνης μάς θύμισε αυτό για το οποίο έχει κερδίσει μια θέση στην ιστορία, την οποία ουδείς μπορεί να του αμφισβητήσει: την εξυπνάδα του. Είπε, ο κακόμοιρος, με αφορμή τη μεγάλη προσέλευση στην εκλογή αρχηγού της Ν.Δ., ότι «ο μεταλλαγμένος ΣΥΡΙΖΑ είναι ο καλύτερος στρατολόγος της Δεξιάς». Εχει δίκιο, γιατί αν επικρατούσε ο δικός του ΣΥΡΙΖΑ, που ονειρευόταν μπούκες στο Νομισματοκοπείο και άλλα παρόμοια, δεν θα υπήρχε ανάγκη να γίνουν εκλογές στη Ν.Δ. Δεν θα υπήρχε η Ν.Δ. Δεν θα υπήρχε ούτε η Ελλάδα, όπως την ξέρουμε τουλάχιστον...

18-GNOMES ELLADA_Master_cy 23/12/15 23:31 Page 18

Ελληνοτουρκικές εκκρεμότητες

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Η προσφυγική / μεταναστευτική κρίση έχει επαναφέρει στην επικαιρότητα τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και εκκρεμότητες. Το στάτους κβο έχει συντηρηθεί από τη Συνθήκη της Λωζάννης έως σήμερα. Εν τω μεταξύ, έχουν βεβαίως αλλάξει πολλά.

Η Αγκυρα βάζει κάθε τόσο στο τραπέζι διεκδικήσεις είτε για να τις αποσύρει αργότερα ως «διαπραγματευτικά χαρτιά» είτε στοχεύοντας στην επίτευξή τους. Πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα, οι περιώνυμες και προκλητικές «γκρίζες ζώνες», οι οποίες κάθε τόσο επανατίθενται ως αντικείμενο διαπραγμάτευσης. Η Τουρκία δείχνει να μη βιάζεται. Θέτει ζητήματα στο τραπέζι και περιμένει.

Η Ελλάδα, πάλι, κινείται μεταξύ δύο εντελώς διαφορετικών δογμάτων. Το δόγμα Μολυβιάτη είναι η μία άποψη. Σύμφωνα με αυτήν, η Αθήνα πρέπει να κερδίζει χρόνο και να αποφύγει να καθήσει στο τραπέζι των συνομιλιών ή να προσφύγει στο Διεθνές Δικαστήριο για την επίλυση των διαφορών της με την Αγκυρα.

Υπάρχει και ένα άλλο δόγμα, χωρίς συγκεκριμένο ίσως «πάτρωνα», σύμφωνα με το οποίο είναι καλύτερο να λυθούν σύντομα οι όποιες διαφορές γιατί θα υπάρξουν «μερίσματα ειρήνης» μέσω της μείωσης των εξοπλισμών κ.λπ., αλλά και δεν θα μπορέσει η Τουρκία να συνεχίσει να κλιμακώνει τις αξιώσεις της βάζοντας νέα θέματα στο τραπέζι.

Οσοι γνωρίζουν καλά τον φάκελο των ελληνοτουρκικών ξέρουν πως οι δύο χώρες έχουν φτάσει πολύ κοντά σε μια συμφωνία ως προς τα χωρικά ύδατα και άλλα «αγκάθια». Υπάρχουν βεβαίως ακόμη μεγάλες διαφορές, όπως, για παράδειγμα, γύρω από το «πόση υφαλοκρηπίδα ανήκει» στο Καστελλόριζο. Το ζήτημα, όμως, είναι ότι καμία ελληνική κυβέρνηση, υπό τις παρούσες συνθήκες, δεν θα μπορούσε εύκολα να αναλάβει την ευθύνη για μια συμφωνία στα σημεία όπου έχει σημειωθεί σύγκλιση. Οι ειδικοί, διπλωμάτες, πολιτικοί κ.ά., συμφωνούν πάνω-κάτω στο ποιο θα είναι το περίγραμμα μιας τέτοιας συμφωνίας. Η δουλειά που έχει γίνει από όλες τις κυβερνήσεις στο παρελθόν είναι σημαντική και έχει στηριχθεί σε πολύ αξιόπιστες γνωμοδοτήσεις διεθνών νομικών και Ελλήνων εμπειρογνωμόνων. Η ελληνική κοινή γνώμη έχει όμως μια εντελώς άλλη άποψη για τα ελληνοτουρκικά. Καμία ελληνική κυβέρνηση, υπό τις σημερινές συνθήκες, δεν θα μπορέσει να αναλάβει το κόστος μιας λύσης μέσα από διαπραγμάτευση ή και προσφυγή στο Δικαστήριο. Η απόσταση ανάμεσα στις προσδοκίες της κοινής γνώμης και την πραγματικότητα είναι μεγάλη.

Οπότε; Οπότε, το δόγμα Μολυβιάτη είναι ο δρόμος που θα ακολουθήσει η Ελλάδα αναβάλλοντας όσο το δυνατόν περισσότερο την τελική διαπραγμάτευση. Ποιος είναι ο κίνδυνος; Να αναγκασθεί μέσα από την πρόκληση ενός επεισοδίου και την πίεση του διεθνούς παράγοντος να καθήσει στο τραπέζι της διαπραγμάτευσης υπό δυσμενείς όρους. Αυτόν τον κίνδυνο πρέπει να αποφύγουμε, διατηρώντας την αποτρεπτική ισχύ των Ενόπλων Δυνάμεων χωρίς να πέφτουμε στην παγίδα της κλιμάκωσης. Αλλωστε, τα λάθη των Ιμίων μάς δίδαξαν πολλά. Τέλος, αυτονόητο είναι πως πιο σημαντικό από όλα είναι να σταθούμε στα πόδια μας ως χώρα και να φροντίζουμε να έχουμε ισχυρούς συμμάχους στο παγκόσμιο σκηνικό.

Εκκλησιαστικά επίκαιρα

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Ανήμερα την εορτή των Χριστουγέννων δεν θα ενδιατρίψουμε σε εξελίξεις πολιτικές –ούτως ή άλλως ανιαρώς επαναλαμβανόμενες– αλλά ούτε και θα θεολογήσουμε ως άσχετοι και απαίδευτοι περί τα μεταφυσικά. Αλλά πριν από λίγες μόνον μέρες ηγέρθη θέμα με την ψήφιση νόμου περί συμφώνου συμβιώσεως των ομοφύλων.

Εδίχασε η νομοθετική πρωτοβουλία της κυβερνήσεως τους βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας και των ΑΝΕΛ, καταψηφίσθηκε από τη Χρυσή Αυγή και το ΚΚΕ, υπερψηφίσθηκε από τα άλλα κόμματα της Κεντροαριστεράς, όπως αναμενόταν άλλωστε.

Παρέλκει όμως η ενασχόληση με τα διλήμματα των βουλευτών, τις εμμονές ή τις απόψεις τους· ας επιλύσουν το πρόβλημά τους καθ' ον τρόπο νομίζουν ή σύμφωνα με τις τάσεις του εκλογικού σώματος που τους ψηφίζει.

Η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος είχε εκδώσει προ μηνών μετριοπαθή στη διατύπωσή της ανακοίνωση, επισημαίνοντας ότι οι «εναλλακτικές μορφές οικογενείας» συνιστούν «εκτροπές του οικογενειακού θεσμού». Αναμενόμενη η θέση της Ιεράς Συνόδου, δεδομένου ότι ο γάμος είναι ένα από τα επτά μυστήρια της Εκκλησίας.

Υπήρξαν όμως και κάποιες εντονότατες αντιδράσεις Αρχιερέων –δικαίωμά τους ασφαλώς– και κωδωνοκρουσίες πένθιμες, αλλά όχι ανοικτές διαδηλώσεις, ευτυχώς. Αλλά όλα αυτά δεν είναι δυνατόν να ανακόψουν ρυθμίσεις αναιρετικές εκκλησιαστικών δογμάτων και πρακτικών, δεδομένου ότι οι κοινωνίες των δυτικών κρατών εμφορούνται στην καλύτερη των περιπτώσεων από αντιλήψεις αγνωστικιστικές.

Το μόνο που επιτυγχάνεται διά της μετωπικής αντιπαραθέσεως είναι η αύξηση της αντιπαλότητος των πιστών με την πολιτική τάξη της χώρας –ασχέτως εάν αυτή είναι οικτρή και αναξιόπιστος– και δεδομένου ότι η Εκκλησία –ορθώς– δεν διατυπώνει ιδία πρόταση πολιτική, υπάρχει κίνδυνος να οδηγήσει πιστούς Χριστιανούς σε παγανιστικής διαμορφώσεως πολιτικούς σχηματισμούς.

Διαφεύγει την προσοχή πιστών και ενίοτε Αρχιερέων ότι στην παρούσα συγκυρία το κυρίαρχο σύστημα και ειδικώς το ευρωπαϊκό διέπεται από πνεύμα αντικληρικό και αντιεκκλησιαστικό, ιδιαίτερα καθ' όσον αφορά στην Ελληνορθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, όπου η κοινωνική διάσταση –εν αντιθέσει προς την ατομικιστική– είναι ισχυρότατη.

Δεν είναι τυχαίο ότι από το ούτως ειπείν «Σύνταγμα» της Ε.Ε. απέφυγε κάθε αναφορά στη συμβολή του Χριστιανισμού στον ευρωπαϊκό πολιτισμό, στην οικονομική οργάνωση της κοινωνίας, στην τέχνη και αντ' αυτού έθεσε ως αφετηρία τον Διαφωτισμό, τις αρχές του Ορθολογισμού, που εν μέρει μόνον καλύπτουν τις ανάγκες του ανθρώπου.

Επανάσταση δεν είναι δυνατόν να οργανωθεί και ούτε υπάρχει χρεία αναδείξεως νέου Σαβοναρόλα ορθοδόξου διαμορφώσεως και προδιαγραφών. Αλλά ούτε ο ρόλος της Εκκλησίας εξαντλείται απλώς στις απαραίτητες φιλανθρωπικές δραστηριότητες ή στην προώθηση του ευσεβισμού. Ενεργοποίηση πνευματική και διανοητική απαιτείται για τη διαμόρφωση ουσιαστικού αντιλόγου σε μία αγνωστικιστική κοινωνία με έντονες παγανιστικές ροπές.

Η Εκκλησία μετά την ανεξαρτησία συνέβαλε αποφασιστικά στην αποκατάσταση της ενότητος των Ελλήνων, που έκαναν χρήση διαφόρων ιδιωμάτων και γλωσσών, είχαν διαφορετικές παραδόσεις και συνήθειες και διά των εκκλησιαστικών κειμένων διατηρήθηκε έστω και ακουστικά η επαφή με τη λόγια γλώσσα. Εχει ουσιαστικότατο ρόλο να επιτελέσει σήμερα, αρκεί να υπερβεί τη δύναμη της αδρανείας.

Βήμα ισότητας, απόφαση σεβασμού

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Μπορεί να ζορίστηκαν αρκετοί βουλευτές, μπορεί κάποιοι ιεράρχες να άφησαν αχαλίνωτες καταγγελτικές μανίες και τιμωρητικές φαντασιώσεις, και κάποιοι πολιτικάντηδες να βούλιαξαν στην υποκρισία, μπορεί κάποιοι να ανησυχούν για έναν κόσμο που δεν καταλαβαίνουν και άλλοι να θρηνούν την κατάντια της κοινωνίας, αλλά η Βουλή υπερψήφισε την επέκταση του συμφώνου συμβίωσης σε ομόφυλα ζευγάρια. Εγινε πολύ αργότερα απ' ό,τι σε άλλες χώρες του λεγόμενου δυτικού κόσμου, έγινε κατ' απαίτηση διεθνών οργανισμών, αλλά έγινε. Και είναι μια μεγάλη μέρα για την κοινωνία μας. Μέρα ελευθερίας. Η ισότητα είναι η ουσία της ελευθερίας, και, όσο υπάρχουν διακρίσεις μεταξύ πολιτών, ουδείς μπορεί να χαρεί τη δική του ελευθερία.

«Οταν στερώ την ελευθερία κάποιου άλλου, χάνω τη δική μου ελευθερία, ακριβώς όπως όταν ο ίδιος στερούμαι την ελευθερία», επισήμανε ο Νέλσον Μαντέλα μετά το τέλος του καθεστώτος φυλετικών διακρίσεων στη χώρα του. Αλλά η απόκτηση της ελευθερίας συνεπάγεται και ευθύνες: «Η αλήθεια είναι ότι δεν είμαστε ελεύθεροι ακόμη· απλώς κερδίσαμε την ελευθερία να είμαστε ελεύθεροι, το δικαίωμα να μην καταπιεζόμαστε. Δεν φθάσαμε στον προορισμό μας, αλλά κάναμε

> *«Το να είσαι ελεύθερος δεν σημαίνει να πετάς τις αλυσίδες σου, αλλά να ζεις με τρόπο που σέβεται και εμπλουτίζει την ελευθερία των άλλων».*

το πρώτο βήμα σε έναν δρόμο που είναι μακρύτερος και ακόμη πιο δύσκολος. Επειδή το να είσαι ελεύθερος δεν σημαίνει να πετάς τις αλυσίδες σου, αλλά να ζεις με τρόπο που σέβεται και εμπλουτίζει την ελευθερία των άλλων».

Εμείς, φανατικά ελεύθεροι και αυτόκλητοι ιεροφάντες της δημοκρατίας, τι κάναμε; Στη χώρα μας ο αγώνας της ισότητας και της ελευθερίας προχωρούσε μέσα στην κοινωνία, αλλά όχι «επισήμως». Οπως και σε τόσα άλλα πεδία, ο λαός αποδεχόταν την εξέλιξη (σε αυτή την περίπτωση τη λεγόμενη «διαφορετικότητα»), ενώ Κράτος, Εκκλησία και η γενική «αντρίκια» αντίληψη εμπνέονταν από χοντροκομμένα αστεία που στόχο είχαν να οχυρώνουν τους πλακατζήδες πίσω από το τείχος της υποτιθέμενης ομοιομορφίας της κοινωνίας. Εκεί που γονείς, φίλοι, συνάδελφοι και άλλοι έβλεπαν τους ανθρώπους τους, οι συλλογικές δομές της κοινωνίας επέμεναν να καταδικάζουν την ομοφυλοφιλία στο περιθώριο και στην ανισότητα – σαν να μη βρισκόμασταν στο 2015.

Η Ελλάδα ήταν από τις τελευταίες χώρες της Ευρώπης όπου τα ομόφυλα ζευγάρια δεν διέθεταν πλαίσιο επίσημης αναγνώρισης της σχέσης τους. Στην πράξη. Επειδή στα λόγια είμαστε, όπως πάντα, μπροστάρηδες. Η αιτιολογική έκθεση του νέου νόμου σημειώνει ότι η ισότητα των πολιτών και ο σεβασμός της διαφορετικότητας προστατεύονται ήδη από το ελληνικό Σύνταγμα και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. «Συνιστά, δηλαδή, υποχρέωση της Πολιτείας να εγγυηθεί την ισότιμη απόλαυση των δικαιωμάτων για όλους, ως θεμελιώδη αρχή του εσωτερικού, διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου, η οποία βρίσκεται στον πυρήνα μιας σύγχρονης έννοιας δημόσιας τάξης», λέει. Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ενωσης καταδικάζει διακρίσεις που γίνονται με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό· το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει εκδώσει κατά καιρούς σχετικά ψηφίσματα· η Ελλάδα έχει καταδικαστεί (το 2013) από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου επειδή νόμος του 2008 απέκλειε ομόφυλα ζευγάρια από τη δυνατότητα σύναψης συμφώνου συμβίωσης.

Προς τι, λοιπόν, τόση φασαρία γύρω από τη συζήτηση και την ψήφιση του νόμου; Οι κυβερνώντες, οι πολιτικοί και οι εκκλησιαστικοί ταγοί όφειλαν να καταλάβουν ότι, εάν η Ελλάδα θέλει να συμμετέχει στον σύγχρονο κόσμο, η αρχή της ισότητας ισχύει για όλους. Η Εκκλησία, ως θεματοφύλακας των παραδόσεών της, αναγκάζεται να πάρει άλλη θέση παρότι ο κόσμος προχωρεί. Κατανοητό και σεβαστό. Αλλά η λεκτική βία –η απανθρωπιά, ο εκτροχιασμός– που διακρίνει τις δηλώσεις κάποιων κληρικών όφειλε να καταδικάζεται από τους πάντες –συμπεριλαμβανομένης της Εκκλησίας– όχι να βρίσκει μιμητές στον πολιτικό κόσμο. Τι οδηγεί βουλευτές, ιερείς και άλλους να καταδικάζουν αντί να συμπαραστέκονται; Να κρύβονται αντί να παίρνουν θέση – είτε υπέρ είτε κατά; Είναι μόνον επειδή δεν θέλουν να δυσαρεστήσουν κάποιους ή επειδή πιστεύουν ότι, όταν άλλοι καταπιέζονται, οι ίδιοι αποκτούν μεγαλύτερη ισχύ; Είναι μνησικακία ή φόβος για την ελευθερία των άλλων;

Ολοι κρινόμαστε. Η συζήτηση γύρω από το σύμφωνο συμβίωσης μας αναγκάζει να δούμε πού στεκόμαστε στον κόσμο. Να καταλάβουμε οι ίδιοι πόσο ελεύθεροι είμαστε.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Η Γιορτή και οι ανέορτοι

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Αλλο η *γιορτή*, άλλο η *ευχαρίστηση*, η *τέρψη*, η *ευδιαθεσία* – αδικούμε την ποιότητα της ζωής μας ισοπεδώνοντας τον βιωματικό πλούτο που κομίζουν οι λέξεις.

Ευχαρίστηση είναι για όλους μας η αργία, η σχόλη, το διάλειμμα στον εργασιακό μόχθο. Είναι το οικογενειακό τραπέζι, η φιλική συντροφιά, τα παραδοσιακά εδέσματα, οι ευχές και τα δώρα που ανταλλάσσουμε. *Γιορτή* είναι το πανηγύρι της χαράς, όταν κάτι αλλάζει ευφρόσυνα τη ζωή μας: Οταν μας χαριστεί ο έρωτας, όταν γεννηθεί ένα παιδί, όταν μια σημαντική επιτυχία μεταμορφώνει την καθημερινότητά μας.

Αλλο η *εκκλησιαστική* γιορτή, άλλο η *θρησκευτική* υποχρέωση. Στη θρησκευτική υποχρέωση η μετοχή είναι αναγκαστή συνέπεια «πεποιθήσεων» και οι «πεποιθήσεις» ατομική επιλογή ή εθισμός συμβατικά συντηρημένος. Ισως η μετοχή να λογαριάζεται και σαν αξιόμισθη πράξη, επένδυση που εξασφαλίζει προνομιακή μεταχείριση τού εγώ μας από τον (εμπειρικά άγνωστο) «υπερβατικό» παράγοντα. Οσο ζούμε, αλλά και στο αινιγματικό «μετά».

Αλλο η *Εκκλησία*, άλλο η *θρησκεία* – δυο αντίθετα, ασύμπτωτα, ασυμβίβαστα δεδομένα, το καθένα προϋποθέτει ριζική και συνεπή άρνηση του άλλου. Η θρησκεία είναι ατομοκεντρικό, εγωτικής ιδιοτέλειας γεγονός, προϋποθέτει ατομικές πεποιθήσεις, ατομικές ηθικές επιδόσεις, ατομική συνεύρεση σε συλλογική λατρεία. Η Εκκλησία είναι «κοινόν άθλημα» *σχέσεων κοινωνίας*: όπου η *σχέση* γίνεται εφαλτήριο ελευθερίας από το εγώ και η ύπαρξη ερωτική αυθυπέρβαση και αυτοπροσφορά.

Τα Χριστούγεννα στην Ελλάδα σήμερα είναι (τουλάχιστο κατά τα φαινόμενα) θεσμοποιημένη αφορμή ευχαρίστησης και καθόλου (στο ορατό πεδίο) χαρά γιορτής. Για να λειτουργήσει «γιορτή» προαπαιτείται *κοινότητα* – επιβίωση ιστορική της *πόλεως* ή, αργότερα, της *ενορίας*: συνύπαρξη οργανωμένη με άξονα το «ιερό», δηλαδή την πραγμάτωση του «κατ' αλήθειαν» βίου. Με την «αλήθεια» να είναι οι «κατά λόγον» (λογική κοσμιότητα) *σχέσεις* ή, μετά, οι σχέσεις αγαπητικής αυθυπέρβασης και αυτοπροσφοράς.

Η μάζα δεν μπορεί να γιορτάσει, λογαριάζει για γιορτή την ευχαρίστηση, την τέρψη, την ευωχία. Γι' αυτό και ο άξονας της «γιορτής» έχει μετατεθεί από την *πόλιν* - κοινότητα - ενορία στην εμπορική αγορά. Για να (δήθεν) γιορτάσουμε, πρέπει να ευχαριστηθούμε: φαγητό, δώρα, ευφραντικά νηπιώδη μουσουργήματα, φανταχτερό διάκοσμο,

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗ. apetroulakis@kathimerini.gr

εντυπωσιακές φιοριτούρες. Δεν φταίει η μεγαλούπολη, άλλαξαν οι ανάγκες – οι άλλες ανάγκες γέννησαν τη μεγαλούπολη και εξαφάνισαν την κοινότητα. Η κοινότητα προϋπέθετε το άθλημα των *σχέσεων κοινωνίας* της ζωής, οι καινούργιες ανάγκες απαιτούσαν την ατομική κατασφάλιση. Και προϋπόθεση της ισόποσης κατασφάλισης όλων είναι το απρόσωπο «δικαίωμα», η «σύμβαση» που τους λογαριάζει όλους ουδέτερες, αδιαφοροποίητες μονάδες ομοειδούς συνόλου – η προσωπική μοναδικότητα εξαλλάσσεται σε νούμερο Δελτίου Ταυτότητας και Φορολογικού Μητρώου. Τον πρωτεύοντα ρόλο για τη μαζοποίηση της συνύπαρξης και της ύπαρξής μας στην Ελλάδα δεν τον έπαιξε η εξουσία, το κράτος. Τον έπαιξε και τον παίζει η «Εκκλησία»: Οι επίσκοποι και πρεσβύτεροι, που σωστά ονομάζονται «πατέρες», αφού «γεννάνε» σε *τρόπο* ύπαρξης τα μέλη του σώματος της Εκκλησίας, δεν τα κοπαδιάζουν σε ιδεολογικό μαντρί ή σε ηθικοπλαστικό ίδρυμα. Δυο αιώνες τώρα, οι μπροστάρηδες της Εκκλησίας στην Ελλάδα ανέχονται, σαν το φυσικότερο των πραγμάτων, να χαρακτηρίζεται η Εκκλησία στο Σύνταγμα του κράτους ως «η επικρατούσα εν Ελλάδι θρησκεία» (Αρθρο 3, § 1) και τα παιδιά στο σχολείο να διδάσκονται «θρησκευτικά» – όχι την πρόταση «νοήματος» της ύπαρξης και συνύπαρξης που γέννησε την Αγια-Σοφιά, την Εικόνα, την ιλιγγιώδη ποίηση της εκκλησιαστικής δραματουργίας.

Καμιά υποψία για τη ριζική διαφορά της Εκκλησίας από τη θρησκεία, του νοησιαρχικού - ηθικιστικού - ψυχολογικού ατομοκεντρισμού της θρησκευτικότητας από το άθλημα των σχέσεων της εκκλησιαστικής κοινωνίας, τη ζωή ως ελευθερία κατορθούμενης αγάπης. Η συντριπτική πλειονότητα των επισκόπων έχουν αφομοιώσει σαν αυτονόητη μια παιδαριώδη θρησκειοποιημένη εκδοχή του εκκλησιαστικού γεγονότος: το μαρτυρούν τα κηρύγματά τους, τα κείμενα των εγκυκλίων και των εορτίων μηνυμάτων τους, η μικρονοϊκή θρησκοληψία των εντύπων που καμαρώνοντας εκδίδουν ή των ραδιοφωνικών τους σταθμών. Διερωτάται κανείς: Αυτοί οι άνθρωποι έχουν ταχθεί να διακονούν μια πρόταση ζωής, που τα πρότυπά της δεν είναι οι καθωσπρέπει «δίκαιοι» της ευσεβίστικης αυτάρκειας αλλά οι χοντρά αμαρτωλοί της αγαπητικής παλαβωμάρας – ο ληστής, η πόρνη, ο άσωτος. Οι εκπρόσωποι λοιπόν αυτής της πρότασης δεν έχουν, ούτε είχαν ποτέ, προσωπικά υπαρξιακά κενά, βασανιστικά ερωτήματα, δίψα για εμπειρικές, όχι νοητικές και ψυχολογικές απλώς βεβαιότητες; Τι απάντηση δίνουν στον εαυτό τους: τα κονσερβαρισμένα στερεότυπα που ρητορεύουν στους άμβωνες; Γιατί ο Θεός έγινε άνθρωπος, η Αυτοαιτία αιτιατό, για ηθικοπλαστικές σκοπιμότητες το έκανε; Και γιατί η ελευθερία του Θεού από τη θεότητά του ελευθερώνει τον άνθρωπο από τον θάνατο, είναι αρλούμπα ή οντολογικός ρεαλισμός ότι ο θάνατος «πατείται θανάτω»;

Αν σήμερα πια δεν *γιορτάζουμε* Χριστούγεννα αλλά ψιλοευχαριστιόμαστε αργία. Αν «επικρατούσα εν Ελλάδι θρησκεία» είναι ο ευδαιμονιστικός μπδενισμός και καταναλωτισμός. Αν δεν κατορθώθηκε να σωθεί η ενοριακή εκκλησιαστική κοινότητα από το τσουνάμι της εκούσιας αποθήκευσης των ανθρώπων σε τερατουπόλεις. Αν η ενορία στην Ελλάδα σήμερα λογαριάζεται θεσμός ανάλογος με τα υποκαταστήματα του ΙΚΑ (για την «εξυπηρέτηση των θρησκευτικών αναγκών του λαού») – για όλα αυτά η κυρίως αιτία είναι μία: Οτι οι επίσκοποι, στη συντριπτική τους πλειονότητα, είναι «αρχιερείς» θρησκείας, όχι πατέρες σώματος επισκοπικού – πουλάνε θρησκεία, ατομοκεντρική «σωτηρία», χρηστική ωφελιμότητα «κοινωνικού έργου». Η επιθανάτια παρακμή της ελληνικής κοινωνίας σήμερα ψηλαφείται σε όλα τα πληθυσμικά στρώματα και σε όλες τις ηγέτιδες τάξεις. Οι εκτιμήσεις ίσως διαφοροποιούνται. Ομόφωνη μοιάζει μόνο η παραδοχή για το δραματικά χαμηλό επίπεδο των επισκόπων. Οι τρεις τελευταίοι αρχιεπίσκοποι αμάρτησαν «κατά συρροήν» στο θέμα αυτό, επέβαλαν κριτήρια εξωφρενικής ανεπάρκειας για το αξίωμα: Χάρη στα τυπικά τους και μόνο προσόντα, χωρίς άλλη κρίση και αξιολόγηση, όσοι πετυχαίνουν κατάλληλες «διασυνδέσεις» στο παρασκήνιο, άσχετα με την κατάρτισή τους, την κοινωνική τους καλλιέργεια, τον δείκτη νοημοσύνης τους, βρίσκονται ξαφνικά σε θρόνο, με στολή και διάσημα αυτοκρατορικά, σε μέγαρο επισκοπικό, με λιμουζίνα και οδηγό, οσφυοκάμπτες αυλικούς και να διαχειρίζονται κονδύλια όχι ευκαταφρόνητα.

Ευτυχώς η βίωση της Γιορτής ορίστηκε ευαγγελικά ως εύρεση του «καλού μαργαρίτη». Και συνωδά η εντολή: «άφετε τους νεκρούς θάψαι τους εαυτών νεκρούς».

19-ELLADA_Master_cy 23/12/15 23:14 Page 19

Νέες συμμαχίες και διλήμματα στη Ν.Δ.

Στις κάλπες του Ιανουαρίου θα κριθούν όχι μόνο τα πρόσωπα, αλλά και η μελλοντική πολιτική ταυτότητα του ιστορικού κόμματος

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ Π. ΤΕΡΖΗ**

Στο δίπολο «ανανέωση - συντήρηση», στη δυνατότητα ομάδων μέχρι πρότινος αντιτιθέμενων, όπως ενδεικτικά οι φιλελεύθεροι με τους σαμαρικούς και δεξιούς, να συνυπάρξουν υπό μία κοινή υποψηφιότητα, στη συμπεριφορά του 30% των ψηφοφόρων που επέλεξαν τους Απόστολο Τζιτζικώστα και Αδωνι Γεωργιάδη και, τελικά, στη στάση των «γαλάζιων» ψηφοφόρων υπέρ της διατήρησης ή μη του «καραμανλικού DNA» του κόμματος θα κριθεί η μονομαχία μεταξύ των κ. Ευάγγελου Μεϊμαράκη και Κυριάκου Μητσοτάκη για την ηγεσία της Νέας Δημοκρατίας.

Καθώς οι υποψήφιοι σχεδιάζουν εκ νέου τη στρατηγική και τις συμμαχίες τους για τις δύο εβδομάδες προεκλογικής κούρσας, τα διλήμματα που θα τεθούν είναι εξόχως μεν πολιτικά, αφορούν δε επί της ουσίας και τα πρόσωπα που συνιστούν σημεία αναφοράς για τη σύγχρονη ιστορία της κεντροδεξιάς.

Ανανέωση ή συντήρηση

Ο κ. Μητσοτάκης προσέρχεται στον δεύτερο γύρο έχοντας να καλύψει μία σημαντική διαφορά από τον κ. Μεϊμαράκη, αλλά και με το ισχυρό μήνυμα της ανανέωσης στη φαρέτρα του. Το αίτημα είναι ελκυστικό, με μόνο μειονέκτημα ότι δεν απευθύνεται πλέον σε ένα ευρύτερο ακροατήριο, αλλά σε ένα «κλειστό» εκλογικό σώμα, δηλαδή σε όσους ψήφισαν την περασμένη Κυριακή, καθώς μόνον αυτοί έχουν δικαίωμα να προσέλθουν στις κάλπες της 10ης Ιανουαρίου.

Είναι σαφές ότι η πλευρά Μεϊμαράκη θα επιδιώξει να βρει «επικοινωνιακό αντίδοτο», τόσο με προτάσεις για τον εκσυγχρονισμό του κόμματος και της Πολιτείας όσο και με σχόλια περί «νεοφιλελευθερισμού» (σ.σ. στο συνέδριο του 1994 ο Μιλτ. Εβερτ δήλωνε πως «Η Νέα Δημοκρατία δεν είναι νεοφιλελεύθερο κόμμα», οδηγώντας στην παραίτηση τον Ανδ. Ανδριανόπουλο).

Μητσοτακικοί - σαμαρικοί

Για τη δημιουργία συνθηκών ανατροπής, ο κ. Μητσοτάκης καλείται να προσεταιριστεί στελέχη και βουλευτές με τους οποίους παραδοσιακά δεν συμπορευόταν ούτε στο οικονομικό πεδίο ούτε βέβαια στον τομέα των κοινωνικών δικαιωμάτων. Επιπλέον, η σύγκρουση μητσοτακικών - σαμαρικών μετρά πλέον δεκαετίες, έστω κι αν ως υπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης ο Κυριάκος Μητσοτάκης είχε καλή συνεργασία με τον πρωθυπουργό Αντώνη Σαμαρά, ο οποίος σε συνομιλητές του δεν έχει κρύψει την ικανοποίησή του για τη στάση του κ. Μητσοτάκη έναντι των πεπραγμένων της κυβέρνησης.

Ο κ. Σαμαράς δεν έχει τοποθετηθεί επισήμως και ούτε θα το πράξει στον δεύτερο γύρο. Ωστόσο, στρατηγικά η επιλογή σιωπηρής στήριξης του κ. Μητσοτάκη μοιάζει να αποτελεί μονόδρομο, δεδομένης της δηλητηριασμένης σχέσης με τον Ευ. Μεϊμαράκη και της σαφούς διάθεσης του τελευταίου να αποστασιοποιηθεί από το σαμαρικό παρελθόν, αλλά και να βάλει «φρένο» στην υπερπροβολή στελεχών της δεξιάς πτέρυγας του κόμματος, που κυριάρχησαν τα τελευταία χρόνια.

Κέντρο ή Δεξιά

Αν κάτι φαίνεται να έκρινε η κάλπη της Κυριακής, αυτή είναι η κυρίαρχη άποψη, όσων ψήφισαν τουλάχιστον, για την ανάγκη στροφής της Νέας Δημοκρατίας μάλλον προς τον χώρο του Κέντρου. Ακόμη κι αν αθροιστούν αυθαίρετα οι υποψηφιότητες των κ. Τζιτζικώστα και Γεωργιάδη ως «δεξιές», όπως τις χαρακτήρισε ο Τ. Μπαλτάκος, δεν αθροίζουν παρά το ένα τρίτο του κόμματος. Σημαντικό μεν, επ' ουδενί όμως κυρίαρχο, και πλέον με αρκετούς να επιθυμούν να το εκπροσωπήσουν ηγετικά, όπως ο Αδ. Γεωργιάδης. Υπάρχει, όμως, και μία άλλη στάθμιση του αποτελέσματος που επιχειρεί να υπερβεί τις ιδεολογικές διαφορές και να επικεντρώσει στο αίτημα της ανανέωσης του κόμματος, το οποίο, κατά τους συνυποψηφίους του κ. Μεϊμαράκη, διατυπώνει θεωρητικώς το 60% των «γαλάζιων» που δεν τον επέλεξαν την Κυριακή.

Εδώ είναι, πλέον, που η αναμέτρηση για την ηγεσία φτάνει στον πυρήνα της συγκρότησης του κόμματος της Νέας Δημοκρατίας. Και αυτό γιατί, με τον κ. Μεϊμαράκη να συνιστά τον υποψήφιο της καραμανλικής πτέρυγας στη μάχη για την ηγεσία, η συσπείρωση απέναντί του συνιστά –ή τουλάχιστον επιχειρείται να ερμηνευτεί ως τέτοια– κίνηση «αποκαραμανλοποίησης» του κόμματος.

Η καραμανλική πτέρυγα έστειλε μηνύματα από τη Βόρεια Ελλάδα, φροντίζοντας να ανακόψει την ορμή του περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας. Και θα επιμείνει. Αλλωστε, φιλοδοξεί ότι θα κερδίσει τουλάχιστον τους μισούς από τους ψηφοφόρους του κ. Τζιτζικώστα που θα ξαναπάνε στις κάλπες της Κυριακής, οι οποίοι, όπως λένε, είναι επί της ουσίας και αυτοί καραμανλικοί.

Σκληρή μάχη είναι έτοιμοι να δώσουν οι κ. Ευάγγελος Μεϊμαράκης και Κυριάκος Μητσοτάκης για την ηγεσία της Νέας Δημοκρατίας.

Ο Κώστας Καραμανλής και τα σενάρια

Αν όλα είχαν εξελιχθεί ομαλά και οι κάλπες της Νέας Δημοκρατίας είχαν ανοίξει στις 22 Νοεμβρίου, όταν ο κ. Ευ. Μεϊμαράκης κατέγραφε ισχυρότατο προβάδισμα, ο «θόρυβος» περί των προτιμήσεων του κ. Κώστα Καραμανλή μεταξύ των υποψηφίων για την ηγεσία δεν θα είχε προκληθεί. Αντιστοίχως, οι λίγο έως πολύ γνωστές επικοινωνίες του με τον πρωθυπουργό κ. Αλ. Τσίπρα (μία τη νύχτα των εκλογών του Ιανουαρίου όταν συνομίλησε διαδοχικώς με τους κ. Τσίπρα, Σαμαρά και Βενιζέλο και μία ακόμη, λίγες ώρες πριν από τη μετάβαση του πρωθυπουργού στις Βρυξέλλες για την κρίσιμη Σύνοδο του Ιουλίου) δεν θα είχαν καταστεί μείζον θέμα όχι μόνον στη γαλάζια εκλογική μάχη αλλά και στις συζητήσεις για τις μεσοπρόθεσμες πολιτικές εξελίξεις.

Ο κ. Καραμανλής ουδέποτε έπαψε να πρωταγωνιστεί στα σχετικά σενάρια, είτε λόγω του βαρύνοντος ρόλου που έχει στα νεοδημοκρατικά δρώμενα (σ.σ. εξ ου και οι «αντιξοότητες» για τις οποίες μίλησε ο κ. Απ. Τζιτζικώστας), είτε λόγω της αμοιβαίας διάθεσης ΣΥΡΙΖΑ και «καραμανλικών» για συνεννόηση. Από τα πρώτα θετικά σχόλια για την πολιτική επάρκεια του κ. Τσίπρα και την, εκ μέρους του Μεγάρου Μαξίμου, ανάδειξη «καραμανλικών» στελεχών σε κορυφαίες πολιτειακές και πολιτικές θέσεις, κύλησε πολύ νερό στο αυλάκι και μεσολάβησε σειρά κρίσιμων λαθών του νυν πρωθυπουργού. Αυτά έκαναν τον κ. Καραμανλή να μεταβάλει στάση και να εκφράζει, εδώ και μήνες, στους συνομιλητές του έντονες επιφυλάξεις για τις επιλογές του κ. Τσίπρα και για τη δυνατότητά του να βγει αλώβητος από την «κρεατομηχανή» του μνημονίου. Δεν προκάλεσε, συνεπώς, έκπληξη η αποστασιοποίηση του γραφείου Καραμανλή για τα όσα είπε περί ηγετικού προφίλ του κ. Τσίπρα ο κ. Θοδ. Ρουσόπουλος, αν και στο παρασκήνιο πολλοί ανέγνωσαν αυτές τις δηλώσεις ως σαφές μήνυμα του πρώην πρωθυπουργού.

Οι τελευταίες εξελίξεις πυροδότησαν, εκ των πραγμάτων, και τις συζητήσεις περί του ενδεχομένου «ολικής επαναφοράς» του κ. Καραμανλή στα γαλάζια και όχι μόνον πολιτικά δρώμενα. Για αρκετούς, ο κ. Καραμανλής θα ήταν ο ιδανικός υποψήφιος της κεντροδεξιάς μετά μία συνταγματική αναθεώρηση που θα απέδιδε στον –μέσω απευθείας εκλογής από τους πολίτες– Πρόεδρο της Δημοκρατίας περισσότερες εξουσίες, κοντά στο γαλλικό μοντέλο.

Για άλλους, πάλι, ειδικά όσους διαβλέπουν ως πιθανό το αδιέξοδο της κυβέρνησης Τσίπρα, ο κ. Καραμανλής θα μπορούσε να ηγηθεί μιας κυβέρνησης «οικουμενικού χαρακτήρα» που θα είχε ως στόχο να βγάλει τη χώρα από τη δίνη του μνημονίου και των διαδοχικών πακέτων μέτρων. Αν και ο πρώην πρωθυπουργός δεν έχει χαρακτηριστικά Παπαδήμου και δεν θα αποδεχόταν έναν ρόλο που θα τον καθιστούσε, εκ των πραγμάτων, όμηρο του ενός ή του άλλου πολιτικού αρχηγού, αρκετοί θεωρούν ότι θα ήταν ο μόνος με επαρκή ερείσματα για να αναλάβει το βάρος.

Πλην, όμως, ο ίδιος μοιάζει να είναι, επί της αρχής, αντίθετος στη λογική των «οικουμενικών λύσεων», θεωρώντας τες ως τραυματικές για την κοινοβουλευτική δημοκρατία. Διόλου τυχαία, σε συνομιλητές του σημειώνει πως στην περίπτωση που υπάρξει απώλεια στήριξης του κ. Τσίπρα στη Βουλή, η Ν.Δ. θα πρέπει να παραμείνει σε ρόλο αντιπολίτευσης ενώ τα όποια «μαξιλάρια» μπορούν να αναζητηθούν σε Ποτάμι, ΠΑΣΟΚ και Κεντρώους.

Διαφορετικοί μοιάζουν να διαμορφώνονται οι όροι για το ενδεχόμενο νέας εμπλοκής του κ. Καραμανλή στην σπαρασσόμενη Κεντροδεξιά, ειδικά από τη στιγμή που το άστρο του κ. Τσίπρα θα αρχίσει να θαμπώνει. «Ο Καραμανλής γυρεύοντας δεν πρόκειται να πάει» σημειώνει στην «Κ» στενός του συνομιλητής, αποτυπώνοντας την καραμανλική οπτική για τα πράγματα, που περιλαμβάνει ιστορικά και τον χαρακτήρα του προσκλητηρίου από την «όλη παράταξη». Στους πολλούς που ζητούν και τον συναντούν, ο ίδιος εξακολουθεί να αρνείται τέτοια εμπλοκή εν μέσω ρευστού πολιτικού σκηνικού και, σε κάθε περίπτωση, με την υπάρχουσα Νέα Δημοκρατία.

Για τους καλά γνωρίζοντες, ο κ. Καραμανλής συνδέει το όποιο ενδεχόμενο νέας ενεργοποίησής του με την, εκ του μηδενός, ανασυγκρότηση της Κεντροδεξιάς, κάτι που προφανώς θα σήμαινε τη διάλυση της Ν.Δ. και τη δημιουργία ενός νέου φορέα που θα έχει παραταξιακά και λαϊκά χαρακτηριστικά. Σε αυτό το σημείο είναι που ενεργοποιούνται τα σενάρια για τον ρόλο που θα έχει, εφόσον εκλεγεί, ο κ. Ευ. Μεϊμαράκης, δρομολογώντας το συνέδριο του κόμματος, την προσεχή άνοιξη.

Γ.Π.ΤΕΡΖΗΣ

Η ακτινογραφία της ψήφου της Κυριακής

Αν κάποιος ήθελε να εκφράσει το όλον της Νέας Δημοκρατίας, όπως αποτυπώθηκε στις κάλπες της Κυριακής, θα έπρεπε να ονομάζεται Βαγγέλης Μητσοτάκης ή έστω Κυριάκος Μεϊμαράκης. Διότι, βάσει της πρώτης επεξεργασίας από τα επιτελεία των υποψηφίων, οι δύο βασικοί διεκδικητές της ηγεσίας λειτουργούν εμφανώς συμπληρωματικά, προσελκύοντας διαφορετικές ομάδες ψηφοφόρων σε ιδεολογικό, κοινωνικό και εισοδηματικό επίπεδο. Η, με άλλα λόγια, προϋπόθεση για ευρεία κεντροδεξιά Νέα Δημοκρατία είναι η συνύπαρξη εντός της και των δύο τάσεων.

Αρχικό συμπέρασμα. Αν η Ελλάδα περιοριζόταν σε όλες τις υπόλοιπες περιφέρειες, πλην Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας και Κρήτης, ο κ. Μεϊμαράκης θα ήταν σήμερα αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας. Συγκέντρωσε ποσοστά από 44% έως και πλέον του 50%, έναντι του 24% έως 26% του κ. Μητσοτάκη. Στην Κρήτη, απ' όπου και οι δύο αντλούν την καταγωγή τους, υπήρξε ντέρμπι, με τον κ. Μητσοτάκη να προηγείται οριακά.

Η Κεντρική Μακεδονία, πάλι, λόγω της υποψηφιότητας του κ. Απόστολου Τζιτζικώστα, έχει το δικό της ενδιαφέρον. Ο περιφερειάρχης επικράτησε με υψηλά ποσοστά άνω του 40% σε Ημαθία, Κιλκίς, Πέλλα και Β΄ Θεσσαλονίκης, ενώ κέρδισε και την πόλη της Θεσσαλονίκης, αλλά με διαφορά μόνον 4 μονάδων από τον κ. Μεϊμαράκη. Σημειωτέον, στη συμπρωτεύουσα κατέγραψε και το υψηλότερο ποσοστό του στον βορρά ο κ. Μητσοτάκης, φθάνοντας το 24%. Ομως η υποψηφιότητα Τζιτζικώστα ουδέποτε έφτασε στα επίπεδα που αρχικώς υπολογιζόταν, ενώ σε κάποιους νομούς υπήρξε ισοδυναμία (Πιερία) ή καθαρή ήττα από τον κ. Μεϊμαράκη (Σέρρες, Χαλκιδική).

Στην Αττική

Εκεί όπου δόθηκε η μεγαλύτερη μάχη, και αναμένεται να είναι και το βασικό θέατρο επιχειρήσεων και στις 10 Ιανουαρίου, ήταν η Αττική. Συνοπτικά, ο κ. Μεϊμαράκης κερδίζει στην πόλη της Αθήνας, στο Υπόλοιπο, στη Δυτική Αττική και στις δύο περιφέρειες του Πειραιά. Ο κ. Μητσοτάκης στη Β΄ Αθήνας. Ωστόσο, ο «διάβολος» κρύβεται στις λεπτομέρειες και αυτές είναι άκρως ενδιαφέρουσες. Ο κ. Μητσοτάκης κυριαρχεί στα αστικά βόρεια προάστια (Ψυχικό, Κηφισιά, Παπάγου, κ.ο.κ.) και στις αστικές νότιες περιοχές του Λεκανοπεδίου (Βάρη, Βούλα, Βουλιαγμένη, Γλυφάδα). Στις ίδιες περιοχές καταγράφονται και πολύ υψηλά ποσοστά για τον κ. Αδ. Γεωργιάδη, σε σημείο να «απειλεί» τον κ. Μεϊμαράκη.

Ο κ. Μεϊμαράκης θριαμβεύει σε Δυτική Αθήνα, Δυτικό Υπόλοιπο Αττικής, Β΄ Πειραιά, σε περιοχές δηλαδή με πιο λαϊκά χαρακτηριστικά και χαμηλότερα εισοδήματα. Σε πρώτη ανάγνωση το να κερδίζει ο κ. Μεϊμαράκης σε πυκνοκατοικημένες περιοχές μοιάζει ως μήνυμα καθαρής νίκης του. Η διαφορά είναι ότι οι πρωτιές Μεϊμαράκη καταγράφονται σε περιοχές όπου ο ΣΥΡΙΖΑ κυριαρχεί, με αποτέλεσμα και οι «γαλάζιοι» που προσήλθαν στις κάλπες να είναι αναλογικά λίγοι. Αντιθέτως ήταν πολλοί στα βόρεια και νότια προάστια που πήγαν να ψηφίσουν, με αποτέλεσμα η νίκη Μητσοτάκη στο «μικρό» Ψυχικό να εξισορροπεί την κυριαρχία Μεϊμαράκη στο πολυπληθές Περιστέρι! Ο κ. Τζιτζικώστας δεν μπόρεσε να «σπάσει» την τριάδα Μεϊμαράκη, Μητσοτάκη, Γεωργιάδη στην Αττική, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, όπως ο Ασπρόπυργος και η Φυλή.

Ενδιαφέροντα είναι και τα συμπεράσματα –ενόψει β΄ γύρου– για τον βαθμό που μπορεί η στήριξη βουλευτών και άλλων παραγόντων να απογειώσει μία υποψηφιότητα. Στην Α΄ Πειραιά, όπου ο κ. Απ. Τζιτζικώστας εφέρετο να έχει τη στήριξη του κ. Κ. Αρβανιτόπουλου αλλά και δημοτικών ή άλλων παραγόντων, κατετάγη μόλις τέταρτος. Στην Αχαΐα και την Κόρινθο τρίτος, ενώ ενδιαφέρον έχουν δύο νησιά του Βορείου Αιγαίου. Στη Χίο, αν και ο κ. Ν. Μηταράκης υπήρξε στενός του συνεργάτης και εκπρόσωπός του στην ΚΕΦΕ, έλαβε μόλις 16%, ενώ λίγο πιο βόρεια στη Λέσβο, όπου ο έτερος υποστηρικτής του κ. Χαρ. Αθανασίου, έλαβε το αξιοσημείωτο 33%.

Γ.Π.Τ.

Ποιοι στηρίζουν τον κάθε υποψήφιο

Της **ΕΛΛΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ**

Με κεντρικό διακύβευμα τη δυνατότητα της Νέας Δημοκρατίας να μπει εκ νέου σε τροχιά εξουσίας, αλλά και με διαφορετικές πολιτικές προτάσεις μπαίνουν στον δεύτερο γύρο οι κ. Ευ. Μεϊμαράκης και Κυρ. Μητσοτάκης. Ο κάθε μονομάχος έχει αλλεπάλληλες επικοινωνίες με στελέχη από όλη την επικράτεια που στον πρώτο γύρο στήριξαν είτε τον κ. Απ. Τζιτζικώστα είτε τον κ. Αδ. Γεωργιάδη, προκειμένου να αποσπάσουν τη στήριξή τους.

Ο κ. Μεϊμαράκης έσπευσε ήδη να προαναγγείλει «μία καραμανλική Ν.Δ. επί των ημερών του» στοχεύοντας να αποσπάσει τη στήριξη ενός σημαντικού ποσοστού των ψηφοφόρων του κ. Τζιτζικώστα, οι οποίοι εκτιμάται ότι έχουν «καραμανλική προέλευση», ενώ ο κ. Μητσοτάκης είναι σε επαφή με κεντρικά στελέχη του περιφερειάρχη ανά περιοχή.

Μέχρι στιγμής ο ίδιος ο περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας παραμένει σιωπηλός, ζυγίζοντας προφανώς αν πρέπει να πάρει δημόσια θέση στην κούρσα της διαδοχής ή όχι, καθώς, σύμφωνα με πληροφορίες, δέχεται αντικρουόμενες εισηγήσεις. Ορισμένοι συνεργάτες του, όπως ο κ. Μ. Βορίδης και η κ. Αννα-Μισέλ Ασημακοπούλου, φέρονται να εκτιμούν ότι θα πρέπει να πάρει θέση υπέρ του κ. Κ. Μητσοτάκη. Αλλοι εκτιμούν ότι σε μία τέτοια περίπτωση, το ρήγμα στις σχέσεις του με τον πρώην πρωθυπουργό κ. Κων. Καραμανλή θα είναι πλέον αγεφύρωτο, με ό,τι μπορεί να σημαίνει αυτό για τη μελλοντική του πορεία. Οι περισσότεροι εξ αυτών αντιλαμβάνονται ότι με τον προσωπικό χαρακτήρα που πήρε η κόντρα του με τον κ. Μεϊμαράκη στον πρώτο γύρο, θα είναι πολύ δύσκολο να ταχθεί υπέρ του στον δεύτερο γύρο. Γι' αυτό και προτείνουν να μιλήσει για ψήφο κατά συνείδηση.

Η χαμηλή εκλογική επίδοση του κ. Τζιτζικώστα έχει προκαλέσει αμηχανία και ρωγμές μεταξύ των βουλευτών που εξαρχής στήριξαν την υποψηφιότητά του. Είναι ενδεικτικό ότι κάποιοι εξ αυτών, όπως οι κ. Μ. Βορίδης, Αννα-Μισέλ Ασημακοπούλου, Σ. Κεδίκογλου φέρονται να έχουν ήδη ταχθεί στο πλευρό του κ. Μητσοτάκη. Το ίδιο και ο κ. Λ. Αυγενάκης, ο οποίος στον πρώτο γύρο είχε κρατήσει ουδέτερη στάση. Αλλοι, όπως οι κ. Ανδρέας Κατσανιώτης φέρονται να έχουν αποφασίσει να μην εμπλακούν τουλάχιστον φανερά στον δεύτερο γύρο, ενώ υπάρχει και μία ομάδα βουλευτών, όπως οι κ. Σκρέκας, Χρ. Κέλλας, που φέρονται να εξετάζουν το ενδεχόμενο να παραμείνουν αμέτοχοι.

Ο ίδιος κ. Μητσοτάκης αποδέχθηκε με θέρμη τη δημόσια στήριξη της υποψηφιότητάς του από τον κ. Γεωργιάδη, καθώς παρά τις διαφορετικές πολιτικές αναφορές θεωρεί τον πρώην υπουργό αξιόμαχο και αποτελεσματικό πολιτικό. Μεγαλύτερος προβληματισμός φαίνεται ότι επικρατεί στο επιτελείο του για το ενδεχόμενο δημόσιας στήριξης από τον κ. Βορίδη.

Οπως και στον πρώτο γύρο, ο κ. Μεϊμαράκης μπαίνει στην τελική ευθεία με τη στήριξη της πλειονότητας των καραμανλικών στελεχών όπως και των μελών της Κ.Ο.

Στο πλευρό του βρίσκονται μεταξύ άλλων οι κ. Γ. Ανδριανός, Μαρία Αντωνίου, Φωτ. Αραμπατζή, Γ. Βαγιωνάς, Γ. Βλάχος, Απ. Βεζυρόπουλος, Σοφία Βούλτεψη, Γ. Βρούτσης, Γερ. Γιακουμάτος, Θ. Δαβάκης, Αν. Δημοσχάκης, Θ. Καββαδάς, Ν. Κακλαμάνης, Στ. Καλαφάτης, Αννα Καραμανλή, Θ. Καράογλου, Κ. Κατσαφάδος, Μ. Κόνσολας, Κ. Κοντογιώργος, Κ. Κουκοδήμος, Γ. Κουμουτσάκος, Δ. Κυριαζίδης, Χρ. Μπουκώρος, Θ. Μπούρας, Β. Οικονόμου, Ν. Παναγιωτόπουλος, Γ. Πλακιωτάκης, Μ. Σαλμάς, Χρ. Σταϊκούρας, Κ. Τασούλας, Κ. Τζαβάρας, Γ. Τραγάκης, Κ. Τσιάρας και Μ. Χαρακόπουλος.

Τον κ. Μεϊμαράκη στηρίζει επίσης ο Νίκος Δένδιας, ενώ υπέρ του φέρεται να είναι και η κ. Ολγα Κεφαλογιάννη, χωρίς να έχει εκτεθεί, όπως και ο κ. Γ. Κεφαλογιάννης. Για τον κ. Μεϊμαράκη δίνει μάχη και ο Κώστας Καραμανλής του Αχιλλέα. Δήλωση στήριξης αναμένεται να κάνει, σύμφωνα με πληροφορίες, η κ. Ελενα Ράπτη ενώ τον υποστηρίζουν επίσης σειρά στελεχών, που δεν εκλέχθηκαν βουλευτές στην τελευταία εθνική αναμέτρηση, όπως οι Ευρ. Στυλιανίδης, Αν. Λυκουρέντζος, Ι. Τζαμτζής, Μιχ. Χαλκίδης και Λ. Τσαβδαρίδης.

20-ELLADA_Master_cy 23/12/15 23:48 Page 20

Ο Τσίπρας, η αξιολόγηση και ο φόβος του ΔΝΤ

Συμμαχίες στην Ευρώπη επιχειρεί να οικοδομήσει ο πρωθυπουργός, που εμφανίζεται να επιθυμεί ένα αναγκαίο συμβιβασμό

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Σε προετοιμασία για έναν πολιτικό γολγοθά, θα εξελιχθεί για τον πρωθυπουργό κ. Αλ. Τσίπρα και την κυβέρνηση η χριστουγεννιάτικη ανάπαυλα, καθώς από τα μέσα Ιανουαρίου και μετά επί τάπητος θα τεθούν όλα τα μεγάλα αγκάθια της πρώτης αξιολόγησης, από το ασφαλιστικό και τη φορολόγηση των αγροτών, έως τη διαχείριση των «κόκκινων» δανείων των πολιτών και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Ο πρωθυπουργός, όπως τονίζουν συνεργάτες του, δεν επιθυμεί την επανεμφάνιση ενός σκηνικού ρήξης με τους εταίρους, αντίστοιχο εκείνου της περασμένης άνοιξης. Μάλιστα, οι ίδιες πηγές υποβαθμίζουν την αναφορά του σε αποχώρηση του ΔΝΤ από το ελληνικό πρόγραμμα - παρά την επιμονή ακόμη και κορυφαίων υπουργών να κάνουν λόγο για προοπτική «εξόδου» του- με τη χαρακτηριστική αποστροφή πως ο κ. Τσίπρας «γνωρίζει τι υπέγραψε τον περασμένο Ιούλιο», ενώ αναγνωρίζουν με ρεαλισμό ότι δεν είναι η Αθήνα που θα αποφασίσει εάν το Ταμείο θα συνεχίσει να έχει λόγο στα ελληνικά πράγματα πέραν του Μαρτίου ή όχι.

Η στρατηγική επιλογή του Μεγάρου Μαξίμου για ολοκλήρωση της αξιολόγησης εδράζεται στην αντίληψη πως εάν επέλθει ο αναγκαίος συμβιβασμός με την τρόικα στο ασφαλιστικό και τα φορολογικά, η κυβέρνηση θα έχει καθαρό πολιτικό χρόνο τριών ετών προκειμένου να ανατάξει το κλίμα και παράλληλα θα αναμένει, σχετικά άμεσα, σειρά θετικών εξελίξεων στο πεδίο της οικονομίας που θα «επουλώσουν» τις πολιτικές πληγές από τα επερχόμενα μέτρα: Οπως λέγεται, η κυβέρνηση θα αποκομίσει κέρδη από τη σταθεροποίηση των τραπεζών, τη στροφή της ελληνικής οικονομίας στην ανάπτυξη στο τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2016, την έναρξη της συζήτησης για την ελάφρυνση του χρέους, τη σταδιακή άρση των capital controls, αλλά και τη συμμετοχή στην ποσοτική χαλάρωση του κ. Μάριο Ντράγκι.

Ομως, όπως αναφέρουν οι ίδιες πηγές, η ολοκλήρωση της αξιολόγησης δεν εξαρτάται μόνο από την Αθήνα, αλλά και από τη στάση που θα τηρήσουν οι εκπρόσωποι των δανειστών. Ηδη, εξάλλου, ο κ. Τσίπρας, ακόμη και δημοσίως, αποστέλλει το μήνυμα πως δεν πρόκειται να αποδεχθεί ενδεχόμενες πιέσεις για μείωση των κύριων συντάξεων, προειδοποιώντας με το ενδεχόμενο ρήξης εάν η τρόικα επιχειρήσει να παραβιάσει τη συγκεκριμένη κυβερνητική «κόκκινη γραμμή».

Ισχυροί σύμμαχοι

Στο Μέγαρο Μαξίμου, με βάση το σκηνικό της διαπραγμάτευσης που ολοκληρώθηκε την περασμένη εβδομάδα, για την υποδόση του ενός δισ. ευρώ, εκτιμούν πως στον νέο κύκλο του σκληρού «παζαριού» με την τρόικα, θα έχουν ορισμένους ισχυρούς συμμάχους. Πρώτον, την Κομισιόν, με συνεργάτες του πρωθυπουργού να υπενθυμίζουν την πρόσφατη δήλωση του αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Β. Ντομπρόβσκις, σύμφωνα με την οποία θα μπορούσαν να συζητηθούν ισοδύναμα προκειμένου να αποφευχθούν οι περικοπές στις συντάξεις. Και, δεύτερον, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, που επίσης επιθυμεί τον τερματισμό των αναταράξεων στην Ευρωζώνη. Παράλληλα, η κυβέρνηση επενδύει στη σταθερά καλή σχέση με το Παρίσι, αλλά και στο νέο σκηνικό που διαμορφώνεται στον ευρωπαϊκό νότο μετά τις εκλογές στην Πορτογαλία και την Ισπανία.

Ομως, είναι προφανές πως στην επερχόμενη διαπραγμάτευση θα υπάρξουν και ισχυρά αντίβαρα. Πρώτον, εντός του Eurogroup οι πλέον συντηρητικές δυνάμεις της Ευρωζώνης, με επίκεντρο τον Γερμανό υπουργό Οικονομικών κ. Β. Σόιμπλε. Πάντως, η Αθήνα υποδέχθηκε ως θετικό «σήμα» από τον συγκεκριμένο πυρήνα του Eurogroup τα «εύσημα» που της απένειμε ο Αυστριακός υπουργός Οικονομικών κ. Γ. Σέλινγκ για την υλοποίηση του τρίτου μνημονίου, αλλά και τα θερμά λόγια που επιφύλαξε ο τελευταίος για τον κ. Ευκλ. Τσακαλώτο, σε πλήρη αντιδιαστολή με τα όσα ανέφερε για τον κ. Γ. Βαρουφάκη. Δεύτερον, φόβοι εκφράζονται για τη στάση που θα τηρήσει το ΔΝΤ, το οποίο κρατά επιμελώς κλειστά τα χαρτιά του.

Ο ρόλος του ΔΝΤ

Ειδικότερα, στο Μέγαρο Μαξίμου εκφράζεται προβληματισμός για το ενδεχόμενο το ΔΝΤ να επιμείνει σε περικοπές στις κύριες συντάξεις για «ιδεολογικούς» λόγους, οδηγώντας τις συζητήσεις είτε σε πλήρες αξιέξοδο ή σε μεγάλη χρονική παράταση που θα επισωρεύσει σημαντικό οικονομικό, αλλά και πολιτικό κόστος, καθώς η χώρα θα εμφανίζεται εκ νέου «μετέωρη». Επίσης, στο κυβερνητικό επιτελείο δεν αποκλείουν ο σχεδιασμός του Ταμείου να προβλέπει η Αθήνα να υποχρεωθεί σε έναν επώδυνο συμβιβασμό στο πλαίσιο της πρώτης αξιολόγησης και εν συνεχεία το ΔΝΤ να ανακοινώσει ότι αποχωρεί από το ελληνικό πρόγραμμα. Σε μια τέτοια περίπτωση, η Αθήνα, ενώ θα έχει προβεί ήδη σε σημαντικές παραχωρήσεις, θα χάσει τον μόνο ουσιαστικό σύμμαχο που θα είχε στη συζήτηση που θα ακολουθήσει με τους εταίρους για την ελάφρυνση του ελληνικού χρέους.

Σε κάθε περίπτωση, στον κ. Τσίπρα έχει επισημανθεί πως η πρώτη αξιολόγηση θα πρέπει να κλείσει όσο το δυνατόν συντομότερα και επιτυχώς, καθώς κάθε άλλη εξέλιξη θα συνιστά τεράστιο ρίσκο, λόγω των ευρύτερων εξελίξεων στην Ευρωπαϊκή Ενωση, με βασικά επίκεντρα το προσφυγικό και την τρομοκρατία. Η ταχεία ολοκλήρωση της αξιολόγησης παρουσιάζει πλεονεκτήματα και σε σχέση με την εγχώρια πολιτική σκηνή: Η Ν.Δ. από τις 10 Ιανουαρίου θα εισέλθει σε φάση ανασύνταξης, καθώς θα αρθεί η πολύμηνη εσωστρέφεια στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης με την εκλογή νέας ηγεσίας, ενώ η παράταση της διαπραγμάτευσης λειτουργεί αρνητικά και στο εσωτερικό της Κ.Ο. του ΣΥΡΙΖΑ που ούτως ή άλλως είναι αμφίβολο κατά πόσο μπορεί να σηκώσει το βάρος των επερχόμενων αλλαγών στο ασφαλιστικό.

Πώς φθάσαμε στο διπλωματικό χάσμα με την Τσεχία

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Πριν από το 1990, η ύπαρξη του σιδηρού παραπετάσματος που χώριζε την Ευρώπη στη μέση, καθιστούσε τις χώρες που βρίσκονταν ανάμεσα στη βορειοελλαδική μεθόριο και τη Βαλτική Θάλασσα, περίπου μια πολιτική «no mans land» για την Αθήνα. Η πτώση της ΕΣΣΔ το 1989 και το «ντόμινο» που οδήγησε μετά το 1990 στη διάλυση όλων των σοσιαλιστικών καθεστώτων της ανατολικής Ευρώπης, άνοιξε ξαφνικά για την Αθήνα έναν κόσμο άγνωστο. Και αν οι επιχειρηματικές ευκαιρίες ή οι οικονομικοί μετανάστες από χώρες όπως η Αλβανία και η Βουλγαρία αποτέλεσαν μια δίοδο κάποιας επαφής με τα Βαλκάνια, η εξωτερική πολιτική δεν ακολούθησε με τον ίδιο βηματισμό.

Βόρεια των Βαλκανίων η εξωτερική πολιτική δεν ακολούθησε καν. Η ανάκληση του πρέσβη της Ελλάδας στην Πράγα την περασμένη Τρίτη, αποτέλεσε σαφή υποβάθμιση των διπλωματικών σχέσεων ανάμεσα σε δύο κράτη της Ε.Ε. δίχως προηγούμενο, ωστόσο δεν διατάραξε βαθιά εγκατεστημένες σχέσεις, αλλά μάλλον συγκυριακές, αν όχι ρηχές επαφές ανάμεσα σε δύο χώρες που απλώς συνυπάρχουν στο κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο. Η ταχεία ανταπόκριση του υπουργού Εξωτερικών της Τσεχίας, ο οποίος γνωστοποίησε στον κ. Ν. Κοτζιά ότι οι δηλώσεις του Προέδρου του κεντροευρωπαϊκού κράτους περί επιθυμίας εξόδου της Ελλάδας από την Ευρωζώνη, που αποτέλεσαν την αφορμή για την ανάκληση του Ελληνα πρέσβη στην Πράγα, δεν εκφράζουν την τσεχική κυβέρνηση, αποτέλεσαν μεν μια πυροσβεστική κίνηση, δεν αρκούν δε για να κρύψουν το μεγάλο χάσμα που υπάρχει ανάμεσα στις δύο χώρες. Υπενθυμίζεται ότι αφορμή για την πρωτοβουλία του κ. Κοτζιά, υπήρξαν οι δηλώσεις του Προέδρου της Τσεχίας κ. Μίλος Ζεμάν, ο οποίος δήλωσε στις 15 Δεκεμβρίου στο σλοβακικό πρακτορείο ειδήσεων ότι «η Τσεχία θα προσχωρήσει στη Ζώνη του Ευρώ την πρώτη ημέρα μετά την αποχώρηση, ει δυνατόν, από αυτήν της Ελλάδας», αφού νωρίτερα είχε εκφράσει την απογοήτευση «που οι καλοκαιρινές διαπραγματεύσεις Ελλάδας και δανειστών της δεν οδήγησαν, τελικά, σε έξοδο της Ελλάδας από τη Ζώνη του Ευρώ».

Το πνεύμα των δηλώσεων του κ. Ζεμάν δεν φανερώνει κάτι καινούργιο στην Αθήνα, ούτε όμως την αίσθηση ότι οι Κεντροευρωπαίοι θα αλλάξουν άποψη για την Ελλάδα. Αλλωστε, ο εκπρόσωπος του Τσέχου προέδρου, παρά την υπαναχώρηση του υπουργού Εξωτερικών της κεντροευρωπαϊκής χώρας, τόνισε ότι ο κ. Ζεμάν θα εξακολουθήσει να λέει τη γνώμη του. Ενώ, παρά τη διπλωματική γλώσσα που χρησιμοποίησε, ο πρωθυπουργός της Τσεχίας Μπόχουσλαβ Σουμπότκα δήλωσε πως διαφωνεί με «το να κλωτσάμε τον πλέον αδύναμο». Κυρίως στα χρόνια της κρίσης, αλλά και πριν από αυτά, πολιτικοί των τριών από τις τέσσερις χώρες της Ομάδας Βίζεγκραντ, δεν έκρυβαν τις επιφυλάξεις τους για την Ελλάδα. Από το 2010 και έπειτα, οι εκάστοτε πρωθυπουργοί αλλά και υπουργοί από την Ουγγαρία, τη Σλοβακία και την Τσεχία επέκριναν τον τρόπο αντιμετώπισης της κρίσης από τις ελληνικές κυβερνήσεις, ενώ παλαιότερα τάχθηκαν εναντίον των προγραμμάτων διάσωσης της Ελλάδας. Διπλωματικό επεισόδιο ανάλογο με αυτό που σημειώθηκε με την Πράγα, αποφεύχθηκε την τελευταία στιγμή πριν από περίπου ενάμιση μήνα, όταν ο Σλοβάκος πρωθυπουργός Ρόμπερτ Φίτσο ζήτησε την έξωση της Ελλάδας από τη ζώνη του Σένγκεν, πλήρως εναρμονιζόμενος με τη ρητορική που χρησιμοποιεί ο Ούγγρος ομόλογός του Βίκτορ Ορμπαν.

Και πώς αποφεύχθηκαν ανάλογα επεισόδια πριν από λίγο καιρό με Σλοβακία και Εσθονία.

Οι επιλογές του πρωθυπουργού κ. Αλ.Τσίπρα βρέθηκαν πολλές φορές στο επίκεντρο επικριτικών σχολίων από Ευρωπαίους ομολόγους του, κεντροευρωπαϊκών ή ανατολικών χωρών.

Ο κ. Κοτζιάς είχε μια ευκαιρία τον περασμένο Οκτώβριο να συνομιλήσει με τον Ούγγρο ομόλογό του κ. Πίτερ Σιγιάρτο για την επιθετική ρητορική Ορμπαν στο προσφυγικό και την εμπλοκή της Ελλάδας σε αυτό ως «αδύναμης να φυλάξει τα σύνορά της». Στην προ του Σεπτεμβρίου περίοδο, ο Σλοβάκος υπουργός Οικονομικών Πίτερ Κάζιμιρ, ήταν εκ των μελών του Eurogroup που εκφραζόταν με τον πλέον επιθετικό τρόπο για την Ελλάδα. Η συγκεκριμένη στάση δεν οφειλόταν μόνο στον Γιάνη Βαρουφάκη, αλλά και στην πάγια αντίληψη της Σλοβακίας, ως φτωχής χώρας της Ε.Ε. που χρηματοδοτεί την Ελλάδα.

Η Σλοβακία, ως μέλος της Ευρωζώνης συντασσόταν πάντα με τη «σκληρή» δημοσιονομική γραμμή την οποία ακολουθούσαν, μαζί με τη Γερμανία, η Φινλανδία, η Ολλανδία και άλλες χώρες. Η προκάτοχος του κ. Φίτσο στη σλοβακική πρωθυπουργία ήταν εκ των πρώτων ηγετών της Ευρώπης που τάχθηκε το 2010 εναντίον της έγκρισης του πακέτου διάσωσης της Ελλάδας. Η κ. Ιβέτα Ραντιτσόβα, είχε τότε αιτιολογήσει τη στάση της Μπρατισλάβα, λέγοντας επανειλημμένως ότι η χώρα της εντάχθηκε στην Ε.Ε. το 2004, έπειτα από μια μακρά περίοδο μέτρων λιτότητας, γεγονός που καθιστούσε την κοινή γνώμη εξαιρετικά «ευερέθιστη» στην ιδέα χρηματοδότησης ενός κράτους που βρίσκεται στον πυρήνα της Ευρώπης για 35 χρόνια.

Κάποιες ανατολικές χώρες αντιμετωπίζουν την Ελλάδα καχύποπτα και λόγω των δεσμών της με τη Ρωσία. Μόλις τον προηγούμενο Απρίλιο, το υπουργείο Εξωτερικών είχε επιδώσει διάβημα στον πρέσβη της Εσθονίας στην Αθήνα για τις δηλώσεις του Προέδρου της χώρας. Ο κ. Τόομας Χέντρικ Ιλβες είχε χαρακτηρίσει ως «χρήσιμους ηλίθιους» τις χώρες που ζητούν χαλάρωση των κυρώσεων της Ρωσίας, ανάμεσα στις οποίες περιλαμβανόταν η Ελλάδα, η Ιταλία, η Ουγγαρία και η Κύπρος.

Ο κοινός τόπος

Μια από τις ευκαιρίες προσέγγισης ανάμεσα στην Ελλάδα και τις χώρες του Βίζεγκραντ δίδεται με αφορμή την ενεργειακή ασφάλεια. Η Ελλάδα βρήκε κοινό σημείο, μαζί με τη Σλοβακία, την Ουγγαρία, την Πολωνία, την Τσεχία, τη Βουλγαρία, τη Λετονία, την Εσθονία, τη διαμαρτυρία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εναντίον του North Stream II, ο οποίος παρακάμπτει την Ουκρανία από Βορρά, καταλήγοντας μέσω της Βαλτικής Θάλασσας στη Γερμανία. Κάποιες από αυτές τις χώρες, ενδιαφέρονται επίσης να προμηθευτούν φυσικό αέριο από την ανατολική Μεσόγειο εφόσον, βεβαίως, η Ελλάδα κατορθώσει, εν καιρώ, να επιτύχει τη μετατροπή της σε ενεργειακό κόμβο. Τον Νοέμβριο στην τριμερή συνάντηση των υπουργών Εξωτερικών Ελλάδας, Βουλγαρίας, Ουγγαρίας στην Αθήνα, συμφωνήθηκε να επιδιωχθεί η δημιουργία ενός σχήματος συνεργασίας μεταξύ των Βαλκανίων και της Ομάδας του Βίζεγκραντ. Συνεργάτες του κ. Κοτζιά αναφέρονταν τότε σε ένα σχήμα τύπου «Balkan plus Visegrad Group». Ωστόσο, προσπάθειες έχουν γίνει και στο πρόσφατο παρελθόν. Καταρχάς, επί των ημερών του κ. Δ. Αβραμόπουλου στο υπουργείο Εξωτερικών. Το 2013 ο κ. Αβραμόπουλος ήταν ο πρώτος υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας που έκανε επίσκεψη στο Ταλίν της Εσθονίας για διμερείς επαφές, σχεδόν ένα τέταρτο του αιώνα μετά την ανεξαρτητοποίηση του βαλτικού κράτους, ενώ εν συνεχεία μετέβη στη Λετονία και, ως υπουργός Αμυνας, στη Λιθουανία. Το 2014, ο κ. Ευάγγελος Βενιζέλος μετέβη ως υπ. Εξωτερικών στη Βουδαπέστη όπου και συμμετείχε σε συνεδρίαση των χωρών της Ομάδας Βίζεγκραντ.

Δυσφορία βουλευτών ΣΥΡΙΖΑ - «Κανείς δεν ακούει τα αιτήματά μας»

Του **ΣΩΤΗΡΗ ΣΙΔΕΡΗ**

Πληθώρα αιτημάτων, που επιδίωξαν να ικανοποιήσουν μέσω των αρμοδίων υπουργείων αλλά δεν κατέστη εφικτό, διατύπωσαν στον πρωθυπουργό, εκφράζοντάς του ταυτόχρονα και έντονα παράπονα, δεκάδες βουλευτές του κόμματος στις συναντήσεις που πραγματοποίησε μαζί τους ο Αλέξης Τσίπρας το τελευταίο δεκαήμερο.

Ο πρωθυπουργός ολοκλήρωσε την περασμένη Τρίτη το βράδυ τις συναντήσεις του με τους βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ που εκλέγονται στα νησιά του Ιονίου και την Ηπειρο. Από τους βουλευτές όλων των περιφερειών της χώρας που συνομίλησαν με τον κ. Τσίπρα, εκφράστηκε η έντονη δυσφορία για την απουσία ενδιαφέροντος από πλευράς υπουργών να τους δεχθούν και να ακούσουν τα αιτήματά τους. Σημείωσαν ακόμη, σύμφωνα με τις ίδιες πηγές και την ανάγκη επίλυσης του μόνιμου σχεδόν προβλήματος συντονισμού μεταξύ κυβέρνησης, κοινοβουλευτικής ομάδας και ΣΥΡΙΖΑ.

Το πρόβλημα του συντονισμού έχει καταστεί σχεδόν ανυπέρβλητο από την πρώτη στιγμή που ο ΣΥΡΙΖΑ αναδείχθηκε κυβέρνηση τον περασμένο Ιανουάριο, ενώ τα πολλά κέντρα αποφάσεων καθιστούν περαιτέρω δυσλειτουργική τη σχέση αυτή, επισημαίνουν βουλευτές του κόμματος.

Ο πρωθυπουργός, σύμφωνα με κυβερνητικές πηγές, αιφνιδιάστηκε από την πληθώρα αιτημάτων και από την ένταση της δυσφορίας των βουλευτών, σε τέτοιο βαθμό που αποφάσισε να συγκροτήσει μια ομάδα εργασίας για να ασχοληθεί ειδικά με το ζήτημα αυτό.

Οι βουλευτές έθεσαν ζητήματα ανασυγκρότησης και στήριξης των αγροτικών περιοχών της χώρας και των συνεταιρισμών, λειτουργίας των νοσοκομείων καθώς πολλοί περιέγραψαν με μελανά χρώματα της ελλείψεις σε προσωπικό και εξοπλισμό, την προώθηση δημοσίων έργων, μέχρι ειδικότερα και εξειδικευμένα τοπικά προβλήματα. Την περασμένη Τρίτη, μετά την ολοκλήρωση των επαφών του, ο πρωθυπουργός ανέθεσε σε συνεργάτες του να καταγράψουν με λεπτομέρειες τα αιτήματα των βουλευτών, πολλά από τα οποία έκρινε ως αυτονόητα και που δεν συναντούν δυσκολίες στην υλοποίησή τους. Αφού ολοκληρωθεί η καταγραφή και η ταξινόμησή τους ανά κυβερνητικό τομέα, θα προωθηθούν στα αρμόδια υπουργεία ώστε να αντιμετωπιστούν με θετικό πνεύμα.

Ο κ. Τσίπρας φέρεται να εξέφρασε την ικανοποίησή του γιατί οι βουλευτές δεν αμφισβήτησαν την πορεία εφαρμογής του προγράμματος που έχει συμφωνήσει η κυβέρνηση με τους Θεσμούς, αλλά και για το γεγονός ότι δεν διέκρινε διαφωνίες, πέραν των αυτονόητων προβληματισμών σχετικά με την ανάγκη αλλαγής του ασφαλιστικού συστήματος. Επίσης, στο Μέγαρο Μαξίμου συμπέραναν με ικανοποίηση ότι η κοινοβουλευτική ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ είναι συμπαγής και ότι η κυβέρνηση δεν θα έχει ιδιαίτερα προβλήματα στη Βουλή.

Περισσότερα προβλήματα έχει με υπουργούς, παρά με βουλευτές, ανέφερε στην «Κ» βουλευτής του κόμματος, αφήνοντας να εννοηθεί ότι ο κ. Τσίπρας αναμένεται να προβεί σε πιο αυστηρές συστάσεις προς τα μέλη του υπουργικού συμβουλίου.

Ο πρωθυπουργός απαντώντας σε ερωτήσεις βουλευτών, επανέλαβε τη δέσμευσή του ότι το λεγόμενο παράλληλο πρόγραμμα θα κατατεθεί βελτιωμένο και θα ψηφιστεί και άφησε να εννοηθεί ότι ήταν βεβιασμένη η κίνηση της κυβέρνησης να το καταθέσει εν αγνοία των εταίρων, γεγονός που οδήγησε στην απόσυρσή του στη συνέχεια.

Με το νέο έτος, πέραν των μεγάλων κεντρικών προβλημάτων της χώρας που αναγκαστικά θα χειριστεί η κυβέρνηση όπως το προσφυγικό και η εφαρμογή του προγράμματος, υπό την ιδιαίτερα σκληρή, όπως αναμένεται προεδρία της Ολλανδίας στην Ε.Ε., ο πρωθυπουργός ζήτησε και ήδη εγκρίθηκε η προώθηση στη βουλή σειράς νομοσχεδίων. Ενα επίσης σημαντικό θέμα που θα απασχολήσει την κυβέρνηση αμέσως μετά τις γιορτές είναι η προετοιμασία για την πραγματοποίηση του Ανωτάτου Συμβουλίου Συνεργασίας Ελλάδας – Τουρκίας που θα διεξαχθεί στα τέλη Ιανουαρίου ή αρχές Φεβρουαρίου και λόγω του προσφυγικού και της κρίσης στην περιοχή απαιτεί προσεκτικούς και συλλογικούς χειρισμούς.

Παράλληλα, στο Μέγαρο Μαξίμου, αλλά και στην κομματική ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ, αναζητούνται τρόποι ενίσχυσης της παρουσίας και της δράσης του κόμματος, καθώς παρά τις προσπάθειες, η πορεία ανασυγκρότησης δεν είναι ικανοποιητική. Ο κ. Τσίπρας, αλλά και υπουργοί και κομματικά στελέχη εκτιμούν ότι η αποδυνάμωση της εικόνας του ΣΥΡΙΖΑ που εν μέρει έχει μια λογική μετά τη διάσπαση, θα έχει επιπτώσεις και στην κυβερνητική λειτουργία.

21-ELLADA_Master_cy 23/12/15 22:16 Page 21

Τα πληρώματα των Super Puma έχουν φέτος πιο απαιτητικό έργο, λόγω της ενίσχυσης των προσφυγικών ροών.

«Πανέτοιμοι» 15 λεπτά μετά το σήμα κινδύνου

Με Super Puma ή με C-130, σκοπός είναι η διάσωση προσφύγων, η διακομιδή ασθενών

Της **ΘΕΟΔΩΡΑΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ**

Βρίσκονται νυχθημερόν, 365 ημέρες τον χρόνο, σε επιφυλακή. Καλούνται να αντιμετωπίσουν καθημερινά δύσκολα περιστατικά σε αντίξοες συνθήκες. Είτε πρόκειται για διάσωση προσφύγων είτε για διακομιδές ασθενών από ακριτικές περιοχές και αποστολή ανθρωπιστικής βοήθειας σε εμπόλεμες ζώνες, οι άνδρες της Πολεμικής Αεροπορίας δηλώνουν «πανέτοιμοι». Με «ορμητήριο» τη βάση της Ελευσίνας, όπου βρέθηκε η «Κ», το προσωπικό της 384 Μοίρας Ερευνας και Διάσωσης και οι συνάδελφοί τους στην 356 Μοίρα Τακτικών Μεταφορών βρίσκονται σε ετοιμότητα 15 λεπτών για την απογείωση, από τη στιγμή που θα λάβουν «σήμα κινδύνου».

«Εμάς μας δίνεται η εντολή από το Ενιαίο Κέντρο Συντονισμού Ερευνας και Διάσωσης που βρίσκεται στον Πειραιά. Τα ελικόπτερα εδρεύουν στην Ελευσίνα και σε τρία νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, στη Ρόδο, τη Χίο και τη Λήμνο. Αναλόγως με την περιοχή που υπάρχει περιστατικό, απογειώνεται και το πιο κοντινό ελικόπτερο», εξηγεί στην «Κ» ο αντισμήναρχος Φώτης Λαχουβάρης, διοικητής της 384 Μοίρας Ερευνας και Διάσωσης.

«Το μεγάλο πρόβλημα με τους πρόσφυγες είναι ο αριθμός. Δεκάδες άτομα ταυτόχρονα μέσα στο νερό, που πρέπει να διασωθούν την ίδια στιγμή».

Το πλήρωμα των Super Puma αποτελείται από τον κυβερνήτη, τον συγκυβερνήτη, δύο δύτες διασώστες, έναν μηχανικό, έναν σύνδεσμο του Λιμενικού και έναν γιατρό της Πολεμικής Αεροπορίας. Αν και τα μέλη του πληρώματος έχουν συνηθίσει να ζουν επιχειρησιακά με τον κίνδυνο, ομολογούν ότι φέτος, λόγω της ενίσχυσης των προσφυγικών ροών, το έργο τους έχει γίνει πιο απαιτητικό, πιο σύνθετο.

«Αν κοιτάξουμε τα στατιστικά στοιχεία της μοίρας και των περιστατικών που έχουμε πετάξει, βλέπουμε μια αύξηση σε σχέση με την περυσινή χρονιά ήδη γύρω στο 30%-40%», προσθέτει ο κ. Λαχουβάρης.

Αντίπαλος ο καιρός

Ο πιο δύσκολος αντίπαλος σε κάθε επιχείρηση είναι ο καιρός. Καταιγίδες, περιοχές αναταράξεων και μια θάλασσα με 7-8 μποφόρ επηρεάζουν πολύ το ελικόπτερο και μπορούν να κάνουν ακόμα πιο απρόβλεπτη μια αποστολή. Το Super Puma έχει χωρητικότητα περίπου 12 ατόμων, εκτός των μελών του πληρώματος, και στο εσωτερικό του υπάρχει πάντα ένα φορείο και ένας σάκος με ρούχα, πετσέτες και κουβέρτες για τους ναυαγούς.

«Μείζον μέλημα είναι να εκτελεστεί με ασφάλεια η αποστολή», δηλώνει ο σμηναγός, κυβερνήτης C-130, Νίκος Χρυσανθόπουλος.

«Το πιο μεγάλο πρόβλημα ειδικά με τους πρόσφυγες είναι ο πολύ μεγάλος αριθμός. Μιλάμε για δεκάδες άτομα, τα οποία θα είναι ταυτόχρονα μέσα στο νερό και θα πρέπει να διασωθούν την ίδια στιγμή. Μια άλλη δυσκολία είναι η άγνοιά τους σε σχέση με τη θάλασσα. Αν κάποιος δεν ξέρει κολύμπι, είναι φυσιολογικό να πανικοβληθεί, να χάσει την ψυχραιμία του. Αν δεν έχει και σωσίβιο, τα πράγματα αρχίζουν και γίνονται πάρα πολύ δύσκολα», εξηγεί στην «Κ» ο δύτης - διασώστης Γιάννης Γιαννίκος. Τα εμπόδια, όμως, δεν σταματούν εδώ. Οπως λέει στην «Κ» ο κυβερνήτης των Super Puma σμηναγός Θεοδόσης Σφηναρολάκης, «ο ακριβής υπολογισμός της επάρκειας των καυσίμων παίζει καθοριστικό ρόλο όταν τα μέλη του πληρώματος καλούνται να επέμβουν πολύ μακριά από το αεροδρόμιο ανεφοδιασμού».

Εκτός από τα προβλήματα στις αποστολές, υπάρχουν και περιστατικά που σκορπούν χαρά στα μέλη του πληρώματος. Ο κ. Σφηναρολάκης, που «μετράει» 1.350 ώρες πτήσης, δεν ξεχνά τη μεταφορά εγκύου από τη Σίφνο, η οποία γέννησε τελικά μέσα στο Super Puma με... αποτέλεσμα ο κυβερνήτης να γίνει και ο νονός του παιδιού.

Εξίσου απαιτητικό είναι και το έργο των πληρωμάτων των C-130 καθώς έχουν κληθεί πολλές φορές να πραγματοποιήσουν αποστολές για να προσφέρουν ανθρωπιστική βοήθεια, όπως στην περίπτωση του τσουνάμι το 2004, και να απομακρύνουν Ελληνες από εμπόλεμες ζώνες (Λιβύη, Αφγανιστάν, Ιράκ).

Στη Λιβύη

«Ημασταν από τα πρώτα αεροσκάφη που πήγαν στη Λιβύη όταν ξεκίνησε ο πόλεμος και το στοιχείο της αβεβαιότητας ήταν έντονο, δεν γνωρίζαμε αν ήταν οι κυβερνητικές δυνάμεις ή οι αντίπαλες που ήλεγχαν τα αεροδρόμια στα οποία πηγαίναμε», λέει στην «Κ» ο σμηναγός, κυβερνήτης στα C-130, Νίκος Χρυσανθόπουλος. Ο αντισμήναρχος διοικητής της 356 Μοίρας Τακτικών Μεταφορών Γεώργιος Αμουργιανός προσθέτει τις δικές του αναμνήσεις. «Ημασταν αποκομμένοι από παντού, δεν υπήρχαν επικοινωνίες, δεν μπορούσαμε να μιλήσουμε με κανέναν ούτε σε κινητά ούτε δορυφορικά, η κατάσταση στο αεροδρόμιο ήταν επικίνδυνη και χρειάστηκε να περιμένουμε δώδεκα ώρες μέχρι να καταφέρουν να αποδεσμευτούν οι Ελληνες που ήταν εγκλωβισμένοι στην πρεσβεία».

Οι ιπτάμενοι της Πολεμικής Αεροπορίας, εξάλλου, είναι γενναμένοι για τα δύσκολα και, όπως αναφέρει ο δύτης - διασώστης κ. Γιαννίκος, «ο φόβος είναι για να ξεπερνιέται».

Σαν ιπτάμενα «166»

Είναι συχνές οι περιπτώσεις που τα πληρώματα των C-130 αναλαμβάνουν να αναπληρώσουν τα κενά που αντιμετωπίζουν τα νοσοκομεία και τα Κέντρα Υγείας των νησιών σε ιατρικό προσωπικό – ουσιαστικά γίνονται «ιπτάμενα 166». «Σε ειρηνική περίοδο συνήθως παραλαμβάνουμε σε κάθε πτήση, και σε συνεργασία με το ΕΚΑΒ, έναν έως δύο ασθενείς από όλη την Ελλάδα για να τους φέρουμε στην Αθήνα, όπου έχουμε τα περισσότερα νοσοκομεία, και σε πολεμική περίοδο μπορούμε να μεταφέρουμε μέχρι 72 επιβάτες με τέσσερις συνοδούς ή 76 ασθενείς με δύο συνοδούς με τις κατάλληλες τροποποιήσεις του χώρου», εξηγεί στην «Κ» ο επόπτης φόρτωσης, υποσμηναγός Δημήτρης Πατσιώτης. Η ευθύνη της διακομιδής ασθενών είναι μεγάλη και για την επιτυχή έκβασή της «οι συναισθηματισμοί θα πρέπει να μείνουν έξω από το αεροσκάφος». «Οταν έχουμε αεροδιακομιδές αρκετά σοβαρών περιστατικών και κινδυνεύει η ζωή ανθρώπων, αποφεύγω να έρχομαι σε επαφή με τους ασθενείς, κυρίως όταν πρόκειται για μικρά παιδιά. Μείζον μέλημα είναι να εκτελεστεί η αποστολή με ασφάλεια», συμπληρώνει ο σμηναγός, κυβερνήτης C-130 Νίκος Χρυσανθόπουλος. Το C-130 είναι το πιο γρήγορο από τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τις αεροδιακομιδές ασθενών και διαθέτει συμπιεζόμενη καμπίνα, που σημαίνει ότι μπορεί να παραγάγει ατμοσφαιρική πίεση παρόμοια με αυτή του εδάφους, όταν οι γιατροί το κρίνουν αναγκαίο.

22-diethni_Master_cy 23/12/15 22:18 Page 22

Η Ρωσία εγκλωβισμένη στις στάχτες της Συρίας

Τρεις μήνες μετά τους βομβαρδισμούς ο στρατός δεν έδειξε πρόοδο στο έδαφος

Του **MARTIN CHULOV**
THE GUARDIAN

Οταν η Ρωσία εγκαινίαζε τις αεροπορικές της επιδρομές για να στηρίξει τον Σύρο πρόεδρο Μπασάρ αλ Ασαντ, ήλπιζε ότι οι στρατιωτικές δυνάμεις του συριακού καθεστώτος στο έδαφος θα ολοκλήρωναν όσα άρχισαν τα αεροσκάφη της.

Σχεδόν τρεις μήνες αργότερα, όμως, ο συριακός στρατός και οι σιιτικές πολιτοφυλακές, που τον στηρίζουν, δεν έχουν να επιδείξουν σημαντική πρόοδο στο έδαφος, ενώ την ίδια ώρα, τα ρωσικά αεροσκάφη έχουν σκοτώσει τουλάχιστον 600 αμάχους, μεταξύ τους και 70 στην πόλη Ιντλίμπ την περασμένη Κυριακή.

Εντονα καταδίκασε την Τρίτη η Τουρκία τον ρωσικό βομβαρδισμό της Ιντλίμπ, με τον πρωθυπουργό Αχμέτ Νταβούτογλου να υπογραμμίζει ότι το έδαφος

Το 80% των ρωσικών επιδρομών συνεχίζει να χτυπά τις δυνάμεις της αντιπολίτευσης και όχι το Ι.Κ.

της Συρίας δεν πρόκειται να υπηρετήσει «τους ιμπεριαλιστικούς στόχους της Ρωσίας».

Στη βόρεια Συρία και σε ελεγχόμενες από την αντιπολίτευση συνοικίες της Χάμα και της Δαμασκού, οι καταστροφές υποδομών υπήρξαν χειρότερες τις τελευταίες 15 ημέρες, από ό,τι σε πέντε χρόνια πολέμου.

Παρά την ψήφιση απόφασης του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ την περασμένη Κυριακή, που προβλέπει τη δημιουργία κυβέρνησης εθνικής ενότητας στη Συρία εντός δύο ετών, οι κάτοικοι σε ελεγχόμενες από το αντάρτικο ζώνες δεν αποδίδουν καμία αξία στο ψήφισμα.

Την ώρα που οι καταστροφές των βομβαρδισμών εντείνονται, οι συριακές στρατιωτικές δυνάμεις δεν δείχνουν ικανές να εκμεταλλευτούν την αεροπορική κάλυψη. Στο μεταξύ, τα αντιαρματικά όπλα της αντιπολίτευσης καταφέρουν ισχυρά πλήγματα στα καθεστωτικά άρματα μάχης στην περιοχή μεταξύ Χάμα και Λαττάκειας, υποχρεώνοντας την κυβέρνηση να διευρύνει την ολοένα και πιο εντατική στρατολόγηση ανδρών στις ζώνες υπό τον έλεγχό της.

Η ρωσική αεροπορική εκστρατεία, που άρχισε στις 30 Σεπτεμβρίου με δηλώσεις περί «απελευθέρωσης της Συρίας από την τρομοκρατία», συνεχίζει να πλήττει στόχους μακριά από τα προπύργια του Ισλαμικού Κράτους. Τοπικοί αξιωματούχοι και διπλωματικοί κύκλοι εκτιμούν ότι 80% των ρωσικών επιδρομών συνεχίζουν να χτυπούν τις δυνάμεις της αντιπολίτευσης και όχι το Ι.Κ.

Το Συριακό Παρατηρητήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων αναφέρει ότι ρωσικά αεροσκάφη έχουν επανειλημμένα βομβαρδίσει τεμένη, αρτοποιεία, κατοικίες, σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος και εγκαταστάσεις ύδρευσης.

Στον βορρά της Συρίας, στελέχη της μετριοπαθούς, αντι-ισλαμικής αντιπολίτευσης εκτιμούν ότι οι εντατικοί ρωσικοί βομβαρδισμοί έχουν ως μοναδικό στόχο την καθυπόταξη των «επαναστατικών» δυνάμεων.

«Ο κυβερνητικός στρατός αξιοποιεί τους Κούρδους ως πεζικό, εξαιτίας της ανικανότητας του καθεστωτικού στρατού. Αυτό προκάλεσε την έκπληξη των Ρώσων, που διαπιστώνουν ότι έχουν εμπλακεί σε μακρόσυρτο πόλεμο, χωρίς διέξοδο.

Στόχος του καθεστώτος είναι να επιτραπεί στους Κούρδους να ελέγχουν τη συνοριακή ζώνη με την Τουρκία και τις γραμμές ανεφοδιασμού, ασκώντας παράλληλα πίεση πάνω στην Αγκυρα, η οποία δεν θέλει επ' ουδενί να απολέσει την επιρροή της στη συνοριακή ζώνη» λέει ο 34χρονος στρατιωτικός επικεφαλής ανταρτικής ομάδας Χαρίθ Αμπντούλ Μπάκι. Στα νότια του Χαλεπίου, στο μεταξύ, οι σιιτικές πολιτοφυλακές, που προωθούνταν δυναμικά, έχουν διακόψει τον τελευταίο καιρό την προέλασή τους.

Η αντιπολίτευση και διπλωματικές πηγές εξηγούν ότι οι σιίτες γύρω από το Χαλέπι είναι στην πλειοψηφία τους Αφγανοί, μέλη της σιιτικής μειονότητας της χώρας, που απεστάλησαν στη Συρία από το Ιράν, υπό την καθοδήγηση Ιρανών αξιωματικών και ανώτατων στελεχών της λιβανικής Χεζμπολάχ.

«Το πρόβλημα είναι ότι οι στρατιώτες αυτοί νιώθουν ότι ο πόλεμος δεν τους αφορά και για τον λόγο αυτό κουράστηκαν. Τουλάχιστον 17 Ιρανοί ανώτεροι αξιωματικοί έχουν σκοτωθεί, προσπαθώντας να επιβάλουν την πειθαρχία και μόλις ένας τους σκοτώθηκε σε μάχες με το Ι.Κ» λέει ο Μπάκι.

Ρωσικά αεροσκάφη σκότωσαν τουλάχιστον 600 αμάχους την περασμένη Κυριακή. Το γεγονός αυτό προκάλεσε την οργή του Τούρκου πρωθυπουργού Αχμέτ Νταβούτογλου που υπογράμισε ότι το έδαφος της Συρίας δεν πρόκειται να υπηρετήσει «τους ιμπεριαλιστικούς στόχους της Ρωσίας».

Σχέδιο «τριών σημείων» από Ομπάμα για Ι.Κ.

Βαλλόμενος πανταχόθεν για τις ελλείψεις της στρατηγικής του απέναντι στο Ισλαμικό Κράτος, ο Μπαράκ Ομπάμα αποπειράθηκε να αντεπιτεθεί κατά των επικριτών του τη Δευτέρα, λίγες μόλις ώρες προτού αναχωρήσει για τις ετήσιες χριστουγεννιάτικες οικογενειακές διακοπές του στη Χαβάη.

Σύμφωνα με τον Αμερικανό πρόεδρο, οι ΗΠΑ υιοθέτησαν σχέδιο «τριών σημείων» (από αέρος βομβαρδισμούς, που στηρίζουν τις επιχειρήσεις στο έδαφος από τοπικές δυνάμεις, στο πλαίσιο διεθνούς συμμαχίας).

Στην προσπάθειά του να υπερασπισθεί τη στρατηγική αυτή, βασισμένη στην υπομονή, ο κ. Ομπάμα παρουσίασε το κόστος που θα είχε η αποστολή αμερικανικών χερσαίων δυνάμεων κατά του Ισλαμικού Κράτους στη Συρία.

Η υιοθέτηση για μία ακόμη φορά στην ιστορία τους του ρόλου του «περιφερειακού χωροφύλακα» από τις ΗΠΑ, θα κόστιζε στη χώρα 100 νεκρούς στρατιώτες τον μήνα, 500 τραυματίες και 10 δισ. δολάρια, όπως αναφέρει ο δημοσιογράφος της «Washington Post», Ντέιβιντ Ιγκνάσιους, που παραβρέθηκε στην ενημέρωση του Αμερικανού προέδρου.

Ο Ομπάμα προκρίνει έτσι τη χρονοβόρα τακτική αξιοποίησης μικρών ομάδων ειδικών δυνάμεων, που θα στηρίξουν τους αδύναμους σουνίτες συμμάχους

Ο Αμερικανός πρόεδρος προκρίνει την αξιοποίηση μικρών ομάδων ειδικών δυνάμεων, που θα στηρίξουν τους σουνίτες.

των ΗΠΑ. Η στρατηγική αυτή, αν και βραχυπρόθεσμα επίπονη, εξαιτίας των οργανωτικών ελλείψεων των τοπικών δυνάμεων, αποτελεί τη βέλτιστη επιλογή, προσφέροντας προοπτική μακροπρόθεσμης σταθερότητας.

Μόνο ένας παράγοντας θα ήταν ικανός να κάνει τον Αμερικανό πρόεδρο να αλλάξει γνώμη: μία μεγάλη, ενορχηστρωμένη τρομοκρατική επίθεση επί αμερικανικού εδάφους, που θα προκαλούσε πανικό στους πολίτες.

Ο πρόεδρος έχει συνειδητοποιήσει ότι καθυστέρησε να καθησυχάσει την κοινή γνώμη, μετά την επίθεση του ζεύγους ισλαμιστών στο Σαν Μπερναρντίνο της Καλιφόρνιας. Η υποτονική αντίδρασή του έκανε το κοινό να ανησυχήσει ότι ο πρόεδρος δεν κάνει όσα θα όφειλε για να προστατεύσει τη χώρα.

Η απάντηση του Λευκού Οίκου, αν κρίνουμε από την προβλημένη προεδρική επίσκεψη αυτής της εβδομάδας στο Πεντάγωνο, είναι η ενίσχυση της προβολής του προέδρου ως πηγή κάθε απόφασης στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας.

Το έργο του Ομπάμα, όμως, δυσχεραίνουν οι υποψήφιοι για το χρίσμα των Ρεπουμπλικανών, που αρέσκονται να μιλούν ως προφήτες της Αποκάλυψης, σε ό,τι αφορά τον κίνδυνο της τρομοκρατίας, χωρίς ωστόσο να προσφέρουν την παραμικρή εποικοδομητική πρόταση.

Το τοξικό πρόβλημα της ισλαμικής τρομοκρατίας είναι αυτό που δεν επιτρέπει στον πρόεδρο Ομπάμα να υπερηφανευθεί για τα τρία σημαντικά του επιτεύγματα: τη συμφωνία για τα πυρηνικά του Ιράν, την εμπορική συμφωνία TPP με τα κράτη του Ειρηνικού και τη συμφωνία για το κλίμα στο Παρίσι.

AFP

Σε γραμμή Κλίντον η Χίλαρι για τα οικονομικά

«Η οικονομία τα καταφέρνει καλύτερα αν έχεις έναν Δημοκρατικό στον Λευκό Οίκο»

Της **AMY CHOZICK**
THE NEW YORK TIMES

Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας για τους πρώτους τηλεοπτικούς διαξιφισμούς μεταξύ των υποψηφίων για το προεδρικό χρίσμα του Δημοκρατικού Κόμματος, που πραγματοποιήθηκαν στο Λας Βέγκας, πριν από λίγο καιρό, ο πρώην πρόεδρος των ΗΠΑ Μπιλ Κλίντον, ζήτησε από τη σύζυγό του Χίλαρι, η οποία ως γνωστόν διεκδικεί το προεδρικό χρίσμα του Δημοκρατικού Κόμματος, να θυμίσει στο εκλογικό Σώμα πόσο καλά τα καταφέρνει η οικονομία υπό τη διακυβέρνηση του Δημοκρατικού Κόμματος - συμπεριλαμβανομένης και της δικιάς του θητείας στον προεδρικό θώκο.

Θυμήθηκε, μάλιστα, μία από τις αγαπημένες αποστροφές των ομιλιών του, όταν και ο ίδιος ήταν υποψήφιος, και έλεγε «αν θέλεις να ζήσεις σαν Ρεπουμπλικανός, ψήφισε σαν Δημοκρατικός», ζητώντας από τη σύζυγό του να βρει κάτι εξίσου «πιασάρικο», το οποίο θα μπορούσε να μείνει στην ιστορία.

Φαίνεται ότι οι παραινέσεις του εισακούστηκαν και η κ. Κλίντον, κατά την έναρξη της ομιλίας της στους τηλεοπτικούς διαξιφισμούς της 13ης Οκτωβρίου, επισήμανε ότι «η οικονομία τα καταφέρνει καλύτερα αν έχεις ένα Δημοκρατικό στον Λευκό Οίκο».

Οπως φαίνεται αυτή η «πιασάρικη» φράση εξελίχθηκε στον πυρήνα του οικονομικού της μηνύματος. Η Χίλαρι βασίζεται κατά πολύ στην οικονομική πολιτική του συζύγου της, στην αύξηση των μισθών και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την ίδια στιγμή που καταγγέλλει τους Ρεπουμπλικανούς ότι υιοθετούν πολιτικές που κατέληξαν στις οικονομικές δυσκολίες που κληροδότησαν τελικά τόσο στον Μπιλ Κλίντον όσο και στον Μπαράκ Ομπάμα. Ωστόσο, κατά το πρόσφατο παρελθόν, τόσο η Χίλαρι Κλίντον όσο και οι αντίπαλοί της στη διεκδίκηση του προεδρικού χρίσματος του Δημοκρατικού Κόμματος, ο γερουσιαστής Μπέρνι Σάντερς του Βερμόντ και ο πρώην κυβερνήτης του Μέριλαντ, Μάρτιν Ο' Μάλεϊ, κατά καιρούς κατακεραύνωσαν και κατήγγειλαν ως αποτυχημένες τις πολιτικές που ακολούθησε ο Μπιλ Κλίντον όσον αφορά την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, τον γάμο των ομοφυλοφίλων, το εμπόριο, την απορρύθμιση της Γουόλ Στριτ, αλλά και τις περικοπές στα προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας για τους φτωχούς και πολλά άλλα. Σε πολλές περιπτώσεις, ο Μπιλ Κλίντον έχει παραδεχθεί τα λάθη του, από την απαγόρευση θητείας των ομοφυλοφίλων στις ένοπλες δυνάμεις μέχρι τον νόμο για τον περιορισμό της εγκληματικότητας το 1994 που οδήγησε σε αύξηση των αστυνομικών αυθαιρεσιών αλλά και σκληρότερες ποινές εναντίον των παραβατών ακόμα και αν διέπραξαν μικροαδικήματα.

Ωστόσο, ο πρόσφατος «εναγκαλισμός» των μεγάλων οικονομικών επιτυχιών του Μπιλ Κλίντον από τη σύζυγό του υποδεικνύει, σύμφωνα πάντα με τους αναλυτές, την αυξανόμενη αυτοπεποίθηση που έχει η Χίλαρι όσον αφορά τη θέση της στον προεκλογικό αγώνα μέσα στο Δημοκρατικό Κόμμα.

Ομολογουμένως, κατά τη διάρκεια της προεδρίας Μπιλ Κλίντον η αμερικανική οικονομία συγκαταλεγόταν στις πιο υγιείς του κόσμου. Από την άλλη, ο φιλοεπιχειρηματικός πραγματισμός του και η έμφαση που έδειξε στις ανοικτές αγορές δεν μοιάζουν να βρίσκουν ιδιαίτερη απήχηση στο εκλογικό κοινό του Δημοκρατικού

Η Χίλαρι βασίζεται στην αύξηση των μισθών και στη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Κόμματος που ανησυχεί για τις μεγάλες εισοδηματικές ανισότητες αλλά και τις νέες εμπορικές συμφωνίες.

Η Χίλαρι φαίνεται ότι προσπάθησε επί αρκετούς μήνες να εξασφαλίσει τη στήριξη των εργατικών συνδικάτων, καταλαμβάνοντας έτσι μία θέση αριστερότερα από αυτή του συζύγου της. Αυτό, όμως, είναι κάτι που η πρώην Πρώτη Κυρία δεν μοιάζει να το ενστερνίζεται απολύτως, αφού πρόσφατα δήλωσε, όπως έχει κάνει και στο παρελθόν, ότι είναι υπέρμαχος της «οικονομικής σχολής Κλίντον».

Ωστόσο, όπως λένε οι σύμβουλοί της, η κ. Κλίντον δεν επιθυμεί να ολοκληρώσει την τρίτη θητεία κάποιου άλλου πολιτικού. «Δεν λέει σε κανέναν ότι θα κάνει τα πάντα όπως τα έκανε ο Μπιλ Κλίντον» εξηγεί η Νίρα Τάντεν πρόεδρος του Κέντρου για την «Αμερικανική πρόοδο», η οποία υπήρξε και επικεφαλής της υποψηφιότητας της Χίλαρι Κλίντον το 2008. «Μιλάμε για μία ευρύτερη προσέγγιση και αυτή η προσέγγιση διαφέρει πολύ από αυτή που επιχειρούν οι Ρεπουμπλικανοί».

Συνταγματική μεταρρύθμιση προωθείται στη Γαλλία

Την πρόθεσή του να προωθήσει συνταγματική μεταρρύθμιση, με στόχο τη στέρηση της γαλλικής υπηκοότητας σε όσους καταδικάζονται τελεσίδικα για τρομοκρατικές πράξεις και διαθέτουν διπλή υπηκοότητα, ανακοίνωσε ο πρόεδρος Φρανσουά Ολάντ. Η απόφαση αυτή του προέδρου προκάλεσε την αντίδραση της αριστερής αντιπολίτευσης, με τον επικεφαλής του Κόμματος της Αριστεράς, Ζαν-Λικ Μελανσόν, να εκφράζει την «απιδία» του. Στις 16 Νοεμβρίου, τρεις ημέρες μετά τις επιθέσεις στο Παρίσι, ο Γάλλος πρόεδρος είχε αναφερθεί για πρώτη φορά στην προοπτική αυτή, για να υπαναχωρήσει λίγες ημέρες αργότερα. Τη συνταγματική μεταρρύθμιση, που απαιτεί πλειοψηφία τριών πέμπτων της Εθνοσυνέλευσης, θα ψηφίσει η κεντροδεξιά αντιπολίτευση του Νικολά Σαρκοζί, ενώ ο στενός συνεργάτης της Μαρίν Λεπέν, Φλοριάν Φιλιπό, δεν παρέλειψε να υπογραμμίσει ότι το μέτρο αυτό βρίσκεται στο επίκεντρο των προτάσεων του ακροδεξιού Εθνικού Μετώπου.

Προς ανακατάληψη της Ραμάντι

Λίγες ημέρες χρειάζεται ακόμη ο συνασπισμός του ιρακινού κυβερνητικού στρατού και των σιιτικών και σουνιτικών πολιτοφυλακών για να εκδιώξει τους τελευταίους μαχητές του «Ισλαμικού Κράτους» από τη στρατηγικά κρίσιμη πόλη Ραμάντι, πρωτεύουσα της επαρχίας Ανμπάρ του Ιράκ. Σύμφωνα με τον επικεφαλής του ιρακινού γενικού επιτελείου στρατού, αντιστράτηγο Οτμάν αλ Γκανεμί, η «χαρμόσυνη είδηση» της ανακατάληψης της Ραμάντι θα ανακοινωθεί εντός των επόμενων ημερών. Η ανακατάληψη της Ραμάντι θα σηματοδοτήσει τη δεύτερη μεγάλη πόλη, μετά το Τικρίτ, που επανέρχεται υπό τον έλεγχο της ιρακινής κυβέρνησης, ύστερα από μήνες κατοχής από το «Ισλαμικό Κράτος». Η πρόοδος των επιχειρήσεων υπήρξε αργή, καθώς η Βαγδάτη αποφεύγει να αξιοποιεί πλήρως τις ετοιμοπόλεμες σιιτικές πολιτοφυλακές, σε μια προσπάθεια περιορισμού της επιρροής του Ιράν.

23-DIETHNH_Master_cy 23/12/15 23:21 Page 23

Πολιτική αστάθεια στον μεσογειακό Νότο

Η Ισπανία επιβεβαίωσε ότι η λιτότητα καταβροχθίζει πρωθυπουργούς, αλλά η εναλλακτική λύση δεν φαίνεται στον ορίζοντα

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

AFP / CESAR MANSO

REUTERS / SERGIO PEREZ

REUTERS / SERGIO PEREZ

Ο Μαριάνο Ραχόι (αριστερά) μπορεί να ελπίζει ότι θα σχηματίσει κυβέρνηση μειοψηφίας με αποχή των Σοσιαλιστών. Για τον ηγέτη των Σοσιαλιστών, Πέδρο Σάντσες (κέντρο), όμως, ανάλογη στάση θα ισοδυναμούσε με πολιτικό χαρακίρι. Ευνοημένο από το αποτέλεσμα το Podemos (τρίτο με 21%) του Πάμπλο Ιγκλέσιας (δεξιά).

Πριν από μία εβδομάδα, ο Ματέο Ρέντσι κάλεσε τις κεντροαριστερές κυβερνήσεις της Μεσογείου να σχηματίσουν ενιαίο μέτωπο για να εξισορροπήσουν την, κατά τη γνώμη του, υπερβολική γερμανική επιρροή στην Ε.Ε. Την περασμένη Τρίτη, δύο ημέρες μετά τις ισπανικές εκλογές που ανέτρεψαν το παραδοσιακό δικομματικό σύστημα και αφαίρεσαν την κοινοβουλευτική πλειοψηφία από τον κεντροδεξιό ομόλογό του Μαριάνο Ραχόι, ο Ρέντσι επανήλθε δριμύτερος. «Δεν γνωρίζω τι θα συμβεί στον φίλο μου τον Μαριάνο, γνωρίζω όμως ότι όσοι βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή, ως υπερασπιστές μιας πολιτικής λιτότητας χωρίς ανάπτυξη, έχασαν τα αξιώματά τους», δήλωσε ο Ιταλός πρωθυπουργός στους Financial Times, για να προσθέσει, απευθυνόμενος στην Αγκελα Μέρκελ: «Η Ε.Ε. οφείλει να υπηρετεί και τα 28 κράτη–μέλη και όχι μόνο ένα εξ αυτών».

Θα μπορούσαν να διατυπωθούν διάφορες εικασίες για τα αίτια της όψιμης αντιγερμανικής έκρηξης του Ρέντσι. Ο πρωθυπουργός της Ιταλίας είχε βάσιμους λόγους να εξοργίζεται για το γεγονός ότι η χώρα του, η οποία διατηρεί στενές οικονομικές σχέσεις με τη Ρωσία, υποχρεώνεται να εφαρμόζει κυρώσεις σε βάρος της τη στιγμή που η Γερμανία ετοιμάζεται να διπλασιάσει –με το αζημίωτο– τη χωρητικότητα του υπεραγωγού μεταφοράς ρωσικού φυσικού αερίου στην Ευρώπη, Nord Stream. Εξίσου ισχυρούς λόγους έχει ο Ρέντσι να επιθυμεί χαλάρωση της λιτότητας, καθώς η δημοτικότητά του διανύει πτωτική τροχιά και το ημερολόγιο του 2016 περιλαμβάνει κρίσιμες τοπικές εκλογές σε μεγάλες πόλεις, όπως η Ρώμη, το Μιλάνο και η Νάπολη.

Το μάθημα της επταετίας

Ανεξαρτήτως κινήτρων, η διαπίστωση του Ιταλού πρωθυπουργού διατηρεί την αξία της. Οι Ευρωπαίοι ηγέτες μπορούν να συζητούν στο διηνεκές κατά πόσο ο αυστηρός γερμανικός νεοφιλελευθερισμός (Ordoliberalismus) μπορεί να σταθεροποιήσει ή όχι μια προβληματική οικονομία. Εκεί που δεν χωράει αμφιβολία, όμως, είναι ότι αυτή η οικονομική φιλοσοφία αποδεικνύεται πολύ ικανή στο να αποσταθεροποιήσει εκ θεμελίων το πολιτικό σύστημα των χωρών που την εφαρμόζουν. Η δρακόντεια λιτότητα αναδεύεται ως αβυσσαλέα Μέδουσα που «καταπίνει» πρωθυπουργούς. Αυτό είναι το μάθημα των επτά τελευταίων χρόνων από την έναρξη της μεγάλης κρίσης του 2008: Μπράουν, Σαρκοζί, Μπερλουσκόνι, Θατσερ, Παπανδρέου, Σαμαράς, Κοέλιο είδαν την κόκκινη κάρτα από το εκλογικό σώμα. Ο Μαριάνο Ραχόι είναι πολύ πιθανόν να τους ακολουθήσει.

Οι βουλευτικές εκλογές της περασμένης Κυριακής αποτέλεσαν σημείο καμπής στη σύγχρονη πολιτική ιστορία της Ισπανίας.

Οι βουλευτικές εκλογές της περασμένης Κυριακής αποτέλεσαν σημείο καμπής στη σύγχρονη πολιτική ιστορία της Ισπανίας. Τα δύο κόμματα που κυβερνούσαν επί τέσσερις δεκαετίες μετά το τέλος της εποχής Φράνκο, το συντηρητικό Λαϊκό Κόμμα και οι Σοσιαλιστές, είδαν το άθροισμα των ποσοστών τους να κατακρημνίζεται από τα συνήθη επίπεδα του 80% ή και 85%, στο 50%. Από τη φθορά τους ευνοήθηκαν τα δύο νεοπαγή κόμματα που ξιφουλκούν, από διαφορετικές αφετηρίες, «εναντίον των πολιτικών ελίτ», οι κεντρώοι Ciudadanos (τέταρτο κόμμα με 14%) και κυρίως το αριστερό Podemos (τρίτο κόμμα με 21%).

Βεβαίως ο Ραχόι, ως επικεφαλής του πρώτου κόμματος, θα ήθελε να ελπίζει ότι θα σχηματίσει, έστω και με μόλις το 29% των ψήφων, κυβέρνηση μειοψηφίας, στην περίπτωση που οι Σοσιαλιστές και οι Ciudadanos απόσχουν από την ψηφοφορία για την παροχή ψήφου εμπιστοσύνης. Ηδη ο ηγέτης των απολύτως συστημικών Ciudadanos, Αλμπερτ Ριβέρα, προσφέρθηκε να τον διευκολύνει.

Για τον νεαρό ηγέτη των Σοσιαλιστών, Πέδρο Σάντσες, όμως, μια ανάλογη στάση θα ισοδυναμούσε με πολιτικό χαρακίρι. Η Ισπανία δεν είναι Γερμανία, μια χώρα όπου ένας «μεγάλος συνασπισμός» Κεντροδεξιάς - Κεντροαριστεράς θεωρείται κάτι το φυσιολογικό. Είναι μια χώρα όπου η αντίθεση Δεξιάς - Αριστεράς χαράχτηκε στο κοινωνικό σώμα με το πυρωμένο σίδερο του εμφυλίου πολέμου και όπου ο μισός πληθυσμός θεωρεί το Λαϊκό Κόμμα του Ραχόι συνέχεια της παράταξης του Φράνκο. Ενδεχόμενη σύμπραξη του Σάντσες με τον Ραχόι θα σημάνει, πιθανότατα, ότι οι Ισπανοί Σοσιαλιστές θα έχουν την τύχη του βενιζελικού ΠΑΣΟΚ και ότι το Podemos θα αναδειχθεί στον βασικό κορμό της αντιπολίτευσης, με προοπτική εξουσίας στην επόμενη εκλογική αναμέτρηση, που μάλλον δεν θα αργήσει, ούτως ή άλλως.

Το εναλλακτικό σενάριο

Αμφίβολο εμφανίζεται, ωστόσο, και το εναλλακτικό σενάριο μιας λύσης «α λα Πορτογαλία»: του σχηματισμού, δηλαδή, κυβέρνησης από το δεύτερο, Σοσιαλιστικό, κόμμα, με στήριξη από το Podemos και την Ενωμένη Αριστερά, κορμός της οποίας είναι το Κ.Κ. Ισπανίας. Το πρόβλημα είναι ότι, σε αντίθεση με την Πορτογαλία, εδώ οι αριθμοί δεν βγαίνουν. Για την εξασφάλιση της δεδηλωμένης θα χρειαστεί η σύμπραξη είτε των Ciudadanos –κάτι πολύ αμφίβολο λόγω μεγάλων ιδεολογικών και πολιτικών διαφορών– είτε αριστερών, αυτονομιστικών κομμάτων από την Καταλωνία και τη Χώρα των Βάσκων. Αλλά η δεύτερη αυτή εκδοχή είναι πολύ ακανθώδης για τους Σοσιαλιστές, οι οποίοι, σε αντίθεση με το Podemos, αρνούνται μέχρι στιγμής να δώσουν τη δυνατότητα στους Καταλανούς να αποφασίσουν για την ανεξαρτησία ή όχι της περιοχής τους με δημοψήφισμα.

Ο βετεράνος σοσιαλιστής Φελίπε Γκονσάλες, πρωθυπουργός επί εποχής Ανδρέα Παπανδρέου και Φρανσουά Μιτεράν, δήλωσε ότι η Ισπανία κινδυνεύει να μπει σε τροχιά «ιταλοποίησης, χωρίς Ιταλούς για να τη διαχειριστούν». Αναφερόταν στις πέντε πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες όπου η Ιταλία άλλαζε κυβέρνηση κάθε έξι μήνες ή ένα χρόνο, με εναλλασσόμενους βραχύβιους συνασπισμούς κομμάτων. Μόνο που η Ισπανία δεν γνώρισε ποτέ από κυβέρνηση συνασπισμού μετά τον εμφύλιο.

Η παλιά τάξη πραγμάτων καταρρέει, αλλά καμία καινούργια δεν φαίνεται έτοιμη να πάρει τη θέση της. Ακόμη και αν σχηματιστεί μια κυβέρνηση Σοσιαλιστών - Αριστεράς και άλλων συμμάχων, θα βρισκόμαστε πολύ μακριά από την έλευση ενός νέου οικονομικού και κοινωνικού παραδείγματος. Αλλωστε η περί τον –επικοινωνιακά χαρισματικό– Πάμπλο Ιγκλέσιας ηγεσία του Podemos έβαλε πολύ νερό στο κρασί της τον τελευταίο χρόνο. Εθαψε στο συρτάρι στόχους όπως η στάση πληρωμών για μερική διαγραφή του χρέους, η εθνικοποίηση των τραπεζών, το κατώτατο εγγυημένο εισόδημα και το 35ωρο, ενώ σταμάτησε κάθε συζήτηση περί εξόδου από το ΝΑΤΟ.

Δύο ταχύτητες

Αλλά και η κυβέρνηση του Αντόνιο Κόστα στην Πορτογαλία, προτού αναλάβει τα καθήκοντά της, έδωσε εγγυήσεις στις Βρυξέλλες και στο Βερολίνο ότι θα σεβαστεί τις αυστηρές δημοσιονομικές προβλέψεις του συμφώνου σταθερότητας. Σε κάθε περίπτωση, τίποτα δεν δείχνει ότι η Γερμανία και οι σύμμαχοί της είναι διατεθειμένοι να μετριάσουν τις απαιτήσεις τους έναντι των ανήσυχων μεσογειακών εταίρων τους. Το αντίθετο είναι πιθανότερο: να σφίξουν περισσότερο τη βίδα στις πιο προβληματικές οικονομίες της Ευρωζώνης για να αποτρέψουν χαλάρωση της λιτότητας, όχι μόνο σε μικρές χώρες, όπως η Ελλάδα και η Πορτογαλία, αλλά και σε μεγάλες, όπως η Ισπανία και η Ιταλία – κάτι που θα σήμαινε το τέλος του συμφώνου σταθερότητας.

Παρά τις ρητορικές εκκλήσεις των Γερμανών Σοσιαλδημοκρατών προς αυτή την κατεύθυνση, η Αγκελα Μέρκελ δεν δείχνει καμία διάθεση για αλλαγή πολιτικής. Αλλωστε, η πίεση που δέχεται από τους εκλογείς της είναι σε διαμετρικά αντίθετη κατεύθυνση. Αν στον ευρωπαϊκό Νότο η κρίση των παραδοσιακών κομμάτων εξουσίας ευνοεί –επί του παρόντος και μόνο ως ένα σημείο– αριστερά, ριζοσπαστικά ρεύματα, στις χώρες του Βορρά τροφοδοτεί τον δεξιό, εθνικιστικό λαϊκισμό εκείνων που αγανακτούν όχι μόνο με τους πρόσφυγες, αλλά και με τη διασπάθιση των χρημάτων τους σε ατελέσφορα δάνεια προς τους «τεμπέληδες» της Μεσογείου.

Με δύο λόγια, εάν η Ευρωζώνη δύο ταχυτήτων αποτελεί, μέχρι τώρα, μόνο σχέδιο επί χάρτου στο γραφείο του κ. Σόιμπλε, η πολιτική Ευρώπη των δύο ταχυτήτων είναι ήδη πραγματικότητα. Μια πραγματικότητα, που μάλλον δεν διαγράφεται ευοίωνη.

Υστατοι ελιγμοί από Ρέντσι

Στις δύο μονάδες έκλεισε η «ψαλίδα» από τον Μπέπε Γκρίλο

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Στις αρχές της χρονιάς, το άνοιγμα της ψαλίδα ανάμεσα στο Δημοκρατικό Κόμμα του Ιταλού πρωθυπουργού Ματέο Ρέντσι και στο Κίνημα 5 Αστέρων του Μπέπε Γκρίλο βρισκόταν στις 17 μονάδες. Τώρα η διαφορά έχει συρρικνωθεί στις δύο μονάδες, ενώ όσο το πολιτικό κεφάλαιο του Ρέντσι εξανεμίζεται, τόσο φουσκώνουν τα πανιά του κόμματος της ιταλικής αμφισβήτησης. Ο Ρέντσι μοιάζει με χαρτοπαίκτη που έχει βγάλει όλους τους άσους από το μανίκι, μόνο και μόνο για να τους δει να καίγονται σαν εφήμερα πυροτεχνήματα. Το αξιοσημείωτο στις δηλώσεις με τις οποίες ο Ιταλός πρωθυπουργός επιτέθηκε ευθέως στη γερμανική πολιτική στην Ευρώπη δεν είναι το περιεχόμενό τους αλλά το ότι έως τώρα ο Ρέντσι επέμενε πως τα προβλήματα πηγάζουν από το εσωτερικό της Ιταλίας και θα επιλυθούν με τις κατάλληλες μεταρρυθμίσεις.

Ομως η μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας (για την οποία ο Ρέντσι δεν κατάφερε να βρει κάποιο ιταλικό όνομα και τη βάφτισε «Jobs Act») ήταν μια πανάκριβη άσκηση με ανύπαρκτα αποτελέσματα. Τα 3 δισ. ευρώ που χορηγήθηκαν ως κίνητρα στους Ιταλούς εργοδότες για να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας προβλέπεται να «ανοίξουν» όλες κι όλες 2.000 θέσεις σταθερής απασχόλησης σε έναν χρόνο. Αναλύοντας τις διαδοχικές ανατροπές μνημονιακών κυβερνήσεων στην Ευρώπη, ο Ρέντσι υπογράμμισε ότι αποτελούν αναπόφευκτη συνέπεια της συνεχιζόμενης ύφεσης ή της επιστροφής στην ανάπτυξη με υψηλή ανεργία. Ηταν μια ανάλυση που δεν ισχύει μόνο για την Αθήνα, τη Λισσαβώνα ή τη Μαδρίτη, αλλά και για τη Ρώμη.

Το «κανόνι» της Banca Etruria έσκασε πολύ κοντά στον Ιταλό πρωθυπουργό και η αντιπολίτευση τον κατηγορεί για διαπλοκή.

Προκειμένου να αποφύγει την προδιαγεγραμμένη αυτή πορεία, ο Ρέντσι εξαντλεί τα ύστατα περιθώρια δημοσιονομικής ευελιξίας στα αυστηρά πλαίσια της Ευρωζώνης, ώστε να παρουσιάζει διαδοχικά «δωράκια» στους ψηφοφόρους του, όπως τα 80 ευρώ για κάθε μισθωτό, με τη βοήθεια των οποίων κέρδισε τις ευρωεκλογές, ή τα 500 ευρώ σε κάθε 18χρονο φοιτητή, που προβλέπονται στον προϋπολογισμό του 2016. Η Ιταλία βρίσκεται σε μόνιμη διαμάχη με την Κομισιόν για τα δημοσιονομικά μεγέθη, κατάσταση που όσο συνεχίζεται, τόσο δυναμώνει τις φωνές που ζητούν έξοδο από την Ευρωζώνη για να ανακάμψει η οικονομία. Αυτήν τη θέση πρεσβεύει το Κίνημα 5 Αστέρων, το οποίο εφέτος ευφυώς διεύρυνε τον ηγετικό του κύκλο. Το ιδρυτικό δίδυμο των Γκρίλο και Καζαλέτζο, ενώ συνεχίζει να κρατά τα νιάτα, άφησε περιθώριο ανάδειξης σε νεότερα στελέχη, όπως ο Λουίτζι ντι Μάιο, ο οποίος στα 29 του είναι ήδη τρία χρόνια αντιπρόεδρος της ιταλικής Βουλής, και ο Αλεσάντρο ντι Μπατίστα, που εξέφρασε την οργή των εξαπατημένων από το σκάνδαλο της Banca Etruria.

Η μικρομεσαία τράπεζα, με έδρα το Αρέτσο της Τοσκάνης, προωθούσε με επιθετικό τρόπο σε αδαείς καταθετικά προϊόντα μειωμένης εξασφάλισης, τα οποία υπέστησαν κούρεμα 100% στα τέλη Νοεμβρίου, βυθίζοντας 12.000 καταθέτες σε απόγνωση και οδηγώντας έναν 70χρονο συνταξιούχο στην αυτοκτονία. Το «κανόνι» της Banca Etruria έσκασε πολύ κοντά στον Ιταλό πρωθυπουργό, και όχι μόνο γιατί κατάγεται και εκείνος από την Τοσκάνη, την ιστορική χώρα των Ετρούσκων.

Η αντιπολίτευση κατηγορεί τον Ρέντσι για διαπλοκή με τα στελέχη που φόρτωσαν την τράπεζα με θαλασσοδάνεια και ζητεί να διερευνηθεί η τρελή πορεία της μετοχής, η οποία πέρυσι τέτοια εποχή, ενώ η τράπεζα βρισκόταν σε κακά χάλια, έκανε απόλυτο ρεκόρ ανόδου 65%.

Ξεμακραίνει η Πολωνία από Ε.Ε.

Την αλλαγή πολιτικής περιγράφει μελέτη του Stratfor

Δύο άσχετα, εκ πρώτης όψεως, γεγονότα της περασμένης εβδομάδας αποδεικνύουν την κατεύθυνση που έχει αποφασίσει να ακολουθήσει η Πολωνία και η οποία αναμένεται να επηρεάσει ολόκληρη την Ευρώπη. Ο πρόεδρος της χώρας Αντρέι Ντούντα υποσχέθηκε στη διάρκεια του ταξιδιού του στο Κίεβο οικονομική, πολιτική και ενεργειακή υποστήριξη στην Ουκρανία. Λίγες μέρες αργότερα η βουλή ενέκρινε νομοσχέδιο για τη χειραγώγηση του Συνταγματικού Δικαστηρίου.

Η νέα Πολωνία θα είναι πιο μαχητική απέναντι στις Βρυξέλλες και θα υπεραμύνεται του δικαιώματος της εθνικής βουλής να παίρνει τις δικές της αποφάσεις.

Υστερα από μια οκταετή θητεία φιλοευρωπαϊκών κυβερνήσεων, οι Πολωνοί ψήφισαν τον Οκτώβριο υπέρ ενός νέου εθνικιστικού σχήματος, εκφράζοντας, μεταξύ άλλων, και τη δυσαρέσκειά τους επειδή τα πλεονεκτήματα από τη συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Ενωση δεν διανέμονται ισότιμα μεταξύ του πληθυσμού. Το κόμμα του Νόμου και της Δικαιοσύνης κατήλθε στις εκλογές με κεντρικό σύνθημα τη μείωση της ηλικίας συνταξιοδότησης, της φορολογίας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, την αύξηση των οικογενειακών επιδομάτων και της φορολογίας των τραπεζών, καθώς και τον περιορισμό της εξάρτησης της χώρας από ξένα κεφάλαια.

Ταυτόχρονα, το κόμμα εκφράζει επιφυλάξεις για την Ε.Ε. και πιστεύει ότι θα πρέπει να προστατεύσει την εθνική κυριαρχία της Πολωνίας, παραμένοντας εκτός Ευρωζώνης. Οι πρώτες ενέργειες της κυβέρνησης έδειξαν ότι δεν θα αποφύγει τις αμφιλεγόμενες ενέργειες, προκαλώντας την αγανάκτηση των Βρυξελλών, ειδικά του προέδρου του Ευρωκοινοβουλίου Μάρτιν Σουλτς, με τον οποίο ενεπλάκη σε προσωπική βεντέτα.

Οπως και η Ουγγαρία

Το κυβερνών κόμμα στην Πολωνία παρομοιάζεται συχνά με το ουγγρικό Φιντέτς του Βίκτορ Ορμπαν, επειδή αμφότερα αντιδρούν στη ρωσική επιθετικότητα και τη διαφαινόμενη αποσύνθεση της Ε.Ε. Ο συνδυασμός αυτός, δηλαδή η αποστροφή προς τη Μόσχα χωρίς να υπάρχει μεγαλύτερη ενσωμάτωσή τους στην Ε.Ε., οδηγεί και τις δύο χώρες στην εσωστρέφεια, τον εθνικισμό και τον αυταρχισμό, μακριά από τις δυτικές αξίες. Σύμφωνα με ανάλυση της δεξαμενής σκέψης Stratfor, η νέα Πολωνία θα είναι πιο μαχητική από την προηγούμενη κυβέρνηση της χώρας, θα αμφισβητεί τους Γερμανούς ηγέτες σε ζητήματα όπως η παρουσία του ΝΑΤΟ στην ανατολική Ευρώπη, θα ανθίσταται στις πιέσεις για εκχώρηση κυριαρχίας στις Βρυξέλλες και θα υπεραμύνεται του δικαιώματος της εθνικής βουλής να παίρνει τις δικές της αποφάσεις.

Μια από τις επικείμενες συμμαχίες της Βαρσοβίας θα είναι με το Ηνωμένο Βασίλειο τόσο για την προστασία των χωρών που δεν συμμετέχουν στην Ευρωζώνη από πολιτικές που απευθύνονται στα μέλη της νομισματικής ένωσης, όσο και για το όραμα του Λονδίνου για μια Ευρώπη πολλών ταχυτήτων και εξαιρέσεων.

Σύμφωνα με την ίδια ανάλυση, η Πολωνία αναμένεται να επανεκτιμήσει τις προτεραιότητές της και να αρχίσει να κοιτά περισσότερο προς τα ανατολικά και τα νοτιοανατολικά, την περιοχή της Βαλτικής και την Ουκρανία, καθώς οι χώρες αυτές μοιράζονται τις ανησυχίες της Βαρσοβίας για τη Ρωσία. Πολωνία και Λιθουανία αναμένεται να συντονίσουν τις πιέσεις προς την Ε.Ε. για τη διατήρηση των κυρώσεων σε βάρος της Μόσχας και θεωρείτο βέβαιο πως θα συνεργαστούν για να μειώσουν την ενεργειακή τους εξάρτηση από τη Ρωσία.

Ξ. Κ.

24-ADV OPAP_Master_cy 23/12/15 16:51 Page 1

Τζόκερ

Το πες, το 'παιξες!

Ευχές για Καλές Γιορτές με κέρδη πολλά!

PARTNERS | Y&R

ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ

Η συμμετοχή σε τυχερά παιχνίδια επιτρέπεται μόνο σε άτομα άνω των 18 ετών. Η συχνή συμμετοχή ενέχει κινδύνους εθισμού και απώλειας περιουσίας. Γραμμή στήριξης 1444.

01-OIKONOMIA NEW_Master_cy 23/12/15 22:42 Page 1

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 - ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

Eurobank Private Banking

Μεταβολές εβδομάδας	Dow Jones	CAC 40	Nikkei	Dax	FTSE 100	ΕΛΛΑΔΑ	Πετρέλαιο	€/$
Χ.Α.Κ. -1,37%	0,78%	2,34%	-0,16%	2,28%	2,6%	Μισές έμειναν οι τράπεζες στην επταετία. Σελ. 11	1,7%	-0,67%
Χ.Α. 0,15%								

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Αναδιαρθρώθηκαν 75 εκ., έμειναν 25 εκ.

Την υπογραφή συμβολαίων για ανταλλαγή περιουσιακών στοιχείων τόσο της Αρχιεπισκοπής όσο και της Ιεράς Μονής Κύκκου, στο πλαίσιο αναδιάρθρωσης του δανεισμού τους, επιβεβαιώνει η Ελληνική Τράπεζα, σχολιάζοντας πως υπογράφηκαν σχετικά συμβόλαια. **Σελ. 6**

ΠΑΙΔΕΙΑ

Ελκυστική η Κύπρος για τριτοβάθμια εκπαίδευση

Η έκθεση παρουσιάζει την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην αγορά της Κύπρου, ποσοτικά και ποιοτικά, παρέχοντας μία επισκόπηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα πανεπιστήμια ως προς την ανάπτυξη της αγοράς τους. **Σελ.7**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Λιγότεροι δημόσιοι με ιδιωτική δουλειά

Αισθητά μειωμένες σε σχέση με το 2012 είναι οι εγκρίσεις που δόθηκαν φέτος για μερική ιδιωτική απασχόληση σε δημόσιους υπαλλήλους, οι οποίοι απασχολήθηκαν κυρίως ως τεχνικοί εμπειρογνώμονες, καθηγητές σε πανεπιστήμια, καθώς και στον κλάδο της νοσηλευτικής. **Σελ. 5**

Real Estate

Με φετινές τιμές τα ακίνητα το 2016

Στα ίδια επίπεδα αναμένεται να διατηρηθούν τη νέα χρονιά οι τιμές των ακινήτων, αφού καταγράφεται σταθερότητα και νέα επιβράδυνση των μειώσεων. Ανοδικά κινούνται οι πωλήσεις προς εγχώριους και προς αλλοδαπούς αγοραστές. **Σελ. 12**

Λίγες αλλά καλές οι διαμεσολαβήσεις

Το 86% των περιπτώσεων στον Συνεργατισμό και το 79,1% στις τράπεζες είχαν θετική κατάληξη

Με αργά αλλά σταθερά βήματα αυξάνεται ο αριθμός των φυσικών προσώπων που επιλέγουν να απευθυνθούν για διαμεσολάβηση ώστε να επιλύσουν τα θέματα της αναδιάρθρωσης των δανείων τους με τις εμπορικές τράπεζες και τον Συνεργατισμό. Τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του θεσμού συνολικά 110 υποθέσεις έτυχαν διαμεσολάβησης, εκ των οποίων οι 64 αφορούσαν σε συνεργατικά ιδρύματα και οι 46 σε εμπορικές τράπεζες. Στον Συνεργατισμό επιτυχή κατάληξη είχαν 37 υποθέσεις από τις 43 που ολοκληρώθηκαν, ενώ 6 απέβησαν άκαρπες. Με αυτά τα δεδομένα, το ποσοστό επιτυχίας ανήλθε σε 86,05%. Αντίστοιχα, στις εμπορικές τράπεζες, από τις 24 διαμεσολαβήσεις που ολοκληρώθηκαν, 19 ήταν επιτυχημένες και πέντε ήταν χωρίς θετικό αποτέλεσμα, με το ποσοστό επιτυχίας να ανέρχεται σε 79,1%. Στα συνεργατικά είναι πιο μικρά τα ποσά και γι' αυτό οι αναδιαρθρώσεις είναι πιο εύκολες, ενώ οι τράπεζες από την πλευρά τους είναι αρκετά ευέλικτες επί της ουσίας της διαδικασίας, σχολίασε ο χρηματοοικονομικός επίτροπος του Ενιαίου Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσεως, Παύλος Ιωάννου. **Σελ. 4**

Ξανά στο μάτι του κυκλώνα η Deutsche Bank

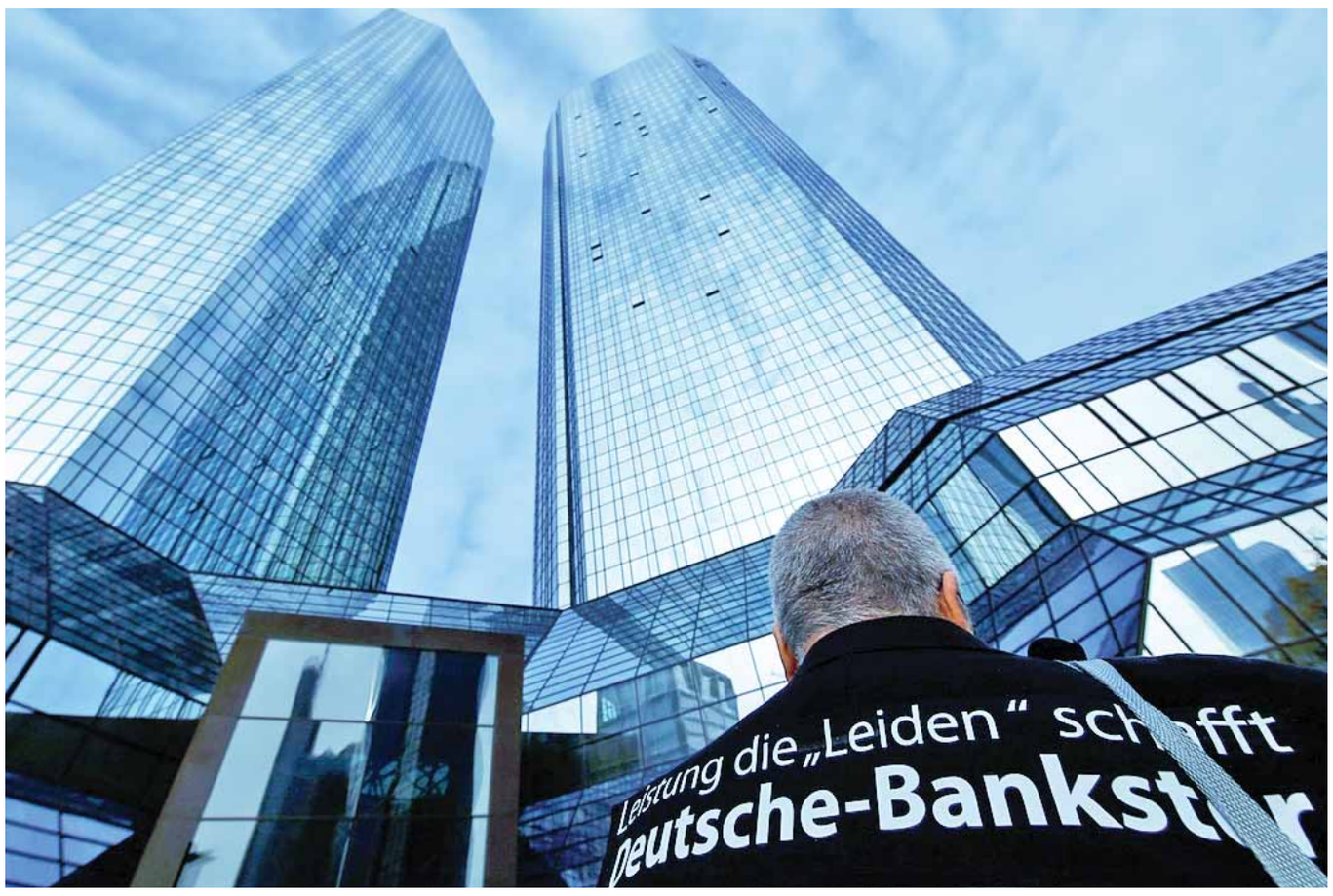

Στα 10 δισ. ευρώ ανέρχεται πλέον το ύψος των ύποπτων συναλλαγών στις οποίες εμπλέκεται η γερμανική τράπεζα Deutsche Bank. Οι εν λόγω συναλλαγές διερευνώνται από τις ευρωπαϊκές και τις αμερικανικές εποπτικές αρχές και θα μπορούσαν να στοιχίσουν ακριβά στην Deutsche Bank, τη στιγμή που προσπαθεί να αποκαταστήσει το κύρος της, που έχει πληγεί από τη συμμετοχή της σε σκάνδαλα όπως η χειραγώγηση του επιτοκίου αναφοράς Libor. Όπως έγινε γνωστό, εσωτερική έρευνα της DB απεκάλυψε νέες ύποπτες συναλλαγές ύψους 4 δισ. ευρώ. **Σελ. 8**

Μαρίνα Πάφου: στο επίκεντρο η χρηματοδότηση

Η κατακύρωση της προσφοράς στην κοινοπραξία Poseidon για τη μαρίνα της Πάφου μπορεί να θεωρείται δεδομένη ότι θα πραγματοποιηθεί, καθόλου, όμως, βέβαιο δεν είναι το πότε και αν θα ξεκινήσουν οι διεργασίες κατασκευής της. Ο δήμαρχος Πάφου εξέφρασε ανησυχίες ως προς την προοπτική χρηματοδότησής της και εξεύρεσης ξένων επενδυτών. Ο πρόεδρος του ΕΒΕ Πάφου εξέφρασε την ελπίδα ότι η υλοποίηση του έργου θα εξελιχθεί ομαλά. **Σελ. 6**

Σταθερά ανοδικά κινήθηκε η κατανάλωση

Χρονιά αυξημένης κατανάλωσης χαρακτηρίζεται το 2015, συνεχίζοντας τις τάσεις των δύο προηγούμενων ετών. Οι συναλλαγές που έγιναν με κάρτες από την αρχή του έτους μέχρι και τον Νοέμβριο κατέδειξαν ότι η κατανάλωση εστιάζεται σε τρόφιμα και ρούχα, ενώ σημαντική είναι η δυναμική του τομέα των ξενοδοχείων και της εστίασης Η κατανάλωση Δεκεμβρίου αναμένεται να έχει καθοριστικό ρόλο. **Σελ. 6**

ΑΠΟΨΗ / *Του* **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Ορόσημο το 2016 για τα προβληματικά δάνεια

Τα συνεχή σχόλια των τραπεζών για εντατικοποίηση των αναδιαρθρώσεων με πολύ υψηλά, μάλιστα, ποσοστά επιτυχίας δημιουργούν θετική εικόνα για την πορεία που θα έχουν τα προβληματικά δάνεια το επόμενο διάστημα.

Αν και δεν αναμένεται να μειωθεί το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αφού το πλαίσιο της σχετικής οδηγίας είναι πολύ αυστηρό, εντούτοις, θα πρέπει να αναμένεται μία σημαντική μείωση στα δάνεια που παρουσιάζουν καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών. Τα δάνεια με καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών ήταν κατά το 2015, 5 δισ. ευρώ λιγότερα από τα δάνεια που θεωρούνται ως μη εξυπηρετούμενα με βάση τη σχετική οδηγία, η οποία ανάμεσα σε πολλά προβλέπει πως τα δάνεια που αναδιαρθρώνονται θα πρέπει να παραμένουν ως μη εξυπηρετούμενα για τουλάχιστον έναν χρόνο.

Με δεδομένες τις πρόσφατες ανακοινώσεις από πλευράς Τράπεζας Κύπρου για δάνεια μεγάλων Ομίλων που αναδιαρθρώθηκαν, αλλά και από πλευράς Συνεργατισμού για σημαντική επιτάχυνση του ρυθμού αναδιαρθρώσεων, αλλά και αύξηση του ποσοστού επιτυχίας, θα πρέπει όταν η Κεντρική Τράπεζα δημοσιοποιήσει τα στοιχεία Δεκεμβρίου, αν όχι νωρίτερα, να φανεί μία σημαντική μείωση στο ποσοστό των δανείων με καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών.

Υπενθυμίζεται πως μέχρι το τρίτο τρίμηνο αναδιαρθρώθηκαν δάνεια 1.3 δισ. ευρώ και η Τράπεζα Κύπρου κλείνει αυτήν την περίοδο μεγάλες αναδιαρθρώσεις σχεδόν 1 δισ. ευρώ.

Με βάση τα λεγόμενα των αρμοδίων τα δάνεια με καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών θα πρέπει να μειωθούν σημαντικά.

Αν προστεθούν και τα περίπου 75 εκατ. ευρώ που αναδιαρθρώθηκαν στην Ελληνική και αφορούν διάφορες εκκλησιαστικές οντότητες, τότε τα δεδομένα εμφανίζονται ακόμα θετικότερα.

Την ίδια ώρα υπήρχαν 5.284 περιπτώσεις αναδιαρθρώσεων που μεταφέρθηκαν για εξέταση στον επόμενο μήνα, που ήταν ο Οκτώβριος.

Αν αναλογιστούμε πως πριν μερικές βδομάδες η Κεντρική ουσιαστικά εξήγγειλε πως τα προβληματικά δάνεια είχαν φτάσει στην κορύφωσή τους δυόμισι χρόνια μετά το τσουνάμι της κρίσης και πλέον η πορεία τους θα ήταν πτωτική και πως οι τράπεζες στα ενιαμηνιαία τους καταγράφουν μείωση για πρώτη φορά μετά από πολλούς μήνες των δανείων με καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών, θα πρέπει το 2016 να γίνει ορατή μία μείωση κάποιων δισεκατομμυρίων ευρώ.

Αλλιώτικα, θα σημαίνει πως είτε οι αναδιαρθρώσεις που έγιναν δεν ήταν καλές είτε τα δεδομένα της πραγματικής οικονομίας είναι πολύ διαφορετικά από αυτά που δείχνουν οι αριθμοί.

Όλα αυτά, βέβαια, καταλήγουν στην επόμενη αξιολόγηση του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού, ο οποίος έχει ήδη τρίξει τα δόντια του από φέτος μέσω της πρώτης αξιολόγησης που πραγματοποίησε και η οποία οδήγησε τον Συνεργατισμό στο να αυξήσει τα κεφάλαιά του μέσω νέας κρατικής στήριξης 175 εκατ. ευρώ και την Τράπεζα Κύπρου να βρίσκεται σε νομική αντιπαράθεση για τα ευρήματα στη δική της περίπτωση, τα οποία ισοδυναμούν με μερικές εκατοντάδες εκατομμύρια σε επιπρόσθετες προβλέψεις. Η Ελληνική στη χειρότερη περίπτωση θα χρειαστεί ένα ποσό της τάξης των 70 εκατ. ευρώ.

Προτού, λοιπόν, ξεκολλήσουν τα μη εξυπηρετούμενα από τα 27 δισ. ευρώ θα πρέπει να ξεκολλήσουν τα 90+ από τα 22 δισ. ευρώ, επίπεδα στα οποία βρίσκονταν από τις αρχές του 2015 μέχρι τουλάχιστον τον Οκτώβριο κατά τον οποίο μάλιστα κατέγραψαν μηνιαία άνοδο σε αντίθεση με τα μη εξυπηρετούμενα που μειώθηκαν κατά 50 εκατ. ευρώ περίπου.

Οι ενδείξεις είναι θετικές και σε συνδυασμό με τη σταθεροποίηση που καταγράφεται στην οικονομία ενδεχομένως τα προβληματικά δάνεια να ξεκολλήσουν επιτέλους από τα θεόρατα ύψη που βρίσκονται σήμερα.

Και όλα αυτά χωρίς ακόμα να μετουσιωθούν σε πράξη οι κινδυνολογίες που ακούγαμε κατά καιρούς περί αρπακτικών ταμείων, περί Ταμείων τουρκικών συμφερόντων που θα αρπάξουν τη γη μας, περί εξώσεως οικογενειών και άλλων δραματικών περιγραφών. Από την άλλη, ο χρόνος σίγουρα δεν είναι με το μέρος μας κι αν αυτές οι μεγάλες αναδιαρθρώσεις αποδειχθούν αποτυχημένες, τότε το κόστος θα είναι πολλαπλάσιο και οι λύσεις που θα προκύψουν πολύ διαφορετικές.

www.pwc.com.cy

pwc

Expertise Solutions Value

OIK_02-OIK DHKTHS-NEW 2stilo_Master_cy 23/12/15 20:53 Page 2

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του FRANCESCO CANEPA / REUTERS

Οι διασώσεις τραπεζών και οι μικροκαταθέτες

Οι νέοι ευρωπαϊκοί κανόνες σχετικά με τις διασώσεις τραπεζών, στόχος των οποίων είναι να θέσουν τέλος στη στήριξη με χρήματα των φορολογουμένων, προκαλούν ήδη αντιδράσεις διότι υπάρχει ο φόβος ότι θα μπορούσαν να πλήξουν μικρούς και όχι υποψιασμένους επενδυτές. Η οδηγία περί ανάκαμψης και εξυγίανσης τραπεζών (EBRD), η οποία θα ισχύσει πλήρως από την 1η Ιανουαρίου, καθιστά μετόχους, πιστωτές, ακόμη και μεγάλους καταθέτες υπόλογους για τις ζημίες μιας τράπεζας που οδεύει προς χρεοκοπία, προτού χρησιμοποιηθούν δημόσιοι πόροι για τη διάσωση της τράπεζας. Η οδηγία αποτελεί βασικό συστατικό στην προσπάθεια της Ευρώπης να αντιμετωπίσει την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, στη διάρκεια της οποίας τα κράτη διέθεσαν εκατοντάδες δισ. ευρώ για να διασώσουν προβληματικές τράπεζες, περιλαμβανομένων της βρετανικής Royal Bank of Scotland και της γερμανικής Commerzbank.

Λίγες ημέρες προτού ισχύσουν οι νέοι κανόνες, έρχονται στο προσκήνιο ανησυχίες για το υψηλό πολιτικό και οικονομικό κόστος που συνοδεύει την επιβολή ζημιών σε μικροκαταθέτες, με την Ιταλία να δείχνει πώς θα μπορούσαν να εξελιχθούν άσχημα τα πράγματα. Περίπου δέκα χιλιάδες Ιταλοί πολίτες έχασαν χρήματα που είχαν επενδύσει σε ομόλογα των τεσσάρων περιφερειακών τραπεζών που διασώθηκαν τον περασμένο μήνα. Ενας συνταξιούχος αυτοκτόνησε όταν διαπίστωσε ότι είχαν εξαφανιστεί οι οικονομίες μιας ολόκληρης ζωής. Ορισμένοι Ευρωπαίοι αξιωματούχοι ζητούν ήδη τη σταδιακή εφαρμογή των κανόνων, ενώ ο Ιταλός κεντρικός τραπεζίτης δήλωσε ότι αυτοί θα πρέπει να εφαρμόζονται «λελογισμένα». Η ιταλική κυβέρνηση προσπαθεί να βρει τρόπους ώστε να αποζημιώσει αποταμιευτές τουλάχιστον για ένα μέρος των ζημιών που έχουν υποστεί, υποστηρίζοντας ότι τουλάχιστον σε ορισμένους εξ αυτών πουλήθηκαν με δόλιο τρόπο τραπεζικά προϊόντα υψηλού ρίσκου, όπως ομόλογα χαμηλής εξασφάλισης. Οι κάτοχοι τέτοιου είδους ομολόγων αποζημιώνονται, σε περίπτωση που εκδηλωθούν προβλήματα, μόνο αφότου έχουν αποζημιωθεί οι ομολογιούχοι υψηλής εξασφάλισης. «Αν έχουν πουλήσει με δόλιο τρόπο χρεόγραφα χαμηλής εξασφάλισης σε μικροεπενδυτές, τότε μπορεί κανείς να υποστηρίξει ότι η νέα οδηγία απλώς μεταθέτει το βάρος (της διάσωσης) από τους φορολογουμένους στους μικροαποταμιευτές», λέει ο Τζόναθαν Χερμπστ, δικηγόρος στην εταιρεία Norton Rose Fulbright στο Λονδίνο.

Ωστόσο η χρήση δημόσιων πόρων για την αποζημίωση τέτοιων επενδυτών θα ήταν ενάντια στο πνεύμα, αν όχι και ενάντια στο γράμμα, των νέων κανόνων, δηλαδή της προστασίας των φορολογουμένων, και θα μπορούσε να αποτελέσει προηγούμενο σε μελλοντικές τραπεζικές διασώσεις. Οπότε υπάρχει ο κίνδυνος οι κυβερνήσεις να κληθούν να καλύψουν τουλάχιστον ένα μέρος μιας τραπεζικής διάσωσης, ενισχύοντας τον φαύλο κύκλο μεταξύ ιδιωτικών τραπεζών και κρατών, ένα φαύλο κύκλο που επέτεινε την κρίση της Ευρωζώνης. Ο Γκούναρ Χόκμαρκ, ο Σουηδός ευρωβουλευτής που διαδραμάτισε κεντρικό ρόλο κατά τη συγγραφή των νέων κανόνων, λέει ότι δεν πρέπει να υπάρξει καμία εξαίρεση και ότι οι κάτοχοι ομολόγων θα πρέπει να συμμετέχουν στη διάσωση των τραπεζών. Μάλιστα, ενδεχόμενη χαλάρωση των κανόνων θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από τις τράπεζες ώστε να εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν κακές πρακτικές. «Η νομοθεσία αποτελεί τρόπο για να περιοριστούν οι ζημίες των κυβερνήσεων και να αναγκαστούν ιδιοκτήτες και επενδυτές να προσέχουν σε ποιες τράπεζες επενδύουν». Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υποστηρίζει πως το πρόβλημα στην Ιταλία προκλήθηκε από πολίτες που δεν καταλάβαιναν ή που δεν τους είχαν δοθεί επαρκείς εξηγήσεις για τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που αγόραζαν, όχι από το νέο νομικό καθεστώς. Οι ιταλικές τράπεζες βασίζονταν επί δεκαετίες στον μεγάλο πλούτο των νοικοκυριών ώστε να πουλάνε τα ομόλογά τους, ωστόσο τώρα η ιταλική κυβέρνηση εξετάζει το ενδεχόμενο να απαγορεύσει την πώληση ομολόγων χαμηλής εξασφάλισης σε μικροεπενδυτές.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Ο ΔΗΚΤΗΣ εύχεται καλά Χριστούγεννα, με λιγότερα κοινωνικά παντοπωλεία και λιγότερους συμπολίτες μας να υποφέρουν.

Η αλλαγή που αξίζεις

Να είσαι και συνδικαλιστής στη Cyta, να είσαι και επίτροπος ευρύτερου δημόσιου τομέα του ΔΗΚΟ. Να κάνεις δηλώσεις ως συνδικαλιστής και στη συνέχεια ως ΔΗΚΟ. Ο Τρυφωνίδης είναι, άραγε, η αλλαγή που αξίζεις, ψηφοφόρε του ΔΗΚΟ;

Το αντάλλαγμα

Δεν πρόλαβε καλά-καλά να δημοσιευτεί η είδηση σε σχέση με τη μαρίνα Πάφου και τα σενάρια άρχισαν να δίνουν και να παίρνουν: «Έδωσαν στον Αριστοδήμου (Aristo) τη μαρίνα μπας και πρεμήσει και δεν τους κινήσει αγωγή μετά από τη ματσαράγκα με την υπόθεση στην Πάφο». Κανονικά θα γελούσαμε, αλλά, δυστυχώς, έτσι λειτουργεί το σύστημα.

Δεν ολοκλήρωσε

Με κάθε τρόπο που μπορούσαν από Αστυνομία και Εισαγγελία διέρρεε με τρόπο (και χωρίς τρόπο) πως η έρευνα που διεξήγαγε η Κεφαλαιαγορά σε σχέση με την υπόθεση της Λαϊκής που καταχωρήθηκε στο Δικαστήριο δεν είχε ολοκληρωθεί από την Κεφαλαιαγορά. Εντάξει, παιδιά, δουλέψατε κι εσείς, δεν παίρνετε απλώς τις υποθέσεις και τις κάνετε copy paste.

Περί λογοδοσίας

Η λογοδοσία είναι ένα από τα βασικότερα εργαλεία που προτίθεται να χρησιμοποιήσει η Κεντρική Τράπεζα στην προσπάθειά της να τηρήσει τους στόχους μακροπρολητικής πολιτικής που έχει θέσει. Αν υπήρχε κι από μέρους της λίγη περισσότερη λογοδοσία θα ήταν πολύ καλύτερα. Αλλιώς... «δάσκαλε που δίδασκες»...

Τα ζευγάρια

Με Euan Hamilton και Κική Παπαδοπούλου ξεκίνησε να λειτουργεί η Μονάδα Αναδιαρθρώσεων της Τράπεζας Κύπρου, με Nick Smith και Άννα Σωφρονίου συνεχίζει και με τα όσα μαθαίνουμε για τις αναδιαρθρώσεις, μάλλον η πρακτική των ζευγαριών δουλεύει μία χαρά. Όπως λέει η παροιμία, «πίσω από κάθε Βρετανό κρύβεται μία Κύπρια» ή κάπως έτσι.

Το δεδομένο

Τα εγκαίνια του Disaster Recovery Centre στο σταθμό παραγωγής ενέργειας του Βασιλικού τέλεσε την περασμένη βδομάδα ο υπουργός Μεταφορών. Μη μου πείτε πως και τώρα θα μαλώσουν οι πολιτικοί μας για το όνομα του μωρού; Το συγκεκριμένο, κατά τον ΔΗΚΤΗ, φωνάζει από μίλια μακριά.

Όταν το επιτρέψουν οι δείκτες

Όταν το επιτρέψουν οι δείκτες της οικονομίας (κι όχι ο ΔΗΚΤΗΣ της οικονομίας) θα εξεταστεί το θέμα της δημιουργίας του νέου οργανισμού για εφαρμογή και παρακολούθηση της επενδυτικής πολιτικής του πραγματικού αποθεματικού του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Σύμφωνα με τη Ζέτα Αιμιλιανίδου, το πραγματικό αποθεματικό του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων στις 31 Οκτωβρίου 2015 ανερχόταν στα 465 εκατ. ευρώ.

Λανθασμένη συναλλαγή

Μπορεί η Ελληνική να έκλεισε επιτυχώς ένα μεγάλο μέρος της αναδιάρθρωσης του δανεισμού του μεγαλύτερου πελάτη της, της Εκκλησίας, αλλά θα μπορούσε να γίνει μία καλύτερη διευθέτηση. Αντί για γη έναντι χρέους, θα μπορούσε, για παράδειγμα, να επιδιώξει συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο του οργανισμού. Ακόμα και θέση στην Ιερά Σύνοδο, για να ελέγχει τη λήψη σημαντικών αποφάσεων. Άμα δεν έχεις φαντασία...

Πήρε παράταση

Δεν δημοσίευσε την Τετάρτη τα στοιχεία για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια η Κεντρική Τράπεζα μαζί με τα υπόλοιπα στοιχεία του τομέα, αναμένοντας, μάλλον, την κατάληξη όλων των διαπραγματεύσεων στην Τράπεζα Κύπρου, ώστε να διαφανεί αισθητή διαφορά στη μείωση των δανείων με καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Διαρθρωτική Ανεργία

Η διαρθρωτική ανεργία αναφέρεται στο είδος ανεργίας το οποίο οφείλεται στην αναντιστοιχία μεταξύ ζήτησης και προσφοράς εργασίας που προκύπτει από τεχνολογικές μεταβολές, καθώς και άλλους παράγοντες του εξωτερικού περιβάλλοντος, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η ζήτηση εργασίας για συγκεκριμένους τομείς και ειδικότητες και να μειώνεται η ζήτηση εργασίας σε άλλους τομείς και ειδικότητες. Η αδυναμία απορρόφησης του εργατικού δυναμικού λόγω της πιο πάνω δυσαναλογίας μεταξύ ζήτησης και προσφοράς εργασίας οδηγεί στη δημιουργία διαρθρωτικής ανεργίας.

CYPRUS INSTITUTE of MARKETING THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του JAMES SAFT / REUTERS

Γιατί χάνει έδαφος η επεκτατική νομισματική πολιτική των κεντρικών τραπεζών

Τώρα που η Federal Reserve άρχισε να αυξάνει τα επιτόκια, οι άλλες μεγάλες κεντρικές τράπεζες ενδέχεται να διαπιστώσουν πως ο ενθουσιασμός με τα έκτακτα μέτρα έχει καταλαγιάσει.

Ακόμη και προτού λάβει η Fed την απόφαση να αυξήσει τα επιτόκια κατά 25 μονάδες βάσης (μ.β.) άλλες κεντρικές τράπεζες επεδείκνυαν διστακτικότητα σχετικά με τη δέσμευσή τους να διατηρούν τα επιτόκια σε χαμηλά επίπεδα και να αγοράζουν ομόλογα. Στις αρχές Δεκεμβρίου, η ΕΚΤ απογοήτευσε τις αγορές και πρόδωσε τη δικογνωμία που έχει εκδηλωθεί στους κόλπους της όταν μείωσε τα ήδη αρνητικά επιτόκια κατά μόλις 10 μ.β. και παρέτεινε αλλά δεν επεξέτεινε το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων. Κι ενώ η Τράπεζα της Ιαπωνίας προσάρμοσε το δικό της πρόγραμμα αγοράς ομολόγων μετά την κίνηση της Fed την περασμένη εβδομάδα, είχε προηγηθεί η απόφασή της στις 30 Οκτωβρίου να μη λάβει νέα και δυναμικότερα μέτρα, ενώ παράλληλα παρέτεινε τα χρονικά όρια μέσα στα οποία οφείλει να επαναφέρει τον πληθωρισμό στον στόχο του 2%.

Οπως ανέφερε ο Στίβεν Τζεν του hedge fund SLJ Macro Partners, «οι μεγάλες κεντρικές τράπεζες βλέπουν να έχουν μειωθεί οι ευεργετικές συνέπειες της μη συμβατικής πολιτικής τους, δυσκολεύονται να δικαιολογήσουν την περαιτέρω χαλάρωση και, γενικώς, δεν μπορούν πλέον να προκαλούν «σοκ και δέος» στις αγορές.

Σχεδόν μόλις άρχισε η Fed να προωθεί μέτρα στήριξης της αγοράς στην καρδιά της ύφεσης το 2008, τα κακά νέα ασκούσαν μια περίεργη έλξη στους επενδυτές, καθώς τους υπόσχονταν μεγαλύτερη και πολύ πιο δραστική στήριξη από τις κεντρικές τράπεζες. Στόχος αυτής της πολιτικής ήταν να στηριχθούν οι τιμές των περιουσιακών στοιχείων, όπως και έγινε. Τώρα που ξετυλίχτηκε αυτή η στήριξη, μπορούμε να περιμένουμε το αντίθετο αποτέλεσμα, μια υποχώρηση των τιμών των περιουσιακών στοιχείων. Και ιδιαιτέρως αν οι θετικές εξελίξεις στις ΗΠΑ επιτρέψουν στη Fed να διατηρήσει σε ανοδική πορεία τα επιτόκια, ενώ οι αρνητικές εξελίξεις αλλού δεν θα μπορούν να προκαλέσουν περαιτέρω στήριξη από την ΕΚΤ ή την Τράπεζα της Ιαπωνίας.

Μολονότι η Ιαπωνία αποτελεί ειδική περίπτωση, μια ματιά στις αλλαγές που ανακοίνωσε η κεντρική τράπεζά της μάς δίνει μια ιδέα για το σε ποιο βαθμό χάνει έδαφος η πολιτική της ποσοτικής χαλάρωσης. Παράλληλα με τις αγορές μακροπρόθεσμων κρατικών ομολόγων, η κεντρική τράπεζα αύξησε το όριο των αγορών που μπορεί να κάνει σε επενδύσεις ακινήτων και ανακοίνωσε ότι θα δαπανήσει περίπου 2,5 δισ. δολάρια για να αγοράσει funds που επενδύουν σε επιχειρήσεις. Η Τράπεζα της Ιαπωνίας έχει ήδη στην κατοχή της τα περισσότερα από τα περιουσιακά αυτά στοιχεία που βρίσκονται στη χώρα. Οι προθέσεις της Τράπεζας της Ιαπωνίας είναι σαφείς και αποκαλύπτουν την απογοήτευσή της σε ό,τι αφορά το πώς έχει λειτουργήσει στην πράξη η ποσοτική χαλάρωση.

Η συλλογιστική της ποσοτικής χαλάρωσης εν μέρει βασιζόταν στη δημιουργία συνθηκών που θα εξωθούσαν τις επιχειρήσεις να επενδύσουν σε νέα παραγωγή καθώς θα υποχωρούσε το γιεν και θα τους προσφέρονταν νέες αγορές. Αν είχε πράγματι λειτουργήσει με αυτόν τον τρόπο, θα μπορούσε να έχει οδηγήσει σε αύξηση της παραγωγής και των μισθών. Οι ιαπωνικές επιχειρήσεις, όμως, εν μέρει επειδή αντιλαμβάνονταν τη δημογραφική πραγματικότητα, αποφάσισαν να διευρύνουν τα περιθώρια κέρδους τους και απέφυγαν να μοιραστούν τα κέρδη με τους υπαλλήλους τους, απέφυγαν δηλαδή να αυξήσουν τους μισθούς τους. Αν επεκτείνουμε αυτή τη συλλογιστική, μπορεί να συμπεράνουμε πως η ποσοτική χαλάρωση λειτουργεί περισσότερο ως επιδότηση στις επιχειρήσεις και στους πλούσιους μετόχους τους. Ας ελπίσουμε πως το 2016 τα στοιχεία θα πείσουν τις κεντρικές τράπεζες να επιβάλουν πιο περιοριστική πολιτική, καθώς δεν φαίνεται να δικαιολογείται η τήρηση της ίδιας χαλαρής πολιτικής.

OIK_03-ADV JW_Master_cy 23/12/15 16:49 Page 1

OIK_04 OIKONOMIA_Master_cy 23/12/15 20:54 Page 4

Υψηλό ποσοστό επιτυχημένων διαμεσολαβήσεων

Το 86% των περιπτώσεων στον Συνεργατισμό και το 79,1% στις εμπορικές τράπεζες είχαν θετική κατάληξη

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Με αργά, αλλά σταθερά βήματα αυξάνεται ο αριθμός των φυσικών προσώπων που επιλέγουν να αποταθούν για διαμεσολάβηση, ώστε να επιλύσουν τα θέματα της αναδιάρθρωσης των δανείων τους με τις εμπορικές τράπεζες και τον Συνεργατισμό.

Τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του θεσμού συνολικά 110 υποθέσεις έτυχαν διαμεσολάβησης, εκ των οποίων οι 64 αφορούσαν σε Συνεργατικά Ιδρύματα και οι 46 σε εμπορικές τράπεζες. Στον Συνεργατισμό επιτυχή κατάληξη είχαν 37 υποθέσεις από τις 43 που ολοκληρώθηκαν ενώ 6 απέβησαν άκαρπες. Με αυτά τα δεδομένα, το ποσοστό επιτυχίας ανήλθε σε 86,05%. Αντίστοιχα στις εμπορικές τράπεζες, από τις 24 διαμεσολαβήσεις που ολοκληρώθηκαν, 19 ήταν επιτυχημένες και πέντε ήταν χωρίς θετικό αποτέλεσμα, με το ποσοστό επιτυχίας να ανέρχεται σε 79,1%. Στα Συνεργατικά είναι πιο μικρά τα ποσά και γι' αυτό οι αναδιαρθρώσεις είναι πιο εύκολες, ενώ οι τράπεζες από την πλευρά τους είναι αρκετά ευέλικτες επί της ουσίας της διαδικασίας, σχολίασε ο χρηματοοικονομικός επίτροπος του Ενιαίου Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσεως Παύλος Ιωάννου. Από την πλευρά μας, πρόσθεσε, προσπαθούμε όταν μία διαδικασία φτάσει στο στάδιο της κατάρρευσης να παρεμβαίνουμε ώστε να επιτυγχάνεται λύση. Έδωσε ως παράδειγμα πρόσφατη περίπτωση κατά την οποία πολίτης που προσέφυγε για διαμεσολάβηση έλαβε τελικά δάνειο από εμπορική τράπεζα για να εξοφλήσει οφειλή προς τον Συνεργατισμό κι έτσι επιλύθηκε το πρόβλημα. Η συνήθης διαδικασία που ακολουθείται περιλαμβάνει συνδυασμό επιμήκυνσης της περιόδου λήξης του δανείου και μείωσης του επιτοκίου. Η μείωση του κεφαλαίου μειώνεται μόνο σε πολύ ακραίες περιπτώσεις, όπου δεν υπάρχει άλλος τρόπος για να καταστεί βιώσιμο το δάνειο.

Υποθέσεις διαμεσολάβησης τον πρώτο χρόνο λειτουργίας

Υποθέσεις	Ανατεθείσες	Ολοκληρωμένες	Επιτυχημένες	Άκαρπες
Συνεργατισμός	64	43	37	6
Τράπεζες	46	24	19	5

Ιωάννου: «Αν αλλάξει η νομοθεσία θα αυξηθούν σημαντικά όσοι προσφεύγουν στον Θεσμό».

15 αιτήσεις την ημέρα

Έναν χρόνο μετά την έναρξη λειτουργίας του θεσμού, υποβάλλονται περίπου 15 αιτήσεις την ημέρα ενώ προηγουμένως, αν και μεγάλος αριθμός ατόμων επεδείκνυε ενδιαφέρον, οι πλείστες δεν πληρούσαν τα κριτήρια. «Περίπου 700-750 περιπτώσεις κρίθηκε πως δεν θα πληρούσαν τα κριτήρια και απορροφήθηκαν εκ των προτέρων, σχολίασε ο κ. Ιωάννου. Οι πολίτες, υποστηρίζει, πρέπει να αντιληφθούν το εύρος του προβλήματός τους. Πολλές φορές αμελούν να προχωρήσουν σε διαπραγμάτευση, με αποτέλεσμα το χρέος να διογκώνεται και να αυξάνεται και στο τέλος να καταλήγει να είναι μη βιώσιμο. «Μεγάλο μέρος του χρόνου μας αναλώνεται στο να εξηγούμε τη φύση του προβλήματος και αυτός είναι κατά τη γνώμη μου κι ένας από τους λόγους που διογκώθηκε το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων» πρόσθεσε.

ΚΥΠΕ

Οι δανειολήπτες πρέπει να αντιληφθούν τη φύση του προβλήματος, ώστε να μη καθυστερούν να προχωρήσουν σε αναδιάρθρωση, σύμφωνα με τον επίτροπο Παύλο Ιωάννου.

Σύμφωνα με τον επίτροπο, αν και πολλές φορές υπάρχουν καταγγελίες για υπερχρεώσεις, όταν εξετάζονται από το γραφείο διαφαίνεται πως δεν υπάρχουν μεγάλες υποχρεώσεις.

Αλλαγή του νόμου

Αν διαφοροποιηθεί ο νόμος και αυξηθεί το όριο των 350 χιλ. ευρώ, αλλά και η περίοδος κατά την οποία μπορεί κάποιος να υποβάλει αίτηση, θεωρώ πως θα υπάρχει θεαματική αύξηση των υποθέσεων που έρχονται κοντά μας, σχολίασε στην «Κ» ο Παύλος Ιωάννου.

Με τα σημερινά δεδομένα, ο νόμος καλύπτει περιπτώσεις που αφορούν «σε δάνειο ή όριο υπεραναλήψεως ή όριο πιστωτικής κάρτας συνολικής συμβατικής υποχρέωσης μέχρι του ποσού των τριακοσίων πενήντα χιλιάδων ευρώ (€350.000), το οποίο παρέχεται από ΑΠΙ σε χρεώστη και το οποίο εξασφαλίζεται με υποθήκη ή με σύμβαση εκχώρησης εξασφάλισης που κατατέθηκε στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας επί ακινήτου που χρησιμοποιείται ως κύρια κατοικία ή (β) χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτου, το οποίο χρησιμοποιείται ως κύρια κατοικία, συνολικής συμβατικής υποχρέωσης μέχρι του ποσού των τρακοσίων πενήντα χιλιάδων ευρώ (€350.000)».

Ο επίτροπος εκτιμά πως αν το όριο αυξηθεί σε 450-500 χιλ. θα υπάρξει θεματική αύξηση στην υποβολή αιτήσεων. Το συγκεκριμένο θέμα συζητήθηκε έντονα στη Βουλή όταν θα ψηφιζόταν η νομοθεσία και τελικά αποφασίστηκε να τεθεί το συγκεκριμένο όριο, ώστε να στηρίζονται μόνο όσοι είναι πραγματικά ευάλωτοι και όχι όσοι «ζούσαν σε παλάτια», όπως είχε χαρακτηριστικά ειπωθεί τότε.

Προς την κατεύθυνση της αύξησης του ενδιαφέροντος μπορεί να συμβάλει και η διαφοροποίηση του χρονικού ορίου κατά το οποίο μπορεί να υποβληθεί η αίτηση. «Αντί 14 μέρες όπως είναι σήμερα να μπορεί να γίνεται οποιαδήποτε στιγμή», σχολίασε ο επίτροπος. Σύμφωνα με τον υφιστάμενο νόμο, χρεώστης δύναται να υποβάλει την αίτηση, εντός χρονικού πλαισίου δεκατεσσάρων ημερών από την υποβολή κατάστασης σχετικών οικονομικών στοιχείων προς το ΑΠΙ, τα οποία καθορίζονται εκάστοτε στην Οδηγία Διαχείρισης Καθυστερήσεων και, σε περίπτωση που δεν υποβληθεί αίτηση για διορισμό διαμεσολαβητή εντός της προαναφερόμενης περιόδου, εντός χρονικού πλαισίου δεκατεσσάρων ημερών από την υποβολή πρότασης αναδιάρθρωσης πιστωτικής διευκόλυνσης από το ΑΠΙ.

Τραπεζική εποπτεία: Το πάθημα που γίνεται μάθημα

Τα λάθη του πρόσφατου παρελθόντος επιχειρεί να αποφύγει η Κεντρική μέσω στόχων μακροπροληπτικής πολιτικής

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Βγαλμένοι από το πρόσφατο παρελθόν είναι οι στόχοι μακροπροληπτικής πολιτικής που έχει καθορίσει η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στο πλαίσιο διασφάλισης της σταθερότητας όπως προβλέπουν ευρωπαϊκές οδηγίες που θεσπίστηκαν κατά κύριο λόγο μετά την περίοδο της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

Οι στόχοι καθορίστηκαν μετά από αξιολόγηση των αδυναμιών της αγοράς και των διαρθρωτικών χαρακτηριστικών του χρηματοοικονομικού συστήματος της Κύπρου, τα οποία θα μπορούσαν να προκαλέσουν συστημικό κίνδυνο.

Οι ενδιάμεσοι στόχοι μακροπροληπτικής πολιτικής που έθεσε η Κεντρική είναι οι ακόλουθοι:

1. Περιορισμός και πρόληψη της υπερβολικής πιστωτικής επέκτασης και μόχλευσης.

2. Περιορισμός και πρόληψη της υπερβολικής ασυμφωνίας ληκτότητας απαιτήσεων-υποχρεώσεων και της έλλειψης ρευστότητας στην αγορά,

3. Περιορισμός της άμεσης και έμμεσης συγκέντρωσης χρηματοδοτικών ανοιγμάτων.

4. Περιορισμός των συστημικών επιπτώσεων λόγω εσφαλμένων κινήτρων με σκοπό τη μείωση του ηθικού κινδύνου, και

5. Ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Πρόκειται για στόχους που προκύπτουν μέσα από τα προβλήματα που αντιμετώπισε πρόσφατα το τραπεζικό σύστημα στην Κύπρο και οι επιπτώσεις των οποίων είναι αυτές που καλούνται σήμερα οι τράπεζες να διαχειριστούν με σημαντικότερη τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Σε σχέση με τον περιορισμό και πρόληψη της υπερβολικής πιστωτικής επέκτασης τα εργαλεία που χρησιμοποιεί η Κεντρική περιλαμβάνουν αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας, κεφαλαιακές απαιτήσεις για συγκεκριμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, μακροπροληπτικό δείκτη μόχλευσης κεφαλαίων, απαιτήσεις όσον αφορά τον λόγο δανείου προς την αξία των εξασφαλίσεων, απαιτήσεις όσον αφορά τον λόγο δανείου προς το διαθέσιμο εισόδημα /τον λόγο κόστους (εξυπηρέτησης) δανείου προς το διαθέσιμο εισόδημα. Παράλληλα δημιουργείται απόθεμα ασφαλείας συστημικού κινδύνου, ζητούνται πρόσθετες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και πρόσθετες απαιτήσεις τήρησης αποθέματος ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου.

Όσον αφορά την προσπάθεια για περιορισμό και πρόληψη μεταξύ της ημερομηνίας λήξης απαιτήσεων και υποχρεώσεων και της έλλειψης ρευστότητας στην αγορά μακροπροληπτικής προσαρμογής τυγχάνει ο δείκτης κάλυψης ρευστότητας, ενώ επιβάλλονται περιορισμοί των πηγών χρηματοδότησης (π.χ. δείκτης καθαρής σταθερής χρηματοδότησης).

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

Ο περιορισμός της συγκέντρωσης χρηματοδοτικών ανοιγμάτων είναι ένας από τους βασικούς στόχους.

Ταυτόχρονα, μπαίνουν όρια στα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, υπάρχουν αυξημένες απαιτήσεις όσον αφορά τον λόγο δανείου προς την αξία των εξασφαλίσεων για συγκεκριμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, όπως για παράδειγμα στα ακίνητα. Απαιτήσεις εισάχθηκαν και όσον αφορά τον λόγο δανείου προς το διαθέσιμο εισόδημα / τον λόγο κόστους (εξυπηρέτησης) δανείου προς το διαθέσιμο εισόδημα (για συγκεκριμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας). Στα ίδια πλαίσια, μπορούν να επιβληθούν πρόσθετες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων αλλά και αυξημένες απαιτήσεις δημοσιοποίησης δεδομένων.

Εργαλεία χρησιμοποιούνται και με σκοπό τη μείωση του ηθικού κινδύνου ώστε να περιοριστούν οι συστημικές επιπτώσεις που μπορεί να προκύψουν λόγω εσφαλμένων κινήτρων. Προ αυτήν την κατεύθυνση μπορεί να ζητηθεί η δημιουργία αποθέματος ασφαλείας συστημικού κινδύνου, πρόσθετες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων, πρόσθετες απαιτήσεις τήρησης αποθέματος ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου, πρόσθετη επιβάρυνση ρευστότητας για συστημικά σημαντικά ιδρύματα και απαιτήσεις δημοσιοποίησης.

Σε σχέση με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών του χρηματοπιστωτικού συστήματος τίθενται απαιτήσεις ελάχιστου περιθωρίου και προδιαγραφές για τις περικοπές αποτίμησης στην εκκαθάριση μέσω κεντρικών αντισυμβαλλομένων, αυξημένες απαιτήσεις δημοσιοποίησης και απόθεμα ασφαλείας συστημικού κινδύνου. Σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα, απώτερος στόχος της μακροπροληπτικής επίβλεψης του χρηματοοικονομικού συστήματος είναι η συμβολή στη διαφύλαξη της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος ως συνόλου, μεταξύ άλλων, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος και μειώνοντας τη συσσώρευση των συστημικών κινδύνων, διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτόν τη διαρκή συμβολή του χρηματοοικονομικού τομέα στην οικονομική ανάπτυξη.

Το ιστορικό

Σε απάντηση στην παγκόσμια οικονομική κρίση, μια σειρά από πρωτοβουλίες λήφθηκαν σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αρχικά, ιδρύθηκε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου («ΕΣΣΚ»), το οποίο έχει την ευθύνη της μακροπροληπτικής επίβλεψης του χρηματοοικονομικού συστήματος της ΕΕ. Το ΕΣΣΚ, μεταξύ άλλων, έχει εκδώσει μια σύσταση σχετικά με τη μακροπροληπτική αρμοδιότητα των εθνικών αρχών και μια σύσταση για την εφαρμογή μακροπροληπτικής πολιτικής μέσω της εγκαθίδρυσης ενδιάμεσων στόχων και εργαλείων μακροπροληπτικής πολιτικής. Επιπλέον, ο κανονισμός και η οδηγία για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις προβλέπουν μια δέσμη μακροπροληπτικών εργαλείων για την πρόληψη και τον μετριασμό των συστημικών κινδύνων.

Σε εθνικό επίπεδο, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ως η εθνική μακροπροληπτική αρχή, είναι υπεύθυνη για τη «μακροπροληπτική επίβλεψη του χρηματοοικονομικού συστήματος, με απώτερο στόχο τη συμβολή στη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος», όπως αναφέρεται ρητά στους περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμους του 2002 έως (Αρ. 3) του 2014. Ο νόμος απαιτεί από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου να αναγνωρίζει, να παρακολουθεί και να αξιολογεί τους κινδύνους που απειλούν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα και να εφαρμόζει πολιτικές για αποτροπή ή περιορισμό των εν λόγω κινδύνων όταν ασκεί τη μακροπροληπτική επίβλεψη επί του χρηματοοικονομικού συστήματος. Επιπλέον, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου έχει οριστεί ως η Εντεταλμένη Αρχή που είναι αρμόδια για την εφαρμογή των μακροπροληπτικών εργαλείων που είναι διαθέσιμα στο πλαίσιο του CRR / CRD IV. Μέσα στο πλαίσιο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα («ΕΚΤ») έχει αρμοδιότητες μακροπροληπτικής εποπτείας και μπορεί να προτείνει αυστηρότερες απαιτήσεις από εκείνες που εφαρμόζονται από τις εθνικές μακροπροληπτικές αρχές.

MTN BUSINESS COMPLETE

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ Σ' ΕΝΑ ΠΑΚΕΤΟ

Το **MTN Business Complete** δημιουργήθηκε για να καλύψει τις ανάγκες σας για **απρόσκοπτη Επικοινωνία** και πρόσβαση σε **προηγμένα εργαλεία Πληροφορικής,** με **ένα συνολικό μηνιαίο πάγιο.**

Διαμορφώστε το δικό σας πακέτο σύμφωνα με τις ανάγκες της επιχείρησής σας και επωφεληθείτε με **δωρεάν υπηρεσίες** αλλά και τη **μεγαλύτερη έκπτωση.**

Επισκεφθείτε το **mtnbusinesscomplete.mtn.com.cy** και ανακαλύψτε τα οφέλη για την επιχείρησή σας.

Γραμμή Εξυπηρέτησης Εταιρικών Πελατών: 131 | E-mail: mtnbusiness@mtn.com.cy

MTN BUSINESS

OIK_05-OIKONOMIA_Master_cy 23/12/15 17:01 Page 5

Μείωση της ιδιωτικής απασχόλησης κυβερνητικών

Δραστηριοποιούνται σε πανεπιστήμια και σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς

Από τον υπ. Οικονομικών στην υπ. Εργασίας αναμένεται να μεταφερθεί πλέον η αρμοδιότητα της εξέτασης αιτήσεων μερικής ιδιωτικής απασχόλησης δημοσίων υπαλλήλων, σύμφωνα με νομοσχέδιο που κατατέθηκε πρόσφατα στη Βουλή.

Του **ΜΑΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Με περισσότερη φειδώ δόθηκαν φέτος οι εγκρίσεις για μερική ιδιωτική απασχόληση σε δημόσιους υπαλλήλους σε σύγκριση με την τετραετία, που οι αριθμοί ήταν αισθητά πιο αυξημένοι. Πάντως, τα τελευταία χρόνια οι δημόσιοι υπάλληλοι, στους οποίους δόθηκαν οι εγκρίσεις, απασχολήθηκαν κυρίως ως τεχνικοί εμπειρογνώμονες, ως καθηγητές σε πανεπιστήμια, όπως επίσης και στον κλάδο της νοσηλευτικής. Σύμφωνα με στοιχεία του τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού του υπουργείου Οικονομικών, οι εγκρίσεις που δόθηκαν το 2015 ανήλθαν στις 35 και αφορούσαν κυρίως σε διδασκαλία σε πανεπιστήμια ή απασχόληση τεχνικών εμπειρογνωμόνων για τον Κυπριακό Οργανισμό Προώθησης Ποιότητας (ΚΟΟΠ), μη κερδοσκοπικό οργανισμό υπό την ομπρέλα της Υπηρεσίας Τεχνολογίας του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού. Παράλληλα, το 2014 οι εγκρίσεις είχαν ανέλθει στις 43 και αφορούσαν κυρίως σε τεχνικούς εμπειρογνώμονες για τον συγκεκριμένο οργανισμό, καθώς επίσης και διδασκαλία σε πανεπιστήμια. Αξίζει να σημειωθεί ότι από τα μέσα του 2013 η διαδικασία της παροχής άδειας για μερική ιδιωτική καθοδήγηση φοιτητών νοσηλευτικής τερματίστηκε, αφού έγιναν διευθετήσεις για την παροχή της υπηρεσίας κλινικής καθοδήγησης φοιτητών νοσηλευτικής ιδιωτικών και δημόσιων πανεπιστημίων στα κρατικά νοσηλευτήρια από το υπουργείο Υγείας. Πάντως, το 2013 οι συνολικές εγκρίσεις σε κυβερνητικούς υπαλλήλους ανήλθαν στις 93 και σχετίζονταν κυρίως με κλινική καθοδήγηση φοιτητών νοσηλευτικής ως μέντορες, με τεχνικούς εμπειρογνώμονες στον ΚΟΟΠ, καθώς και πάλι για διδασκαλία σε πανεπιστήμια. Στους ίδιους ακριβώς κλάδους απασχολήθηκαν ως επί το πλείστον οι δημόσιοι υπάλληλοι, στους οποίους δόθηκε έγκριση το 2012 για μερική ιδιωτική απασχόληση. Τη συγκεκριμένη χρονιά οι εγκρίσεις είχαν ανέλθει στο ζενίθ της τελευταίας πενταετίας, φτάνοντας στις 249, την ώρα που το 2011 είχαν κινηθεί σε επίσης υψηλά επίπεδα, φτάνοντας στις 130, που αφορούσαν κυρίως σε διδασκαλία σε πανεπιστήμια και μέντορες στην κλινική καθοδήγηση φοιτητών νοσηλευτικής, στους ίδιους δηλαδή κλάδους με το 2010, οπότε οι εγκρίσεις που είχαν δοθεί σε δημόσιους υπαλλήλους ήταν 84.

> **Οι εγκρίσεις που δόθηκαν το 2015 ανήλθαν στις 35, την ώρα που το 2012 είχαν φτάσει στις 249.**

Εγκρίσεις για απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα

2010:	84
2011:	130
2012:	249
2013:	93
2014:	43

Αρμόδιο το Υπ. Εργασίας

Οι εγκρίσεις σε κυβερνητικούς υπαλλήλους για να απασχοληθούν μερικώς στον ιδιωτικό τομέα πρέπει, βάσει και σχετικής νομοθεσίας, να παρέχονται μόνο εφόσον τηρούνται οι προδιαγραφές. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 65(2) του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου, η άδεια για μερική ιδιωτική απασχόληση παραχωρείται σε δημόσιους υπαλλήλους μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις υπό τις προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος. Σε αυτό το πλαίσιο, βάσει του ισχύοντος νόμου, δεν επιτρέπεται σε δημόσιο υπάλληλο να ασκεί οποιοδήποτε επάγγελμα ή επιτήδευμα ή να ασχολείται με οποιαδήποτε εργασία ή επιχείρηση εκτός από την εργασία του στη δημόσια υπηρεσία, «παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και με τη σύσταση της αρμόδιας αρχής, στις οποίες ο υπουργός Οικονομικών μπορεί, με τη σύμφωνη γνώμη του υπουργού Εργασίας να χορηγήσει άδεια για μερική απασχόληση ή πρόσληψη, με τέτοιους όρους όπως θα καθόριζε κάτω από τις περιστάσεις και εφόσον αυτό δεν θα επηρεάζει την εκτέλεση των καθηκόντων του ως δημόσιου υπαλλήλου». Ωστόσο, σε νομοσχέδιο για την ιδιωτική απασχόληση, με τίτλο «ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2015», το οποίο κατατέθηκε πρόσφατα στη Βουλή, σημειώνεται ότι «λαμβάνοντας υπόψη τα πολλά βήματα από τα οποία αποτελείται η διαδικασία εξέτασης της αίτησης για ιδιωτική απασχόληση, με αποτέλεσμα η αίτηση να καταλήγει πολλές φορές στο υπουργείο Οικονομικών για τελική απόφαση μετά τη λήξη της περιόδου απασχόλησης του υπαλλήλου, και να απαιτείται, εκ των πραγμάτων, καλυπτική έγκριση, δηλαδή το υπουργείο Οικονομικών να μην μπορεί να ασκήσει ουσιαστικά τη διακριτική του εξουσία», αποφασίστηκε η μεταφορά της αρμοδιότητας εξέτασης αιτήσεων μερικής ιδιωτικής απασχόλησης δημοσίων υπαλλήλων από τον υπουργό Οικονομικών στην υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ως αρμόδιας, για την αγορά εργασίας με στόχο την απλοποίηση και την επιτάχυνση της διαδικασίας.

Συμφωνεί η ΠΑΣΥΔΥ

Ταυτόχρονα με το νομοσχέδιο προωθείται και η συμπερίληψη πρόνοιας όπως η χορήγηση άδειας ιδιωτικής απασχόλησης γίνεται σύμφωνα με όρους και προϋποθέσεις που θα καθοριστούν από το Υπουργικό Συμβούλιο, μετά την ψήφιση του νομοσχεδίου, όπως διευκρινίζεται, «τόσο για διασφάλιση του ενιαίου μέτρου κρίσης και της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των αιτητών όσο και για ορθή εφαρμογή της πολιτικής ιδιωτικής απασχόλησης δημόσιων υπαλλήλων, ώστε να μην προκύψουν ζητήματα σύγκρουσης συμφερόντων / ασυμβιβάστου ή και σύγκρουση με βασικές διατάξεις του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου και άλλων νομοθεσιών».

Εξάλλου, στο νομοσχέδιο αναγνωρίζεται ότι στην πράξη, η γνωμοδότηση της αρμόδιας αρχής για τον αιτητή κατά πόσο επηρεάζονται τα επίσημα καθήκοντά του από την ιδιωτική απασχόληση, καθώς και του υπουργείου Εργασίας σε σχέση με την αγορά εργασίας «δεσμεύουν σε μεγάλο βαθμό την τελική απόφαση του υπουργού Οικονομικών, ο οποίος δεν έχει συνήθως λόγους να διαφοροποιήσει τη θέση του, εκτός αν παραβιάζονται γενικότερες αρχές και, κυρίως, για διασφάλιση ίσης μεταχείρισης μεταξύ των αιτητών». Αξίζει να σημειωθεί ότι το νομοσχέδιο, το οποίο έτυχε του απαραίτητου νομοτεχνικού ελέγχου και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 24 Νοεμβρίου του 2015, βρίσκει σύμφωνη την ΠΑΣΥΔΥ.

Συνέντευξη με το Διευθύνοντα Σύμβουλο της fmw financial media way κ. Ιωσήφ Ιωσήφ

Η FMW με 15 χρόνια ζωής συνεχίζει το ταξίδι της επιτυχίας

Αισιοδοξία για το νέο επιχειρηματικό περιβάλλον την επομένη μέρα της κρίσης - Νέα σχέδια, νέες ευκαιρίες, νέες προοπτικές

Η επόμενη μέρα της κρίσης προβλέπεται πολύ ενδιαφέρουσα για τα επιχειρηματικά δρώμενα της Κύπρου, αφού αναμένεται η ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών ιδεών και η αξιοποίηση νέων τομέων της οικονομίας. Αυτό αναφέρει σε συνέντευξη του ο Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας Επικοινωνίας, Δημοσιότητας, Εκδόσεων, Διαφημίσεων και Συνεδρίων fmw financial media way κ. Ιωσήφ Ιωσήφ, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 15 χρόνων από την ίδρυση της εταιρείας του για την οποία τονίζει ότι συνεχίζει με στέρεες βάσεις το ταξίδι της επιτυχίας. Όπως αναφέρει ο κ. Ιωσήφ, μετά τα δύσκολα χρόνια της κρίσης, οι επιχειρήσεις άρχισαν να επαναβρίσκουν την ισορροπία τους, να ανασυντάσσονται, να θέτουν νέους στόχους και γενικά να αναζητούν τις διεξόδους εκείνες που θα τους επιτρέψουν να επανέλθουν σε κερδοφόρα πορεία και ανάπτυξη. Συσχετίζοντας τις αναμενόμενες αυτές εξελίξεις στην οικονομία, με τη δραστηριότητα της εταιρείας του, ο κ. Ιωσήφ επισημαίνει ότι το νέο επιχειρηματικό περιβάλλον που θα δημιουργηθεί θα έχει άμεση ανάγκη από αξιόπιστες και υψηλού επιπέδου επαγγελματικές υπηρεσίες στους τομείς της επικοινωνίας, της δημοσιότητας και γενικά της προβολής. Χωρίς αυτά τα εργαλεία, αναφέρει, οι επιχειρήσεις δεν θα μπορούν να στηρίξουν επαρκώς τους νέους σχεδιασμούς τους, να αδράξουν τις όποιες νέες ευκαιρίες και γενικά να αξιοποιήσουν την επομένη μέρα της κρίσης για αποδοτική προβολή της δημόσιας εικόνας τους. Η εταιρεία μας, τονίζει ο κ. Ιωσήφ, με το υψηλού ακαδημαϊκού επιπέδου στελεχιακό δυναμικό της, τη μεγάλη εμπειρία και τεχνογνωσία της, τον επαγγελματισμό, το όραμα και τις φρέσκιες ιδέες της, είναι πανέτοιμη να βοηθήσει τις επιχειρήσεις σ΄ αυτούς τους στόχους τους και να συνεχίσει το ταξίδι επιτυχίας που άρχισε πριν από 15 χρόνια.

Η ενδιαφέρουσα συνέντευξη του κ. Ιωσήφ έχει ως εξής:

- Πείτε μας ένα σύντομο ιστορικό της εταιρείας σας;

- Η εταιρεία fmw financial media way ιδρύθηκε τα Δεκέμβριο του 2000 στην Κύπρο και στη συνέχεια επεκτάθηκε με επιτυχία στην αγορά της Ελλάδας, όπου διατηρεί μόνιμη έδρα στην Αθήνα. Κύριες δραστηριότητες της είναι η παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών δημοσιότητας και επικοινωνίας, οι εξειδικευμένες εκδόσεις, η επιχειρηματική πληροφόρηση, οι διαφημίσεις και τα συνέδρια. Στα 15 χρόνια λειτουργίας της η fmw financial media way έχει αναλάβει και διεκπεραιώσει πάμπολλες εργασίες στον τομέα της, εξασφαλίζοντας την επιδοκιμασία και τα εγκωμιαστικά σχόλια, όχι μόνο των επιχειρήσεων -πελατών της, αλλά και της αγοράς γενικότερα. Με υψηλό αίσθημα ευθύνης, νέες ιδέες και σκληρή εργασία δημιουργήσαμε μια Εταιρεία που προσθέτει αξία στους στόχους και στις επιλογές των επιχειρήσεων.

Διαθέτοντας έμπειρο και εξειδικευμένο στελεχιακό δυναμικό, κυρίως από το χώρο των ΜΜΕ, καθώς και σύγχρονης τεχνολογίας υλικοτεχνική υποδομή, προσφέρουμε υψηλού επιπέδου επαγγελματικές υπηρεσίες προς την αγορά της Κύπρου και της Ελλάδας. Έχοντας ως συγκριτικά πλεονεκτήματα το οικονομικό ακαδημαϊκό υπόβαθρο, τις γνώσεις και την εμπειρία σε θέματα επικοινωνίας και δημοσιότητας, τον επαγγελματισμό, και τις άριστες σχέσεις με τα ΜΜΕ, βοηθούμε τις επιχειρήσεις στις ανάγκες τους, στη δημόσια εικόνα τους και γενικά στη θετική προβολή των δραστηριοτήτων τους. Σήμερα, η fmw financial media way με σύνθημα "δημιουργούμε αξία στους στόχους των επιχειρήσεων", προσφέρει ολοκληρωμένες λύσεις σ΄ ένα πλούσιο και ποιοτικό πελατολόγιο από την Κύπρο και την Ελλάδα.

- Ποιες ακριβώς υπηρεσίες προσφέρει η εταιρεία σας;

Η fmw financial media way, προσφέρει:

• Την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε θέματα στρατηγικής πολιτικής για προβολή, επικοινωνία και δημοσιότητα των επιχειρήσεων.

• Τη συγγραφή κειμένων, άρθρων, δελτίων τύπου, συνεντεύξεων και άλλου ενημερωτικού υλικού για λογαριασμό των επιχειρήσεων.

• Την οργάνωση δημοσιογραφικών διασκέψεων.

• Την αποστολή του ενημερωτικού υλικού των επιχειρήσεων στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

• Την αποδελτίωση τύπου και διαδικτύου (monitoring), καθώς και μεταδόσεων εκπομπών των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών.

• Τη διαχείριση κρίσεων και lobby.

• Την οργάνωση και ανάληψη ολοκληρωμένων διαφημιστικών και άλλων εκστρατειών των επιχειρήσεων.

• Το σχεδιασμό και την παραγωγή διαφημίσεων για έντυπα και ηλεκτρονικά ΜΜΕ καθώς και το διαδίκτυο.

• Την προκράτηση διαφημιστικού χώρου (ως Media Shop) για λογαριασμό των επιχειρήσεων πελατών στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

• Τη δημοσιογραφική και τεχνική επεξεργασία (δημιουργικό) για την έκδοση κάθε είδους εντύπου (σε χαρτί ή ηλεκτρονικά) των επιχειρήσεων (εφημερίδων, περιοδικών, ετήσιων εκθέσεων, φυλλαδίων, κ.λπ).

• Τη δημιουργία εταιρικών φιλμς, παρουσιάσεων σε power point, καθώς και το σχεδιασμό και διαχείριση ιστοσελίδων για το διαδίκτυο.

• Τη διοργάνωση εκθέσεων, συνεδρίων, γενικών συνελεύσεων, σεμιναρίων και άλλων εκδηλώσεων.

Γενικά, η fmw financial media way προσφέρει όλο το πακέτο υπηρεσιών επικοινωνίας και προβολής που χρειάζεται σήμερα μια σύγχρονη επιχείρηση, για να ενισχύσει τη δημόσια εικόνα της και τη θέση της στην αγορά.

- Εκτός από τις υπηρεσίες, η εταιρεία σας διαθέτει στην αγορά και δικά της προϊόντα;

- Ναι, έχουμε αρκετά δικά μας προϊόντα, τα οποία αφορούν βασικά την επιχειρηματική πληροφόρηση. Πρόκειται για εξειδικευμένες εκδόσεις (έντυπες και ηλεκτρονικές), οι οποίες εκδίδονται σε τακτά διαστήματα και απευθύνονται σε συγκεκριμένο κοινό, κυρίως B2B.

Πιο συγκεκριμένα, η εταιρεία μας διαθέτει:

• Το οικονομικό περιοδικό nomisma που εκδίδεται κάθε μήνα και καλύπτει τις οικονομικές και επιχειρηματικές εξελίξεις σε Κύπρο, Ελλάδα και διεθνώς.

• Την οικονομική ιστοσελίδα www.nomisma.com.cy που προβάλλει τα θέματα οικονομίας.

• Το application και το newsletter της nomisma που καλύπτουν τις ανάγκες ενημέρωσης όσων είναι χρήστες της σύγχρονης τεχνολογίας (tablet, κινητά τηλέφωνα, κλπ).

• Τη μηνιαία εφημερίδα "ΑΚΙΝΗΤΑ" που είναι η μόνη στην Κύπρο που ασχολείται με τον τομέα της κτηματαγοράς και του real estate με θέματα από την Κύπρο, την Ελλάδα και διεθνώς.

• Τις ετήσιες εκδόσεις τουριστικών οδηγών με το όνομα "Pocket Tourist Guide" που καλύπτουν την Κύπρο και πολλές περιοχές της Ελλάδας. Οι εκδόσεις αυτές είναι διαθέσιμες και σε application με το όνομα Pocket Tourist Guide by FMW.

• Την ετήσια έκδοση "Διακοπές Ελλάδας" που καλύπτει τις ανάγκες ενημέρωσης των χιλιάδων κυπρίων ταξιδιωτών που προτιμούν την Ελλάδα για τις διακοπές τους.

• Τη σειρά εκδόσεων του γραφείου μας στην Αθήνα "City Market of Athens" και "City Market of Thessaloniki" που βασικά είναι περιοδικές εκδόσεις free press εφημερίδων για τους καταναλωτές.

• Την ετήσια έκδοση "B2B Κύπρου - Ελλάδας", η οποία καλύπτει τις οικονομικές και επιχειρηματικές εξελίξεις στην Κύπρο και Ελλάδα.

• Την ετήσια αγγλόφωνη έκδοση "Cyprus, Economy, Business to Business (B2B)" που καλύπτει όλες τις οικονομικές εξελίξεις για την Κύπρο και απευθύνεται σε ξένους επενδυτές.

• Τις τελευταίες μέρες έχουμε λανσάρει στην αγορά της Ελλάδας την ηλεκτρονική πλατφόρμα www.okaliteros.gr που βασικά είναι ένα πόρταλ επαγγελματικού οδηγού με πρωτοποριακές ιδέες για τους χρήστες του.

- Συμπληρώνοντας 15 χρόνια ζωής, και με δεδομένο την οικονομική κρίση, πως βλέπετε το μέλλον της εταιρείας σας;

- Κατ΄ αρχήν οφείλουμε να πούμε ότι παρά την κρίση που βιώσαμε αυτά τα χρόνια και παρά τις σοβαρές επιπτώσεις στον τομέα μας, η εταιρεία μας άντεξε τους κραδασμούς και διατήρησε την ανοδική της πορεία. Με σοβαρή διαχείριση, μετρημένες κινήσεις και στοχευμένες ενέργειες κατά την περίοδο αυτή, διευρύναμε τόσο το πελατολόγιο μας, όσο και τα προϊόντα μας. Επενδύοντας στην τεχνολογία και εμπλουτίζοντας τις υπηρεσίες μας, συνεχίσαμε με ανοδικό τέμπο και περάσαμε με επιτυχία τις συμπληγάδες της κρίσης.

Σήμερα, ατενίζουμε το μέλλον με περισσότερη αισιοδοξία και πιστεύουμε ότι το 2016 και τα επόμενα χρόνια θα είναι ακόμα καλύτερα. Αν οι οικονομίες της Κύπρου και της Ελλάδας εξελιχθούν καλύτερα από τα προηγούμενα χρόνια, η fmw financial media way θα ενισχυθεί ακόμα περισσότερο στις δύο αγορές.

Εμείς πιστεύουμε ότι η επόμενη μέρα της κρίσης θα είναι πολύ ενδιαφέρουσα για τα επιχειρηματικά δρώμενα της Κύπρου και ίσως της Ελλάδας.

OIK_06 ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ_Master_cy 23/12/15 20:53 Page 6

Με φειδώ αυξήθηκε η κατανάλωση το 2015

Ανοδικά κινήθηκαν οι αγορές και η επισκεψιμότητα στα καταστήματα

Του **ΜΑΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Χρονιά αυξημένης κατανάλωσης ήταν το 2015, καθώς παρά την οικονομική κρίση της περασμένης διετίας, οι πολίτες βρήκαν διέξοδο στις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών. Πάντως, τόσο το 2013, χρονιά κατά την οποία η ύφεση της κυπριακής οικονομίας έφτασε στο απόγειό της, όσο το 2014 και φέτος, η κατανάλωση διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα, με τους καταναλωτές να εστιάζουν τις αγορές τους κυρίως σε είδη πρώτης ανάγκης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της JCC, στα οποία, ωστόσο, δεν συμπεριλαμβάνεται ο φετινός Δεκέμβριος, μήνας κατά τον οποίο οι συναλλαγές είναι ιδιαίτερα αυξημένες λόγω των γιορτών και της καταβολής του 13ου μισθού, η αξία των συναλλαγών οι οποίες πραγματοποιήθηκαν με κάρτες την περίοδο

Ξεπέρασε τα 2,7 δισ. ευρώ η αξία των συναλλαγών με κάρτες την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2015.

Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2015 ξεπέρασε τα 2,7 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 646 εκατ. ευρώ δαπανήθηκαν από τουρίστες. Σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2014, όταν η αξία των συναλλαγών είχε ανέλθει στα 2,6 δισ. ευρώ, καταγράφηκε αύξηση 3,16%, η οποία σε πραγματικούς αριθμούς ανέρχεται στις 83.000 ευρώ. Εξάλλου, οι φορείς του λιανικού εμπορίου διαπιστώνουν αφενός αύξηση της επισκεψιμότητας στα καταστήματα και αφετέρου θετικές αλλαγές στη συμπεριφορά των καταναλωτών, οι οποίοι δείχνουν να ξοδεύουν περισσότερα, συγκρίνοντας, ωστόσο, τόσο τις τιμές όσο και την ποιότητα των προϊόντων.

Οι «πάνω» της αγοράς

Εξαιρουμένων των συναλλαγών σε δημόσιες υπηρεσίες και κυβερνητικά τμήματα, οι οποίες πήραν τα πάνω τους το 2015, φτάνοντας στα 379 εκατ. ευρώ το ενδεκάμηνο έναντι 357 εκατ. ευρώ την περσινή περίοδο, καταγράφοντας αύξηση της τάξεως του 6,19%, ο τομέας που στήριξε σημαντικά τις συναλλαγές ήταν οι υπεραγορές, με τζίρο που πλησίασε το 0,5 δισ. ευρώ. Συγκεκριμένα, η αξία των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν με κάρτες σε υπεραγορές την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2015 ανήλθε στα 497,6 εκατ. ευρώ, σε σχέση με 479 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2014, σημειώνοντας άνοδο περίπου 18,5 εκατ. ευρώ ή σε ποσοστό 3,87%. Εξάλλου, κερδοφόρος ήταν φέτος και ο τομέας των ρούχων, των παπουτσιών και των αξεσουάρ, με την αξία των συναλλαγών να πλησιάζει τα 248 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας άνοδο 2.87% σε σχέση με το ενδεκάμηνο του 2014, κατά το οποίο οι συναλλαγές άγγιξαν τα 241 εκατ. ευρώ. Σημαντική άνοδο κατέγραψαν και οι συναλλαγές σε ξενοδοχεία, τα οποία αυξήθηκαν κατά 8,96% στα 216,6 εκατ. ευρώ έναντι 199 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περσινή περίοδο, καθώς υπολογίζεται ότι σχεδόν 18 εκατ. περισσότερα δαπανήθηκαν από τους καταναλωτές στην τουριστική βιομηχανία. Αξιοσημείωτο κομμάτι της πίτας των συναλλαγών καταλαμβάνουν οι οργανισμοί κοινής ωφέλειας, στους οποίους οι συναλλαγές ξεπέρασαν τα 184,4 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας άνοδο σε ποσοστό 2,90%. Εν τω μεταξύ, πέραν των 132,7 εκατ. ευρώ δαπανήθηκαν το ενδεκάμηνο του 2015 από ντόπιους και ξένους καταναλωτές σε εστιατόρια και μπαρ, δηλαδή σχεδόν 9,6 εκατ. περισσότερα σε σχέση με την ίδια περίοδο της περσινής χρονιάς. Εξάλλου, παρά τις μικρές απώλειες σε ποσοστό 2,91% ή 3,7 εκατ. ευρώ, ιδιαίτερα θετικά κινήθηκε ο τομέας του DIY και των οικιακών συσκευών, με τον τζίρο του ενδεκαμήνου να ξεπερνά τα 124 εκατ. ευρώ έναντι 127,7 την περσινή περίοδο, την ώρα που στην κατηγορία «άλλα καταστήματα πώλησης φαγητών, ποτών και αρτοποιεία» ο τζίρος αυξήθηκε κατά 16,91%, φτάνοντας στα 40,7 εκατ. ευρώ. Ανοδικά κινήθηκαν και οι συναλλαγές στην αγορά των ηλεκτρονικών και των υπολογιστών, ξεπερνώντας τα 39 εκατ. ευρώ με αύξηση σε ποσοστό 5,44% έναντι του ενδεκαμήνου του 2014. Εντυπωσιακή είναι και η άνοδος που καταγράφηκε στον τομέα της υγείας, στον οποίο οι συναλλαγές ξεπέρασαν τα 80,5 εκατ. ευρώ, ενώ αυξήθηκαν κατά 12,42% συγκριτικά με την ίδια περίοδο του 2014. Αντίστοιχα, σχεδόν κοντά στα 70 εκατ. ευρώ κυμάνθηκαν οι συναλλαγές στα φαρμακεία, σημειώνοντας αύξηση που ξεπερνά το 7%.

Μείωση στα καύσιμα

Η αγορά που παρουσιάζει την μεγαλύτερη μείωση είναι τα πετρελαιοειδή, τα οποία παρά τη σημαντική συνεισφορά τους επί του συνόλου των συναλλαγών με κάρτες την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2015, που ξεπέρασε τα 163,5 εκατ. ευρώ, εντούτοις υποχώρησαν σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2014 κατά 10% (9,85%). Συγκεκριμένα, ενδεικτικό της μειωμένης κατανάλωσης για αγορά καυσίμων, μιας τάσης που παρατηρείται την τελευταία διετία, είναι το γεγονός ότι εγχώριοι και ξένοι καταναλωτές δαπάνησαν το ενδεκάμηνο 17,8 εκατ. ευρώ λιγότερα σε καύσιμα. Βέβαια, σε περίπτωση που δεν υπολογίζονταν οι μειωμένες τιμές που υπήρχαν στα πετρελαιοειδή κατά τη διάρκεια αρκετών μηνών του 2015, η πτώση στην αξία των συναλλαγών ενδεχομένως να ήταν αισθητά μικρότερη. Από την άλλη, κοντά στα 67 εκατ. ευρώ κυμάνθηκε ο τζίρος των πολυκαταστημάτων, υποχωρώντας κατά 4,90%, την ώρα που η αξία των συναλλαγών σε κοσμηματοπωλεία μειώθηκε κατά 4,38% στα 30,5 εκατ. ευρώ. Οριακή υποχώρηση 1,85% κατέγραψε το ενδεκάμηνο και ο τομέας «δώρα, καταστήματα, συβενίρ και παιχνιδιών», καθώς οι συναλλαγές ανήλθαν στα 62,3 εκατ. ευρώ έναντι 63,5 την αντίστοιχη περίοδο του 2014.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

Με θετικά πρόσημα κινήθηκαν φέτος, μεταξύ άλλων, οι υπεραγορές, τα καταστήματα ρούχων, υποδημάτων και αξεσουάρ, καθώς και τα ηλεκτρικά είδη, ενώ σε αρνητική πορεία κινήθηκαν τα πετρελαιοειδή και τα πολυκαταστήματα.

Οι συναλλαγές με κάρτες

	Ιαν.-Νοέμ. 2015 Αξία συναλλαγών (ευρώ)	Ιαν.-Νοέμ. 2014 Αξία συναλλαγών (ευρώ)	Μεταβολή
Αερομεταφορές	10,663,951.03	10,308,226.28	3.45%
Ενοικιάσεις αυτοκινήτων	28,683,959.20	26,910,432.48	6.59%
Ξενοδοχεία	216,671,764.89	198,848,648.94	8.96%
Αυτοκίνηση (έμποροι, εξαρτήματα, service)	33,647,588.73	32,735,090.55	2.79%
Ταξιδιωτικοί πράκτορες	57,666,950.60	51,816,671.69	11.29%
Κοινωφελείς επιχειρήσεις	184,419,790.60	179,227,906.60	2.90%
Πολυκαταστήματα	66,868,007.57	70,313,509.59	-4.90%
Υπεραγορές	497,625,840.35	479,095,926.30	3.87%
Καταστήματα τροφίμων/ποτών - αρτοποιεία	40,721,824.18	34,831,973.00	16.91%
Καύσιμα	163,534,320.11	181,399,709.82	-9.85%
Ρούχα, παπούτσια, αξεσουάρ	247,893,246.48	240,970,821.55	2.87%
Καταστήματα επίπλων	19,645,856.05	20,705,169.18	-5.12%
Οικιακές συσκευές	195,015.42	166,632.59	17.03%
Ηλεκτρονικά, Η/Υ, περιφερειακά	39,014,202.61	37,002,899.26	5.44%
Εστιατόρια, μπαρ , catering	132,771,542.15	123,187583.15	7.78%
Ταχυφαγεία	1,334,007.26	1,274,984.31	4.63%
Φαρμακεία	69,755,996.54	65,106,316.36	7.14%
Κυβερνητικές υπηρεσίες	379,189,372.86	357,097,118.11	6.19%
Συνολική αξία συναλλαγών	**2,710,851,208.56**	**2,627,658,438.88**	**3,16%**

Ωράριο σε νομική μάχη

Στην αύξηση της κατανάλωσης φαίνεται να οδήγησε και το διευρυμένο ωράριο, το οποίο ισχύει στο λιανεμπόριο για περίπου 2,5 χρόνια. Ωστόσο, τίποτα δεν έχει ξεκαθαρίσει μέχρι στιγμής όσον αφορά στη ρύθμιση του ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων, καθώς εξελίξεις αναμένονται από το 2016. Μετά την καταψήφιση των κανονισμών της υπουργού Εργασίας από τη Βουλή και στη συνέχεια την πρόσφατη γνωμάτευση του γενικού εισαγγελέα, ο οποίος αναφέρθηκε σε «αντισυνταγματική» πράξη του κοινοβουλίου, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα στην κυβέρνηση να προχωρήσει σε προσφυγή στο Ανώτατο Δικαστήριο εναντίον της απόφασης. Την ίδια ώρα νομικό παράθυρο για το οποίο είχε αναφερθεί σε πρόσφατα δημοσιεύματα η «Κ» δίνεται από τον Κώστα Κληρίδη και στους επηρεαζόμενους καταστηματάρχες, οι οποίοι, αν επιλέξουν να λειτουργήσουν κανονικά τις επιχειρήσεις τους από την Κυριακή 3 Ιανουαρίου 2016 και καταγγελθούν για παραβίαση της νομοθεσίας του 2006, θα μπορέσουν με τη σειρά τους να προσφύγουν στο Ανώτατο κατά της απόφασης της Βουλής. Πλέον, το μπαλάκι βρίσκεται στο γήπεδο του Προεδρικού, το οποίο έχει τη δυνατότητα να καταθέσει τη σχετική προσφυγή. Εντούτοις, ακόμα και αν η κυβέρνηση κινηθεί τάχιστα καταθέτοντας προσφυγή στο Ανώτατο, η ρύθμιση του φλέγοντος ζητήματος δεν αναμένεται να ξεκαθαρίσει πριν από τη νέα χρονιά, αν και η γνωμάτευση του γενικού εισαγγελέα είναι ξεκάθαρη, δίνοντας ισχυρά όπλα τόσο στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας όσο και στους επηρεαζόμενους καταστηματάρχες.

646.001.790 ευρώ
ξόδεψαν οι τουρίστες στην Κύπρο

19.152.410 ευρώ
ο τζίρος από τουρκικές κάρτες

Έμεινε η χρηματοδότηση για να προχωρήσει η μαρίνα Πάφου

Μετά από σχεδόν 10 χρόνια αναμονής υπάρχει κάποιο φως στην άκρη του τούνελ

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΣΟΥΡΑ**

Η κατακύρωση της προσφοράς στην κοινοπραξία Poseidon για τη μαρίνα της Πάφου μπορεί να θεωρείται δεδομένη, όμως δεν είναι καθόλου βέβαιο το πότε και αν θα ξεκινήσουν οι διεργασίες κατασκευής της. Αυτό τουλάχιστο δήλωσε στην «Κ» ο δήμαρχος Πάφου Φαίδωνας Φαίδωνος. Ερωτηθείς σχετικά με το πότε πρέπει να αναμένουν οι δημότες ότι θα ξεκινήσει το έργο, διερωτήθηκε «μα, ποιος είναι σε θέση να απαντήσει πότε θα ξεκινήσει;». Αρχικά, πρέπει όντως να κατακυρωθεί η προσφορά, να υπογράψουν και μετά θα έχουν μία περίοδο ενός χρόνου για να ξεκινήσουν τα εργοτάξια, σημειώνει ο δήμαρχος, προσθέτοντας: «ίσως χρειαστεί να λάβουν 3-4 παρατάσεις, όπως έγινε και με προηγούμενες περιπτώσεις, γυρίζοντας την Ευρώπη προς εύρεση επενδυτών». Κατά τον κ. Φαίδωνος, το ποσό που απαιτείται για την ολοκλήρωση της μαρίνας, που ανέρχεται στα 350 εκατομμύρια ευρώ, δεν είναι λεφτά που κατέχουν οι προσφοροδότες, αλλά ούτε και ποσό που είναι σε θέση κάποια κυπριακή τράπεζα να χρηματοδοτήσει. Άρα, η μόνη λύση που απομένει είναι η εξεύρεση ξένου επενδυτή που θα συμμετάσχει στην κοινοπραξία. Χαρακτηριστικά, ο δήμαρχος αναφέρθηκε στην περίπτωση της μαρίνας της Λάρνακας όπου οι άδειες δόθηκαν προ τετραετίας και τελικά έμειναν στο ψάξιμο για επενδυτές από Γαλλία, Καναδά και Ασία, αφήνοντας το όλο έργο απλά στα σχέδια. «Αν δούμε το παράδειγμα της Λάρνακας δεν μπορούμε να είμαστε ιδιαίτερα αισιόδοξοι, αν όμως μας εκπλήξει θετικά η κοινοπραξία εδώ θα είμαστε να δώσουμε τα συγχαρητήριά μας» κατέληξε ο δήμαρχος επί του θέματος.

Το έργο υπολογίζεται πως μέχρι να ολοκληρωθεί θα κοστίσει 350 εκατ. ευρώ.

Μαρίνα 1000 σκαφών

Η μαρίνα Πάφου θα ανεγερθεί στην Κισσόνεργα και θα είναι χωρητικότητας 1000 σκαφών. Σύμφωνα με δηλώσεις του κ. Δημητριάδη στην «Κ», αναμένεται ότι επίσης θα συμπεριλαμβάνει εμπορικά καταστήματα, καθώς και περίπου 400 οικιστικές μονάδες. Προσπάθειες γίνονται, επίσης, σύμφωνα με δηλώσεις του κοινοτάρχη Κισσόνεργας στην «Κ», Γιώργου Στυλιανού, όπως η μαρίνα διαμορφωθεί αναλόγως για να μπορέσει να φιλοξενεί και κρουαζιερόπλοια, καθώς τέτοια πρόνοια δεν υπάρχει προς το παρόν.
Όσον αφορά στην αγορά, στόχος της μαρίνας είναι η προσέλκυση τουριστών υψηλής εισοδηματικής τάξης, προς ενίσχυση της ήδη υπάρχουσας προσπάθειας για αναβάθμιση της περιοχής προς αυτή την κατεύθυνση.
Να σημειωθεί ότι η προκήρυξη του διαγωνισμού είχε γίνει το 2006 και ότι μετά από εφέσεις προσφοροδοτών στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών εισηγουμένων ότι η κατακύρωση της προσφοράς σε μία από τις κοινοπραξίες δεν πληρούσε τα κριτήρια και τους όρους του διαγωνισμού, η υπόθεση κατέληξε στο Ανώτατο Δικαστήριο το 2010, όπου και έμεινε στάσιμη μέχρι πρόσφατα. Επί αυτού, ο δήμαρχος Πάφου εξήγησε στην «Κ» ότι είχε αποστείλει προσωπικά γράμμα στον δικαστή, όχι για να παρέμβει στο έργο του, αλλά για να επισπευτούν οι διαδικασίες που καθυστερούσαν «αδικαιολόγητα».

Παράλληλα, ερωτηθείς σχετικά με το φαινόμενο «μαρίνα της Λάρνακας» και το αν θα πρέπει να αναμένουμε κάτι ανάλογο και με τη μαρίνα Πάφου, ο κ. Αντρέας Δημητριάδης, πρόεδρος του ΕΒΕ Πάφου, με δηλώσεις του στην «Κ» εκφράστηκε με επιφυλακτικότητα, τονίζοντας ότι πρέπει να κινηθούν προσεκτικά και να αναμένουν να δουν πως θα εξελιχθεί το θέμα, ελπίζοντας, παράλληλα, ότι η υλοποίηση του έργου θα κυλήσει ομαλά. Πρόσθεσε, παρόλα αυτά, ότι από την πλευρά του το ΕΒΕ Πάφου είχε κάνει προσπάθειες να παρακαμφθούν οι δικαστικές διαδικασίες και εφέσεις με το να φέρουν όλες τις ενδιαφερόμενες κοινοπραξίες μαζί, ούτως ώστε, αφενός, να επισπευτεί η όλη διαδικασία που ξεκίνησε το 2006, και, αφετέρου, να καταστεί η χρηματοδότηση του έργου πιο εφικτή. Δυστυχώς, όμως, οι προσπάθειες δεν απέφεραν καρπούς, σημείωσε ο κ. Αντρέας Δημητριάδης.

Σχετικά με τα χρονοδιαγράμματα, όπως προβλέπουν οι όροι του διαγωνισμού, εφόσον κατακυρωθεί η προσφορά θα πρέπει η κοινοπραξία να προσέλθει στην αναθέτουσα αρχή, εντός ενός μηνός, για να υπογράψει τη σύμβαση και να καταθέσει την «εγγυητική εκτέλεσης». Δηλαδή, την εγγύηση ότι θα εκτελεστεί το έργο βάσει των όρων. Στη συνέχεια θα εφαρμοστούν οι πρόνοιες του διαγωνισμού, που προνοούν ολοκλήρωση του έργου εντός 18-24 μηνών – αυτό νοουμένου ότι δεν θα χρειαστούν παρατάσεις, σημείωσε ο πρόεδρος του ΕΒΕ.

Αναδιαρθρώθηκαν τα 75 εκατ. έμειναν τα 25 εκατ.

Την υπογραφή συμβολαίων για ανταλλαγή περιουσιακών στοιχείων τόσο της Αρχιεπισκοπής όσο και της Ιεράς Μονής Κύκκου, στο πλαίσιο αναδιάρθρωσης του δανεισμού τους, επιβεβαιώνει η Ελληνική Τράπεζα σχολιάζοντας πως υπογράφηκαν σχετικά συμβόλαια.

Συμφωνία Ελληνικής με Αρχιεπισκοπή και Μονή Κύκκου.

Μετά από σχετικές δηλώσεις του Αρχιεπισκόπου που αναφερόταν στο θέμα, η Ελληνική αναφέρει πως αντίστοιχες συζητήσεις γίνονται και με άλλες Μονές και Μητροπόλεις.

«Η Εκκλησία της Κύπρου παραμένει ένα πολύτιμος πελάτης για την τράπεζα», σχολιάζεται, ενώ εκφράζονται και ευχαριστίες για τη συνεργασία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Η Εκκλησία αποτελεί τον μεγαλύτερο δανειζόμενο της Ελληνικής Τράπεζας με ανοίγματα γύρω στα 100 εκατ. ευρώ. Με τις πιο πάνω συμφωνίες αναδιαρθρώθηκαν δάνεια περίπου 75 εκατ. ευρώ, ενώ εκκρεμούν οι διαπραγματεύσεις με άλλες Μητροπόλεις, όπως της Πάφου για τα υπόλοιπα 25 εκατ. ευρώ. Ζητούμενο πλέον, από πλευράς της τράπεζας είναι να καταφέρει να πωλήσει κάποια από αυτά τα ακίνητα και ειδικά εκείνα που χαρακτηρίζονται ως φιλέτα.

OIK_07-OIKONOMIA_Master_cy 23/12/15 21:32 Page 7

Ελκυστικός προορισμός για φοιτητές

Η αύξηση των ξένων φοιτητών στο νησί κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας είναι της τάξης του 2.540%

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΣΟΥΡΑ**

Η γεωγραφική θέση της Κύπρου είναι ένα ιδεατό «σκαλοπάτι», όταν θέλει να προσελκύσει φοιτητές από τη Μέση Ανατολή, την Άπω Ανατολή και την Ανατολική Ευρώπη.

Κατά 11,13% αυξήθηκαν κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2013 με 2014 οι φοιτητές που ήταν εγγεγραμμένοι σε πανεπιστημιακά ιδρύματα στην Κύπρο σε σύγκριση με το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος (από 25.158 φοιτητές αυξήθηκαν σε 27.958 φοιτητές). Αξιοσημείωτο είναι ότι την τελευταία δεκαετία (2003-2014) ο συνολικός αριθμός των φοιτητών σε πανεπιστημιακά ιδρύματα αυξήθηκε κατά 580,24% (από 4.110 στους 27.958). Από την άλλη, ο συνολικός αριθμός των φοιτητών σε μη πανεπιστημιακά ιδρύματα μειώθηκε κατά 16,03% (από 6.708 σπουδαστές μειώθηκε σε 5.716), σύμφωνα με στοιχεία που περιλαμβάνει έκθεση της Delphi Partners & Co. Η έκθεση σκιαγραφεί την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην αγορά της Κύπρου, παρέχοντας μία επισκόπηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα πανεπιστήμια ως προς την ανάπτυξη της αγοράς τους. Σημειώνει, επίσης, τη συνεχή προσπάθεια των κυπριακών πανεπιστημίων για τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και την επίτευξη περαιτέρω επέκτασης με την προσέλκυση φοιτητών γειτονικών χωρών.

Το επίπεδο των εγκαταστάσεων εκπαίδευσης και των υποδομών είναι παρόμοιο με εκείνα του Ηνωμένου Βασιλείου.

Το κόστος της τριτοβάθμιας

Ενώ τα δίδακτρα στην Κύπρο πέφτουν, τα τέλη στο Ηνωμένο Βασίλειο διατήρησαν την ανοδική τους τάση, με την Κύπρο να γίνεται πιο ανταγωνιστική επιλογή. Αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους περισσότεροι φοιτητές κάθε χρόνο επιλέγουν την Κύπρο ως προορισμό σπουδών, σύμφωνα με τους Delphi Partners. Το κόστος της εκπαίδευσης, ωστόσο, δεν περιλαμβάνει μόνο τα δίδακτρα, αλλά και το κόστος διαβίωσης, το οποίο παίζει σημαντικό ρόλο σε οποιαδήποτε απόφαση.

Στην Κύπρο, το κόστος της εκπαίδευσης μαζί με το κόστος ζωής είναι κατά μέσο όρο 13.840 ευρώ ανά έτος για τους προπτυχιακούς φοιτητές και 15.840 ευρώ ετησίως για μεταπτυχιακούς φοιτητές στα ιδιωτικά πανεπιστήμια, ενώ στα δημόσια πανεπιστήμια είναι 7.840 ευρώ για προπτυχιακούς και 11.940 ευρώ για μεταπτυχιακούς. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το κόστος της εκπαίδευσης και διαβίωσης για προπτυχιακούς κατά μέσο όρο είναι 32.100 ευρώ και 33.500 ευρώ για μεταπτυχιακούς.

	Δημόσια Πανεπιστήμια	Ιδιωτικά Πανεπιστήμια
Δίδακτρα Προπτυχιακού	δωρεάν	6.000
Δίδακτρα Μεταπτυχιακού	4.100	8.000
Έξοδα Διαβίωσης	3.840	3.840
Έξοδα Φαγητού	2.050	2.050
Άλλα Έξοδα	1.950	1.950
Συνολικά Έξοδα Προ/Μεταπ.	**7.840/11.940**	**13.840/15.840**

Τα παραπάνω στοιχεία μπορούν να εξηγήσουν γιατί ο αριθμός των φοιτητών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αυξάνεται στην Κύπρο χρόνο με το χρόνο. Το κόστος της εκπαίδευσης και της διαβίωσης σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες, όπως ο καιρός και το χαμηλό ποσοστό εγκληματικότητας (λιγότερο από 1%) έχουν καταστήσει την Κύπρο έναν ελκυστικό προορισμό για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

Φοιτητική βίζα

Ο αριθμός Κύπριων φοιτητών στα πανεπιστημιακά ιδρύματα αυξήθηκε κατά 1,71% (19.380 έως 20.170 φοιτητές) κατά τη διάρκεια του τελευταίου ακαδημαϊκού έτους (2012-13 έως 2013-14) και 429% κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας (2003-04 έως 2013-14). Η αύξηση των ξένων φοιτητών που παρακολουθούν προγράμματα σε τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ιδρύματα ήταν πολύ υψηλότερη. Κατά τη διάρκεια του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους, η αύξηση ήταν 46% (από 5.328 σε 7.788 φοιτητές) και κατά την τελευταία δεκαετία 2.540%.

Όσον αφορά στην Κύπρο, κάθε φοιτητής εκτός Ε.Ε. θα πρέπει να έχει στην κατοχή του σχετική άδεια (βίζα) που εκδίδεται από το Αρχείο Πληθυσμού και Μετανάστευσης. Η φοιτητική βίζα εκδίδεται μόνο σε πλήρους απασχόλησης διεθνείς φοιτητές, όπου ένας φοιτητής πλήρους απασχόλησης ορίζεται ως κάποιος που διατηρεί τουλάχιστον 12 μονάδες το εξάμηνο. Η φοιτητική βίζα εκδίδεται για συγκεκριμένο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Η θεώρηση εισόδου φοιτητών στην Κύπρο ισχύει για 1-5 χρόνια (Κατηγορία Γ) και κοστίζει περίπου €35 έως €50, λαμβάνοντας υπόψη ότι μία παρόμοια αίτηση θεώρησης στις δαπάνες του Ηνωμένου Βασιλείου κοστίζει περίπου €300 έως €800.

Ίδρυση Παραρτημάτων

Η ίδρυση παραρτήματος πανεπιστημίου στην Κύπρο είναι μία ελκυστική πρόταση για αρκετούς λόγους. Καταρχάς, εξαιτίας της ευρείας χρήσης της αγγλικής γλώσσας και του ασφαλούς και πολυπολιτισμικού περιβάλλοντος. Επίσης, λόγω του ανταγωνιστικού επιπέδου εκπαίδευσης: το επίπεδο των εγκαταστάσεων εκπαίδευσης και των υποδομών είναι παρόμοιο με εκείνα του Ηνωμένου Βασιλείου και υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός εκπαιδευμένων ακαδημαϊκών από ΗΠΑ/Ηνωμένο Βασίλειο, που έχουν πλήρως αξιοποιηθεί. Προσθέτως, υπάρχει μία ανεκμετάλλευτη αγορά για εξειδικευμένα μαθήματα που τα ιδιωτικά πανεπιστήμια σήμερα δεν την εξυπηρετούν. Τέτοια μαθήματα περιλαμβάνουν αεροναυπηγική, πολιτικές επιστήμες, κ.λπ.

Ένας άλλος λόγος είναι η αδυναμία κάλυψης της ζήτησης από την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αυτό είναι εμφανές στις χιλιάδες των Κύπριων φοιτητών που συνεχίζουν να επιλέγουν να σπουδάσουν στο Ηνωμένο Βασίλειο, παρά το γεγονός ότι παρόμοιες επιλογές υπάρχουν στην Κύπρο. Η κυβέρνηση, εξάλλου, δείχνει ενδιαφέρον για τον περιορισμό της εκροής των εγχώριων φοιτητών, καθώς και τη φυγή ανθρωπίνου δυναμικού. Ευνοϊκό θεωρείται, επίσης, και το φορολογικό καθεστώς του νησιού.

Από την πλευρά των πανεπιστημίων του Ηνωμένου Βασιλείου, η ίδρυση παραρτημάτων στην Κύπρο δημιουργεί νέες ευκαιρίες για την επέκτασή τους σε μία νέα αγορά, όπου θα μπορέσουν να προσελκύσουν ακόμη περισσότερο διαφοροποιημένη επιλογή φοιτητών. Λαμβάνοντας υπόψη την ισχυρή ιστορική σύνδεση με το Ηνωμένο Βασίλειο, αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ένα σημαντικό πλεονέκτημα. Αφενός, η γεωγραφική θέση της Κύπρου είναι ένα ιδεατό «σκαλοπάτι» για προσέλκυση φοιτητών από τη Μέση Ανατολή, την Άπω Ανατολή και την Ανατολική Ευρώπη. Αφετέρου, με τα βρετανικά δίδακτρα να αυξάνονται, μερικοί Βρετανοί μαθητές μπορεί να επιθυμούν να πραγματοποιήσουν τις σπουδές τους στην Κύπρο ή να βελτιώσουν την εμπειρία της εκπαίδευσής τους, λαμβάνοντας μέρος σε προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών με πανεπιστήμια/κολέγια της Κύπρου.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΕΤΡΙΔΗ**

Εξυγίανση και ανάπτυξη πάνε μαζί

Οπως τα νοικοκυριά δεν καταρτίζουν τον οικογενειακό προϋπολογισμό με βάση το πόσα θα ήθελαν να ξοδέψουν, αλλά το πόσα μπορούν να ξοδέψουν, το ίδιο πρέπει να κάνει και το κράτος.

Είναι ανεύθυνο να καταρτίζεις συνεχώς ελλειμματικούς προϋπολογισμούς, γιατί κάποια στιγμή θα κληθείς να πληρώσεις τον λογαριασμό. Και στην περίπτωση των δημόσιων οικονομικών, τον λογαριασμό θα τον πληρώσει ο φορολογούμενος. Αν ο λογαριασμός είναι τόσο μεγάλος, θα μετακυλήσουμε το βάρος στα παιδιά μας.

Ως Κύπρος για χρόνια καταρτίζαμε συνεχώς ελλειμματικούς προϋπολογισμούς της τάξης του 5-6% του ΑΕΠ, ακόμη και σε περιόδους υψηλής ανάπτυξης και υψηλών εισπράξεων από φόρους. Αυτό σημαίνει ότι κάθε χρόνο το κράτος δαπανούσε αρκετές εκατοντάδες ευρώ περισσότερα απ' ό,τι εισέπραττε. Δημιουργούσαμε ένα χρέος, η αποπληρωμή του οποίου συνεπαγόταν το 2011 με περίπου 500 εκατ. ευρώ μόνο σε τόκους. Αυτά τα λεφτά, θα μπορούσε ο φορολογούμενος να τα διαθέσει για τις δικές του ανάγκες. Για τις δικές τους επενδύσεις, την εκπαίδευση των παιδιών τους, τη δική του κατανάλωση, όπως αυτός το κρίνει ορθό.

Η προσπάθεια για τη δημοσιονομική εξυγίανση, η πολιτική των ισοσκελισμένων προϋπολογισμών δεν είναι τίποτα άλλο από μια τετράγωνη λογική με βάση την οποία όλοι πρέπει να πράττουμε.

Τόσο στην Κύπρο, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η αλόγιστη αύξηση των δαπανών δημιούργησε μεγάλα και μη βιώσιμα ποσοστά δημόσιου χρέους που οδήγησαν σε μία βαθιά οικονομική κρίση.

Η πολιτική που ακολουθήθηκε στο τραπεζικό σύστημα ήταν παρόμοια. Το σύστημα τραπεζικής διακυβέρνησης στην Κύπρο, όπως και στην Ευρωζώνη αλλά και τις ΗΠΑ, συνεπικουρούμενο με μία ανεύθυνη πολιτική των τραπεζών για εύκολο κέρδος, δεν ήταν παράδειγμα μόνο ελλιπούς εποπτείας. Ήταν παράδειγμα λανθασμένης πολιτικής που έδινε κίνητρα για ιδιωτικό υπερδανεισμό δανεισμού μέσω μιας ανεξέλεγκτης και μη ορθολογικής παροχής δανείων. Είναι το κληροδότημα αυτής της πολιτικής που μεταφράζεται σήμερα στα Μη Εξυπηρετούμενα δάνεια.

Οφείλουμε ως πολιτεία να διασφαλίσουμε οριστικά ότι δεν θα επιστρέψουμε στις κακές πολιτικές του παρελθόντος.

Τα αποτελέσματα αυτών των πολιτικών είναι σε όλους γνωστά.

Κούρεμα καταθέσεων και διάλυση της μιας από τις δύο συστημικές τράπεζες της Κύπρου, ως αποτέλεσμα της κακής διακυβέρνησης του τραπεζικού συστήματος.

Επιβάρυνση των φορολογουμένων κατά αρκετά δισεκατομμύρια ευρώ σε επιπλέον δημόσιο χρέος μέσω του προγράμματος για κάλυψη των αναγκών του δημόσιου τομέα. Το δημόσιο χρέος έφτασε το 105% του ΑΕΠ και αναλογεί πέραν των 40,000 ευρώ για κάθε εργαζόμενο. Χωρίς, μάλιστα, το κράτος να καταφέρει να παρέχει τις υπηρεσίες και την εξυπηρέτηση που όφειλε στον πολίτη και στις επιχειρήσεις. Αυτό το χρέος πρέπει να αποπληρώσουμε.

Τα αποτελέσματα των πολιτικών των τελευταίων δεκαετιών δεν αποτελεί τίποτα άλλο παρά την επιβεβαίωση της σοφίας του αρχαίου ποιητή Μενάνδρου, ο οποίος τον 4ο προ Χριστού αιώνα είπε ότι «Τα δάνεια δούλους τους ελεύθερους ποιεί».

Ανάπτυξη, όμως, δεν είναι να υπερδανείζεσαι, χωρίς να έχεις τη δυνατότητα να αποπληρώσεις. Ούτε ως ιδιώτης ούτε ως κράτος.

Ανάπτυξη δεν είναι να αφαιμάσσεις τον φορολογούμενο, να δημιουργείς ελλείμματα απλά για να ρίχνεις χρήματα μέσα στην αγορά, δημιουργώντας εξαρτώμενους στο κράτος, γιατί απλά αυτό έμαθες να κάνεις.

Ανάπτυξη δεν είναι να επιβάλλεις συνεχώς νέες φορολογίες γιατί δεν τολμάς να αποκόψεις περιττές δαπάνες. Αυτό είναι λαϊκισμός και οικονομικός αναλφαβητισμός.

Όπως και ούτε λιτότητα είναι η απλή λογική του να μη δαπανάς περισσότερα από όσα εισπράττεις. Ή ως υπεύθυνη πολιτεία να δημιουργείς ένα μικρό έστω πλεόνασμα για να μπορείς να το χρησιμοποιήσεις την ώρα της ανάγκης, την ώρα της κρίσης. Όπως, άλλωστε, είπε και ο Κέυνς, τον οποίο κάποιοι επικαλούνται μόνο όταν θέλουν να δημιουργήσουν ελλείμματα, η δημοσιονομική εξυγίανση και η ανάπτυξη δεν είναι δύο έννοιες ασύμβατες, πάνε μαζί. Και η ανάπτυξη δεν μπορεί να είναι βιώσιμη αν συνοδεύεται συνεχώς με ελλείμματα γιατί αυτά συνοδεύονται με τη σειρά τους με έλλειμμα ανταγωνιστικότητας και οικονομικής αξιοπιστίας.

Με την εφαρμογή ενός ορθού προγράμματος δημοσιονομικής εξυγίανσης, η επίδοση της οικονομίας άρχισε να αντιστρέφεται και φέτος ο ρυθμός ανάπτυξης όχι μόνο θα είναι θετικός, αλλά θα είναι κοντά ή θα υπερβαίνει τον ρυθμό ανάπτυξης της Ευρωζώνης. Το 2016 θα είναι ακόμη υψηλότερος.

Δεν προσπαθήσαμε να καλύψουμε τα ελλείμματα υιοθετώντας την εύκολη, συνήθη λύση της φοροεπιδρομής. Η δική μας η φιλοσοφία είναι ότι η πραγματική λιτότητα είναι να διαβρώνεις την αγοραστική δύναμη των πολιτών μέσω της επιβολής νέων φόρων. Να αποτρέπεις τη δημιουργία θέσεων εργασίας γιατί υπερφορολογείς τις επιχειρήσεις και τις επενδύσεις, με αποτέλεσμα να επιλέγουν άλλους προορισμούς. Αντί αυτού στοχεύσαμε τις δαπάνες. Τη μείωση των υπερωριών και των επιδομάτων, τη μεταρρύθμιση των συνταξιοδοτικών ωφελημάτων στο Δημόσιο, προνομίων που δόθηκαν κατά καιρούς και τα οποία δεν δικαιολογούνταν με βάση τις δυνατότητες της οικονομίας και των ωφελημάτων στον ιδιωτικό τομέα.

Μπορεί να βρισκόμαστε σε τροχιά εξόδου από το μνημόνιο και να έχουμε ουσιαστικά ισοσκελίσει τα ελλείμματα ως αποτέλεσμα μιας συνετής και καλά μελετημένης πολιτικής, αυτό όμως δεν είναι αρκετό.

Οφείλουμε ως πολιτεία να διασφαλίσουμε οριστικά ότι δεν θα επιστρέψουμε στις κακές πολιτικές του παρελθόντος. Είναι ανεύθυνο να μη λαμβάνεις εκείνα τα μέτρα που θα αποτρέψουν την κρίση, αλλά να περιμένεις την κρίση για να λάβεις έκτακτα μέτρα.

Θα πρέπει να δημιουργήσουμε ένα σύστημα αποτρεπτικό στην κρίση. Που θα διασφαλίζει ότι οι δημόσιες δαπάνες δεν θα ξεπερνούν τα δημόσια έσοδα παρά σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ότι η κατανομή των δημόσιων πόρων θα γίνεται με προτεραιότητα και εκεί που χρειάζεται. Κάτι τέτοιο θα μας επιτρέψει να συνεχίσουμε την πολιτική των φοροελαφρύνσεων, αντί της αύξησης των φόρων.

Αυτό το πλαίσιο πολιτικής δεν μπορεί να γίνει με συνθήματα, αλλά μέσω πραγματικών μεταρρυθμίσεων στον τρόπο διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών.

Μεταρρύθμιση σημαίνει αλλαγή και αυτοί που αντιτίθενται στις μεταρρυθμίσεις είναι είτε εκ φύσεως συντηρητικοί είτε θέλουν να προστατεύσουν κεκτημένα άλλων εποχών. Πολλές από τις μεταρρυθμίσεις είναι τεχνικά δύσκολο να γίνουν κατανοητές, ενώ η πλήρης εφαρμογή τους παίρνει χρόνο. Η επιτυχία τους όμως θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό, όχι μόνο στην πολιτική βούληση, η οποία υπάρχει από αυτή την κυβέρνηση, αλλά στην υποστήριξη της κοινωνίας.

Πρέπει να δούμε, λοιπόν, τη μεγάλη εικόνα και να βάλουμε στο DNA μας το γονίδιο της μεταρρύθμισης για να αλλάξουμε τη χώρα μας.

Ο Κωνσταντίνος Πετρίδης είναι υφυπουργός παρά τω Προέδρω - Επίτροπος Μεταρρύθμισης.

Χρηματοδοτικοί οργανισμοί στην Κύπρο για την ισότητα των φύλων

Εργαστήρια και συναντήσεις στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου «GENDER-NET» για την ισότητα των φύλων στην έρευνα πραγματοποιήθηκαν στην Κύπρο με τη συμμετοχή 26 χρηματοδοτικών και ερευνητικών φορέων από Ευρώπη, Αμερική, Ισραήλ και Καναδά. Τα εργαστήρια διοργάνωσε και φιλοξένησε το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ), το οποίο αποτελεί έναν από τους 26 εταίρους του δικτύου. Σημειώνεται ότι το «GENDER-NET», το οποίο εντάσσεται στη θεματική προτεραιότητα «Επιστήμη στην Κοινωνία», του 7ου προγράμματος-πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), άρχισε να υλοποιείται από τον Οκτώβριο 2013 με τριετή διάρκεια. Η προϊσταμένη του Τομέα Ευρωπαϊκών Ερευνητικών Προγραμμάτων και Διεθνούς Συνεργασίας δρ Καλυψώ Σέπου σημείωσε ότι οι συναντήσεις στέφθηκαν με μεγάλη επιτυχία, έγινε ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και το Δίκτυο είναι ένα βήμα πιο κοντά στην υιοθέτηση μιας κοινής πρωτοβουλίας/δραστηριότητας που στόχο θα έχει την προώθηση της ισότητας φύλων στην έρευνα. Η κομισιόν με την ανακοίνωση του προγράμματος-πλαισίου για Έρευνα και Καινοτομία «Ορίζοντας 2020» (2014-2020) δίνει, πλέον, μεγάλη έμφαση σε θέματα ισότητας φύλων, καταβάλλοντας συνειδητή προσπάθεια για να θέσει τέρμα στις διακρίσεις σε θέματα κοινωνικού ή/και βιολογικού φύλου εκούσιες ή ακούσιες, την ώρα που όσοι επιθυμούν να υποβάλουν προτάσεις στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» και να διεκδικήσουν με αξιώσεις χρηματοδότηση από την Ε.Ε. καλούνται να λάβουν υπόψη θέματα ισότητας φύλου.

Στο παγκόσμιο δίκτυο της εν λόγω δράσης το ΙΠΕ.

Το ΙΠΕ εκπροσωπεί από το 2010 την Κύπρο στην ομάδα «Helsinki Group on Gender in Research and Innovation», η οποία δραστηριοποιείται από το 1999 με πρωτοβουλία της Ε.Ε. και σ' αυτή συμμετέχουν εκπρόσωποι όλων των κρατών-μελών και των συνδεδεμένων χωρών, έχοντας ως στόχο την προώθηση του διαλόγου αναφορικά με τη μειωμένη εκπροσώπηση των γυναικών σε όλα τα επίπεδα επιστημονικής έρευνας και την ανταλλαγή καλών πρακτικών και απόψεων αναφορικά με την προώθηση της ισότητας φύλων στην έρευνα. Την ίδια ώρα, το Ίδρυμα μετά από σχετική πρόσκληση συμμετέχει ενεργά στη δράση του ευρωπαϊκού προγράμματος COST, TN1201 (genderSTE), με θέμα «Gender, Science, Technology and Environment». Μέσω της πρωτοβουλίας αυτής έχουν προωθηθεί δραστηριότητες για τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για προώθηση της ισότητας φύλου στην έρευνα στην Κύπρο, όπως η πραγματοποίηση, τον Ιούνιο 2015, εκπαιδευτικού σεμιναρίου στη Λευκωσία για διαμορφωτές πολιτικής.

OIK_08-OIKONOMIA_Master_cy 23/12/15 22:43 Page 8

Υποπτες συναλλαγές 10 δισ. από Deutsche Bank εξετάζουν οι Αρχές

Στο στόχαστρο αγοραπωλησίες μετοχών Ρώσων πελατών της τράπεζας, που παρέκαμπταν τις κυρώσεις της Ε.Ε.

Στα 10 δισ. ευρώ ανέρχεται πλέον το ύψος των ύποπτων συναλλαγών στις οποίες εμπλέκεται η γερμανική τράπεζα Deutsche Bank, σύμφωνα με ρεπορτάζ του πρακτορείου Bloomberg.

Οι εν λόγω συναλλαγές διερευνώνται από τις ευρωπαϊκές και τις αμερικανικές εποπτικές αρχές και θα μπορούσαν να στοιχίσουν ακριβά στην Deutsche Bank τη στιγμή που προσπαθεί να αποκαταστήσει το κύρος της, που έχει πληγεί από τη συμμετοχή της σε σκάνδαλα όπως η χειραγώγηση του επιτοκίου αναφοράς Libor.

Την Τρίτη έγινε γνωστό ότι εσωτερική έρευνα της DB αποκάλυψε νέες ύποπτες συναλλαγές ύψους 4 δισ. ευρώ. Τον προηγούμενο Σεπτέμβριο, η γερμανική τράπεζα είχε ειδοποιήσει τις εποπτικές αρχές ότι είχε εντοπίσει πιθανώς ύποπτες συναλλαγές ύψους 6 δισ. ευρώ. Στις συναλλαγές αυτές, Ρώσοι πελάτες της DB, πιθανώς και ορισμένοι στενοί συνεργάτες του Ρώσου προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν, αγόραζαν ρωσικές μετοχές καταβάλλοντας το αντίτιμο σε ρούβλια. Σχεδόν ταυτόχρονα πουλούσαν τις μετοχές στο Λονδίνο και συνήθως λάμβαναν δολάρια. Με αυτό το είδος των συναλλαγών, το οποίο υπό ορισμένες περιπτώσεις είναι νόμιμο, οι πελάτες της BD κατάφερναν να παρακάμπτουν τους αμερικανικούς κανόνες σύμφωνα με τους οποίους οι τράπεζες πρέπει να αναφέρουν στις εποπτικές αρχές μεγάλες διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων. Επίσης είναι πιθανό ότι

Ρώσοι πελάτες της Deutsche Bank αγόραζαν ρωσικές μετοχές πληρώνοντας σε ρούβλια και ταυτόχρονα τις πουλούσαν στο Λονδίνο λαμβάνοντας δολάρια.

η DB διευκόλυνε με αυτό τον τρόπο Ρώσους πελάτες της να παρακάμψουν τις κυρώσεις που έχουν επιβάλει ΗΠΑ και Ε.Ε. κατά της Ρωσίας και Ρώσων αξιωματούχων εξαιτίας της εισβολής και προσάρτησης της Κριμαίας. Στις νέες ύποπτες συναλλαγές ύψους 4 δισ. ευρώ χρησιμοποιήθηκε η ίδια μεθοδολογία αγοράς και πώλησης μετοχών, ωστόσο στις συναλλαγές εμπλέκεται και δεύτερη τράπεζα, άγνωστη μέχρι σήμερα, στοιχείο που έκανε δυσκολότερο τον εντοπισμό τους. Τα περιουσιακά στοιχεία σε ορισμένους από τους λογαριασμούς που χρησιμοποιήθηκαν πιστεύεται ότι ανήκουν σε στενούς συνεργάτες του Ρώσου προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν, σύμφωνα με πληροφορίες του πρακτορείου Bloomberg. Σε αυτούς περιλαμβάνονται ένας συγγενής του κ. Πούτιν και δύο από τους παλαιότερους φίλους του, οι Αρκάντι και Μπόρις Ρότενμπεργκ, σύμφωνα με το Bloomberg. Εκπρόσωπος των αδελφών Ρότενμπεργκ δήλωσε ότι αυτοί δεν εμπλέκονται σε τέτοιου είδους συναλλαγές, ενώ εκπρόσωπος Τύπου του Κρεμλίνου αρνήθηκε να σχολιάσει «ατεκμηρίωτους ισχυρισμούς», όπως τους χαρακτήρισε.

Οι συγκεκριμένες ύποπτες συναλλαγές έχουν τραβήξει την προσοχή των εποπτικών αρχών σε Βρετανία ενώ είναι και το αντικείμενο ποινικής έρευνας στις ΗΠΑ. Η νέα υπόθεση αυξάνει τα νομικά προβλήματα για την Deutsche Bank τη στιγμή που ο νέος διευθύνων σύμβουλός της, Τζον Κρίαν, προσπαθεί να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών στη μεγαλύτερη γερμανική τράπεζα. Στη διάρκεια του 2014 η DB πλήρωσε 2,5 δισ. δολάρια για να έρθει σε συμβιβασμό με τις βρετανικές και αμερικανικές αρχές στην υπόθεση χειραγώγησης του διατραπεζικού επιτοκίου δανεισμού του Λονδίνου, γνωστού ως Libor. Παράλληλα, είχε καταβάλει 258 εκατ. δολάρια στις αμερικανικές αρχές παραδεχόμενη πως είχε παραβιάσει τη νομοθεσία περί κυρώσεων. Για την υπόθεση των ύποπτων συναλλαγών στη Ρωσία η DB έχει προχωρήσει σε προβλέψεις ύψους 1 δισ. ευρώ.

Οι διωκτικές Αρχές εξετάζουν εάν μεταξύ των Ρώσων πελατών που εξυπηρέτησε η Deutsche Bank περιλαμβάνονται πιθανώς και στενοί συνεργάτες του Ρώσου προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν. Στη φωτογραφία, τα κεντρικά γραφεία της γερμανικής τράπεζας στη Φρανκφούρτη.

Μειώνεται το μερίδιο του ΟΠΕΚ καθώς οι ανταγωνιστές αντέχουν ακόμα

Το μερίδιο του ΟΠΕΚ στην παγκόσμια αγορά πετρελαίου οδεύει συρρικνούμενο και το 2020 θα είναι μικρότερο από εκείνο του 2016, καθώς η παραγωγή των ανταγωνιστών του επιδεικνύει αντοχή στις χαμηλές τιμές. Οξύνονται, έτσι, οι τριβές στους κόλπους του διεθνούς καρτέλ καθώς οι χώρες–μέλη του διαφωνούν σε ό,τι αφορά την ορθότητα της στρατηγικής του. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΟΠΕΚ, το 2020 η ζήτηση για το αργό που παράγουν τα μέλη του θα έχει περιοριστεί στα 30,70 εκατ. βαρέλια την ημέρα. Παράλληλα, προβλέπει πως η ζήτηση το 2016 θα είναι 30,90 εκατ. βαρέλια την ημέρα. Αυτό σημαίνει πως το 2020 η ζήτηση θα είναι κατά περίπου 1 εκατ. βαρέλια την ημέρα χαμηλότερη από τη σημερινή παραγωγή του. Τις εκτιμήσεις του αναφέρει ο ΟΠΕΚ στην ετήσια έκθεσή του για το 2015, στην οποία τονίζει πως η μεσοπρόθεσμη εικόνα έχει βελτιωθεί καθώς στο τέλος του 2014 προέβλεπε ότι έως το 2020 θα έχει μειωθεί η ζήτηση για το δικό του πετρέλαιο στα 29 εκατ. βαρέλια την ημέρα. Αρχικά ο ΟΠΕΚ υποτιμούσε τον αντίκτυπο από την αυξημένη παραγωγή σχιστολιθικού πετρελαίου στις ΗΠΑ, μολονότι παραδέχθηκε για πρώτη φορά πως ενδέχεται να είναι «σημαντικός» στην ετήσια έκθεσή του το 2012. Η παραγωγή σχιστολιθικού πετρελαίου στις ΗΠΑ αποδείχτηκε βιώσιμη χάρη στις υψηλές τιμές στις οποίες πωλούνταν ο «μαύρος χρυσός» επί πολλά χρόνια, και τις οποίες στήριζε ο ΟΠΕΚ με την πολιτική μείωσης της παραγωγής. Σήμερα το καρτέλ πετρελαίου παραδέχεται πως πολλά από τα σχέδια εκμετάλλευσης σχιστολιθικών υδρογονανθράκων είναι βιώσιμα ακόμη και με χαμηλές τιμές. Προβλέπει, άλλωστε, μόνο μια ελαφρά ανάκαμψη των τιμών του πετρελαίου, που εκτιμά ότι θα αυξάνονται κατά περίπου 5 δολάρια ανά έτος, για να φτάσουν το 2020 στα 80 δολάρια το βαρέλι.

Ο ΟΠΕΚ εκτιμά ότι η ζήτηση πετρελαίου το 2016 θα διαμορφωθεί στα 30,90 εκατ. βαρέλια την ημέρα.

Οι γυναίκες πληρώνουν περισσότερα από τους άντρες

Τιμολόγηση ανάλογα με το... φύλο που οδηγεί σε διαφορά μερικών χιλιάδων σε βάθος χρόνου

Οι γυναίκες πληρώνουν χιλιάδες δολάρια περισσότερα από τους άντρες σε βάθος χρόνου για να αγοράσουν ανάλογα προϊόντα, σύμφωνα με έρευνα πάνω στην τιμολόγηση αγαθών που πραγματοποιήθηκε από την Υπηρεσία Καταναλωτικών Υποθέσεων στην τοπική κυβέρνηση της Νέας Υόρκης.

Η έρευνα βασίστηκε σε περίπου 800 προϊόντα στη γυναικεία και αντρική εκδοχή τους από 90 μάρκες που πωλούνται σε καταστήματα ή μέσω Διαδικτύου, όπως αναφέρεται σε σχετικό δημοσίευμα του ειδησεογραφικού δικτύου CNBC.

Καταλήγει πως οι τιμές τείνουν να είναι υψηλότερες κατά 7% για τα προϊόντα που απευθύνονται στο γυναικείο καταναλωτικό κοινό. Αναλυτικότερα, τα παιχνίδια και τα αξεσουάρ είναι κατά 7% ακριβότερα για τις γυναίκες. Τα παιδικά είδη ρουχισμού για τα κορίτσια αντί των αγοριών τιμολογούνται κατά 4% υψηλότερα. Αντίστοιχα για τους ενηλίκους είναι κατά 8% ακριβότερα. Τα είδη προσωπικής φροντίδας είναι κατά 13% λιγότερα ακριβά για τους άντρες.

Κράνη, ξυραφάκια, παιχνίδια και άλλα αγαθά έχουν υψηλότερη τιμή όταν απευθύνονται σε γυναίκες.

Η έρευνα των Αρχών της Νέας Υόρκης ήταν ιδιαίτερα σχολιαστική στη σύγκριση τιμών για όμοια προϊόντα.

Στη λίστα περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, κράνη ποδηλάτου για άντρες και γυναίκες, σκουτεράκια, σαμπουάν ή ανταλλακτικά ξυραφάκια, αλλά και ίδια προϊόντα που κοστίζουν διαφορετικά για τα δύο φύλα. Στη μελέτη αναφέρεται, μάλιστα, πως η πολιτεία της Καλιφόρνιας πραγματοποίησε το 1994 ανάλογη έρευνα, στην τιμολόγηση όμως υπηρεσιών, και κατέληξε στο συμπέρασμα πως οι γυναίκες πληρώνουν «φόρο φύλου» της τάξεως των 1.351 δολαρίων σε ετήσια βάση. «Ενώ η έρευνα της Υπηρεσίας Καταναλωτικών Υποθέσεων της Νέας Υόρκης δεν υπολογίζει τις οικονομικές επιπτώσεις από τη διαφορετική τιμολόγηση των δύο φύλων για τα ίδια προϊόντα, τα πορίσματά της οδηγούν στο συμπέρασμα πως οι γυναίκες πληρώνουν χιλιάδες δολάρια περισσότερα κατά τη διάρκεια της ζωής τους για να αγοράζουν ανάλογα προϊόντα με τους άντρες.

«Οι καταναλωτές δεν μπορούν να ελέγξουν τα υφάσματα, τα συστατικά ή τα εξαρτήματα που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή προϊόντων, αλλά επιλέγουν με βάση αυτά που τους προσφέρονται στην αγορά.

Ετσι, οι επιλογές που κάνουν οι εταιρείες του μεταποιητικού κλάδου και του λιανικού εμπορίου οδηγούν σε μεγαλύτερα οικονομικά βάρη τις γυναίκες από τους άντρες σε όλο τον κύκλο της ζωής τους.

Σύμφωνα με την αμερικανική έρευνα, οι γυναίκες πληρώνουν χιλιάδες δολάρια περισσότερα κατά τη διάρκεια της ζωής τους για να αγοράζουν ανάλογα προϊόντα με τους άντρες.

Πρώτο σε δημόσιες εγγραφές για το 2015 το Χονγκ Κονγκ

Στη διάρκεια του 2015 το Χονγκ Κονγκ αντικατέστησε τη Νέα Υόρκη στην πρώτη θέση ως αγορά δημόσιων εγγραφών, καθώς ήταν μεγαλύτερο το ύψος των κεφαλαίων που άντλησαν συνολικά οι επιχειρήσεις με προεξάρχουσες τις κινεζικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικές εταιρείες. Από την αρχή του 2015 και μέχρι χθες οι εταιρείες που εισήχθησαν στην αγορά του Χονγκ Κονγκ άντλησαν συνολικά 25 δισ. δολάρια, ποσό σαφώς μεγαλύτερο από τα 19,4 δισ. δολάρια που άντλησαν όσες εισήχθησαν το χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Στη Νέα Υόρκη, που υπήρξε η μεγαλύτερη αγορά δημόσιων εγγραφών τα τελευταία τρία χρόνια, τα κεφάλαια που αντλήθηκαν ήσαν φέτος κατά 73% χαμηλότερα σε σύγκριση με το 2014. Στη διάρκεια του περασμένου έτους είχε καταγραφεί αύξηση των κεφαλαίων που αντλήθηκαν και τα οποία έφθασαν στα 71,7 δισ. δολάρια εν μέρει χάρη στο ποσό ρεκόρ ύψους 25 δισ. δολαρίων που άντλησε η κινεζική Alibaba Group Holding. Ανάμεσα στις σημαντικότερες δημόσιες εγγραφές στο Χονγκ Κονγκ συγκαταλέγονται εκείνη της κινεζικής Guotai Junan Securities Co που άντλησε 4,8 δισ. δολάρια και της China Huarong Asset Management που άντλησε 2,5 δισ. δολάρια. Τα κεφάλαια που αντλήθηκαν το 2015 μέσω εγγραφών στην αγορά του Χονγκ Κονγκ αντιπροσωπεύουν, άλλωστε, περισσότερο από το 1/3 των αντίστοιχων κεφαλαίων στις αγορές της περιοχής Ασίας-Ειρηνικού. Σύμφωνα με παράγοντες του χρηματοπιστωτικού τομέα, το επόμενο έτος πολλές άλλες κινεζικές επιχειρήσεις πρόκειται να αντλήσουν κεφάλαια με τη δημόσια εγγραφή τους.

Από την αρχή του 2015 οι εταιρείες που εισήχθησαν στην αγορά του Χονγκ Κονγκ άντλησαν 25 δισ. δολ.

Οι πρόσφυγες στηρίζουν τη γερμανική αγορά κατασκευών

Χάρη στη μαζική εισροή μεταναστών που καταφεύγουν στη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης, ο κατασκευαστικός κλάδος της Γερμανίας γνωρίζει απροσδόκητη άνθηση. Πρόσφυγες που κοιμούνται συχνά σε γυμναστήρια, δημόσιους χώρους και σκηνές και ζητούν άσυλο στη Γερμανία έχουν οδηγήσει στα ύψη τη ζήτηση για προκατασκευασμένα σπίτια. Αλλωστε, η αύξηση του πληθυσμού στα αστικά κέντρα, το εντεινόμενο ενδιαφέρον για επενδύσεις σε ακίνητα και το εξαιρετικά χαμηλό κόστος του δανεισμού σε περίοδο ανόδου των μισθών πείθουν πολλούς Γερμανούς να εγκαταλείψουν την παραδοσιακή τους απέχθεια για τις αγορές διαμερισμάτων και κατοικιών.

Σε συνδυασμό, άλλωστε, με τα κονδύλια ύψους 13 δισ. ευρώ που δαπανά η κυβέρνηση Μέρκελ για να εκσυγχρονίσει οδικά δίκτυα και γέφυρες, αναμένεται να αυξηθεί η παραγωγή του κατασκευαστικού κλάδου κατά 2,5% στα 235 δισ. ευρώ μέσα στο επόμενο έτος. Αυτή είναι η εκτίμηση της ένωσης γερμανικών κατασκευαστικών, BvB, και αν επαληθευτεί θα πρόκειται για την υψηλότερη παραγωγή του κλάδου από το 2000. Ο κατασκευαστικός τομέας αντιπροσωπεύει το 4% του γερμανικού ΑΕΠ, ενώ προσφέρει εργασία σε 2,5 εκατ. άτομα σε τουλάχιστον 300.000 εταιρείες.

Οπως σχολιάζει ο Χανς Βέρνερ Ζιν του οικονομικού Ινστιτούτου Ifo, «όλο και περισσότεροι Γερμανοί τοποθετούν τα χρήματά τους σε ακίνητα». Σημειωτέον ότι τον Νοέμβριο ο δείκτης του κατασκευαστικού κλάδου του Ifo σημείωσε τα υψηλότερα επίπεδά του από την επανένωση των Γερμανιών, το 1990. Πρόκειται για τον δείκτη που καταγράφει την εμπιστοσύνη στον κλάδο και ο οποίος υποχώρησε μεν ελαφρώς τον Δεκέμβριο αλλά παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Η αυξημένη ζήτηση οδηγεί, άλλωστε, σε άνοδο τις μετοχές των εταιρειών του κλάδου. Ενδεικτική είναι η περίπτωση του ομίλου Patrizia Immobilien, που έχει οικοδομήσει περίπου 4.000 νέα διαμερίσματα σε πόλεις όπως το Μόναχο, το Αμβούργο και το Βερολίνο, και του οποίου οι μετοχές εκτινάχθηκαν κυριολεκτικά κατά 120% μέσα στο 2015.

Ο κατασκευαστικός τομέας αντιπροσωπεύει το 4% του γερμανικού ΑΕΠ, ενώ προσφέρει εργασία σε 2,5 εκατ. άτομα σε τουλάχιστον 300.000 εταιρείες.

Πρόσφυγες που ζητούν άσυλο στη Γερμανία έχουν οδηγήσει στα ύψη τη ζήτηση για προκατασκευασμένα σπίτια.

Σύμφωνα, πάντως, με παράγοντες του κλάδου, η νέα ανάπτυξη του κατασκευαστικού κλάδου υπολείπεται εκείνης που γνώρισε μετά την επανένωση, όταν άρχισαν να χτίζονται μαζικά διαμερίσματα και σπίτια στην πρώην Ανατολική Γερμανία. Ο ετήσιος κύκλος εργασιών του κλάδου αυξήθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια, αλλά το 2014 παρέμενε περίπου 15% κάτω από τα επίπεδα που σημείωσε στα μέσα της δεκαετίας του 1990. Γενικότερα παρατηρείται ανεπάρκεια στέγης καθώς δεν υπήρξε επαρκής οικοδομική δραστηριότητα την περίοδο 2001-2009, οπότε ανακλήθηκαν τα φορολογικά κίνητρα που είχαν προσφερθεί σε όσους επένδυαν σε ακίνητα καθώς και οι επιδοτήσεις για τους κατόχους κατοικιών.

Τα στατιστικά στοιχεία μέχρι και τον Σεπτέμβριο φέρουν τις οικοδομικές άδειες να είναι περίπου 223.000, που αντιπροσωπεύουν αύξηση 5% σε σύγκριση με τους πρώτους εννέα μήνες του 2014. Εκτιμάται πως για το σύνολο του έτους θα φτάσουν τις 300.000, που, σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, εξακολουθούν να μην επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών που δημιουργεί η ανάπτυξη των αστικών κέντρων. Οπως επισημαίνει ο Τομπίας Τζαστ, ειδικός επί θεμάτων αγοράς ακινήτων, «είναι σημαντική ανάπτυξη, αλλά υπολείπεται σημαντικά από τα επίπεδα της επανένωσης της Γερμανίας όταν οι άδειες ξεπέρασαν τις 600.000».

OIK_09-ADV ARIADNE_Master_cy 23/12/15 16:48 Page 1

Οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες σε ΜΙΑ πύλη, ενοποιημένες

Τέρμα το πήγαινε – έλα στις δημόσιες υπηρεσίες.

Η **Αριάδνη** αναλαμβάνει να συλλέξει από άλλους κυβερνητικούς οργανισμούς, τα αναγκαία πιστοποιητικά/βεβαιώσεις*, που απαιτούνται κατά την υποβολή αιτήσεων.

- Απλοποίηση των συναλλαγών με το Δημόσιο
- Απλοποιημένη υποβολή αιτημάτων
- Ενημέρωση του πολίτη για την εξέλιξη των αιτημάτων*
- Ασφαλείς συναλλαγές με την Κυβέρνηση
- Ασφαλής Πλατφόρμα η-Πληρωμών
- Ενιαίος Κωδικός Πρόσβασης σε όλες τις η-Υπηρεσίες
- Πρόσβαση από οπουδήποτε (σπίτι, γραφείο) – οποτεδήποτε.

* Ισχύει στις περιπτώσεις που στα αρμόδια Τμήματα υπάρχουν πληροφοριακά συστήματα που μπορούν να παρέχουν την πληροφόρηση

Επιχειρήσεις

Χορηγίες και Επιδόματα

Οχήματα και Μεταφορές

Καταναλωτής

Εργασία

Φορολογικά

Συνταξιοδότηση

Γη και Κατοικία

Ηλεκτρονικές συναλλαγές με τη Δημόσια Υπηρεσία

εύκολα απλά γρήγορα!

Ακολούθησε το νήμα της **Αριάδνης** έξω από **Γραφειοκρατικούς Λαβύρινθους!**

www.ariadne.gov.cy

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο
οι ιδέες μας, πράξη και ανάπτυξη

Το Έργο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΤΜΗΜΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

αριάδνη
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
www.ariadne.gov.cy

OIK_10-OIKONOMIA_Master_cy 23/12/15 22:43 Page 10

Μαζική προσφυγή δανειοληπτών για ένταξη στον νόμο Κατσέλη

Σπεύδουν να εκμεταλλευτούν τις ευνοϊκές διατάξεις – Παράταση ενός μηνός για την κατάθεση δικαιολογητικών

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Τριπλασιάστηκαν τον Δεκέμβριο σε σχέση με τους προηγούμενους μήνες οι προσφυγές δανειοληπτών στα Ειρηνοδικεία, καθώς σπεύδουν να ενταχθούν στις ευνοϊκές διατάξεις του νόμου Κατσέλη που ισχύουν έως τα τέλη του χρόνου. Από το νέο έτος τίθενται σε ισχύ οι αλλαγές που ψηφίστηκαν πρόσφατα για τα «κόκκινα» δάνεια, περιορίζοντας το εύρος προστασίας της πρώτης κατοικίας με βάση εισοδηματικά και περιουσιακά όρια. Να σημειωθεί ότι όσοι καταφεύγουν τώρα στον νόμο Κατσέλη δεν έχουν τον περιορισμό του εισοδηματικού κριτηρίου, ενώ η αντικειμενική αξία της πρώτης κατοικίας ορίζεται στις 300.000 ευρώ για ένα άτομο και φθάνει έως και τις 450.000 ευρώ για μια τετραμελή οικογένεια. Το γεγονός ότι από την 1η Ιανουαρίου 2016 τίθενται εισοδηματικά όρια με βάση τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης, ενώ η αντικειμενική αξία της πρώτης κατοικίας ορίζεται στις 120.000 έως 180.000 ευρώ (ανάλογα με την κατηγορία) για τον άγαμο και φθάνει στις 200.000 έως 260.000 ευρώ για μια τετραμελή οικογένεια, είναι σαφές ότι λειτουργεί ως κίνητρο για άμεση προσφυγή στον νόμο από μεγάλη μερίδα δανειοληπτών που δεν θα προστατεύονται από την αρχή του χρόνου.

Με δεδομένο ότι ο νόμος με τα νέα όρια, που καθιστούν πιο δύσκολη την προστασία της πρώτης κατοικίας, δημοσιεύθηκε στις 20 Νοεμβρίου, ένας μεγάλος αριθμός δανειοληπτών σπεύδει πλέον την τελευταία στιγμή να κάνει χρήση των διατάξεων που ισχύουν έως τα τέλη του χρόνου, δημιουργώντας συνθήκες ασφυξίας στις τράπεζες που καλούνται να ανασύρουν δανειακές συμβάσεις για χιλιάδες δανειολήπτες.

Ο όγκος των αιτήσεων για την εξασφάλιση των αναγκαίων δικαιολογητικών προς τις τράπεζες

Οσοι καταφεύγουν τώρα στον νόμο Κατσέλη δεν έχουν τον περιορισμό του εισοδηματικού κριτηρίου.

έχει εκτοξευθεί, και είναι χαρακτηριστικό ότι στο Ειρηνοδικείο της Αθήνας τα 100 νούμερα που εκδίδονται κάθε μέρα προς τους αιτούντες εξαντλούνται σε μία ώρα, από τις 6.30 έως και τις 7.30 π.μ. Διευκρινίζεται ότι τα νούμερα που δίνονται αφορούν και όσους κάνουν αιτήσεις για επικαιροποίηση των στοιχείων τους (η προθεσμία λήγει στις 19 Φεβρουαρίου ή σε όσους θέλουν να επαναπροσδιορίσουν δικάσιμο η προθεσμία έληξε την Τετάρτη).

Αντιμέτωπο με αυτό τον συνωστισμό, το υπουργείο Οικονομίας υποχρεώθηκε να δώσει παράταση ένα μήνα για την υποβολή των δικαιολογητικών, προκειμένου τόσο το τραπεζικό όσο και το δικαστικό σύστημα να ανταποκριθεί στο αυξημένο ενδιαφέρον για ένταξη στον νόμο 3869. Οι δανειολήπτες θα πρέπει να γνωρίζουν ότι η ημερομηνία υποβολής της αίτησης στα Ειρηνοδικεία δεν αλλάζει και είναι η 31η Δεκεμβρίου 2015· αυτό που αλλάζει είναι μόνο η προθεσμία για τη συγκέντρωση και την υποβολή των δικαιολογητικών.

Οπως προβλέπεται στη σχετική εγκύκλιο που εκδόθηκε από τη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή, η παράταση του ενός μηνός προστίθεται στην αρχική προθεσμία των 15 ημερών που είχε ήδη δοθεί από τον νόμο, με βάση την οποία οι γραμματείς των αρμόδιων κατά τόπους Ειρηνοδικείων οφείλουν να παραλαμβάνουν και να πρωτοκολλούν τις αιτήσεις από τους δανειολήπτες. Ετσι η συνολική προθεσμία για τη συγκέντρωση των δικαιολογητικών φθάνει πλέον τις 45 ημέρες. Εντός δύο εργάσιμων ημερών θα πρέπει άλλωστε η γραμματεία των Ειρηνοδικείων να εξετάσει το κατά πόσον η αίτηση έχει όλα τα τυπικά δικαιολογητικά, ανεβάζοντας τον συνολικό χρόνο από την κατάθεση της αίτησης για τον έλεγχο και τη συμπλήρωση των απαιτούμενων δικαιολογητικών στις 47 ημέρες. Η γενική γραμματεία επιχειρεί με τον τρόπο αυτό να αντιμετωπίσει τις καθυστερήσεις που διαπιστώνονται στον χρόνο προσκόμισης όλων των αναγκαίων δικαιολογητικών που απαιτούνται από τις τράπεζες, οι οποίες βρίσκονται αντιμέτωπες με ένα απίστευτα μεγάλο όγκο αιτημάτων από δανειολήπτες, πολλοί από τους οποίους αναζητούν δανειακές συμβάσεις της προηγούμενης δεκαετίας ή ακόμα και εικοσαετίας. Οπως μάλιστα ορίζεται στη σχετική εγκύκλιο, η καθυστέρηση χορήγησης αναλυτικών καταστάσεων οφειλών από την πλευρά των τραπεζών θα πρέπει να προκύπτει από το αντίγραφο της αίτησης που έκανε ο δανειολήπτης στην τράπεζα και την παρέλευση άπρακτης της δεκαήμερης προθεσμίας που θέτει ο νόμος προς τα πιστωτικά ιδρύματα για να ανταποκριθούν στο αίτημα του οφειλέτη.

Η μαζική προσφυγή στις διατάξεις του νόμου Κατσέλη λίγο πριν από την εκπνοή των ευνοϊκών διατάξεων έχει δημιουργήσει κατάσταση απόλυτου συνωστισμού στα Ειρηνοδικεία της χώρας που, σύμφωνα με τα τελευταία συγκεντρωτικά στοιχεία, έως τα τέλη Νοεμβρίου είχαν υποδεχθεί 170.000 αιτήσεις.

Σύμφωνα με τα τελευταία συγκεντρωτικά στοιχεία, έως τα τέλη Νοεμβρίου τα ειρηνοδικεία της χώρας είχαν υποδεχθεί 170.000 αιτήσεις για ένταξη στον νόμο Κατσέλη.

Ο κίνδυνος χρεοκοπίας παραμένει, σύμφωνα με τη S&P

Το ενδεχόμενο νέας πολιτικής αστάθειας βλέπει ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Standard & Poor's (S&P) για την Ελλάδα το 2016, γεγονός το οποίο επαναφέρει τον κίνδυνο χρεοκοπίας της χώρας έναντι των υποχρεώσεών της.

Ο αναλυτής του οίκου Φρανκ Γκιλ υποστηρίζει πως η ελληνική κυβέρνηση εξαρτάται απόλυτα

Ορατός ο κίνδυνος νέας πολιτικής αστάθειας, εκτιμά ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Standard & Poor's.

από τις ευνοϊκές επιχειρηματικές, οικονομικές και χρηματοδοτικές συνθήκες για να καλύψει τις υποχρεώσεις της σε σχέση με το χρέος τους επόμενους 12 μήνες. Σημειώνει, δε, ότι η δέσμευσή της να υλοποιήσει μη δημοφιλείς μεταρρυθμίσεις, όπως οι αλλαγές στο ασφαλιστικό, η μείωση των επιδομάτων, οι επιπλέον περικοπές δαπανών και οι αποκρατικοποιήσεις «αυξάνουν την πιθανότητα ενός νέου γύρου πολιτικής αβεβαιότητας στις αρχές του επόμενου έτους, καθώς ο τελευταίος έλεγχος του προγράμματος έχει καθυστερήσει και έχει μεταφερθεί για Ιανουάριο-Φεβρουάριο 2016». Και προσθέτει ότι αυτό μπορεί να εγείρει ρίσκο για την εφαρμογή του προγράμματος και να οδηγήσει σε «ανανέωση των κινδύνων χρεοκοπίας».

Πάντως, ο ίδιος παραδέχεται ότι μια στάση πληρωμών αποτελεί πιο απομακρυσμένο ενδεχόμενο σε σχέση με τον Ιούνιο, αλλά είναι ακόμη πιθανή. Παράλληλα, ο κ. Γκιλ εκτιμά ότι η υλοποίηση των όρων και των προϋποθέσεων του προγράμματος είναι κρίσιμη για την επιβίωση των ελληνικών τραπεζών, τη σταθεροποίηση της οικονομίας και την επιστροφή της εμπιστοσύνης.

Επίσης, ο αναλυτής της S&P υποστηρίζει ότι η Ελλάδα θα συνεχίσει να αναχρηματοδοτεί το βραχυπρόθεσμο χρέος της μέσω των εκδόσεων εντόκων γραμματίων ύψους 15 δισ. ευρώ.

Παρά τις ανησυχίες που διατυπώνει ο κ. Γκιλ, στην ανάλυσή του επισημαίνει ότι η ελληνική κυβέρνηση δεν θα θελήσει να θέσει σε κίνδυνο τον χρηματοπιστωτικό τομέα και τις καταθέσεις στις τράπεζες. Γι' αυτό και εκτιμά πως η Αθήνα θα ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που απορρέουν από το πρόγραμμα. Κάτι που τελικά δεν θα επιτρέπει μία νέα χρεοκοπία, ειδικά αν παρασχεθεί και η νέα ελάφρυνση του χρέους. Μάλιστα, ο αναλυτής του οίκου θεωρεί ότι η νέα ρύθμιση του ελληνικού χρέους είναι πιθανό να συζητηθεί στο πλαίσιο του πρώτου ελέγχου του νέου προγράμματος.

Να σημειωθεί ότι η S&P έχει προγραμματισμένη αξιολόγηση του ελληνικού χρέους στις 22 Ιανουαρίου, ενώ σήμερα κατατάσσει την ελληνική οικονομία στη βαθμίδα «CCC+».

ΣΩΤΗΡΗΣ ΝΙΚΑΣ

Ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Standard & Poor's θεωρεί ότι η νέα ρύθμιση του ελληνικού χρέους είναι πιθανό να συζητηθεί στο πλαίσιο του πρώτου ελέγχου του νέου προγράμματος.

Οι φορολογικές υποχρεώσεις για τις τελευταίες εργάσιμες ημέρες του 2015

Τρίτη δόση ΕΝΦΙΑ, τέλη κυκλοφορίας, αυξημένη προκαταβολή φόρου εισοδήματος για αγρότες και επιχειρήσεις, δόση ρύθμισης ληξιπρόθεσμων οφειλών, κατάθεση πινακίδων, κ.λπ. πρέπει να πραγματοποιηθούν το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου. Διαφορετικά για τις περισσότερες περιπτώσεις θα επιβληθούν πρόστιμα, τα οποία είναι πολύ τσουχτερά.

Συγκεκριμένα, τις πέντε τελευταίες εργάσιμες ημέρες του 2015 οι φορολογούμενοι θα πρέπει να τακτοποιήσουν τις ακόλουθες φορολογικές υποχρεώσεις:

1. Τη μηναία δόση της ρύθμισης ληξιπρόθεσμων οφειλών. Σημειώνεται ότι όσοι δεν τακτοποιήσουν τη δόση του Δεκεμβρίου ή αφήσουν απλήρωτη κάποια άλλη οφειλή κινδυνεύουν να βρεθούν εκτός ρύθμισης, εξαιτίας του αυστηρότερου θεσμικού πλαισίου που ισχύει από τις 15 Δεκεμβρίου.

2. Την τρίτη δόση του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων. Το ποσό που υπολογίζεται να εισπραχθεί τον Δεκέμβριο ξεπερνά τα 550 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι οι δύο τελευταίες δόσεις θα καταβληθούν τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο.

3. Τα τέλη κυκλοφορίας για το 2016. Εως τις 31 Δεκεμβρίου οι ιδιοκτήτες οχημάτων πρέπει να καταβάλουν στο ελληνικό Δημόσιο το ποσό των 1,1 δισ. ευρώ περίπου. Μετά την ανωτέρω ημερομηνία όσοι δεν έχουν πληρώσει τα τέλη θα κληθούν να πληρώσουν πρόστιμα που ανέρχονται στο ύψος των τελών κυκλοφορίας.

4. Τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, έως τις 31 Δεκεμβρίου, οι μεγάλες επιχειρήσεις.

5. Την κατάθεση των πινακίδων των οχημάτων τους. Η προθεσμία λήγει στις 31 Δεκεμβρίου.

6. Οι αγρότες την καταβολή των επιπλέον ποσών, λόγω αύξησης της προκαταβολής φόρου. Σημειώνεται ότι οι φορολογούμενοι που απέκτησαν το 2014 εισοδήματα από αγροτικές δραστηριότητες θα πρέπει να πληρώσουν τη δεύτερη δόση τής επιπλέον προκαταβολής φόρου (αυξήθηκε από το 27% στο 55%).

7. Ολες οι εταιρείες, έως την ερχόμενη Πέμπτη, την καταβολή της τελευταίας δόσης του φόρου εισοδήματος για το φορολογικό έτος 2014.

8. Οι ανώνυμες εταιρείες, οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης και οι ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες την καταβολή της αυξημένης προκαταβολής φόρου (από το 80% στο 100%), αναδρομικά για τη χρήση του 2014.

9. Οι φορολογούμενοι που κινδυνεύουν, με την υποβολή των φορολογικών δηλώσεων του 2016, να πιαστούν στην «τσιμπίδα» των τεκμηρίων διαβίωσης μπορούν να γλιτώσουν από την επιβολή έξτρα φόρου. Αρκεί να χρησιμοποιήσουν για την κάλυψη των τεκμηρίων δωρεές ή γονικές παροχές χρηματικών ποσών, που θα πρέπει όμως να γίνουν έως τις 31 Δεκεμβρίου. Σημειώνεται ότι το υπουργείο Οικονομικών έχει υποσχεθεί ότι θα φέρει στη Βουλή διάταξη που θα προβλέπει ότι δεν θα επιβάλλεται φόρος για δωρεές χρηματικών ποσών έως 5.000 ευρώ, που πραγματοποιήθηκαν από την έναρξη των capital controls (29 Ιουνίου 2015) έως το τέλος Δεκεμβρίου 2015. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι οι χρηματικές δωρεές να έχουν γίνει από γονείς σε τέκνα ή από παππούδες/γιαγιάδες σε εγγόνια. Σήμερα ο φόρος στις χρηματικές δωρεές ανέρχεται στο 10% του ποσού.

ΠΡ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΤΑΙΠΕΔ: Προς πώληση 2 ακινήτων στην Πελοπόννησο

Δύο μεγάλα ακίνητα προωθεί για αξιοποίηση το ΤΑΙΠΕΔ. Πρόκειται για δύο ακίνητα που βρίσκονται στην Πελοπόννησο, εκ των οποίων το πρώτο στο Πόρτο Χέλι και το δεύτερο στο Βαρθολομιό Ηλείας. Στόχος του Ταμείου Αξιοποίησης της Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) με την πώληση των ακινήτων η τουριστική τους αξιοποίηση. Μάλιστα, το δεύτερο από τα δύο, που είναι και το μεγαλύτερο, προορίζεται για γήπεδο του γκολφ 18 οπών.

Αναλυτικά, το ακίνητο στο Πόρτο Χέλι έχει έκταση 627 στρεμμάτων και βρίσκεται στη θέση Βερβερόντα, που ανήκει στην πρώην κοινότητα του Πόρτο Χελίου και στη δημοτική ενότητα Κρανιδίου της περιφέρειας Αργολίδος. Το ακίνητο χωρίζεται σε δύο ζώνες, η πρώτη συνολικής έκτασης 427 στρεμμάτων προορίζεται για αναψυχή-τουρισμό και η δεύτερη, έκτασης 200 στρεμμάτων, μπορεί ν' αξιοποιηθεί και για άλλους σκοπούς (περιβαλλοντικούς, τεχνικούς, μεταφορικούς κ.ο.κ.). Οι ενδιαφερόμενοι που θα συμμετάσχουν στον διαγωνισμό θα πρέπει να δώσουν εγγυητική επιστολή 150 χιλ. ευρώ και να υποβάλουν την προσφορά τους έως την 1η Απριλίου 2016.

Το δεύτερο ακίνητο είναι συνολικής έκτασης 952 στρεμμάτων και βρίσκεται στη θέση «Θίνες» στη δημοτική ενότητα του Βαρθολομιού της περιφέρειας Ηλείας. Το ακίνητο προορίζεται για τουριστική αξιοποίηση και συγκεκριμένα ο ιδιοκτήτης του υποχρεώνεται να δημιουργήσει γήπεδο γκολφ 18 οπών. Ο διαγωνισμός πώλησης του ακινήτου συνοδεύεται από εγγυητική ύψους 150.000 ευρώ και οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να υποβάλουν την προσφορά τους έως την 1η Απριλίου 2016.

Τα δύο προαναφερόμενα ακίνητα βγαίνουν για πρώτη φορά για αξιοποίηση από τη νέα διοίκηση του ΤΑΙΠΕΔ. Παράλληλα, στη διάρκεια της περασμένης εβδομάδας το ΤΑΙΠΕΔ έβαλε εκ νέου σε διαδικασία πώλησης τρία ακίνητα του εξωτερικού. Τα ακίνητα αυτά βρίσκονται σε Ρώμη (Ιταλία), Λιουμπλιάνα (Κροατία) και Πραιτώρια (Ν. Αφρική). Στο παρελθόν, το ΤΑΙΠΕΔ είχε επιχειρήσει να πουλήσει τα συγκεκριμένα ακίνητα ανεπιτυχώς.

Απώλειες 4,7 δισ. ευρώ στο εισόδημα νοικοκυριών το 2014

Νέα πτώση καταγράφηκε το 2014 στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, αν και ο ρυθμός συρρίκνωσής του επιβραδύνθηκε σε σύγκριση με το 2013. Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), το διαθέσιμο εισόδημα ανήλθε πέρυσι στα 118 δισ. ευρώ από 122,7 δισ. ευρώ που ήταν το 2013, με τα νοικοκυριά να χάνουν 4,7 δισ. ευρώ από το διαθέσιμο εισόδημά τους (μείωση 3,9%).

Η εξέλιξη αυτή αποδίδεται από την ΕΛΣΤΑΤ σε δύο παράγοντες:

1. Στη μείωση των αποδοχών των εργαζομένων κατά 2%.

2. Στη μείωση κατά 2,6% των κοινωνικών παροχών που εισπράττουν τα νοικοκυριά.

Αξίζει να σημειωθεί ότι και το 2013 είχε καταγραφεί μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος σε σχέση με το 2012. Τότε το εισόδημα είχε υποχωρήσει κατά 10,2% ή κατά 13,9 δισ. ευρώ, εξαιτίας της πτώσης κατά 10,7% και κατά 12,2% των κοινωνικών παροχών προς τα νοικοκυριά.

Σε ό,τι αφορά το 2014, η περαιτέρω εισοδηματικές απώλειες των νοικοκυριών οδήγησαν και σε υποχώρηση της κατανάλωσης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η κατανάλωση των νοικοκυριών μειώθηκε κατά 2,2% το 2014 ή κατά 2,9 δισ. και διαμορφώθηκε στα 125 δισ. ευρώ από 127,9 δισ. ευρώ που ήταν το 2013. Να σημειωθεί ότι οι δαπάνες για κατανάλωση είχαν μειωθεί κατά 4,8 δισ. ευρώ ή 3,6% και το 2013 σε σχέση με το 2012. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν εμμέσως και το πλήγμα που έχει δεχτεί η αγορά λόγω της κρίσης, καθώς μέσα σε δύο χρόνια τα νοικοκυριά δαπάνησαν περίπου 8 δισ. ευρώ λιγότερα.

Αρνητικά κινήθηκε και το ποσοστό αποταμίευσης των νοικοκυριών, καθώς το 2014 παρουσίασε μείωση 6%. Ποσοστό το οποίο είναι το ίδιο με εκείνο του 2013 προς το 2012. Επίσης, ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου του τομέα των μη χρηματοοικονομικών εταιρειών αυξήθηκε οριακά κατά 6,2% το 2014 σε σύγκριση με το 2013, από 7,7 δισ. ευρώ σε 8,2 δισ. ευρώ.

OIK_11-OIKONOMIA_Master_cy 23/12/15 22:44 Page 11

Μισές έμειναν οι τράπεζες στην επταετία

Χάθηκαν 50.000 θέσεις εντός και εκτός Ελλάδας, ενώ τα καταστήματα περιορίστηκαν κατά 3.500

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ**

Στο... ήμισυ έχει συρρικνωθεί το μέγεθος των εγχώριων τραπεζών την επταετία 2009 - 2015, αποτέλεσμα της άνευ προηγουμένου κρίσης που πλήττει τη χώρα. Σύμφωνα με στοιχεία που έχει συγκεντρώσει η «Κ», σε σχέση με το 2008 έχουν χαθεί περίπου 50.000 θέσεις εργασίας, εκ των οποίων οι 25.000 στην Ελλάδα και επίσης 25.000 στο εξωτερικό. Ο συνολικός αριθμός καταστημάτων έχει μειωθεί κατά 3.500 σημεία, στα 4.200 σήμερα από 7.715 που ήταν στο τέλος του 2008. Επιπλέον, οι εγχώριες τράπεζες έχουν προχωρήσει στη διακοπή λειτουργίας πάνω από 1.700 καταστημάτων στην Ελλάδα καθώς και 2.175 ΑΤΜ. Αναλυτικά, τα καταστήματα στην Ελλάδα έχουν μειωθεί κατά 42,3%, οι εργαζόμενοι κατά 36% και τα ΑΤΜ κατά 28,7%. Σε ό,τι αφορά το εξωτερικό, τα καταστήματα έχουν μειωθεί κατά 49,3% και οι εργαζόμενοι κατά 51,7%.

Η καταστροφή που έχει συντελεστεί στο τραπεζικό σύστημα και στην εγχώρια οικονομία αποτυπώνεται χαρακτηριστικά στην εικόνα των καταθέσεων και των δανείων. Από τα επίπεδα των 240 δισ. ευρώ που διαμορφώνονταν οι καταθέσεις το 2009, σήμερα έχουν συρρικνωθεί στα 120 δισ. ευρώ! Το υπόλοιπο δανείων διαμορφώνεται μεν στα 204 δισ. ευρώ, θεωρητικά μειωμένο κατά 35% από το επίπεδο του 2009, ωστόσο στην πραγματικότητα η μείωση είναι κατά πολύ μεγαλύτερη. Από τα 204 δισ. ευρώ που είναι σήμερα το υπόλοιπο δανείων, τα 100 δισ. ευρώ δεν εξυπηρετούνται! Ετσι η πραγματική εικόνα των τραπεζών είναι ότι διαθέτουν καταθέσεις ύψους 120 δισ. ευρώ και εξυπηρετούμενα δάνεια περίπου 110 δισ. ευρώ, ακριβώς στο μισό σε σχέση με την εικόνα του τραπεζικού συστήματος στο τέλος του 2008.

Η συρρίκνωση των τραπεζών την τελευταία 7ετία

	2008	2015	2008/2015	2008/2015
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ	7.715	4.200	-3.515	-45,6%
ΕΛΛΑΔΑ	4.162	2.400	-1.762	-42,3%
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	3.553	1.800	-1.753	-49,3%

	2008	2015	2008/2015	2008/2015
ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	117.350	67.500	-49.850	-42,5%
ΕΛΛΑΔΑ	68.659	44.000	-24.659	-35,9%
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	48.691	23.500	-25.191	-51,7%

	2008	2015	2008/2015	2008/2015
ΑΤΜ ΕΛΛΑΔΑ	7.575	5.400	-2.175	-28,7%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Από τα επίπεδα των 240 δισ., οι καταθέσεις έχουν συρρικνωθεί στα 120 δισ. και από τα 204 δισ. που είναι σήμερα το υπόλοιπο δανείων, τα 100 δισ. δεν εξυπηρετούνται!

Σύμφωνα με τραπεζικά στελέχη, η συρρίκνωση του τραπεζικού συστήματος ήταν αναπόδραστη μετά τη μεγάλη ύφεση της εγχώριας οικονομίας. Την περίοδο 2009 - 2015 το ΑΕΠ έχει μειωθεί περίπου 25%, ενώ αρνητικές είναι οι προβλέψεις και για το 2016. Οπως σημειώνουν στελέχη τραπεζών, η μείωση τόσο σε όρους οικονομικών μεγεθών όσο και σε όρους δικτύου και ανθρώπινου δυναμικού ουσιαστικά αποτελεί την προσαρμογή του κλάδου στη νέα οικονομική πραγματικότητα, όπως διαμορφώνεται για τη χώρα μετά την παρατεταμένη, έντονα πτωτική πορεία της οικονομίας.

Ωστόσο, παρά την τεράστια αυτή προσαρμογή, προβλέπονται και νέες περικοπές στις τράπεζες για τη διετία 2016 - 2017. Η περικοπή θέσεων εργασίας - καταστημάτων πραγματοποιείται στο πλαίσιο των νέων αναθεωρημένων σχεδίων αναδιάρθρωσης που συμφώνησαν οι τράπεζες με τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Κομισιόν. Οι νέες περικοπές είναι αποτέλεσμα του εκτροχιασμού της οικονομίας που προκάλεσε η παρατεταμένη αβεβαιότητα το 2015 και η οποία οδήγησε την Ελλάδα ένα βήμα πριν από τον εξοστρακισμό της από την Ε.Ε. Ετσι μέχρι το τέλος του 2017 οι συστημικές τράπεζες θα πρέπει να προχωρήσουν στη μείωση των θέσεων εργασίας κατά τουλάχιστον 5.694 εργαζομένους και στη διακοπή λειτουργίας 179 καταστημάτων. Επιπλέον, οι τράπεζες, στο πλαίσιο των σχεδίων αναδιάρθρωσης, θα πρέπει να προχωρήσουν και στην περαιτέρω σημαντική μείωση των δραστηριοτήτων τους στο εξωτερικό.

Συγκεκριμένα, θα πρέπει να αποχωρήσουν από ορισμένες χώρες –όπως η Εθνική από την Τουρκία, που ανακοινώθηκε στις αρχές της εβδομάδας– και να περιορίσουν το μέγεθος τουλάχιστον κατά 20% στις δραστηριότητες εξωτερικού.

Jpapadogiannis@kathimerini.gr

Οκτώ ελληνικά ξενοδοχεία στα βραβεία Tui Holly

Του **ΣΤΑΘΗ ΚΟΥΣΟΥΝΗ**

Οκτώ ελληνικά ξενοδοχεία περιλήφθηκαν στη λίστα βραβείων Tui Holly με τα κορυφαία ξενοδοχεία διακοπών σε όλο τον κόσμο για το 2016, τα οποία επιλέχθηκαν κατόπιν έρευνας μεταξύ των πελατών της Tui, μεγαλύτερου τουριστικού οργανισμού της Γερμανίας.

Από τα ξενοδοχεία που βραβεύθηκαν στη χώρα μας τα 4 βρίσκονται στην Κω (Hotel Horizon Beach Resort, Hotel Palladium, Neptune Hotels Resort Convention Centre Spa και Palazzo del Mare), τα 3 στη Ρόδο (Atlantica Imperial Resort Spa, Kalithea Horizon Royal και Lidos Mare) και το 1 στο Ηράκλειο (Hotel Anissa Village).

Η Ελλάδα με τα 8 ξενοδοχεία έρχεται 3η μεταξύ των χωρών με τον μεγαλύτερο αριθμό βραβευθέντων μονάδων. Οι περισσότερες μονάδες (31) που περιλαμβάνονται στη σχετική λίστα βρίσκονται στην Τουρκία.

Ακολουθεί η Ισπανία με 25 μονάδες και μετά την Ελλάδα η Αίγυπτος με 6 ξενοδοχεία. Από 5 ξενοδοχεία βραβεύθηκαν στην Πορτογαλία, στην Ταϊλάνδη και στις Μαλδίβες, 4 στη Γερμανία, 3 στην Κροατία, από 2 στον Μαυρίκιο και στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και από 1 στην Κύπρο, στην Ιταλία, στην Αυστρία, στη Δομινικανή Δημοκρατία και στο Μεξικό. Στο μεταξύ, η Tui δημοσιοποίησε τους κορυφαίους προορισμούς για τους Γερμανούς κατά τη φετινή σεζόν.

Η Ελλάδα κατέλαβε την 4η θέση. Δημοφιλέστερος προορισμός αναδείχθηκε η Ισπανία και ιδιαίτερα η Μαγιόρκα. Στη 2η θέση κατατάχθηκε η Τουρκία και στην 3η η Γερμανία. Την 5η θέση πήρε η Ιταλία, την 6η οι ΗΠΑ, την 7η η Αυστρία, την 8η η Αίγυπτος, την 9η η Πορτογαλία και τη 10η η Ταϊλάνδη.

Σημειώνεται ότι η Tui στη Γερμανία βρίσκεται στην 1η θέση μεταξύ των τουριστικών οργανισμών, με τζίρο 4,5 δισ. στη χρήση που έκλεισε τον περασμένο Οκτώβριο. Μαζί με τα έσοδα των θυγατρικών της, Tui Cruises και Hapag - Lloyd Cruises, ο τζίρος της έφθασε σε 5,4 δισ.

Η Tui Γερμανίας διακίνησε φέτος 6,3 εκατ. τουρίστες. Στη 2η θέση της γερμανικής αγοράς βρίσκεται η Thomas Cook με τζίρο 3,5 δισ. (6,1 εκατ. τουρίστες) και στην 3η η Der Touristik με τζίρο 3,2 δισ. (6,4 εκατ. τουρίστες).

Τι θα κρίνει τη συνεργασία ΕΛΠΕ με Energean για Αρτα - Πρέβεζα

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Με πρωτοβουλία του υπουργού Ενέργειας και Περιβάλλοντος Παναγιώτη Σκουρλέτη, ΕΛΠΕ και Energean κάθισαν την περασμένη εβδομάδα στο ίδιο τραπέζι για «να τα βρούνε» στην περιοχή Αρτας - Πρέβεζας, καθώς η αρμόδια επιτροπή έκρινε ισοδύναμες τις προσφορές των δύο εταιρειών. Κίνητρο γι' αυτή τη συνάντηση αποτέλεσε η διαμάχη των δύο εταιρειών για τη διεκδίκηση της περιοχής Αρτας - Πρέβεζας στον διαγωνισμό παραχώρησης για έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων. Στο θέμα αναφέρθηκε, σε συνάντηση που είχε με δημοσιογράφους, ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Energean Μαθιός Ρήγας, ο οποίος τάχθηκε υπέρ της συνεργασίας με τα ΕΛΠΕ, τονίζοντας ωστόσο ότι για να προχωρήσει θα πρέπει να επιλυθούν ορισμένα θέματα που αποτελούν «αγκάθια» στις μεταξύ τους σχέσεις. Το μεγαλύτερο «αγκάθι» είναι η δικαστική διαμάχη μεταξύ των δύο εταιρειών, που προέκυψε λόγω της εκτέλεσης σεισμικών ερευνών από την Energean στην περιοχή του Θρακικού Πελάγους. Τα ΕΛΠΕ έχουν προσφύγει στη δικαιοσύνη διεκδικώντας την ανάκτηση παράνομων στοιχείων, καθώς και την αποκατάσταση κάθε υλικής και ηθικής βλάβης, υποστηρίζοντας ότι η Energean πραγματοποίησε σεισμικές έρευνες χωρίς να έχει την αρμοδιότητα και χωρίς να έχει διασφαλίσει τις απαιτούμενες άδειες. Το δεύτερο σημείο αντιπαράθεσης στις συζητήσεις που έχουν λάβει χώρα μεταξύ των αρμοδίων στελεχών των δύο εταιρειών είναι το ποιος θα αναλάβει ρόλο operator στην επίμαχη περιοχή της Αρτας - Πρέβεζας, με την Energean να εκτιμά ότι ο ρόλος της ανήκει, με το σκεπτικό ότι διαθέτει έμπρακτα την απαραίτητη τεχνογνωσία. Η επόμενη συνάντηση για το θέμα αναμένεται αμέσως μετά τις γιορτές των Χριστουγέννων.

Ενα «αγκάθι» είναι η δικαστική διαμάχη μεταξύ των δύο εταιρειών λόγω εκτέλεσης σεισμικών ερευνών από την Energean στην περιοχή του Θρακικού Πελάγους.

Σε ό,τι αφορά το επενδυτικό πρόγραμμα της εταιρείας, ο κ. Μαθιός τόνισε ότι βρίσκονται σε εξέλιξη επενδύσεις ύψους 200 εκατ. δολαρίων. Το μεγαλύτερο μέρος αφορά τις νέες έρευνες για παραγωγή πετρελαίου στον Πρίνο. Η πρώτη γεώτρηση έχει ήδη ολοκληρωθεί και ανήμερα τα Χριστούγεννα αναμένεται να ξεκινήσει η παραγωγή για 800 βαρέλια πετρελαίου. Σήμερα, η παραγωγή του Πρίνου φτάνει στα 2.000 βαρέλια και με το νέο πρόγραμμα γεωτρήσεων θα προστεθούν περί τα 4 - 5.000 βαρέλια. Η παραγωγή αυτή, σύμφωνα με τον κ. Μαθιό, διασφαλίζει τη βιωσιμότητα του Πρίνου ακόμη και με τιμές πετρελαίου κάτω από τα 30 δολάρια το βαρέλι.

Αντιθέτως, προβληματισμός επικρατεί στη διοίκηση της Energean σχετικά με τη βιωσιμότητα του νέου κοιτάσματος στο Κατάκολο. Η δυναμικότητά του υπολογίζεται στα 3-5 εκατ. βαρέλια, ωστόσο με τιμές στα 35 δολάρια θεωρείται ότι δεν είναι οικονομικά βιώσιμο γι' αυτό και η εταιρεία ξεκινάει μελέτη οικονομικής βιωσιμότητας του κοιτάσματος.

Σε σχέση με τις διεθνείς δραστηριότητες της εταιρείας, ο κ. Μαθιός αναφέρθηκε στο Μαυροβούνιο όπου η Energean έχει υποβάλει προσφορές για τρεις θαλάσσιες περιοχές από κοινού με τη Mediterranean Oil & Gas (MOG), η οποία όμως έχει αποχωρήσει. Η Energean προσβλέπει και στη δυναμική είσοδό της στο Ισραήλ, ύστερα από τη συμφωνία μεταξύ της ισραηλινής κυβέρνησης και των εταιρειών Noble Energy και Delek να μειώσουν τη δεσπόζουσα θέση τους στην παραγωγή υδρογονανθράκων. Ο κ. Μαθιός αποκάλυψε ότι η Energean ενδιαφέρεται να αποκτήσει κάποια από τα δικαιώματα της Delek στα κοιτάσματα Ταμάρ, Καρίς και Ταβίν και της Energy στο κοίτασμα Ταμάρ. Μέσα στο επόμενο έτος, η Energean αναμένεται να πραγματοποιήσει δύο γεωτρήσεις στη χερσαία παραχώρηση WestKomOmbo στην Αίγυπτο.

Σε εξέλιξη βρίσκονται επενδύσεις ύψους 200 εκατ. δολαρίων της Energean. Το μεγαλύτερο μέρος αφορά τις νέες έρευνες για παραγωγή πετρελαίου στον Πρίνο.

580 εκατ. επένδυσαν σε νέα πλοία οι Ελληνες εφοπλιστές τον Οκτώβριο

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Υπεύθυνοι για το 22% της παγκόσμιας δραστηριότητας αγοραπωλησιών μεταχειρισμένων πλοίων ήταν, κατά τον μήνα Οκτώβριο, οι Ελληνες πλοιοκτήτες, σύμφωνα με σχετική μηνιαία ανάλυση του ναυλομεσιτικού οίκου Golden Destiny. Σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία, οι εταιρείες ελληνικών συμφερόντων προχώρησαν στην απόκτηση 20 πλοίων, μεταφορικής ικανότητας 1,6 εκατ. τόνων dwt, αντί συνολικού ποσού 327,8 εκατ. δολαρίων (περίπου 300 εκατ. ευρώ). Συνολικά, στην παγκόσμια αγορά μεταχειρισμένων διακινήθηκαν κατά τον Οκτώβριο 90 πλοία, μεταφορικής ικανότητας 4,8 εκατ. τόνων και αξίας 1,1 δισ. δολαρίων.

Αντίστοιχα, πέραν των μεταχειρισμένων πλοίων που αποκτήθηκαν, οι Ελληνες πλοιοκτήτες προχώρησαν και σε παραγγελίες για τη ναυπήγηση 10 νέων πλοίων αξίας 305 εκατ. δολαρίων (περίπου 280 εκατ. ευρώ). Ως εκ τούτου, συνολικά κατά τον συγκεκριμένο μήνα, τα ελληνικά ναυτιλιακά συμφέροντα προχώρησαν σε επενδύσεις της τάξεως των 580 εκατ. ευρώ, παρότι η ναυλαγορά διανύει μία από τις χειρότερες περιόδους της, εξαιρουμένων των δεξαμενόπλοιων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους, οι επενδύσεις των ελληνικών εταιρειών στην αγορά των μεταχειρισμένων είναι σαφώς υψηλότερες. Ειδικότερα, κατά τον περσινό Οκτώβριο, είχαν αποκτηθεί 18 μεταχειρισμένα πλοία, με αποτέλεσμα η φετινή αύξηση να διαμορφώνεται σε 11%. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Golden Destiny, οι Ελληνες προτίμησαν σαφώς την απόκτηση φορτηγών πλοίων, παρά το γεγονός ότι οι ναύλοι βρίσκονται σε ιστορικά χαμηλό επίπεδο. Αιτία, το γεγονός ότι αντίστοιχη πτώση έχουν καταγράψει και οι αξίες των σχετικών πλοίων, με αποτέλεσμα, όσοι πλοιοκτήτες έχουν την απαιτούμενη οικονομική «αντοχή», να είναι σε θέση να σημειώσουν πολύ σημαντικές υπεραξίες, όταν η αγορά ανακάμψει, κάτι πάντως που δεν προβλέπεται να συμβεί τουλάχιστον πριν από το 2017. Κατά τον συγκεκριμένο μήνα, οι Ελληνες επένδυσαν 89 εκατ. δολάρια για την απόκτηση 10 φορτηγών πλοίων μεταφορικής ικανότητας 659,2 εκατ. τόνων dwt. Επιπλέον 200 εκατ. δολάρια επενδύθηκαν για την αγορά έξι δεξαμενόπλοιων, συνολικής μεταφορικής ικανότητας 820.000 τόνων.

Σύμφωνα με τους αναλυτές, οι Ελληνες πλοιοκτήτες προτιμούν αυτή την περίοδο την αγορά φορτηγών πλοίων από την αγορά των μεταχειρισμένων, ενώ στις νέες ναυπηγήσεις, η προτίμηση είναι σαφώς υπέρ των δεξαμενόπλοιων. Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά το τρέχον έτος και με βάση σχετικά στοιχεία της εταιρείας ερευνών VesselsValue, οι Ελληνες εφοπλιστές έχουν συνολικές παραγγελίες 128 πλοίων αξίας 7,83 δισ. δολαρίων (περίπου 7,3 δισ. ευρώ). Η συντριπτική πλειονότητα των νέων ναυπηγήσεων αφορά 85 δεξαμενόπλοια, ενώ ακολουθούν τα μεταφοράς υγροποιημένου αερίου (17), τα μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων (14) και, τέλος, τα φορτηγά μεταφοράς ξηρού φορτίου χύδην, με μόλις 12 νέες παραγγελίες.

Επιτυχημένη η συνεργασία Vodafone-Ν.Δ.

Με επιτυχία ολοκλήρωσε η Vodafone το έργο της τεχνολογικής υποστήριξης των εκλογών του κόμματος της Νέας Δημοκρατίας.

Η εταιρεία τηλεπικοινωνιών ανακοίνωσε ότι ανταποκρίθηκε με αξιοπιστία, ευελιξία και ταχύτητα στο απαιτητικό και σύνθετο έργο της τεχνικής υποστήριξης των εκλογών του κόμματος της Νέας Δημοκρατίας.

«Η επιτυχής τεχνική υλοποίηση των χθεσινών εκλογών ανέδειξε για μία ακόμη φορά ότι η Vodafone διαθέτει την εμπειρία, την τεχνογνωσία και το ανθρώπινο δυναμικό ώστε να ανταποκρίνεται σε απαιτητικά έργα τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής, παρέχοντας υπηρεσίες διαχείρισης μεγάλων έργων σε πολύ σφιχτό χρονικό πλαίσιο», σχολίασε ο επικεφαλής της Vodafone, Γλαύκος Περσιάνης.

Ο ίδιος, σε συζήτηση με τους δημοσιογράφους πρόσφατα, απέφυγε να αναφερθεί στο κόστος υλοποίησης, απο τη στιγμή που δεν το έπραξε ο αντισυμβαλλόμενος και άμεσα ενδιαφερόμενος.

Αναφερόμενος στον ανταγωνισμό, ο κ. Περσιάνης είπε ότι η Vodafone πήρε το έργο γιατί ήταν η μόνη που εγγυήθηκε ότι μπορούσε να το υλοποιήσει μέσα σε δύο-τρεις εβδομάδες, αντί 2 ή 3 μήνες που πρότειναν οι ανταγωνιστές της. «Ο κρίσιμος παράγοντας (στην επιτυχή υλοποίηση του έργου)», είχε πει ο κ. Περσιάνης, «είναι ο χρόνος».

Η διαδικασία, σύμφωνα με την ανακοίνωση, ολοκληρώθηκε ομαλά σύμφωνα με το πλάνο και τις συμβατικές προδιαγραφές και αφορούσε την υλοποίηση εφαρμογών και λύσεων πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών για τη διασύνδεση συσκευών (Machine to Machine – M2M), δεδομένων και δικτύων.

OIK_12-REAL ESTATE_Master_cy 23/12/15 17:02 Page 12

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 - ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

Νωρίς ακόμα για ανάκαμψη στις τιμές των ακινήτων

Ιδιοκτήτες ακινήτων και RICS Κύπρου δεν αναμένουν διαφοροποίηση μέσα στο 2016

Του **ΜΑΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Χωρίς αξιοσημείωτη μεταβολή αναμένεται να κινηθούν οι τιμές των ακινήτων, στις οποίες καταγράφεται σταθερότητα και νέα επιβράδυνση των μειώσεων, καθώς σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των παραγόντων της αγοράς, τα υφιστάμενα δεδομένα δεν ευνοούν οποιαδήποτε σημαντική άνοδο. Θετικές ενδείξεις για τη σταθεροποίηση της αγοράς ακινήτων αποτελούν τόσο ο δείκτης των τιμών κατοικιών της Κεντρικής Τράπεζας για το τρίτο τρίμηνο του 2015, ο οποίος επιβεβαίωσε την πορεία των προηγούμενων τριμήνων, σημειώνοντας περαιτέρω επιβράδυνση της πτώσης των τιμών, όσο και ο αριθμός των πωλητήριων εγγράφων, που κατατέθηκαν στα επαρχιακά κτηματολογικά γραφεία. Σύμφωνα με τον δείκτη τιμών κατοικιών της Κεντρικής, που περιλαμβάνει οικίες και διαμερίσματα, το τρίτο τρίμηνο σημειώθηκε τριμηνιαία μείωση σε ποσοστό 0,3% σε σύγκριση με υποχώρηση 0,4% και 1% το πρώτο και το δεύτερο τρίμηνο του έτους αντίστοιχα, την ώρα που οι τιμές διαμερισμάτων παρουσίασαν τριμηνιαία αύξηση 0,8% για πρώτη φορά από το τέταρτο τρίμηνο του 2009, η οποία, όμως, αντισταθμίστηκε από πτώση 0,7% στις τιμές των οικιών. Ανοδικά κινήθηκαν οι τιμές σε Λάρνακα και Πάφο, με τριμηνιαίες αυξήσεις σε ποσοστό 0,7% και 0,9% αντίστοιχα. Όσον αφορά στις τιμές οικιών, τριμηνιαία άνοδος παρατηρήθηκε στις επαρχίες Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου σε ποσοστό 2,1%, 0,3% και 1,5% αντίστοιχα, ενώ οι τιμές διαμερισμάτων στην επαρχία Λεμεσού αυξήθηκαν σε ετήσια βάση κατά 1,7%. Την ίδια στιγμή, σύμφωνα με τα στοιχεία του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, τα πωλητήρια έγγραφα που κατατέθηκαν στα επαρχιακά κτηματολογικά γραφεία διαμορφώθηκαν τον φετινό Νοέμβριο στα 446, σε σχέση με 370 τον αντίστοιχο Νοέμβριο του 2014, παρουσιάζοντας αύξηση σε ποσοστό 21%, ενώ οι συνολικές πωλήσεις της δεκαμηνίας (Ιανουάριος – Οκτώβριος) ανήλθαν στις 4.439, καταγράφοντας άνοδο 9% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, κατά την οποία τα πωλητήρια έγγραφα έφτασαν στα 4.073. Εξάλλου, αυξημένες είναι και οι πωλήσεις ακινήτων προς αλλοδαπούς, καθώς τα πωλητήρια έγγραφα με αγοραστές αλλοδαπούς ανήλθαν τον Νοέμβριο του 2014 στα 138 έναντι 93 τον Νοέμβριο του 2014. Παράλληλα, τα έγγραφα αυξήθηκαν κατά 24,32% σε σχέση με τον φετινό Οκτώβριο, κατά τον οποίο οι πωλήσεις διαμορφώθηκαν στις 138.

Στα ίδια επίπεδα

Ο δείκτης της Κεντρικής Τράπεζας περιλαμβάνει ένα κομμάτι της αγοράς ακινήτων, τις κατοικίες, δηλαδή οικίες και διαμερίσματα. Ταυτόχρονα, παρά τα θετικά σημάδια που καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια του 2015 στην εγχώρια αγορά, εντούτοις εκτιμάται ότι και την επόμενη χρονιά οι τιμές θα παραμείνουν στα ίδια περίπου επίπεδα, με ενδεχόμενες μικρές αυξομειώσεις σε σχέση με τη φετινή χρονιά. Σε δηλώσεις του στην «Κ» ο πρόεδρος του Κυπριακού Συνδέσμου Ιδιοκτητών Ακινήτων (ΚΣΙΑ), Γιώργος Μουσκίδης τονίζει ότι οι τιμές προβλέπεται να παραμείνουν στα τωρινά επίπεδα για περίοδο τουλάχιστον έξι μηνών ή ενός έτους. «Παράγοντες που δύναται αν επηρεάσουν τις τιμές των ακινήτων, όπως οι εκποιήσεις, οι οποίες δεν αναμένεται να είναι μαζικές, δεν θα επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό τις τιμές» αναφέρει ο κ. Μουσκίδης, σημειώνοντας ότι οι περισσότερες εκποιήσεις αναμένεται να πραγματοποιηθούν με τη διαδικασία των αναδιαρθρώσεων, εξέλιξη που πρόκειται να διατηρήσει τις τιμές σε φυσιολογικά επίπεδα, χωρίς να εκτιμάται ότι θα προκύψουν ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις. Παράλληλα, βελτιωτική τάση φαίνεται να παρατηρείται στην ψυχολογία των αγοραστών, καθώς η αγορά ακινήτων αναμένεται να πλησιάσει στις 5.000 πωλήσεις στο τέλος του 2015 σε σχέση με 3.700 το 2013. Βέβαια, αν και θετικά δείχνουν να συντείνουν αφενός τα δεδομένα της οικονομίας, μετά από τρία συνεχή τρίμηνα οριακής ανάπτυξης και αφετέρου το ενδιαφέρον ξένων αγοραστών, ωστόσο οι υποψήφιοι εγχώριοι αγοραστές εξακολουθούν να είναι αισθητά συγκρατημένοι σε σχέση με προηγούμενα έτη, κατά τα οποία οι πωλήσεις κυμαίνονταν γύρω στις 10.000 σε ετήσια βάση.

Στα ίδια επίπεδα αναμένει και ο RICS Κύπρου ότι θα διατηρηθούν οι τιμές ακινήτων και την επόμενη χρονιά, καθώς ουσιαστική ανάκαμψη και διαφοροποίηση των τιμών εκτιμάται ότι θα παρατηρηθεί όταν παρατηρηθούν σημαντικές ενδείξεις ανάκαμψης και στην πραγματική οικονομία. «Οι τιμές ακινήτων θα παραμείνουν σταθερές μέχρις ότου μεταφερθεί η ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας στην πραγματική οικονομία, με μείωση για παράδειγμα της ανεργίας» δηλώνει στην «Κ» ο πρόεδρος του RCIS Κύπρου, Παύλος Λοΐζου, επισημαίνοντας ότι οι εκποιήσεις από πλευράς τραπεζών δεν αναμένεται να διαδραματίσουν κάποιο ρόλο στις τιμές ακινήτων. «Αφενός ο όγκος των εκποιήσεων εκτιμάται ότι δεν θα είναι μεγάλος και αφετέρου οι εκποιήσεις δεν πρόκειται να γίνουν σε σύντομο χρονικό διάστημα, καθώς νομικά απαιτείται χρόνος» αναφέρει ο κ. Λοΐζου, σημειώνοντας ταυτόχρονα ότι τα ακίνητα που θα εκποιηθούν θα αφορούν ενδεχομένως σε δευτερεύουσες περιοχές, με αποτέλεσμα να μην αναμένεται οποιαδήποτε ουσιαστική επίδραση στην αγορά.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

Αν και θετικά δείχνουν να συμβάλλουν στην προσπάθεια ανάκαμψης αφενός τα δεδομένα της οικονομίας, μετά από τρία συνεχή τρίμηνα οριακής ανάπτυξης, και αφετέρου το ενδιαφέρον ξένων αγοραστών, ωστόσο οι υποψήφιοι εγχώριοι αγοραστές εξακολουθούν να είναι αισθητά συγκρατημένοι.

Θετικά νέα από εξωτερικό

Την ώρα που η εγχώρια αγορά ακινήτων κινείται προς την ανάκαμψη, θετικά φαίνεται να βλέπουν την Κύπρο οι ξένοι αγοραστές, κυρίως από Ρωσία, Κίνα και Λίβανο, το ενδιαφέρον των οποίων είναι συνεχές τα τελευταία χρόνια. Χαρακτηριστική είναι η ανάρτηση της εξειδικευμένης ιστοσελίδας opptoday που απευθύνεται σε αγοραστές ακινήτων, η οποία επισημαίνει ότι η ζήτηση για ακίνητα στην Κύπρο έχει φτάσει σε υψηλό επίπεδο τριετίας, επικαλούμενη τα τελευταία στοιχεία από τον ιστότοπο καταναλωτών TheMoveChannel. Για πρώτη φορά σε περίοδο 34 μηνών, η Κύπρος εισήλθε στη λίστα του TheMoveChannel, με τις πρώτες 10 σε ζήτηση ακινήτων χώρες, σκαρφαλώνοντας 12 θέσεις τον Νοέμβριο του 2015. Η ιστοσελίδα επικαλείται τα επίσημα στοιχεία του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας τόσο για τα πωλητήρια έγγραφα όσο και πιο συγκεκριμένα για τις πωλήσεις ακινήτων σε αλλοδαπούς αγοραστές. Σε δηλώσεις του ο διευθυντής της ιστοσελίδας Dan Johnson εξηγεί ότι παρόλο που το ενδιαφέρον για την αγορά ακινήτων βρισκόταν σε χαμηλά επίπεδα τον φετινό Μάιο, εντούτοις «η Κύπρος εξέπληξε τους πάντες με την άνοδό της στην πρώτη δεκάδα».

Πληθαίνουν διαρκώς τα εμπορικά κέντρα στη Σαουδική Αραβία

Σε τροχιά ανάπτυξης έχει επανέλθει η αγορά ακινήτων της Ρουμανίας, καθώς το σταθερό οικονομικό περιβάλλον και οι θετικές προοπτικές της οικονομίας έχουν τονώσει την ζήτηση, τόσο των ιδιωτών, όσο και των θεσμικών επενδυτών. Η θετική αυτή αίσθηση αποτυπώνεται και στην οικοδομική δραστηριότητα της χώρας, καθώς κατά το φετινό εννιάμηνο παραδόθηκαν πάνω από 31.000 νέες κατοικίες, μέγεθος που συνιστά αύξηση της τάξεως του 9,2%, σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους. Με βάση τα σχετικά μεγέθη της στατιστικής υπηρεσίας της Ρουμανίας, περίπου 16.400 κατοικίες κατασκευάστηκαν σε αστικές περιοχές της χώρας, ενώ επιπλέον 14.700 κατοικίες κατασκευάστηκαν σε χωριά της χώρας. Σημειώνεται, τέλος, ότι τα ακίνητα που χτίστηκαν με δημόσια κονδύλια ήταν μόλις το 2,3% επί του συνόλου.

Εξίσου θετική είναι και η εικόνα των επαγγελματικών ακινήτων, όπου το μεγαλύτερο ενδιαφέρον εντοπίζεται στο Βουκουρέστι. Σύμφωνα με σχετική έρευνα της εταιρείας Colliers International, κατά το τρέχον έτος αναμένεται να πραγματοποιηθούν συνολικές επενδύσεις 800 εκατ. ευρώ για την αγορά επαγγελματικών κτιρίων στην πρωτεύουσα της χώρας. Με τον τρόπο αυτό, θα ολοκληρωθεί άλλο ένα έτος ανάπτυξης για τη συγκεκριμένη αγορά, καθώς και το 2014 είχε καταγραφεί υψηλό επίπεδο επενδυτικών κινήσεων, με την αξία των συναλλαγών να αγγίζει τα 950 εκατ. ευρώ. Σημαντικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η αγορά γραφείων, όπου ο κλάδος της παραχώρησης εργασιών σε τρίτους (outsourcing) γνωρίζει άνθηση. Συγκεκριμένα, εκτιμάται ότι έως το τέλος της δεκαετίας ο αριθμός των απασχολούμενων στον εν λόγω κλάδο θα αυξηθεί σε 150.000, έναντι 60.000 σήμερα. Στο πλαίσιο αυτό και δεδομένης της υψηλής ζήτησης γραφειακών χώρων και από άλλους κλάδους, όπως για παράδειγμα αυτός της πληροφορικής, πλέον αναμένεται ένα νέο «κύμα» σύγχρονων γραφειακών χώρων. Σημείο αναφοράς για την αγορά γραφείων προβλέπεται ότι θα αναδειχθεί η περιοχή Floreasca Barbu Vacarescu, η οποία έως το 2020 αναμένεται να φιλοξενεί συνολικά 500.000 τ.μ. σύγχρονων γραφειακών χώρων. Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά τα πέντε τελευταία χρόνια, στην περιοχή έχουν καταγραφεί μισθώσεις 215.000 τ.μ. γραφείων, ενώ έχουν ήδη ανακοινωθεί επενδυτικά σχέδια για την ανάπτυξη επιπλέον 155.000 τ.μ.

Περισσότερες κατασχέσεις στο Χονγκ Κονγκ

Διπλάσιες προβλέπεται ότι θα είναι οι κατασχέσεις ακινήτων στο Χονγκ Κονγκ έως το τέλος του 2016, καθώς η επιβράδυνση της τοπικής οικονομίας θα επιδράσει αρνητικά στη δυνατότητα των δανειοληπτών να εξυπηρετούν τα στεγαστικά τους δάνεια. Αυτό προβλέπει η εταιρεία AA Property Auctioneers, η οποία διενεργεί πλειστηριασμούς στο Χονγκ Κονγκ κατά τη διάρκεια των τελευταίων 23 ετών. Ήδη, κατά το τελευταίο διάστημα, ο μέσος αριθμός των πλειστηριασμών έχει αυξηθεί σε 80 μηνιαίως, έναντι 50-60 τον μήνα κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του τρέχοντος έτους. Ασφαλώς, ακόμα κι έτσι, η αγορά ακινήτων δεν κινδυνεύει, ιδίως αν γίνει μια σύγκριση με το 2003, όταν η κτηματαγορά είχε ήδη διανύσει έξι διαδοχικά χρόνια πτώσης. Τότε, πραγματοποιούνταν περίπου 6.000 πλειστηριασμοί ακινήτων σε μηνιαία βάση. Πάντως, οι περισσότεροι αναλυτές αναμένουν κάμψη της αγοράς κατά το επόμενο έτος.

ΑΡΘΡΟ *Του* **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Αν Βασίλη μου, θα ήθελα...

Τέτοιες μέρες συνηθίζουμε να κάνουμε δύο πράγματα με θρησκευτική ευλάβεια. Πρώτον, να τα χώνουμε κανονικά στον απερχόμενο χρόνο επειδή δεν ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες μας καθόλου ή τουλάχιστον όσο θα θέλαμε, και δεύτερον, μία λιστούλα με τις επιθυμίες μας για τον χρόνο που έρχεται. Ο Άγιος Βασίλης συνήθως αναλαμβάνει τον ρόλο του φιλεύσπλαχνου εμπόρου (δεν ξέρω ποιος είναι πιο φανταστικός, ο Άγιος Βασίλης ή ο φιλεύσπλαχνος έμπορος;) που πραγματοποιεί τις επιθυμίες μας. Οι επιθυμίες είναι δωρεάν και αφορολόγητες, μέχρι να μετουσιωθούν σε πράξη. Εκεί ξεκινάνε τα έξοδα.

Επειδή οι λίστες συνήθως χαρακτηρίζονται από εγωισμό (περιλαμβανομένης και της δικής μου), θα προσπαθήσω να εξιλεωθώ κάνοντας μία λίστα για όλους μας αφιερωμένη στο real estate της χώρας μας, ελπίζοντας πως αν αυτή πραγματοποιηθεί, τότε όλη η κοινωνία της Κύπρου θα πάει ένα βήμα προς τα εμπρός, σε ένα νέο ισοζύγιο όπου κανένας (έστω κι ένας) δεν θα είναι σε χειρότερη μοίρα αν άλλος ένας βρεθεί σε καλύτερη μοίρα.

Με το 2016 θα ήθελα, λοιπόν, να δω μία κτηματαγορά να βγαίνει από την ύφεση των έξι τελευταίων ετών και να μπαίνει σε μία πορεία νέας ανάπτυξης. Ορθής ανάπτυξης. Μιας ανάπτυξης που θα καθορίζεται από βιώσιμες επενδύσεις, από ορθολογιστικές χρηματοδοτήσεις που να εστιάζουν στα δεδομένα της κάθε επένδυσης ξεχωριστά και όχι μιας οριζόντιας ή κάθετης αντίληψης περί του τι είναι «βιώσιμο» και «μη βιώσιμο». Χρηματοδοτήσεις με επιτόκια τα οποία να αντικατοπτρίζουν το πραγματικό κόστος του χρήματος και όχι το βαθμό απληστίας του τραπεζίτη.

Με το 2016 θα ήθελα να δω μία κτηματαγορά να βγαίνει από την ύφεση, μπαίνοντας σε μία πορεία νέας βιώσιμης ανάπτυξης.

Θα ήθελα να δω τις τράπεζες να μειώνουν τις μη εξυπηρετούμενες εκθέσεις των πελατών τους, κάνοντας σωστές αναδιαρθρώσεις και αποφεύγοντας την επίκληση νομικίστικων δικαιολογιών (που υπάρχουν χιλιάδες) που συντηρούν το καρκίνωμα και αυξάνουν την αρρώστια. Τότε θα γίνει πράξη η κύρια μου επιθυμία που είναι η πραγματική ώθηση στην οικονομία, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και αυξάνοντας το Εθνικό Προϊόν.

Επιθυμία μου είναι το κράτος επιτέλους να είναι αρωγός της ανάπτυξης και όχι εμπόδιο. Οι υπηρεσίες που έχουν άμεση και έμμεση εμπλοκή θα πρέπει να αλλάξουν αντιλήψεις. Μέχρι σήμερα η πρώτη αντίδραση σε ό,τι προταθεί αρχίζει με το σλόγκαν «μα αυτό δεν γίνεται». Στο τέλος σχεδόν τα πάντα γίνονται (ή εγκαταλείπονται). Είναι κρίμα που περνούν μερικά χρονάκια για να πεισθούν όλοι ότι «γίνεται», χάνοντας πολύτιμο χρόνο που στο τέλος προσμετρείται σε χάσιμο βιοτικού επιπέδου. Δείτε απλά την εξέλιξη της Σιγκαπούρης σε σχέση με τη δική μας μέσα σε μία πορεία 50 χρόνων. Ξεκινήσαμε από παρόμοιο σημείο και σήμερα η όποια σύγκριση είναι μοιραία σε βάρος μας.

Ονειρεύομαι, λοιπόν, τη διαδικασία αδειοδότησης έργων να συμβαίνει σε πραγματικό χρόνο μέσα σε ένα περιβάλλον τύπου Cloud όπου όλες οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες θα δουλεύουν παράλληλα έχοντας η κάθε μία το δικό της «φίλτρο» στα σχέδια. Το όφελος θα είναι τεράστιο: όλοι οι σύμβουλοι θα βλέπουν τις παρατηρήσεις άμεσα, θα προβαίνουν στις διορθώσεις άμεσα και μέσω της παράλληλης εργασίας οι άδειες θα εκδίδονται πολύ σύντομα. Δεν θα τυπώνονται τόνοι σχεδίων, δεν θα χάνονται σχέδια και ανά πάσα στιγμή θα ελέγχονται όλοι και ποιοι κωλυσιεργούν, αλλά και ποιοι αποφασίζουν. Ας φύγει το γερασμένο μας σύστημα μαζί με τον απερχόμενο χρόνο.

Θα ήθελα μεγάλα έργα υποδομής να προχωράνε στο επόμενο βήμα της υλοποίησης. Πρώτα βάζω τη Μαρίνα της Πάφου αλλά και αυτή της Αγίας Νάπας. Η πρώτη επιτέλους μετά από 10 χρόνια δικαστικού αγώνα λαμβάνει το πράσινο φως από το Ανώτατο Δικαστήριο για ανάθεση. Στην πορεία θα σας την παρουσιάσω λόγω της άμεσης εμπλοκής μου στο όλο έργο. Είναι κάποια γήπεδα γκολφ τα οποία πρέπει να προχωρήσουν και να ολοκληρωθούν. Είναι κάποια άλλα έργα που πρέπει να διαγραφούν. Θέλω να δω ξένες εταιρείες να δραστηριοποιούνται επειδή τα οφέλη είναι πολυδιάστατα.

Η χώρα μας απέδειξε πως αποτελεί σημείο σταθερότητας και ασφάλειας. Αυτό έχει άμεσο θετικό αντίκτυπο στον τουρισμό. Θα ήθελα οι ξενοδόχοι μας να πάρουν τις σωστές αποφάσεις για αναβάθμιση του προϊόντος τους. Να αποκτήσουμε επιτέλους ως χώρα αξιοζήλευτες τουριστικές μονάδες και να σταματήσουμε να προσφέρουμε ένα προϊόν το οποίο δείχνει γερασμένο, παρωχημένο, πληκτικό και τετριμμένο. Είμαστε μία χώρα τουριστική και συμπεριφερόμαστε σαν μία χώρα μη τουριστική που θέλει να έχει μία μόνο σεζόν. Αυτό πρέπει να το αλλάξουμε άμεσα.

Σταματώ ως εδώ αφήνοντας τα υπόλοιπα για τις χρονιές που έρχονται. Καλό είναι να έχουμε κατά νου ένα πράγμα: καλύτερα να πειραματιζόμαστε και να διορθώνουμε λάθη, παρά να φοβόμαστε να βγαίνουμε εκτός του comfort zone μας. Η ζωή γίνεται ενδιαφέρουσα εκτός αυτού.

Τέλος, μετά το ψήσιμο της γαλοπούλας, αφήστε την να «αναπαυθεί» για όσες ώρες της πήρε να ψηθεί. Το αποτέλεσμα όταν θα τη γευτείτε θα είναι απίστευτο!

*Ο κ. Ανδρέου είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

01-TEXNES NEW_Master_cy 23/12/15 13:05 Page 1

ΕΚΘΕΣΗ

Η Κυριακή Σιοπαχά φωτογραφίζει τη λεπτομέρεια

Στην πρώτη ατομική έκθεσή της η νεαρή φωτογράφος μέσα από είκοσι πέντε έργα «συλλαμβάνει» το ελληνικό φως και αναδεικνύει το λευκαδίτικο τοπίο. **Σελ. 3**

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Η νέα ταινία του Ρον Χάουαρντ «Στην καρδιά της θάλασσας»

Σελ. 4

ΜΟΥΣΙΚΗ

Η ιστορία του κλασικού «White Christmas»

Μέχρι το τέλος του πολέμου είχε αναδειχθεί στο εμπορικότερο τραγούδι όλων των εποχών, έναν τίτλο που διατήρησε για 55 ολόκληρα χρόνια. **Σελ. 5**

ΣΚΗΝΕΣ

«Τα ωραία μας χέρια», σε σκηνοθεσία Εφης Μπίρμπα

Σελ. 8

Blue Air smart flying

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΖΩΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 - ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

Blue Air smart flying

Η πλατεία της καρδιάς κάθε Λευκωσιάτη

Από αδιέξοδο, όπου σχεδόν «αροθύμαν» κανένας να περάσει, σε πλατεία διεθνών χαρακτηριστικών

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Η πλατεία Ελευθερίας είναι συνυφασμένη με τη σύγχρονη ιστορία αυτής της πόλης και επειδή η ανάπλασή της είναι κοντά, η «Καθημερινή» κάνει μία σύντομη αναδρομή στην ιστορία της. Για πολλούς αιώνες η Λευκωσία ζούσε εντός των μεσαιωνικών τειχών με μόνες διόδους προς την ενδοχώρα τις τρεις πύλες, την Πύλη Πάφου, την Πύλη Κερύνειας και τη μεγαλύτερη, την Πύλη Αμμοχώστου. Ο παλμός της ζωής εντός των τειχών, με τους καρδιόσχημους προμαχώνες, αποτελούσαν εγγύηση ασφαλείας για τους κατοίκους. Με την έλευση των Βρετανών το 1878, όμως, τα πράγματα άλλαξαν, μιας και ήθελαν η πόλη να ανασάνει και να συνδεθεί με τα νέα κυβερνητικά κτήρια και κυρίως με τον δρόμο που οδηγούσε στο σημείο όπου θα κτιζόταν το Κυβερνείο. Αποφασίστηκε, λοιπόν, ένα άνοιγμα σε μία πρόσφορη θέση, ώστε όσοι επιθυμούσαν να μεταβούν στα νέα κτήρια της αγγλικής διοίκησης να μη χρειάζεται να πηγαίνουν έως το άνοιγμα της Πύλης Πάφου. Έγινε τότε το άνοιγμα της Λεμεσού ή του Τρυπιώτη, ή του Χατζησάββα. Επρόκειτο για κατεδάφιση τμήματος του προμαχώνα Ντ' Αβίλα στο τέρμα του τότε Μακρύδρομου και την κατασκευή μιας ξύλινης γέφυρας. Στο δημοσίευμα της Cyprus Herald της 31ης Μαΐου 1882 διαβάζουμε «Το νέο άνοιγμα στα τείχη που θα ενώνει τον δρόμο του Δαλιού με το παζάρι ξεκίνησε και οι εργασίες είναι πλέον σε πλήρη εξέλιξη». Σύμφωνα με το δημοσίευμα, το άνοιγμα αυτό στα τείχη ένωνε την πόλη με τα νέα κυβερνητικά κτήρια που θα εξυπηρετούσαν πλέον τόσο τους ντόπιους όσο και τους Άγγλους αξιωματούχους, οι οποίοι δεν θα χρειαζόταν πλέον να πηγαίνουν έως την Πύλη Πάφου. Η περιοχή εκείνη την εποχή δεν παρουσίαζε καθόλου την όψη κεντρικής οδού, ο Μακρύδρομος, η μετέπειτα Λήδρας, ακόμα δεν είχε αναπτυχθεί, ενώ ο δρόμος του Μαχαιρά, η σημερινή Ονασαγόρου ήταν πιο ανεπτυγμένη, αφού εκεί είχε διοχετευτεί η κίνηση.

Οπωσδήποτε το άνοιγμα έφερε άλλον αέρα στην περιοχή και σταδιακά η ξύλινη γέφυρα έγινε πέτρινη, μεγάλωσε το καφενείο του Χατζησάββα και ο παλμός της κοινωνικής ζωής της Λευκωσίας στα-

Η πλατεία Μεταξά το 1964 ή 1966. Πρώτη δημοσίευση.

ΙΟΡΜΑ LAMMINEN

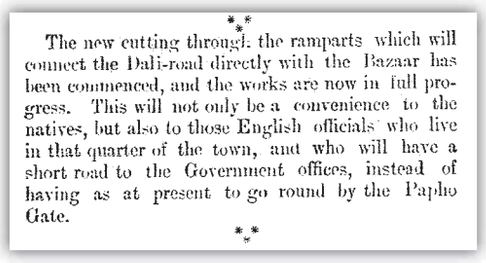

The new cutting through the ramparts which will connect the Dali-road directly with the Bazaar has been commenced, and the works are now in full progress. This will not only be a convenience to the natives, but also to those English officials who live in that quarter of the town, and who will have a short road to the Government offices, instead of having as at present to go round by the Paphe Gate.

Το δημοσίευμα της «Cyprus Herald», το 1882, με το οποίο ανακοινώνεται η διάνοιξη του νέου ανοίγματος στα τείχη.

> *Ο κόσμος που ανεβοκατέβαινε από τη Λήδρας και την Ονασαγόρου ήταν σαν αποικίες μερμηγκιών. Ό,τι ήθελε κάποιος το έβρισκε στην περιοχή, η πλατεία έσφυζε από ζωή, εδώ κτυπούσε η καρδιά της Λευκωσίας.*

διακά άρχισε να χτυπάει στις πέριξ του ανοίγματος Χατζησάββα οδούς. Εφημερίδες, εμπορικά καταστήματα, γραφεία, αποθήκες, καφεστιατόρια αλλά και δημόσιες υπηρεσίες άρχισαν να συγκεντρώνονται στην περιοχή. Το άνοιγμα Χατζησάββα μετονομάστηκε σε πλατεία Μεταξά, σε μία εποχή που τα εθνικά πάθη και οι ευσεβείς πόθοι βρισκόντουσαν στο ζενίθ τους, μετά την ανακήρυξη του καθεστώτος της 4ης Αυγούστου στην Ελλάδα το 1936. Αυτή την ονομασία έφερε η πλατεία έως ότου αποφάσισε ο τότε δήμαρχος Λευκωσίας Λέλλος Δημητριάδης να αλλάξει το όνομά της σε πλατεία Ελευθερίας, μία ονομασία όχι κενού περιεχομένου, αλλά έμπλεη του νοήματος της λέξης, που ηχεί παράδοξα για τη Λευκωσία ακόμα και σήμερα. Τότε, με κάποιο είδος δημοψηφίσματος ο δήμαρχος πρότεινε 4-5 ονόματα και ζήτησε από τους δημότες να αποφασίσουν για το νέο όνομα. Έτσι, μετά την εισβολή «εν ονόματι της Δημοκρατίας η πλατεία Μεταξά έγινε πλατεία Ελευθερίας», αφού έτσι αποφάσισαν οι Λευκωσιάτες, όπως γράφουν τα ρεπορτάζ στις εφημερίδες της εποχής.

Μακέτα με την πλατεία Ελευθερίας του 21ου αιώνα.

Άνθρωποι της πόλης

Μιλήσαμε με ανθρώπους που έζησαν την πλατεία και διαπιστώσαμε ότι κάθε εποχή είχε τα δικά της χαρακτηριστικά. Ο 86χρονος ράφτης Ανδρέας Οικονομίδης θυμάται ότι από την οδό Λιπέρτη έπαιρναν την άμαξα και μέσω της πλατείας Μεταξά, όπου υπήρχε στάση, έφταναν έως τον Ανεμόμυλο, όπου σύχναζε η «αστική» Λευκωσία, ενώ άλλες φορές «κυνηγούσαν κορούες» στην τάφρο, κάτω από την πλατεία, όπου κάθε Σάββατο ή Κυριακή απόγευμα μαζευόντουσαν νέοι και νέες. Σε αυτή την πλατεία θυμάται τις διαδηλώσεις της ΕΟΚΑ και της Αλκίμου Νεολαίας κατά την έναρξη του Αγώνα του 55-59. Ο κ. Οικονομίδης θυμάται νοσταλγικά εκείνη την πλατεία και όπως χαρακτηριστικά μας είπε, τότε ήταν η belle époque της.

Ο κ. Χρίστος Μιχαηλίδης για χρόνια εργάστηκε στο περίπτερο του Θάσου Ηλία ή άλλως του Καλαμαρά. Ο κ. Χρίστος θυμήθηκε με νοσταλγία εκείνες τις ημέρες και μάλιστα αυτό που του έχει εντυπωθεί στο μυαλό είναι οι Κυριακές μετά τον ποδοσφαιρικό αγώνα στο παλιό ΓΣΠ, τότε το περίπτερο και ολόκληρη η πλατεία, όπως μας είπε, γινόταν προέκταση του γηπέδου, αφού οι οπαδοί συγκεντρώνονταν στο σημείο για να ακούσουν τα αποτελέσματα του ελληνικού πρωταθλήματος από το ραδιόφωνο στα βραχέα κύματα. Αλλά και κάθε μέρα, η πλατεία ήταν γεμάτη κόσμο, αν καθόσουν στην κεφαλή της πλατείας, μας είπε, ο κόσμος που ανεβοκατέβαινε από τη Λήδρας και την Ονασαγόρου ήταν σαν αποικίες μερμηγκιών. Ό,τι ήθελε κάποιος το έβρισκε στην περιοχή, η πλατεία έσφυζε από ζωή, εδώ κτυπούσε η καρδιά της Λευκωσίας. Εργασίες ανάπλασης της πλατείας αποφασίστηκαν και λίγο πριν από την εισβολή, οπότε και διαβάζουμε στον Τύπο της εποχής στις 12 Δεκεμβρίου 1972: «Ελήφθη απόφασις διά την πλατείαν Μεταξά. […] διαπλάτυνσην και εξωραϊσμόν της Πλατείας Μεταξά, της κυριωτέρας πλατείας της πρωτευούσης». Το κόστος ανάπλασης της πλατείας είχε προϋπολογιστεί στις 100.000 λίρες και ο Δήμος θα συμβουλευόταν ξένους για τη διατήρηση των αρχαίων χώρων ώστε τα έργα να μην επηρεάσουν την αρχαιολογική αξία των τειχών της Λευκωσίας… Η ιστορία κάπου εδώ μάλλον επαναλαμβάνεται και περιμένουμε να δούμε αν η νέα πλατεία θα αναδείξει ή όχι τα τείχη και την ιστορία της πόλης.

Για μία λογοτεχνική περιδιάβαση στη Λευκωσία αλλοτινών εποχών προτείνουμε ενδεικτικά τα έργα του Γιάννη Κατσούρη «Τζιμ Λόντος και Παράσχος Μπόρας», το μυθιστόρημα «Στυλιανού Ανάβασις», αλλά και το διήγημα «Μια πατριωτική ιστορία» στη συλλογή «Δος ημίν σήμερον». Επίσης, τον συλλογικό τόμο «Λευκωσία: Μια πόλη στη λογοτεχνία» με επιλογή κειμένων από τον Κυριάκο Χαραλαμπίδη.

Όψη της πλατείας Μεταξά. Στα αριστερά το περίφημο καφενείο του Χατζησάββα.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΩΣΤΑ ΚΑΙ ΡΙΤΑΣ ΣΕΒΕΡΗ

TEXNES-02 ATZENTA_Master_cy 23/12/15 13:05 Page 2

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

27.12-2.1.16

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΕΚΘΕΣΗ

«Fight or flight»

Η CYCSTAT (Κυπριακό Κέντρο Σκηνογραφών, Αρχιτεκτόνων και Τεχνικών Θεάτρου) διοργανώνει έκθεση σκηνογραφίας με τίτλο Fight or Flight. Η έκθεση εξιστορεί την πορεία των γυναικών σκηνογράφων, ενδυματολόγων και οπτικοακουστικών μέσων ή εικαστικών που επιμελήθηκαν παραστάσεις από το 1960 μέχρι σήμερα. Επιμελητές έκθεσης Λύδια Μανδρίδου, Καρολίνα Σπύρου, Μαρίνα Χατζηλουκά. Διάρκεια έκθεσης έως 16 Ιανουαρίου 2016. Space, Κωστή Παλαμά 12, Λευκωσία.
Πληροφορίες info@cycstat.com.

ΧΟΡΟΘΕΑΤΡΟ

«Ο Κόκκος» χοροθέατρο σκιών από την Αέλιον

Ο Κόκκος, το νέο έργο της ομάδας χορού Αέλιον, είναι ένα χοροθέατρο σκιών για παιδιά που αφηγείται τις περιπέτειες ενός κόκκου της άμμου από τον βυθό μέχρι την επιφάνεια της θάλασσας, με το αβαρές και το μετέωρο στον πυρήνα της παράστασης, καθώς εκτυλίσσεται η πλοκή του έργου από τη σκιά προς το φως. Ο θεατής θα είναι συνοδοιπόρος στην «Οδύσσεια» του πρωταγωνιστή, που περνώντας απ' όλο το φάσμα των χρωμάτων αλλά και των συναισθημάτων, θα βιώσει τη μεταμόρφωση μέσα σε έναν «ζωντανό» βυθό. Ένα πρωτότυπο παραμύθι για μικρούς και μεγάλους. Χορογραφία Φωτεινή Περδικάκη, χορευτές Αλεξία Περδικάκη, Ράνια Γλυμίτσα, Φώτης Νικολάου, Χάμιλτον Μοντέιρο, Χλόη Μελίδου. Παραστάσεις 27 Δεκεμβρίου 17:00 και 19:00, 28 Δεκεμβρίου 19:00, Παλιό Ξυδάδικο, Γενεθλίου Μιτέλλα 34, Λεμεσός. **Πληροφορίες τηλ. 99375877, 97890601.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

«Ο μαγικός αυλός»

Η 1η παράσταση του 2016 του προγράμματος The Met: Live in HD παρουσιάζει τον Μαγικό Αυλό του Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ. Με το έργο αυτό, ο κορυφαίος συνθέτης επιθυμούσε να γοητεύσει τους πολλούς, αλλά και να προσφέρει βαθύτερο επίπεδο ανάγνωσης στους πιο καλλιεργημένους. Ο πλούτος του έργου είναι ανεξάντλητος, με τους πολυεπίπεδους συμβολισμούς του κειμένου, αλλά και την ιδιαίτερα εκλεπτυσμένη και γεμάτη πρωτοτυπία γραφή του Μότσαρτ. Η όπερα αυτή είναι σε σκηνοθεσία της Julie Taymor. Με την μπαγκέτα του μαέστρου James Levine, και μια εκπληκτική διανομή – που περιλαμβάνει τους Nathan Gunn, Ying Huang, Matthew Polenzani, Erika Miklosa και Rene Pape. Θέατρο Ριάλτο, Αντρέα Δρουσιώτη 19, πλατεία Ηρώων, Λεμεσός. Κυριακή 3 Ιανουαρίου, ώρα 6:00 μ.μ. Είσοδος € 18 / €13.
Πληροφορίες 77777745, www.rialto.com.cy.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ο Δημήτρης Ζερβουδάκης στον Εξάντα

Ο Θεσσαλονικιός τραγουδοποιός, έρχεται στην Κύπρο για μία ακόμη συνάντηση με το κυπριακό κοινό. Η Ανατολή συναντά τη Δύση, με έναν μοναδικό τρόπο που ο Δημήτρης γνωρίζει καλά. Αριθμημένα συλλεκτικά τα αντίτυπα και της 2ης έκδοσης της νέας δουλειάς του τραγουδοποιού, θα τα βρείτε την μέρα της συναυλίας, μιας και δεν διατίθενται στο εμπόριο. Δευτέρα, 28 Δεκεμβρίου, ώρα 22:00. Εξάντας, Μουσική Σκηνή, Θεμιστοκλή Πετρίδη 11, Λευκωσία. Τιμή €15. **Πληροφορίες τηλ. 97770787.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Ο Ζήνων Σιερεπεκλής εκθέτει

Η έκθεση του Ζήνωνα Σιερεπεκλή στην γκαλερί Γκλόρια αποτελεί μια καινούργια μορφή έκφρασης ενός καλλιτέχνη που κινείται μεταξύ ζωγραφικής και χαρακτικής, ή αν θέλετε μεταξύ γλυπτικής και σχεδίου, είναι πλήρης χρωμάτων και με ζώσα ερωτική διάθεση. Οι ξυλοπίνακες, όπου τη γραμμή αντικαθιστά η βαθιά διακριτική χάραξη της γλυφίδας του Ζήνωνα, φανερώνουν για μια ακόμα φορά τη λεπτή και με χιούμορ στάση του που δεν διστάζει να ασχοληθεί με οποιοδήποτε θέμα. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 7 Ιανουαρίου 2016. Ώρες Λειτουργίας Δευτέρα - Παρασκευή: 10:30 - 12:45 και 17:30 - 20:00. Σάββατο: 10:30 - 12:45. Γκαλερί Γκλόρια, Ζήνωνος Σώζου 3, Λευκωσία.
Πληροφορίες τηλ. 22762605, info@gallerygloria.com

ΟΠΕΡΑ

«Βραδιά Όπερας»

Ο Πολιτιστικός όμιλος Άρτιον Λάρνακας διοργανώνει «Βραδιά Όπερας» με τη σοπράνο Μαργαρίτα Αντωνιάδου και τον πιανίστα Tudor Scripcariu. Θα ακουστούν άριες από διάσημες όπερες και σημαντικά έργα σε πιάνο των Mozart, Liszt, Chopin, Bernstein, Puccini, Strauss, Donizetti, Menotti, Gershwin, Loewe, Jommelli, Massenet. Την εκδήλωση χορηγούν οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας, τετάρτη 30 Δεκεμβρίου 8:00 μ.μ. Γενική είσοδος €10. **Πληροφορίες τηλ. 99725590.**

ΕΠΙΣΗΣ | *Του* ΚΩΣΤΑ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

Επί γης ειρήνη;... Πώς;

Το πώς θα επιτευχθεί αυτή η πολυπόθητη και πολυσυζητημένη ειρήνη στον πλανήτη, είναι που δεν μας λένε όλοι οι, επισήμως και επανειλημμένως, ευχόμενοι την επικράτησή της… Ίσως θα ήταν καλύτερα να επιδιώκουν και να διαφημίζουν την επικράτηση ενός άλλου τρόπου ζωής, σίγουρα αρκετά διαφορετικού από αυτόν τον οποίο σήμερα, τόσο περήφανα, ονομάζουν «our way of life». Και ο οποίος έχει καταντήσει να συνοψίζεται στην αποθέωση της παντί τρόπω κερδοσκοπίας, ανεξαρτήτως επιπτώσεων επί ανθρώπων και φύσης, και στην επιδίωξη της δύναμης της εξουσίας επί φανατικών, εξαρτημένων, ηλιθίων και ανήμπορων. Για την εμπέδωση της ειρήνης χρειαζόμαστε μια άλλη αντίληψη της ίδιας της ζωής και των γύρω μας συνοδοιπόρων στην τόσο σύντομη διάρκειά της.

Η απληστία και η δίδυμή της ματαιοδοξία, η ζήλια και ο δίδυμος της φθόνος, η αρχομανία και ο γόνος της φανατισμός, είναι οι βασικές αιτίες ανατροπής της ειρήνης σε όλα τα επίπεδα των ανθρωπίνων σχέσεων, προσωπικά, οικογενειακά, εθνικά, φυλετικά, θρησκευτικά. Σε όλο τον πλανήτη οι «Junkies» του χρήματος και της εξουσίας, οι ναρκομανείς της αδρεναλίνης του κέρδους και της δύναμης, διαφημίζονται από τα ΜΜΕ – τα οποία συνήθως τους ανήκουν ή εξαρτώνται οικονομικά από αυτούς- ως τα φωτεινά παραδείγματα της επιτυχίας στην τρέχουσα εποχή του «consumer sapiens» («καταναλωτής σοφός»).

Πίσω τους τρέχουν να τους μοιάσουν οι «υπάλληλοί» τους, τα σύγχρονα «βαποράκια» της διαχείρισης των επενδυτικών κεφαλαίων τους και πιο πίσω ολόκληρα πλήθη που εκστασιάζονται με την πιθανότητα να απολαύσουν, έστω για λίγο, τη γεύση του ναρκωτικού της χλιδής και σκοτώνονται στη δουλειά για ένα καινούργιο αυτοκίνητο και μια μεγάλη smart τηλεόραση.

Και στις υποβαθμισμένες περιοχές του πλανήτη από τις οποίες οι κερδοσκόποι «αρμέγουν» πρώτες ύλες, ενέργεια και πλούτο, από την εποχή της αποικιοκρατίας, κυριαρχούν οι αρχολάγνοι. Είτε είναι διαπλεκόμενοι πολιτικοί, είτε αιμοσταγείς δικτάτορες, είτε φανατικοί θρησκόληπτοι και τρομοκράτες, δημιουργούν την ίδια περίπου πυραμίδα εξουσίας και χρήματος.

Με τις «αυλές» των ευνοουμένων, τις μισθοφορικές φρουρές, τους αφοσιωμένους τρελούς φανατικούς και τους τρομοκρατημένους υπηκόους τους, αφού οι ανυπάκουοι και οι άπιστοι, συκοφαντούνται, φυλακίζονται, δολοφονούνται, μαστιγώνονται, λιθοβολούνται, αποκεφαλίζονται δημοσίως.

Τις δύο τελευταίες δεκαετίες συνηθίσαμε να βλέπουμε στις ειδήσεις τρελούς ανθρώπους καμικάζι, που πιστεύουν ότι γίνονται «μάρτυρες της ορθής πίστης», να ανατινάζονται σκορπίζοντας αδιάκριτα τον θάνατο.

Και νομίζαμε ότι θα μείνουν μακριά μας στις εμπόλεμες ζώνες, αλλά τώρα πια φθάσανε στις πόλεις μας. Συνηθίσαμε να ακούμε στις ειδήσεις για απελπισμένες μάνες με τα παιδιά τους που τρέχανε να ξεφύγουν από τους παρανοϊκούς και τους πολέμους, για να γλυτώσουν τους βιασμούς, τα σκλαβοπάζαρα και την πείνα, να πνίγονται στις θάλασσες κατά εκατοντάδες. Και νομίζαμε ότι θα μείνουν μακριά μας, αλλά τώρα πια εκβράζονται τα άψυχα κορμιά τους στις τουριστικές παραλίες μας…

Θα ήταν εύκολο οι άνθρωποι να είναι όλοι καλύτερα και να αγωνίζονται μόνο για την τροφή, τη στέγη, τα παιδιά τους και την υγεία τους, συνεργαζόμενοι μεταξύ τους και αξιοποιώντας ο ένας τις δεξιότητες του άλλου.

Η τεχνολογική πρόοδος θα είχε λύσεις για όλους εάν μοιραζόντουσαν δίκαια και λογικά οι πηγές και οι πόροι αυτού του πλανήτη. Στον εγκέφαλό μας περιέχουμε τις σημαντικότερες πηγές απόλαυσης. Με κυριότερες, τη ζωτική μέθη του έρωτα που οδηγεί στη γέννηση νέας ζωής και εκείνες της γνώσης, του διαλογισμού και της φαντασίας, που οδηγούν στην πρόοδο της δημιουργίας.

Η φύση μάς τις χάρισε και εμείς τις χαραμίζουμε συμμετέχοντας στο παιχνίδι των κακοποιών και των ηλιθίων που τους ακολουθούν. Σπαταλώντας ανώφελα το σπανιότερο και πολυτιμότερο που διαθέτουμε, τον πεπερασμένο χρόνο της ζωής μας…

Σας εύχομαι να αντέχετε στα δύσκολα, να βοηθάτε τους άλλους και να απολαμβάνετε με αξιοπρέπεια τη ζωή και τις ομορφιές της, γιατί περνάει γρήγορα και δεν περιμένει να μας περάσουν οι στεναχώριες. Καλά Χριστούγεννα!

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Ο κύκλος κλείνει, η ιστορία ξαναρχίζει

Σε όλα τα σαιξπηρικά δράματα υπάρχουν σύντομες στιγμές γαλήνης και σιγαλιάς. Αλλά σχεδόν πάντοτε είναι πριν από την τρικυμία. Εκτός από την ίδια την «Τρικυμία». Η δράση της επανέρχεται στον πρόλογό της και όλοι οι ήρωες ξαναβρίσκουν την παλιά τους θέση. Ο κύκλος κλείνει, η ιστορία ξαναγυρίζει στην αρχή της. Θα επαναληφθεί άλλη μια φορά;

Δανειζόμαστε την προσέγγιση και το ερώτημα του Γιαν Κοτ («Σαίξπηρ, ο σύγχρονός μας») όχι μόνο γιατί ανταποκρίνεται στις σκέψεις που ταλανίζουν το τέλος μιας χρονιάς, αλλά και γιατί πλανάται διαρκώς πάνω από την παράσταση «Μιράντα» του Οσκαρας Κορσουνόβας, που παρουσιάζεται στο θέατρο Πορεία. Ως «μια σκηνική σύνθεση βασισμένη στην σαιξπηρική "Τρικυμία"» περιγράφεται η πρόταση του Λιθουανού σκηνοθέτη και δραματουργού. Το σκηνικό ενός μικροαστικού διαμερίσματος, με σκούρα καφέ βιβλιοθήκη με ντουλάπια στο κάτω μέρος, μπιμπελό, ένα πλαστικό σκαμπό και χαλί, εκεί γύρω στη δεκαετία του '70. Μια ασπρόμαυρη τηλεόραση μάς συνδέει με τον χρόνο: δικτατορία των συνταγματαρχών. Ενας πατέρας ζει με την τετραπληγική κόρη του «εξόριστος» στα περιορισμένα τετραγωνικά που του αναλογούν. Το κορίτσι, με ακυρωμένη κίνηση και εξαιρετικά δύσκολη άρθρωση, είναι καθηλωμένο σε μια πολυθρόνα με μια καρό κουβέρτα να καλύπτει και να ζεσταίνει τα αδύναμα πόδια του. Η συνήθεια που δένει τους δύο αυτούς ανθρώπους και τους ψυχαγωγεί είναι η ανάγνωση της

Θα συνθλιβεί υπό το βάρος όσων έκανε ή όσων θέλησε, αλλά δεν μπόρεσε να κάνει;

«Τρικυμίας». Τους συνέχει, τους μεταμορφώνει. Δύο ηθοποιοί, πολυεργαλεία μεγάλης ακρίβειας, ο Λαέρτης Μαλκότσης και η Ιωάννα Παππά, επωμίζονται το βάρος υποδυόμενοι πολλές διαφορετικές ζωές. Ο πατέρας–Πρόσπερο, η κόρη–Μιράντα, και όχι μόνο. Κοινό όνειρο να «ελευθερωθούν». Από τι; Από ποιον; Από την πραγματικότητα και την ανημπόρια; Και αυτό. Η κόρη κρατάει μια πορσελάνινη (;) μπαλαρίνα. Ονειρεύεται την Οντέτ, στη «Λίμνη των κύκνων», προσπαθεί να μιμηθεί με την κίνηση των χεριών τις «φτερούγες».

Ο πατέρας την περιφέρει στο δωμάτιο ως πριγκιποπούλα Μιράντα, όμως βρίσκεται αντιμέτωπη με τον καθρέφτη του δωματίου και τη μόνη πραγματικότητα, της αναπηρίας. Συνθλίβεται. Είναι όμως η «μόνη» πραγματικότητα; Οχι, διατείνεται ο Κορσουνόβας. Μπορεί να ασπάζεται την άποψη του Γιαν Κοτ περί «αέναης και παράλογης πάλης με την εξουσία», να συνδέει προφανώς τη δικτατορία («αριστερή σοβιετικού τύπου ή τη Δεξιά των συνταγματαρχών», όπως λέει) με την απόλυτη ανελευθερία, να ενισχύει, δηλαδή, τα πολιτικά συνδηλούμενα στο έργο του, όμως πάνω στο ερημονήσι της «Τρικυμίας» έχουν ξεβραστεί πολλά ναυάγια. Δεν είναι μόνο μάγισσες, πνεύματα και ξωτικά, έκπτωτοι βασιλιάδες και πριγκιποπούλες, επιθυμίες, απωθημένα, μυστικά, εγκλήματα, δυνάμεις εκδικητικές, συνωμοσίες, πράξεις ανομολόγητες. Είναι και δυνάμεις ενάρετες, έρωτες που ανθούν, πράξεις που θεραπεύουν, ησυχάζουν, βασίζονται στην αυτογνωσία και στη συγχώρεση. Εκεί που βρίσκεται η καταστροφή, εκεί και η σωτηρία. «Σκιά περαστική είναι η ζωή· αξιολύπητος θεατρίνος που καμαρώνει και ξιπάζεται όση ώρα έχει επάνω στη σκηνή, κι ύστερα δεν τον ξανακούει πια κανείς», μονολογεί ο πατέρας με τους στίχους του Μάκβεθ.

Ο πατέρας–Πρόσπερο, που σέρνει το αμήχανο βήμα του, μέρα με τη μέρα, στο μπεζ καφετί διαμέρισμα μιας μικροαστικής πολυκατοικίας «μέχρι να διαβαστεί και η τελευταία λέξη στο βιβλίο του Χρόνου». Θα συνθλιβεί υπό το βάρος όσων έκανε ή όσων θέλησε, αλλά δεν μπόρεσε να κάνει; Ο Πρόσπερος–πατέρας, «παντοτινό σύμβολο των αντιφρονούντων» κατά τον Κορσουνόβας, τιθασεύει την εξωτερική τρικυμία αλλά ναυαγεί από την εσωτερική. Η κόρη–Μιράντα απελευθερώνεται, σηκώνεται από την καθήλωση, χορεύει τον θάνατο του κύκνου. Και οι δύο σπάνε το κέλυφος της αιχμαλωσίας, μεταμορφώνονται, μεταμορφώνοντας και την πραγματικότητα. Γίνονται οι ηγεμόνες της ζωής τους, θηρία και άνθρωποι μαζί.

TEXNES-03 SKINES_Master_cy 23/12/15 17:03 Page 3

Κάθε φωτογραφία, σαν κλεφτή ματιά, μοιάζει σαν ποίημα

Στην πρώτη Έκθεση της Κυριακής Σιοπαχά η λεπτομέρεια που κάνει τη διαφορά πρωταγωνιστεί

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Η Κυριακή Σιοπαχά είναι μία νέα φωτογράφος και η Έκθεση «Θα σας κάψουμε τις πόλεις» που φιλοξενείται στην γκαλερί Isnot-Gallery είναι η πρώτη της. Στην Έκθεση ο επισκέπτης θα έχει την ευκαιρία να δει είκοσι πέντε φωτογραφίες που η φωτογράφος τράβηξε το καλοκαίρι του 2015 στη Λευκάδα, ένα από τα μαργαριτάρια του Ιονίου. Η συνάντησή μου με την Κυριακή Σιοπαχά, πριν από τα επίσημα εγκαίνια της Έκθεσης, ομολογουμένως ήταν ενδιαφέρουσα, όχι μόνο διότι είδα σε ανεπίσημη «avant-premiere» τις φωτογραφίες της Έκθεσης, αλλά και γιατί είχα την ευκαιρία να συνομιλήσω με έναν νέο άνθρωπο που αγαπά την τέχνη του.

«Τι θέλουν να μας πουν οι φωτογραφίες της Κυριακής Σιοπαχά», τη ρώτησα, και η απάντησή της ήταν αυτό που με έκανε να αντιληφθώ ότι αυτός ο άνθρωπος αγαπά τη δουλειά του. Μου απάντησε, λοιπόν, «ο καθένας ας ακούσει ό,τι νομίζει ότι του ψιθυρίζει καθεμιά από αυτές.

Οπωσδήποτε θέλω να δείξω κάποια πράγματα, κάθε λεπτομέρεια των φωτογραφιών είναι και ένα μήνυμα, όμως ας το ερμηνεύσει ο καθένας όπως θέλει. Φυσικά, επιλογή τους δεν είναι τυχαία, όχι μόνο γιατί το αισθητικό και καλλιτεχνικό αποτέλεσμα είναι άρτιο, αλλά γιατί όλες μαζί συνθέτουν ένα όλον».

Σε αυτή της την αποστροφή και βλέποντας τις φωτογραφίες μια και δυο φορές προσπάθησα να τις κατατάξω σε κατηγορίες, τοπία, άνθρωποι, εγκαταλελειμμένα κτήρια, τότε η Κυριακή μου επεσήμανε ότι μάλλον δεν θα έπρεπε να τις κατηγοριοποιήσω κατ' αυτόν τον τρόπο. «Πώς δένουν τότε μεταξύ τους;» ρώτησα. Η απάντηση ήταν άμεση και διαφωτιστική, «δες τις ξανά, καθεμιά έχει και έναν συνδετικό κρίκο που την ενώνει με την άλλη, όλες συνδέονται μεταξύ τους με κάποια λεπτομέρεια που τις ορίζει». Ξανακοιτώντας τις φωτογραφίες με μεγαλύτερη προσοχή αντιλήφθηκα, νομίζω, πού το πάει η φωτογράφος. Προσπαθεί μέσα από το μεγάλο κάδρο να «συλλάβει» το μικρότερο, να δείξει με τρόπο το άλλο, τη λεπτομέρεια που κάνει τη διαφορά, τη διαφορά που ο καθένας μπορεί να την ερμηνεύσει όπως νομίζει καλύτερα. Οι φωτογραφίες που εκθέτει η Κυριακή έχουν τη δική τους συνοχή, είναι σαν παιχνίδι βρες τη λεπτομέρεια, διάβασε πίσω από το προφανές.

Θεωρώ ότι ο φακός της Κυριακής είναι εγκεφαλικός, άλλωστε και οι φωτογραφίες της συνθέτουν σχεδόν μία «ποιητική φωτογραφική συλλογή», και αφήνει ελεύθερο τον θεατή να την ερμηνεύσει, σαν ένα ποίημα εγκεφαλικό, που οι λέξεις κρύβουν το νόημα, και χρειάζεσαι δύο και τρεις φορές να το διαβάσεις. Έτσι και οι φωτογραφίες της Κυριακή Σιοπαχά, χρειάζεται να εκπαιδεύσεις το μάτι σου. Αλλά το μυστικό είναι στην απλότητα του κάδρου που σε οδηγεί αυτόματα στη δεύτερη ματιά.

Συζητώντας για αρκετή ώρα για τις φωτογραφίες που τράβηξε όλο το καλοκαίρι, τη ρώτησα γιατί επέλεξε τον εμπρηστικό τίτλο «Θα σας κάψουμε τις πόλεις», «το είδα γραμμένο σε κάποιο εγκαταλελειμμένο κτίσμα κάπου στα ορεινά της Λευκάδας, μου έκανε εντύπωση, συμπυκνώνει νομίζω το νόημα της Έκθεσης, το φως, το τοπίο της Λευκάδας, αλλά γενικότερα το ελληνικό φως, όσο κλισέ κι αν ακούγεται, είναι σαν να επιβάλλονται στην ανθρώπινη παρουσία, ενίοτε την οικονεί παρουσία του», μου είπε. Ο τίτλος είναι ιντριγκαδόρικος, μιας και η Έκθεση καθόλου δεν θέλει να μιλήσει για τη φύση αυτή καθ' εαυτή, θέλει να μιλήσει για την οπτική της φωτογράφου για τα πράγματα, την παρουσία του ανθρώπου στον χωροχρόνο, την επιβολή της φύσης στα έργα του ανθρώπου και τ' ανάποδο.

«Η φωτογραφία είναι μια διέξοδος για μένα, βρέθηκα στη Λευκάδα και έβγαλα χιλιάδες φωτογραφίες, τις επέλεξα αυτές διότι θεωρώ ότι κάτι λένε, προσπαθώ μέσω αυτών των φωτογραφιών να δώσω κάτι μικρό, την ανατροπή μέσα στον χώρο».

> *Η φωτογράφος προσπαθεί μέσα από το μεγάλο κάδρο να «συλλάβει» το μικρότερο, να δείξει με τρόπο το άλλο, τη λεπτομέρεια που κάνει τη διαφορά, τη διαφορά που ο καθένας μπορεί να την ερμηνεύσει όπως νομίζει καλύτερα.φορά εκτός ρωσικών συνόρων.*

info

Η έκθεση της Κυριακής Σιοπαχά «Θα σας κάψουμε τις πόλεις» φιλοξενείται στην γκαλερί IsNotGallery από τις 24 Δεκεμβρίου έως τις 9 Ιανουαρίου 2016. Οδυσσέως 11, Παλιά Λευκωσία. Πληροφορίες 99569498, art@isnotgallery.com.

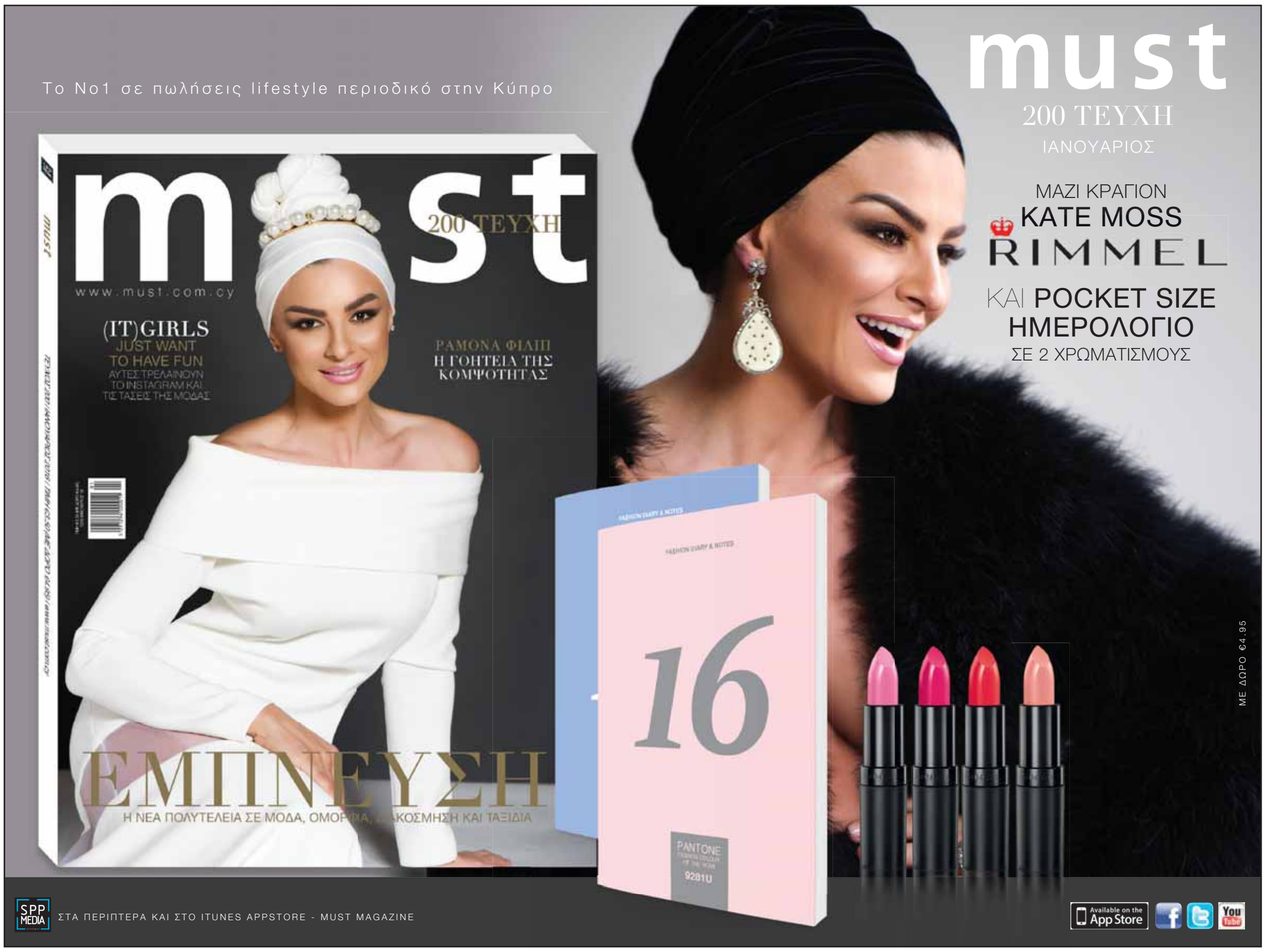

TEXNES-04 EKDILOSEIS_Master_cy 23/12/15 13:06 Page 4

Η γιγάντια λευκή φάλαινα επιτίθεται με μανία εκδικητική και σχεδόν μεταφυσική στο φαλαινοθηρικό «Εσεξ», που μέχρι τότε είχε αντέξει σε μεγάλες τρικυμίες.

Στην αδάμαστη υδάτινη έρημο

Η γέννηση του κλασικού έργου «Μόμπι Ντικ» έγινε ταινία από τον βραβευμένο με Οσκαρ σκηνοθέτη Ρον Χάουαρντ

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΠΟΥΡΑ**

Η θάλασσα, ανεξερεύνητη και προκλητική σαν το Διάστημα, εξέθρεψε τη φαντασία του ανθρώπου από την εποχή του Ομήρου. Το μεγαλείο της, η δύναμη και ο θυμός της την έκαναν μήτρα μύθων και μεγάλων αφηγήσεων. Η Μεσόγειος έδωσε στον Ομηρο το στοιχείο της περιπέτειας. Για άλλους λαούς, που κοιτούν μπροστά τους τον απέραντο ωκεανό και έρχονται αντιμέτωποι μαζί του, το υδάτινο στοιχείο ήταν το στοίχημα, η διέξοδος, ο ορίζοντας, αλλά και αυτό που τους πνίγει. Ηξεραν ότι δεν θα τιθασεύσουν ποτέ τον ωκεανό. Δύο σπουδαία έργα της αμερικανικής λογοτεχνίας, ο «Γέρος και η θάλασσα» του Ερνεστ Χέμινγουεϊ και το «Μόμπι Ντικ» του Χέρμαν Μέλβιλ προσεγγίζουν θέματα της ανθρώπινης ύπαρξης μέσω της αναμέτρησης με τον ωκεανό.

Το μεγαλείο του «Μόμπι Ντικ», κορυφαίου αμερικανικού έπους, δύσκολα

> *Ο Χάουαρντ φαντάζει σαν να θέλει να δώσει τέλος σε μια βεντέτα που κρατάει ενάμιση αιώνα: επιζητεί τη συμφιλίωση του ανθρώπου με το οργισμένο κήτος, τη φύση.*

μπορούμε να το κατανοήσουμε πλήρως μέσα από το φίλτρο της δικής μας μεσογειακής κουλτούρας – εμάς η θάλασσα δεν μας προκάλεσε ποτέ υπαρξιακό τρόμο. Η γέννηση αυτού του λογοτεχνικού έπους έγινε ταινία. Στο φιλμ «Στην καρδιά της θάλασσας» ο βραβευμένος με Οσκαρ σκηνοθέτης Ρον Χάουαρντ μεταφέρει στην οθόνη το ομότιτλο βιβλίο του Ναθάνιελ Φίλμπρικ γύρω από την αληθινή τραγωδία του πληρώματος του φαλαινοθηρικού «Εσεξ», που ενέπνευσε τον Μέλβιλ να γράψει το αριστούργημά του.

Ο Κρις Χέμσγουορθ ως υποπλοίαρχο Οουεν Τσέις, άξιος ναυτικός που η ταπεινή καταγωγή του τον εμπόδισε να γίνει πλοίαρχος.

Ο Μπέντζαμιν Ουόκερ ενσαρκώνει τον Τζορτζ Πόλαρντ. Το παρθενικό του ταξίδι ως πλοίαρχος κατέληξε σε ναυτική τραγωδία.

Ο Μόμπι Ντικ

Η θαλασσινή περιπέτεια του Χάουαρντ, υποδειγματικά σκηνοθετημένη, ανασύρει στον αφρό του Χόλιγουντ το ναυάγιο του «Εσεξ», το διασημότερο πριν από την πρόσκρουση του «Τιτανικού» στο παγόβουνο κατά το παρθενικό του ταξίδι. Το «Εσεξ», που ήταν δοκιμασμένο σκαρί, διεμβολίστηκε από μια γιγάντια φάλαινα στην υπεράκτια περιοχή του Ειρηνικού στον ισημερινό. Η ιστορία του «Εσεξ» είναι η ιστορία δύο αντρών, του νεοφώτιστου πλοιάρχου Τζορτζ Πόλαρντ και του έμπειρου υποπλοιάρχου Οουεν Τσέις (που ποτέ δεν έγινε καπετάνιος φαλαινοθηρικού εξαιτίας της «στεριανής» καταγωγής του). Το «Εσεξ» έφτασε σε άγνωστα νερά, σε θάλασσες του Ειρηνικού που φαντάζουν σαν υδάτινη έρημος, αναζητώντας ένα κοπάδι φαλαινών με αρχηγό ένα τεράστιο λευκό κήτος. Η διήγηση ενός ακροτηριασμένου Ισπανού ναυτικού, που ο Τσέις και ο Πόλαρντ συνάντησαν στα νησιά Γκαλαπάγκος, είχε φουντώσει τη φαντασία τους. Η συνάντησή τους με το κήτος, που χρόνια μετά ο Μέλβιλ θα το βαπτίσει Μόμπι Ντικ, ήταν μοιραία. Η φάλαινα τσάκισε με εκδικητική μανία το πλοίο. Στην αρχή της ταινίας, ένας από τους επιζήσαντες, ο Τόμας Νίκερσον, γέρος πια, αφηγείται το χρονικό της επίθεσης στον νεαρό Μέλβιλ.

Ο Χάουαρντ, εκφραστής σημερινών ανησυχιών, φαντάζει σαν να θέλει να δώσει τέλος σε μια βεντέτα που κρατάει πάνω από ενάμιση αιώνα: επιζητεί τη συμφιλίωση του ανθρώπου με το οργισμένο κήτος, τη φύση. Εξήντα χρόνια πριν απ' αυτόν, ο Τζον Χιούστον, στο κλασικό «Μόμπι Ντικ», επιχείρησε με μπδαμινά τεχνικά μέσα να περιγράψει κινηματογραφικά την εσωτερική και εξωτερική περιπέτεια του ανθρώπου. Ο δικός του πλοίαρχος Αχαμπ (εξαίρετος ο Γκρέγκορι Πεκ), που βηματίζει με το ξυλοπόδαρό του στο κατάστρωμα του «Πίκουοντ» όταν έχει πανσέληνο, είναι ένας σαλός ναυτικός. Ισως ένας νιτσεϊκός υπάνθρωπος που ζει μονάχα για ένα σκοπό: να αναμετρηθεί με τον Μόμπι Ντικ, τη δύναμη που τον ξεπερνά και τον έχει κάνει να ξεχάσει τον φόβο του θανάτου.

Ο Ειρηνικός το 1821

«Σαν γιγάντιο αρπακτικό πουλί, το φαλαινοθηρικό αρμένιζε τεμπέλικα προς τις δυτικές ακτές της Νότιας Αμερικής, κάνοντας ελιγμούς πάνω σε μια ζωντανή θάλασσα λαδιού. Γιατί αυτό ήταν ο Ειρηνικός το 1821: μια αχανής έκταση με "ζωντανές δεξαμενές" λαδιού – τους φυσητήρες», αντιγράφω από τον πρόλογο της ελληνικής έκδοσης του βιβλίου του Φίλμπρικ.

Οι εκστρατείες των φαλαινοθήρων στον ωκεανό δεν έμοιαζαν με τα καραβάνια των τρελών ή άπληστων χρυσοθήρων στο παγωμένο Κλοντάικ, που τόσο παραστατικά περιέγραψε ο Τζακ Λόντον, ήταν μια καλά οργανωμένη επιχείρηση από την οποία εξαρτιόταν η ενεργειακή επάρκεια εκείνα τα χρόνια: η φάλαινα γινόταν λάδι, που «θα φώτιζε τους δρόμους και θα λίπαινε τις μηχανές της βιομηχανικής εποχής». Οι σκληροί άνδρες των πληρωμάτων δεν ήταν μόνον άξιοι ναυτικοί, εξερευνητές σε αχαρτογράφητα νερά, αλλά και «βιομηχανικοί» εργάτες. Η μετατροπή του άψυχου κήτους σε καύσιμο ήταν μια δύσκολη διαδικασία που απαιτούσε καταμερισμό εργασίας.

Το νησάκι Ναντάκετ στα ανοιχτά της Βοστώνης, στο οποίο κατοικούσαν κυρίως Κουάκεροι, ήταν το παγκόσμιο κέντρο της φαλαινοθηρίας στις αρχές του 19ου αιώνα. Η συνεχής άνοδος της τιμής του φαλαινέλαιου είχε απογειώσει την οικονομία του νησιού. «Με την ακατάσχετη απληστία του, την τεχνολογική του πρόοδο και μια θρησκευτική συναίσθηση του πεπρωμένου του, το Ναντάκετ αντιπροσώπευε το 1821 αυτό που θα γινόταν κάποτε η Αμερική. Κανείς δεν φανταζόταν τότε ότι, σε λιγότερο από μια γενιά, το νησί θα βούλιαζε – θα τσακιζόταν, όπως το "Εσεξ", από την πολύ στενή σχέση του με τη φάλαινα», γράφει ο Φίλμπρικ κλείνοντας τον πρόλογό του.

Το «Στην καρδιά της θάλασσας» θα κάνει πρεμιέρα στις 31/12. Το βιβλίο του Ναθάνιελ Φίλμπρικ κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ωκεανίδα σε μετάφραση Κέλλυς Χονδροδήμα. Ο «Μόμπι Ντικ» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Gutenberg, στη μνημειώδη μετάφραση του Θανάση Χριστοδούλου.

Πηγή απόλαυσης και έμπνευσης μαζί

Ενας όρος που επανέρχεται κάθε τόσο στα αμερικανικά γράμματα είναι το Μεγάλο Αμερικανικό Μυθιστόρημα (Great American Novel). Υπάρχουν όχι ένα αλλά πολλά μεγάλα αμερικανικά μυθιστορήματα, και όμως, αυτός ο τόσο γενικός τίτλος –και διαχρονική αμερικανική εμμονή– μοιάζει να ανήκει σε ένα έργο του 19ου αιώνα, το «Μόμπι Ντικ» (1851) του Χέρμαν Μέλβιλ (1819-1891). Μυθιστόρημα υβριδικό, επικό μα και λυρικό, θαλασσινή περιπέτεια χειμαρρώδους πρόζας και σπάνιας ποιητικής, σαιξπηρικής, διάστασης, δοκιμιακού λόγου και φιλοσοφικών προεκτάσεων, νατουραλιστικό όσο και μεταφυσικό, εξοντωτικά ρεαλιστικό μα και γεμάτο μεταφορές (η λεβιαθανική λευκή φάλαινα και το σκαρί του σκοτεινού ημίθεου Αχαμπ, που με την πανσπερμία των φυλών του πληρώματος μοιάζει με σύμβολο της ίδιας της Αμερικής), ο «Μόμπι Ντικ» είναι πια έργο μυθικό. Ο μύθος του όμως αποτελεί ανακάλυψη του εικοστού αιώνα. Αποτελεί ειρωνεία, αλλά εάν όντως είναι το Μεγάλο Αμερικανικό Μυθιστόρημα, στον καιρό του Μέλβιλ πέρασε στην αφάνεια και ο συγγραφέας του πέθανε ξεχασμένος. Χρειάστηκε να έρθει ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και η έκρηξη του μοντερνισμού για να επανεκτιμηθεί, να αποδειχθεί αγέραστος, πηγή αναγνωστικής απόλαυσης σε παγκόσμιο επίπεδο, μα και διαχρονική πηγή έμπνευσης για δημιουργούς απ' όλο το φάσμα της καλλιτεχνικής έκφρασης.

Η. Μ.

TEXNES-05 ΜΟΥΣΙΚΗ_Master_cy 23/12/15 16:44 Page 5

Το τραγούδι της ειρήνης στα χρόνια του πολέμου

Η ιστορία του «White Christmas» – Ρεκόρ όλων των εποχών για 55 χρόνια

Του **ΒΑΓΓΕΛΗ ΚΑΒΒΑΔΙΑ**

Καθώς πλησιάζει η ημέρα των Χριστουγέννων και κάθε γωνιά του κόσμου πλημμυρίζει με χιλιάδες τραγούδια που υμνούν την πιο χαρούμενη γιορτή του χρόνου, ένα είναι αυτό που ξεχωρίζει. Δεν είναι ρυθμικό, δεν διαθέτει φανταχτερούς χαρακτήρες και ούτε έχει θρησκευτική χροιά. Δεν είναι άλλο από το διαχρονικό «White Christmas» του Bing Crosby. Αποτελεί έκπληξη ακόμη και σήμερα, 73 χρόνια μετά, ότι ο ύμνος του συνθέτη Irving Berlin κατάφερε όχι μόνο να γίνει τεράστια επιτυχία κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, αλλά και το δεύτερο σε πωλήσεις τραγούδι όλων των εποχών, μετά το «Candle in the Wind» του Elton John (που γράφτηκε για τον θάνατο της πριγκίπισσας Νταϊάνα).

Το «White Christmas» ακούστηκε για πρώτη φορά από τον Bing Crosby τα Χριστούγεννα του 1941 στη ραδιοφωνική εκπομπή Kraft Music Hall. Οι ακροατές της εκπομπής ήταν κυρίως νέοι, κι έτσι ήταν πιθανό να ήταν οι πρώτοι που θα αγκάλιαζαν το τραγούδι. Ομως τη συγκεκριμένη νύχτα των Χριστουγέννων, το «White Christmas» απέκτησε βαθύτερο νόημα, καθώς οι οικογένειες συντονίστηκαν στην εν λόγω εκπομπή, σκεπτόμενες το τραγικό γεγονός που είχε συμβεί 18 ημέρες νωρίτερα: την επίθεση των Ιαπώνων στο Περλ Χάρμπορ. Τον χειμώνα που ακολούθησε, οι νεαροί Αμερικανοί στρατιώτες που υπηρετούσαν στην Ευρώπη αγάπησαν το τραγούδι και γοητεύτηκαν από τη νοσταλγία που τους δημιουργούσε. Οι ραδιοφωνικοί σταθμοί των Ενόπλων Δυνάμεων το έπαιζαν ασταμάτητα καθ' όλη την εορταστική περίοδο για να τους θυμίζει το σπίτι και την οικογένεια που είχαν αφήσει πίσω. Οταν ο Crosby ταξίδεψε στην Ευρώπη για να τραγουδήσει και να εμψυχώσει τα στρατεύματα, το τραγούδι αυτό ήταν το πιο περιζήτητο. Ο ίδιος δήλωσε σε μία συνέντευξή του: «Δίσταζα να το ερμηνεύω γιατί κάθε φορά προκαλούσε στους άντρες μία νοσταλγική λαχτάρα. Δεν είχα κάνει τόσο δρόμο για να τους στεναχωρήσω. Πολλές φορές προσπάθησα να αποφύγω να το τραγουδήσω, αλλά αυτά τα παιδιά το επιζητούσαν διακαώς. Οταν το τραγουδούσα, όλοι έκλαιγαν». Στα χρόνια του πολέμου, το «White Christmas» μεταμορφώθηκε από τραγούδι των Χριστουγέννων σε ύμνο της ειρήνης. Κανένα άλλο τραγούδι δεν συνδέθηκε τόσο πολύ με τη νοσταλγία και την επιθυμία για ευτυχισμένες ημέρες κοντά σε αγαπημένα πρόσωπα.

Αμερικανοί στρατιώτες την περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου τραγουδούν γύρω από το χριστουγεννιάτικο δέντρο.

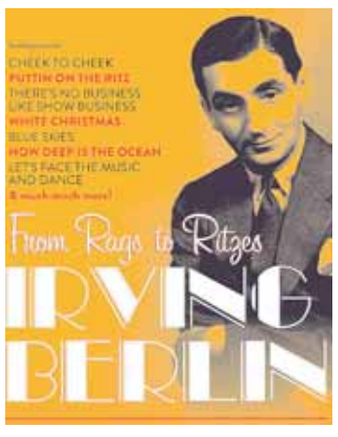

Ο Ιρβινγκ Μπερλίν (επάνω), δημιουργός του κλασικού χριστουγεννιάτικου τραγουδιού, μελαγχολούσε κάθε Χριστούγεννα: κάθε χρόνο επισκεπτόταν τον τάφο του γιου του που πέθανε σε ηλικία μόλις τριών εβδομάδων την ημέρα των Χριστουγέννων του 1928. Δεξιά, το χριστουγεννιάτικο άλμπουμ του Μπινγκ Κρόσμπι που έκανε διάσημο το τραγούδι.

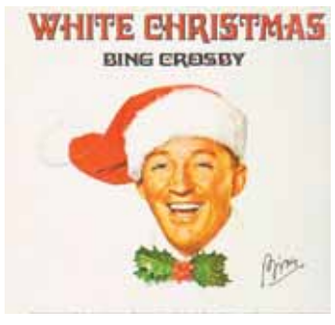

Μέχρι το τέλος του πολέμου, το «White Christmas» είχε αναδειχθεί στο εμπορικότερο τραγούδι όλων των εποχών, έναν τίτλο που διατήρησε για 55 ολόκληρα χρόνια. Με 54 στίχους, 67 νότες και μία ανορθόδοξη, μελαγχολική μελωδία κατάφερε να γίνει το πιο κλασικό τραγούδι των Χριστουγέννων. Πριν από την τεράστια επιτυχία του τραγουδιού, τα χριστουγεννιάτικα κάλαντα ήταν αυτά που κυριαρχούσαν κατά τη γιορτινή περίοδο. Αυτό άλλαξε, πολλοί συνθέτες άρχισαν να δημιουργούν τραγούδια έχοντας ως πρότυπο τη σύνθεση του Irving Berlin, όπως τα «I'll be Home for Christmas» και «Have Yourself a Merry Little Christmas».

Οσο επιτυχημένο είναι το «White Christmas», τόσο λίγα γνωρίζουμε για τη γέννησή του από τον Irving Berlin. Ο ίδιος γεννήθηκε στη Ρωσία, ήταν γιος ψάλτη εβραϊκής καταγωγής και, όπως ήταν φυσικό, δεν συνήθιζε να γιορτάζει τα Χριστούγεννα. Μέχρι σήμερα, το πού και το πότε έγραψε το τραγούδι παραμένει μυστήριο. Κάποιοι αναφέρουν πως το συνέθεσε το 1937 στο Μπέβερλι Χιλς, όταν αναγκάστηκε να αποχωριστεί την οικογένειά του για τα γυρίσματα της ταινίας «Alexander's Ragtime Band».

Μία άλλη εκδοχή αναφέρει πως ο Berlin έγραψε το τραγούδι το 1940 στην πλιόλουστη La Quinta της Καλιφόρνια, κατά τη διάρκεια της διαμονής του στο La Quinta Hotel. Καθώς συνήθιζε να ξενυχτάει δουλεύοντας, ένα βράδυ έμπνευσης φώναξε στη γραμματέα του: «Πιάσε το στυλό σου και κατάγραψε αυτό το κομμάτι. Μόλις έγραψα το καλύτερο μου τραγούδι. Διάολε, μόλις έγραψα το καλύτερο τραγούδι που έχει γραφτεί ποτέ!». Το μόνο σίγουρο είναι πως αφορμή για τη δημιουργία του τραγουδιού ήταν η παραγγελία μιας πένθιμης σατιρικής μελωδίας για τις ανάγκες μιας θεατρικής επιθεώρησης του Broadway που ποτέ δεν ανέβηκε. Οι παραγωγοί της Paramount Pictures μετέφεραν αυτή την ιδέα στη μεγάλη οθόνη με την ταινία «Holiday Inn», στην οποία πρωταγωνιστούσαν ο Bing Crosby και ο Fred Astaire και η οποία πήρε Οσκαρ τραγουδιού το 1942.

Τέλος, παρ' όλη την επιτυχία του «White Christmas», με τα 50 εκατομμύρια πωλήσεων παγκοσμίως και τις πάνω από 500 διασκευές από σπουδαίους καλλιτέχνες, όπως ο Sinatra, ο Presley (με το «Blue Christmas», το οποίο προκάλεσε την οργή του Berlin) ο Como και οι Drifters, τα Χριστούγεννα για τον δημιουργό του τραγουδιού παρέμεναν μία ημέρα θλίψης και μελαγχολίας. Καθώς οι περισσότερες οικογένειες συγκεντρώνονταν γύρω από το χριστουγεννιάτικο δέντρο υπό τους ήχους του «White Christmas», ο Berlin είχε τη δική του παράδοση. Κάθε χρόνο επισκεπτόταν τον τάφο του γιου του που πέθανε σε ηλικία μόλις τριών εβδομάδων την ημέρα των Χριστουγέννων του 1928…

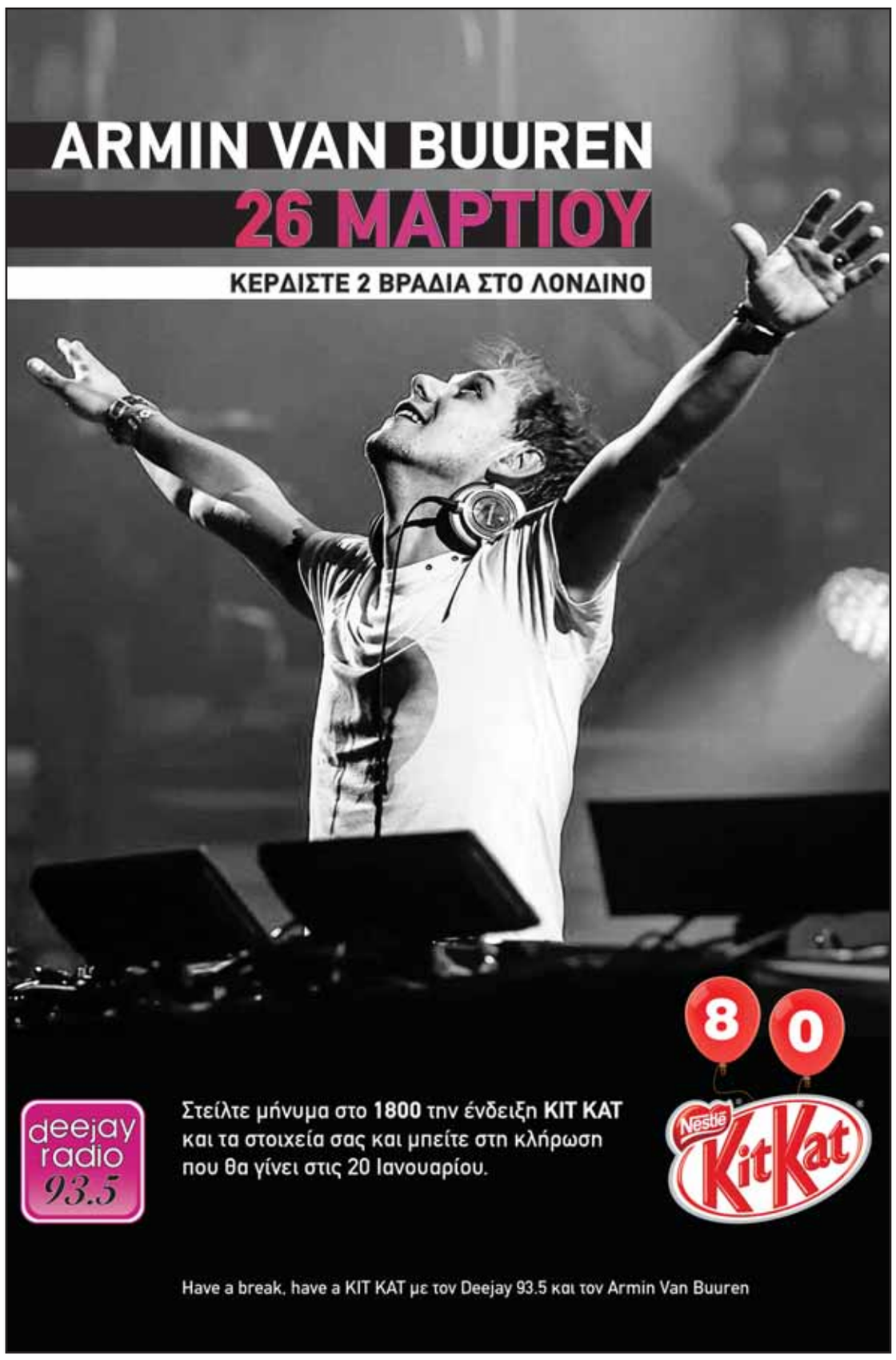

TEXNES-06 VIVLIO_Master_cy 23/12/15 13:07 Page 6

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ / Του ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ*

Η κρίση των λέξεων

Οι λέξεις βρίσκονται παντού μέσα μας. Χοροπηδάνε ως σκέψεις, περπατάνε ως παρηγορητικά λόγια, ταξιδεύουν στην ανάγκη του άλλου, βυθίζονται στη σιωπή ή στο αδιέξοδο, ψάχνουν να βρουν την ολοκλήρωση, δηλώνουν την έλλειψη. Οι λέξεις είναι το μόνο όπλο που έχουμε σε αυτή τη ζωή. Η μητρική σχέση δομείται με λέξεις. Ο έρωτας ανθίζει με λέξεις. Η φιλία ανδρώνεται με λέξεις. Η ψυχοθεραπεία θεραπεύει με λέξεις. Η γραφή φτιάχνει κόσμους με λέξεις. Οι άνθρωποι συνδεόμαστε από την πρώτη στιγμή με τον εαυτό μας και τους άλλους με λέξεις. Η γλώσσα δεν είναι μόνον ένα εργαλείο. Είναι ο τρόπος που δομείται ο εγκέφαλος, είναι η λειτουργία των αρχών της ζωής. Μιλάω και η λογική βάζει σε τάξη τα πράγματα. Μαθαίνω πώς να εκφράζομαι, μαθαίνω να ακούω τις λέξεις του άλλου, και έτσι κινείται ο κόσμος. Έτσι συγκινείται ο κόσμος.

Οι άνθρωποι όμως αποξενώνονται. Οι ψυχοθεραπείες δεν θεραπεύουν. Οι εφημερίδες δεν πείθουν. Μυθιστορήματα πιάνουν σελίδες επί σελίδων και οι αναγνώστες δεν «πιάνουν» τίποτα. Οι μητέρες μιλάνε στα παιδιά τους και αυτά δεν χτίζουν τίποτα μέσα τους. Οι φιλίες βυθίζονται στο τέλμα του συμβατικού. Οι ερωτικές σχέσεις χτίζουν με λέξεις τείχη. Αυτό που εφευρέθηκε για να μας φέρει κοντά, ξάφνου, μας βυθίζει σε μεγαλύτερη απόγνωση. Οι λέξεις δεν είναι αρκετές. Έχουν ήδη αποδειχθεί κατώτερες των περιστάσεων. Και οι άνθρωποι νιώθουν ότι τέλειωσαν οι εφεδρείες του λογικού. Η τρέλα, η μοναξιά, η κατάθλιψη παραμονεύουν, αν δεν έχουν ήδη στρογγυλοκαθίσει στο γιορτινό τραπέζι.

Η κρίση τι είναι; Αν δεν είναι κρίση των λέξεων σε σχέση με την ουσία, τότε τι είναι; Αποτύχαμε παταγωδώς εδώ και πολλές δεκαετίες να μιλάμε με τρόπο συνεπή με αυτό που νιώθει ο ψυχισμός μας. Αποτύχαμε παταγωδώς να πούμε μερικές λέξεις αλήθειας, αποτύχαμε παταγωδώς να αποδεχτούμε λεκτικά την ήττα μας και να τη βιώσουμε. Αποτύχαμε παταγωδώς να παραδεχτούμε ότι μας έλκει ο ψευδαισθητικός λόγος, ο παρανοϊκός λόγος, ο λόγος που κυκλώνει και εγκλωβίζει. Γιατί δεν παραδεχόμαστε ώς το μεδούλι μας ότι θέλουμε μόνο κανάκεμα;

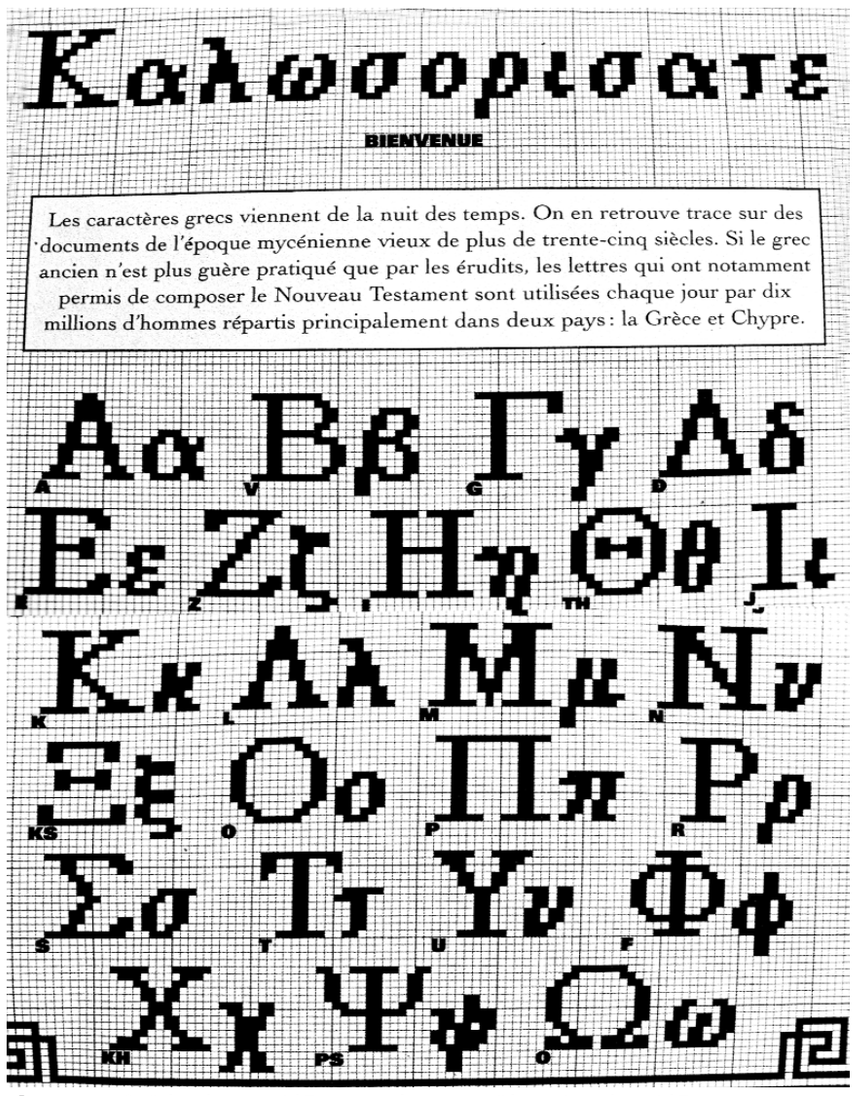

Είμαστε σε βαθιά κρίση των λέξεων. Και έχουμε ευθύνη γι' αυτό. Οι λέξεις μας εκσφενδονίζονται σαν πέτρες ή σαν φτερά.

Διαβάζω κάποιες από τις ιστορίες που εκδίδουν οι Ελληνες συγγραφείς. Μερικές φορές θυμώνω. Οι περισσότεροι ανακαλύπτουν την αφαίρεση σαν μοτίβο ελλειπτικότητας. Σαν στυλ. Η έλλειψη είναι σαφώς σημαντική, είναι κινητήριος δύναμη για να ψάξεις. Για να σηκωθείς από το κρεβάτι πρέπει κάτι να σου λείπει. Αλλά πρέπει την ίδια στιγμή να έχεις και κάτι. Να σου δίνουν κάτι. Τα μυθιστορήματα της εποχής μας πολλές φορές δεν μπαίνουν στον κόπο να δώσουν στους αναγνώστες μια ολοκληρωμένη ιστορία. Τι να την κάνεις την ιστορία, άλλωστε; Να μπεις στον κόπο να διαβάσεις, να μελετήσεις, να γράψεις κάτι ολοκληρωμένο; Οχι, η έλλειψη είναι το παλιό-καινούργιο. Αλλά δεν περπατά στο κοινό, γιατί είναι μόνο έλλειψη. Οπως δεν περπατάνε και άλλες ιστορίες, ολοκληρωμένες μεν, επιφανειακές δε. Γιατί να ξοδεύεις τις λέξεις σου, αν δεν σκάβει κανένας πουθενά και δεν ανοίγει τελικά κανένας πόρος συνάντησης;

Και έρχονται οι κριτικοί. Και ξοδεύουν λέξεις για να μην πούνε τίποτα. Και οι αναγνώστες χάνονται.

Ετσι και στις θεραπείες. Οι λέξεις αρθρώνουν, επανορθώνουν, στηρίζουν, υπομένουν και κυρίως εκφράζουν το βίωμα του θεραπευτή, όπως αυτό σχηματίζεται με τον ασθενή. Μαζί, από κοινού. Πώς λοιπόν να θεραπεύσεις κάποιον όταν οι λέξεις σου είναι κρύες; Οταν κινούνται στον αέρα; Οταν δεν αφορά το βίωμά σου; Ακόμα περισσότερο, όταν φοβάσαι το βίωμά σου; Ετσι και εκεί λοιπόν η σχέση γίνεται ακατόρθωτη, γιατί δεν γίνεται βαθιά. Και κινούμαστε ανέωως σε μια σχέση λεξιλάγνα, και οι ασθενείς σαν τα μικρά παιδιά αισθάνονται ακόμα πιο μόνοι.

Και έρχονται από πίσω όλες αυτές οι σχέσεις της ζωής μας. Ολες οι λέξεις της ζωής μας. Τα δύσκολα που δεν τολμούμε να πούμε και τα καλά που δεν τα χαρίζουμε σε κανέναν. Κάποτε κάποια έγραψε στον αγαπημένο της «μου λείπεις» και εκείνος της απάντησε «να είσαι καλά». Να είναι καλά, απλώς οι λέξεις πρέπει να λένε αυτό που βιώνουμε, ακόμα και τη δυσκολία μας. Είμαστε σε βαθιά κρίση των λέξεων. Και έχουμε ευθύνη για αυτό. Οι λέξεις μας εκσφενδονίζονται σαν πέτρες ή σαν φτερά. Τίποτα όμως δεν βρίσκει τον στόχο του. Και μένουμε έωλοι και βαθιά παραπονούμενοι. Με μια τρύπα στην καρδιά, γιατί μας έταξαν ότι με λέξεις θα τραφούμε. Και τώρα οι λέξεις δεν γεμίζουν τίποτα.

Καλά Χριστούγεννα!

ΚΡΙΤΙΚΗ / Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΧΙΝΑ

Ευφρόσυνη ερωτογραφία

ΜΑΡΙΑ ΓΙΑΓΙΑΝΟΥ
Μπαλαντέρ. Μια ερωτική εξτραβαγκάντσα
εκδ. Μελάνι, **σελ.** 80

Ανάβαση στην κλίμακα του ερωτικού αισθήματος, όπως σε μια άλλη κλίμακα του Ιακώβ, βήμα το βήμα είναι η «ερωτική εξτραβαγκάντσα» της νεαρής συγγραφέως. Πρώτο βήμα, η απόφαση της δέσμευσης – ένας καθημερινός μόχθος, μια μεταφραστική τελετουργία εν ονόματι της συνεννόησης. Υστερα έρχεται η συγκέντρωση της δύναμης και η απελευθέρωσή της στο ενεργειακό κανάλι του έρωτα. Το ψυχανέμισμα της ενότητας είναι το τρίτο βήμα· όμως, ενώ το Εγώ αποφασίζει να βιώσει την ένωση με τον Αλλον, ακόμα παραπαίει, αμφιβάλλει, οπισθοδρομεί. Ωσπου πατάει το τελευταίο σκαλί – και τότε παραδίδει τα πάντα. Αφήνεται να διαχυθεί σε μια πραγματικότητα που δεν είναι παρά η ακτινοβολούσα επιδοκιμασία της ζωής. Ολη η ύπαρξη μεταμορφώνεται σ' έναν διάφανο φορέα, μέσω του οποίου λάμπει η μοναδικότητα του έρωτα. Ο κόσμος χαμογελά. Η αιωνιότητα έχει κερδηθεί, συμπυκνωμένη σε μια στιγμή.

Η Μαρία Γιαγιάνου αντλεί από τη βασική ιδέα της ποίησης, της ένωσης δηλαδή της αντήχησης και της σημασίας η οποία επιτρέπει να «ειπωθεί ο κόσμος», για να δώσει φωνή στο σώμα, που στο βιβλίο της ασθμαίνει και κραυγάζει, τραγουδάει και τσιρίζει, χορεύει και χοροπηδά, γυμνώνεται, εκτίθεται, προσφέρεται, παίρνει, μεταμορφώνεται σε αντηχείο της δονούμενης, δισυπόστατης ύλης που είναι το ερωτικό ζευγάρι, ανοίγεται και πλαταίνει, διαστέλλεται, ενώνεται με το πνεύμα. Και τότε, το πανηγύρι των αισθήσεων συναντιέται με τη γιορτή της σκέψης, η ελευθερία με τον αισθησιασμό και οι ερωτευμένοι, παρόντες μέσα στον εαυτό τους και ταυτόχρονα έξω απ' αυτόν, στραμμένοι προς τον άλλον, διψασμένοι για πληρότητα, επιτέλους, ξεδιψούν. Για να ξαναδιψάσουν, ασφαλώς, ύστερα από λίγο. Γιατί καθώς γράφει η συγγραφέας, «η επιθυμία γεννιέται από την εκπλήρωση και όχι από την αναβολή».

Εγκώμιο ή προσευχή προς το αγαπημένο πρόσωπο, ο Μπαλαντέρ είναι η ιστορία των ονομάτων του: ονόματα επινοημένα, ποιητικά ή κυριολεκτικά, ευφυή και κωμικά, αφελή και χαϊδευτικά· ένας ύμνος της αφηγήτριας στο Εσύ, που δεν είναι σύμβολο, δεν είναι ιδεώδες, δεν είναι η απάντηση στις ευχές της, δεν είναι φάντασμα, αλλά ένα συγκεκριμένο πρόσωπο, ένας εαυτός πλήρης που απολακτίζει κάθε περιττολογία και αποστέργει κάθε αναγωγή. Οιστρηλατημένη από έρωτα, η υμνωδός μας εγκωμιάζει τα μάτια του αγαπημένου εξυγιαίνοντας τον Μπατάιγ, βροντοφωνάζει την αγάπη της για όλες, ακόμη και τις πιο ιδιωτικές, λειτουργίες του σώματός του, μεταμορφώνει το φθαρτό σώμα σε τόπο ανταρσίας, διαρρηγνύοντας την υλικότητά του και ταυτόχρονα ποθώντας την, ακυρώνοντας την ιστορικότητά του και ταυτόχρονα μνημειώνοντάς την, μ' άλλα λόγια γεύεται ώς το κουκούτσι την «ωραία οπώρα» του έρωτα ανακουφίζοντας την αμφίθυμη νεάνιδα του Εμπειρίκου. Η Γιαγιάννου ξεδιπλώνει μια γλώσσα μεθυσμένη από τους ίδιους τους χυμούς της. Ανοίγει την πόρτα σε μια φαντασία αχαλίνωτη, εγκαθιστά το πεζογράφημά της στον μυχό της ποίησης. Με μια τόλμη που αιφνιδιάζει, σαρώνει φιλοσόφους και πεζογράφους, ποιητές και ψυχαναλυτές. Αν της χρειάζονται, είναι για να λειτουργήσουν σαν αντίλογος, ή σαν συνοδευτικός ψίθυρος στα σημεία που η σωματικότητα της γραφής συναντιέται με την αφαιρετικότητα της σκέψης και η ποιητικοπεζογραφία της ερωτοτροπεί με το δοκίμιο. Τις περισσότερες, ωστόσο, φορές, τους χρησιμοποιεί σαν θαρραλέα αντίστιξη στη μονομανή ερωτογραφία της. Επιθυμία υπέρβασης σαρκωμένη σε λέξεις, υπέρβασης του χώρου και του χρόνου, των αναστολών και των περιορισμών, της γλώσσας και των σημασιών της, υπέρβασης ακόμη και των φύλων που τη στιγμή του έρωτα συγχέονται και αλληλοπεριχωρούνται, «υπερπροσδιορισμένα και απροσδιόριστα», είναι αυτό το βιβλιοταξίδι – και ο υπερβατικός τόπος όπου φτάνουν στο τέλος οι εραστές, δεν είναι παρά μια πολιτεία, που τη χτίζει η συγγραφέας και την αναγορεύει βασιλεύουσα, γαλήνη και μαζί πυριφλεγή. Είναι μια πόλη που δημιουργείται από τη συγχώνευση δύο γειτονικών επικρατειών, της Αγάπης και του Ερωτα –Αγέρωτα την ονομάζει– όπου κυβερνάει το σώμα των εραστών και το πολίτευμα είναι η Κατατονία της ευτυχίας, εκείνο το λιώσιμο, το αποκάρωμα των αισθήσεων, η ευτυχία της πλησμονής. Κι εδώ η συγγραφέας αποδεικνύει πως η λογοτεχνία και ο έρωτας μπορούν να πηγάσουν όχι μονάχα από το έλλειμμα, όπως προσπάθησε να πείσει, αιώνες τώρα, η πεσιμιστική, θανατολαγνική ερωτογραφία, αλλά και από το περίσσευμα.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΤΗΛΕΜΑΧΟ ΚΩΤΣΙΑ

Γεννήθηκε το 1951 στα Βρυσερά της περιοχής Δρόπολης, στον χώρο της ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας. Ηρθε στην Ελλάδα το 1991, όπου και πρωτοπαρουσιάστηκε στα γράμματα. Εχει εκδώσει διηγήματα, νουβέλες και μυθιστορήματα από τις εκδόσεις Κέδρος και Ψυχογιός. Το μυθιστόρημα «Κώδικας τιμής» κέρδισε το βραβείο Athens prize for literature το 2014. Εχει ασχοληθεί και με λογοτεχνικές μεταφράσεις. Ζει στην Αθήνα και εργάζεται ως μεταφραστής στη μεταφραστική υπηρεσία του υπουργείου Εξωτερικών. Το τελευταίο βιβλίο του, «Οι δεινόσαυροι των Αθηνών, ταξίδι σε λάθος χώρα», κυκλοφορεί από τις εκδ. Πατάκη.

Ποια βιβλία έχεις αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σου;
Πολλά μισοδιαβασμένα. Τα σήκωσα όλα για να διαβάσω ένα ιστορικό βιβλίο του Σταύρου Ντάγιου «Ελλάδα – Αλβανία πενήντα χρόνια αμοιβαίας δυσπιστίας», εκδ. Literatus, που μόλις κυκλοφόρησε.
Ποιος ήρωας λογοτεχνίας θα ήθελες να είσαι και γιατί;
Με τον Μαρτίν Ιντεν του Τζακ Λόντον θέλω να μοιάζω, αν και δεν θα ήθελα να είχα το τέλος του.
Με ποιον συγγραφέα θα ήθελες να δειπνήσεις;
Με τον Γκύντερ Γκρας, αλλά δυστυχώς δεν πρόλαβα. Θα είχαμε πολλά να πούμε. Μου αρέσουν άλλωστε και τα φαγητά με πολύ κρεμμύδι.
Ποιο ήταν το τελευταίο βιβλίο που σε συγκίνησε;
«Γράμματα από την Αλάσκα», της Σώτης Τριανταφύλλου.
Μέσω της λογοτεχνίας σου επιχειρείς να μας γνωρίσεις άγνωστες όψεις της γειτονικής Αλβανίας. Πόσο «μακριά» είναι αυτή η χώρα και η ιστορία της;
Βρίσκω απαράδεκτο να είναι τόσο άγνωστη. Η Ελλάδα έχει με την Αλβανία κάποιο ψυχολογικό κόμπλεξ. Μοιάζει μαζί της και αρνείται να το παραδεχτεί, ασχέτως αν το ένα τέταρτο του καθενός από τους δύο λαούς έχει αίμα από τον άλλο.
Πόσο από τις δύο πατρίδες σου βάζεις στα κείμενά σου;
Εδώ υπάρχει μια σύγχυση, την οποία ακόμη δεν έχω ξεπεράσει ούτε εγώ, αλλά ούτε και το ελληνικό κοινό. Ανήκω στην ελληνική ομογένεια, σε μια από τις διάσπαρτες ελληνικές μειονότητες του κόσμου. Το θέμα των ομογενών της Αλβανίας με καθηλώνει, μου υπαγορεύει τη θεματολογία. Μόνο το προηγούμενο μυθιστόρημα, «Κώδικας τιμής», είχε ως θέμα την αλβανική βεντέτα και τις σχέσεις μεταξύ Αλβανών και Ελλήνων, κι εδώ μπορεί κάποιος συνειρμικά να νομίζει ότι η θεματολογία ενός έργου μπορεί να καθορίζει και την εθνικότητα του συγγραφέα. Εγώ γεννήθηκα πριν από το μυθιστόρημά μου. Πολλές φορές αναρωτιέμαι εάν είναι κανείς ό,τι νομίζει αυτός ή ό,τι νομίζουν οι άλλοι. Πάντως, εγώ γράφω στη μητρική μου γλώσσα, εργάζομαι στην Ελλάδα, πληρώνω φόρους και στις δύο χώρες, και αν καμιά φορά και οι δυο με θεωρούν ξένο, δικό τους πρόβλημα. Για να είμαι ειλικρινής, με ενδιαφέρει πρωτίστως ο ελληνισμός.
Με τι καταπιάνεσαι στο νέο σου βιβλίο;
Το τελευταίο που αναμένεται να κυκλοφορήσει με τίτλο «Οι δεινόσαυροι των Αθηνών, ταξίδι σε λάθος χώρα» έχει θεματολογία σουρεαλιστική, αντανακλά από τον σπασμένο καθρέφτη της σημερινής κοινωνίας, με τα ευτράπελα των κυβερνήσεων και των τραπεζών. Ανησυχούσα ότι μέχρι να κυκλοφορήσει το βιβλίο θα έπαυε το θέμα να είναι επίκαιρο, όμως η εκδότριά μου Αννα Πατάκη με καθησύχασε: με τα μυαλά που κουβαλάμε, η κοινωνία μας θα είναι διαρκώς σουρεαλιστική.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΠΟΙΗΣΗ
ΘΑΝΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ
La Folie
εκδ. Ικαρος, **σελ.** 90

Ο Θάνος Σταθόπουλος τιτλοφορεί τη νέα του συλλογή «La Folie», που σημαίνει η τρέλα. Μέσα από τα ελλειπτικά, αποσπασματικά κείμενα-ποιήματα, παρατηρήσεις της ζωής, της τέχνης, του συνειδητού και του ασυνειδήτου, ο δημιουργός αποπειράται να προσεγγίσει το σχετικό. Μέσα από σκέψεις για γυναίκες που πέρασαν, για ήρωες που εξέπεσαν, για τη σχέση του με τις ηδονές, τους φίλους, την πόλη, αλλά και τα μεγάλα έργα, ο Σταθόπουλος αναζητά τη ρωγμή, την έλλειψη, το ανολοκλήρωτο, αυτό που ενδεχομένως δημιουργεί την τρέλα ή την προάγει.

ΜΑΡΙΑΛΕΝΑ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΟΙΗΣΗ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΣ
Αρλεκίνος
εκδ. Περισπωμένη, **σελ.** 36

Ποιητική κραυγή το έκτο ποιητικό βιβλίο του Γιώργου Λίλλη. Ο εύθραυστος κόσμος του υπαρξιακού περιθωρίου γίνεται μια συλλογή που καλεί τον αναγνώστη στην κατανόηση του πλησίον, όχι ελέω κάποιου ανθρωπισμού, αλλά ένεκεν ατομικής αγάπης. Ο Γιώργος Λίλλης είναι ποιητής του κρυφού πάθους και του αναστημένου πόθου, που σταυρώθηκε δίχως έλεος από «αφυδατωμένους» στρατιώτες, που εκτελούν όσα δεν καταλαβαίνουν. Ο «Αρλεκίνος» του, στις πάντα αισθητικά άρτιες εκδόσεις Περισπωμένη, προσθαφαιρεί έννοιες και εμπράγματες σκέψεις.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΘΗΝΑΚΗΣ

ΜΕΛΕΤΗ
ΕΙΡΗΝΗ ΣΑΡΟΓΛΟΥ-ΤΣΑΚΟΥ
Τετραλογία του Αιγαίου
«Αι Πολύχρυσαι Μυκήναι»
εκδ. Ιδρυμα «Μαρία Τσάκος»

Πολυγραφότατη και με ευρύ πεδίο ενδιαφερόντων, η βραβευμένη από την Ακαδημία Αθηνών για το βιβλίο «Υγεία εν πλω» ιατρός Ειρήνη Σαρόγλου-Τσάκου έχει καταπιαστεί τελευταία με το Αιγαίο, την ιστορία και τον πολιτισμό του από τους προϊστορικούς χρόνους. Ιατρός ναυτικών, είναι φυσικό να προσεγγίζει το θέμα με τη διπλή της ιδιότητα: της ιατρού και του ανθρώπου που ζει από κοντά την πορεία της ελληνικής ναυτιλίας. Το έργο έχει ονομαστεί «Τετραλογία του Αιγαίου» και την τρέχουσα χρονιά κυκλοφόρησαν δύο τόμοι που αφορούσαν τη μινωική θαλασσοκρατορία και τις Μυκήνες.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ

ΠΑΙΔΙ
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΑΝΙΑ
Οι Σταχτοπούτες του κόσμου
εκδ. Mamaya, **σελ.** 54

Δεν υπάρχει άνθρωπος που να μη γνωρίζει ότι το γοβάκι των παραμυθιών ανήκει σε μία και μοναδική ηρωίδα, τη Σταχτοπούτα. Αυτό όμως που δεν ξέρουν οι περισσότεροι είναι ότι δεν υπάρχει μία και μόνο Σταχτοπούτα, αλλά πολλές, μάλιστα δεν είναι καν όλες τους γυναίκες! Ενα πολύ διασκεδαστικό και πρωτότυπο βιβλίο με την πολύ ωραία εικονογράφηση Γιώργου Σγουρού. Τα αδέλφια λοιπόν της Σταχτοπούτας ζουν σε διαφορετικές χώρες του κόσμου από τα Ιμαλάια μέχρι την Αίγυπτο, την Αμερική και την Κίνα, και πρωταγωνιστούν σε δεκάδες παραμύθια. Ελάτε να γνωρίσουμε τη Σταχτομάρω, τη Γιεν Σεν, τη Ροδόπη και άλλες πολλές Σταχτοπούτες...

ΣΑΝΤΡΑ ΒΟΥΛΓΑΡΗ

ΜΑΡΤΥΡΙΑ
PATTI SMITH
Πάτι και Ρόμπερτ
μετ.: Αλέξης Καλοφωλιάς
εκδ. Κέδρος, **σελ.** 350

Ο κόσμος της ποίησης, του ροκ εν ρολ, της τέχνης και της σεξουαλικής απελευθέρωσης μέσα από τη συναρπαστική ζωή της Πάτι Σμιθ. Δεν πρόκειται απλώς για μια αυτοβιογραφία, αλλά για μια ιστορία αγάπης, έναν χαιρετισμό προς τη Νέα Υόρκη του '60 και του '70, ένα χρονικό της ανόδου και της επιτυχίας δύο άγνωστων καλλιτεχνών: της ποιήτριας και μουσικού Πάτι Σμιθ και του αιρετικού φωτογράφου Ρόμπερτ Μέιπλθορπ. Το βιβλίο τιμήθηκε το 2010 με το Εθνικό Βραβείο ΗΠΑ.

ΓΙΟΥΛΗ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

TEXNES-07 MATIES_Master_cy 23/12/15 13:07 Page 7

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

AFP/ JUSTIN TALLIS

AFP/ JAE C. HONG

AP/ RICHARD SHOTWELL

ΛΟΝΔΙΝΟ
Τα σωσίβια της Λέσβου
Στην καρδιά του Λονδίνου, στην εκκλησία του St. James, που είχε σχεδιάσει ο Christopher Wren στα τέλη του 17ου αιώνα, δεσπόζει η εγκατάσταση της Arabella Dorman. Λέγεται «Flight» και σύμφωνα με την εικαστικό δημιουργήθηκε από τα απομεινάρια μιας λέμβου και από τα σωσίβια που είχαν χρησιμοποιήσει πρόσφυγες που έφθασαν από τα τουρκικά παράλια στη Λέσβο.

ΡΩΜΗ
Για τους Ολυμπιακούς του 2024
Ο χρόνος κυλάει γρήγορα και τα παιχνίδια του φωτός στη Φοντάνα ντι Τρέβι στη Ρώμη μάς υπενθυμίζουν την άμιλλα για το χρίσμα των Ολυμπιακών Αγώνων του 2024. Η Ρώμη έχει θέσει υποψηφιότητα για να φέρει πίσω τους αγώνες, 64 χρόνια μετά το 1960, όταν είχε διοργανώσει και πάλι τους Ολυμπιακούς. Αλλες υποψήφιες πόλεις είναι η Βουδαπέστη, το Αμβούργο, το Λος Αντζελες και το Παρίσι.

ΒΙΕΝΝΗ
«Πόλεμος των Αστρων»
Είναι τόσο οικουμενικά τα σήματα που εκπέμπει ο «Πόλεμος των Αστρων» για γενιές θεατών, πλέον, που μία έκθεση για τις «ταυτότητες» που γεννά η ταινία είναι κάτι σχεδόν αυτονόητο. Παρουσιάζεται στη Βιέννη και μάλιστα στο Μουσείο Εφαρμοσμένων Τεχνών. Στη φωτογραφία, μέλος ενός φαν κλαμπ του «Πολέμου των Αστρων», κατάλληλα ενδεδυμένο, περιεργάζεται τα εκθέματα.

BOSTON MUSEUM OF FINE ARTS

ΡΙΟ ΝΤΕ ΤΖΑΝΕΪΡΟ
Το Μουσείο του Αύριο
Αυτή η γενική άποψη του νέου αποκτήματος στο Ρίο ντε Τζανέιρο εκλύει μεγάλη αφηγηματική δύναμη καθώς αποπνέει μεγαλείο και δραματικότητα. Είναι ένα ολοκαίνουργιο κτίριο, σχεδιασμένο από τον Ισπανό αρχιτέκτονα Σαντιάγο Καλατράβα. Το Μουσείο του Αύριο είναι μία κιβωτός του μέλλοντος που απλώνεται σε 15.000 τετραγωνικά μέτρα, φιλοδοξώντας να είναι μια προβολή της προσδοκίας για καλύτερη ζωή. Το Μουσείο μόλις εγκαινιάστηκε από τη Βραζιλιάνα πρόεδρο Ντίλμα Ρούσεφ και θεωρείται ότι είναι ένα από τα βασικά αρχιτεκτονικά έργα τα οποία θα αναζωογονήσουν το λιμάνι του Ρίο ντε Τζανέιρο ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2016. Στόχος του Ρίο, όπως και κάθε ολυμπιακής πόλης, είναι η ανέλκυση υποβαθμισμένων περιοχών και το Μουσείο αυτό, προσανατολισμένο στο μέλλον της επιστήμης, έχει αυτήν ακριβώς τη φιλοδοξία. Γύρω από το κτίριο απλώνεται μια πλατεία με σκοπό να προσελκύει διαρκώς κόσμο και δράσεις.

ΧΑΛΕΠΙ
Συλλέκτης αυτοκινήτων
Ο 69χρονος Αμπού Ομάρ στέκεται δίπλα σε ένα από τα αυτοκίνητα της συλλογής του στην κατεστραμμένη περιοχή al-Shaar, στο Χαλέπι της βόρειας Συρίας. Ο επί πέντε χρόνια εμφύλιος στη χώρα έβαλε τέλος στο όνειρό του να εκθέσει κάποτε τη συλλογή του με κλασικά αυτοκίνητα. Ο ίδιος είναι πλέον μία ιδιότυπη φιγούρα. Επιθυμεί όχι τόσο να προστατεύσει τον εαυτό του αλλά και την αγαπημένη του συλλογή, που του υπενθυμίζει τις ευτυχισμένες ημέρες μιας ήρεμης κανονικότητας. Κάθε μέρα, ο Αμπού Ομάρ αγωνίζεται να προστατεύσει από περαιτέρω ζημιά τα αυτοκίνητα της συλλογής του...

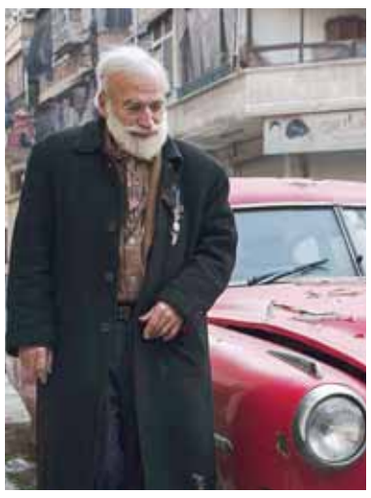

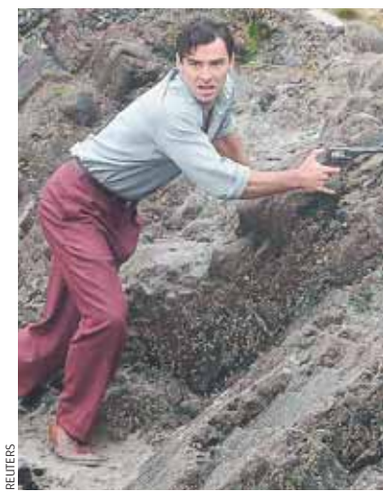
REUTERS

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ
Αγκάθα Κρίστι στο BBC
Ο ηθοποιός Αϊνταν Τέρνερ (φωτ.) πρωταγωνιστεί σε νέα τηλεοπτική μεταφορά μυθιστορήματος της Αγκάθα Κρίστι. Αυτή τη φορά είναι το «And Then There Were None», που είναι πολυδιαβασμένο μεν, αλλά όχι τυπικό του στυλ της Αγκάθα Κρίστι, καθώς είναι πιο «σκοτεινό». Διαδραματίζεται στην Κορνουάλη, και εκτός του Αϊνταν Τέρνερ πρωταγωνιστούν μεγάλοι ηθοποιοί όπως η Μιράντα Ρίτσαρντσον, ο Σαμ Νιλ, ο Τόμπι Στίβενς και ο Τσαρλς Ντανς. Γνήσια βρετανική απόλαυση, που προβάλλεται τώρα τα Χριστούγεννα.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Προτάσεις ανάγνωσης

Την προηγούμενη Κυριακή, πρότεινα τέσσερα –όσα επέτρεπε ο χώρος– βιβλία, σειρά σήμερα του κυρίου Γκρι. Μου έστειλε το ακόλουθο μέιλ, μαζί με τις θερμότερες ευχές προς όλους για ευτυχισμένα Χριστούγεννα. Εχουμε και λέμε λοιπόν: «Το ανθρώπινο ζώο. Από το απώτερο παρελθόν στο εγγύς μέλλον» (διασκευή: Rebecca Stefoff, επιμ.: Παν. Δεληβοριάς, εκδ. Κάτοπτρο, σελ. 340) του φημισμένου καθηγητή στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας Jared Diamond. Θυμάσαι τον σχεδόν κλασικό «Τρίτο χιμπατζή» του χαρισματικού αφηγητή και επιστήμονα Ντάιαμοντ; Εκείνος ο προβληματισμός γύρω από το τι σημαίνει να είσαι άνθρωπος, μέσα σε όλες τις πολιτισμικές και ανθρωπολογικές του προεκτάσεις, με ζητήματα σεξουαλικότητας και βίας, γλώσσας αλλά και υπαρξιακής αγωνίας, επαναλαμβάνεται εδώ διασκευασμένος, με ωραιότατη εικονογράφηση.

«Νόρα Γουέμπστερ» του Colm Toibin (μτφρ. Αθηνά Δημητριάδου, εκδ. Ικαρος, σελ. 448). Το τελευταίο μυθιστόρημα ενός από τους σημαντικότερους σύγχρονους Ιρλανδούς συγγραφείς είναι η συγκινητική, μα διόλου μελό, ιστορία μιας γυναίκας που προσπαθεί να μεγαλώσει τα παιδιά της στην Ιρλανδία, στα τέλη των '60s, και την ίδια στιγμή να αφιερωθεί στη μουσική. Εξοχο, για την ανθρωπιά που βγάζει, την καθαρότητα της αφήγησης, χωρίς περιττές φιοριτούρες μα γεμάτη ουσία και σπάνια δύναμη τόσο στην αποτύπωση μιας καθημερινότητας όσο και για το σάρκινο των ολοζώντανων, σαν ανάγλυφο χάρτη, χαρακτήρων.

«Η μάνα μου ταΐζει πέντε λέξεις-γάτες/ γιατί πιστεύει/ πως δεν έχουν ημερομηνία λήξης».

«Οι λέξεις μου. Ορατόριο για χορωδία και φωνές στο κέντρο της Αθήνας» της Μαρίας Τοπάλη (εκδ. Νεφέλη, σελ. 10). Ενα καλαίσθητο φυλλάδιο ακριβής ποιητικής πνοής, αφιερωμένο σε μια στενάχωρη πόλη, που όμως είναι η πόλη της ζωής μας. Ξεχωρίζω ενδεικτικά στίχους που κάτι θα σου κάνουν: «Η μάνα μου ταΐζει πέντε λέξεις-γάτες/ γιατί πιστεύει/ πως δεν έχουν ημερομηνία λήξης». «Ετρούσκοι. Σίντιες Πελασγοί και Ελληνες» των Ιωάννη-Ανδρέα Βλάχου, Νίκου Δεληγιαννάκη, Θωμά Κατσαρού, Χάρη Κουτελάκη, Βαγγέλη Πανταζή και Γιώργου Πολιτάκη (εκδ. Καρδαμίτσα, σελ. 224). Οσοι λένε ότι η αρχαιολογία μπορεί να μοιάζει με συναρπαστικό μυθιστόρημα, η συλλογική αυτή έκδοση θα τους δικαιώσει: το μυστήριο της προέλευσης του ετρουσκικού πολιτισμού και η σχέση του με τον ελλαδικό χώρο. Η πρώτη φορά που γίνεται τέτοια έρευνα. «Ρωμιοί της Καππαδοκίας. Από τα βάθη της Ανατολής στον θεσσαλικό κάμπο. Η τραυματική ενσωμάτωση στη μητέρα πατρίδα» του Μάξιμου Χαρακόπουλου (εκδ. Πεδίο, σελ. 300). Εκατό σχεδόν χρόνια μετά, ο συγγραφέας κοιτάζει πίσω από τα γεγονότα και αναζητά τις ανθρώπινες ιστορίες των προσφύγων της Καππαδοκίας, καταφεύγοντας σε μοναδικές μαρτυρίες, αλλά και σπάνια τεκμήρια. Επίκαιρο με έναν τραγικό τρόπο.

«Jazz Moments» του Ανδρέα Ζαχαράτου (εκδ. Τόπος). Λεύκωμα εξαιρετικών ασπρόμαυρων φωτογραφιών του Ανδρέα Ζαχαράτου (απ' όπου η σημερινή φωτογραφία, του σαξοφωνίστα Τάκη Πατερέλη), πλαισιώνεται από κείμενα του Γιώργου Χαρωνίτη και πρόλογο του Σάκη Παπαδημητρίου. Η πονεμένη σχέση μας με την τζαζ στην Ελλάδα, η αγάπη μας γι' αυτήν, η νοσταλγία και η δύναμη μιας σκηνής που δοκιμάζεται μα δεν αφήνει να πέσουν οι σφυγμοί της. Ξεφυλλίζεται νύχτα με την κατάλληλη μουσική υπόκρουση, ας πούμε, το άλμπουμ «Little Daddy's Blues» του Γιώργου Κοντραφούρη.

ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΞΑΙΣΙΕΣ

ΛΑΪΚΟ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΒΑΜΒΑΚΑΡΗΣ
Επισκέπτης
MLK

Λαϊκός δημιουργός και δεξιοτέχνης του μπουζουκιού, δευτερότοκος γιος του Μάρκου Βαμβακάρη, ο Στέλιος Βαμβακάρης στο cd «Επισκέπτης» παρουσιάζει 17 τραγούδια που έχουν τη φροντίδα και την υποστήριξη του Σωκράτη Μάλαμα. Αυτός ανέλαβε την παραγωγή του δίσκου. Εχει ενδιαφέρον ότι ηχογραφήθηκε με τον παλιό τρόπο στο στούντιο, με όλους μαζί τους συντελεστές. Μουσική και στίχοι του λαϊκού δημιουργού, αλλά στίχοι και του πατέρα του, Μάρκου, επίσης ένα τραγούδι του Γιάννη Λελάκη, ενώ τον δίσκο κλείνει ο λόγος του Πάνου Ηλιόπουλου. Ο ήχος γνώριμος στο ύφος του λαϊκού μουσικοσυνθέτη όπως και η θεματολογία, είναι όπως περιγράφει στο σημείωμά του ο Μάλαμας «η φυσική συνέχεια του ρεμπέτικου».

ΚΛΑΣΙΚΗ
MOZART
Μιθριδάτης, βασιλιάς του Πόντου
Ian Page
Signum SIGCD 400

Είναι πράγματι μια εκτενής opera seria, με τη μία άρια να διαδέχεται την άλλη, και είναι πράγματι έργο ενός δεκατετράχρονου. Και όμως, δεν είναι ούτε κουραστικό ούτε παιδαριώδες. Η ποιότητα της μουσικής έμπνευσης του «Μιθριδάτη» αναγνωρίστηκε άμεσα και μέχρι σήμερα δεν έχει αμφισβητηθεί. Οτι το έργο προσφέρεται σε τουλάχιστον πέντε διαφορετικές ηχητικές καταγραφές και ακόμη τρεις οπτικές, πιστοποιεί τη δημοτικότητά του. Στη νέα ερμηνεία, οι τραγουδιστές προβάλλουν την ομορφιά της μουσικής και δεν την αξιοποιούν προκειμένου να προβληθούν οι ίδιοι. Ο Βρετανός αρχιμουσικός Ιαν Πέιτζ κάνει την ορχήστρα να σπινθηροβολεί και να γοητεύει, δίνοντας θεατρικό ρυθμό σε ένα έργο εκ φύσεως στατικό.

ΠΟΠ
ΦΟΙΒΟΣ ΔΕΛΗΒΟΡΙΑΣ
Καλλιθέα
Inner Ear

Ο Φοίβος Δεληβοριάς υπογράφει τον πιο νοσταλγικό μέχρι σήμερα δίσκο του, αφήνοντας ολοφάνερα πίσω του μια σελίδα βιωματικής και στιχουργικής έμπνευσης. Η «Καλλιθέα» κατακλύζεται από αναμνήσεις της δεκαετίας του 1980, που ωστόσο καταφέρνουν να επικοινωνήσουν πολύ καλά με το σήμερα ειδικότερα το πρώτο κομμάτι του δίσκου μοιάζει να χτίζει τούβλο τούβλο μια γέφυρα για να ενώσει την (όχι πολύ) παλιά Καλλιθέα –και μαζί ολόκληρη την Αθήνα– με όσα, ωραία και άσχημα, ο καλλιτέχνης βλέπει σήμερα γύρω του. Κατά έναν περίεργο τρόπο το άλμπουμ, αν και «κοπτά» με τους στίχους του στο παρελθόν, αφήνει την αίσθηση του σύγχρονου, της σύγχρονης μελαγχολίας για την ακρίβεια, σχηματισμένης όμως με τον ποπ τρόπο του Φοίβου.

ΡΟΚ
THEE OH SEES
Mutilator Defeated at Last
Castle Face

Προέρχονται από το Σαν Φρανσίσκο, είναι ιδιαίτερα φασαριόζοι και πάνω στη σκηνή ξεχειλίζουν από ενέργεια. Ο ήχος τους αγγίζει διάφορα είδη της ροκ, από πανκ μέχρι ψυχεδέλεια, εμμένοντας στην αισθητική της garage rock. Ηχογραφούν διαρκώς, με μια ευρεία γκάμα «πλεκτρισμένων» αποτελεσμάτων, όπου όλα συγκλίνουν στο ότι: οι Thee Oh Sees δεν λένε να πρεμήσουν. Το νέο τους, «Mutilator Defeated at Last», δείχνει να έχει επιμεληθεί σχολαστικά. Οι μελωδίες είναι συμπαγείς, εναρμονισμένες και τα κομμάτια έχουν ροή. Ατίθασες κιθάρες, τύμπανα που άλλοτε απλώς συνοδεύουν και άλλοτε πρωτοστατούν και μια φωνή πολύ grunge. Ακόμη ένας δίσκος τους που ακούγεται δυνατά.

ΡΟΚ
THE DEAD WEATHER
Dodge and Burn
Rykodisc

Ο Τζακ Γουάιτ ξαναχτυπά. Ο πολυπράγμων τραγουδοποιός ξέρει να συγκεντρώνει στο Νάσβιλ του Τενεσί, όπου βρίσκεται η έδρα του, τους καλύτερους των καλύτερων: αυτό αποδεικνύεται και από τον πρόσφατο δίσκο των Dead Weather, ενός από τα περιφερειακά μουσικά πρότζεκτ του Γουάιτ που «τρέχει» παράλληλα με τη σόλο καριέρα του. Το «Dodge and Burn» τρέχει με χίλια η Αλισον Μόσαρτ απογειώνει τα φωνητικά, ενώ κιθάρες (Ντιν Φερτίτα), ντραμς (Γουάιτ) και μπάσο (Τζακ Λόρενς) οδηγούν το ισοπεδωτικό τρένο του δίσκου με απίστευτη καθαρότητα σε μερικά, κατά τα άλλα, πολύ «βρώμικα» ροκ μονοπάτια. Κορυφαίες στιγμές τα «I Feel Love (Every Million Miles)», «Three Dollar Hat» και «Be still».

TEXNES-08 ΘΕΑΤΡΟ_Master_cy 23/12/15 13:08 Page 8

Πίνακες των αποχαιρετισμών

Περφόρμανς έξι ατόμων για τη διαδρομή του θανάτου και τις δυνατότητες της ζωής

Της **ΟΛΓΑΣ ΣΕΛΛΑ**

Με κύρια υλικά έξι σώματα και τον τρόπο που κινούνται μέσα σ' ένα κλειστό περιβάλλον, σε συνθήκες περίπου εγκλωβισμού, έστησε τη νέα της παράσταση η Εφη Μπίρμπα, βασιζόμενη στο κείμενο του Ευθύμη Φιλίππου με τίτλο «Τα ωραία μας χέρια». Οσοι, βέβαια, προσδοκάτε να δείτε μια παράσταση «κλασικού» θεάτρου, η παράσταση στο θέατρο «Ροές» δεν θα πρέπει να ενταχθεί στις επιλογές σας. Οσοι όμως θέλετε να αφεθείτε στη γλώσσα των σωμάτων, στη συνομιλία του θεάτρου, με τον χορό και τα εικαστικά, όσοι ενδιαφέρεστε να δείτε μια περφόρμανς έξι ατόμων που αφηγείται με τον τρόπο του σώματος και με ελάχιστα λόγια την ιστορία της ζωής και του θανάτου, την ιστορία της αναζήτησης, την ιστορία της διαρκούς προσπάθειας να σκάψουμε τον δρόμο μας με «τα ωραία μας χέρια», τότε η παράσταση της Εφης Μπίρμπα θα σας αποζημιώσει.

Στιγμιότυπο από την παράσταση «Τα ωραία μας χέρια», σε σκηνοθεσία Εφης Μπίρμπα.

> *Αφήγηση, με τον τρόπο του σώματος και με ελάχιστα λόγια, της ιστορίας της διαρκούς προσπάθειας να σκάψουμε τον δρόμο μας με «τα ωραία μας χέρια».*

Οταν μπαίνουν οι θεατές στο θέατρο «Ροές», νιώθουν οι ίδιοι μιαν αίσθηση εγκλωβισμού. Ενας τεράστιος τοίχος, σαν από μάρμαρο μπλοκάρει, εγκλωβίζει το βάθος του βλέμματος. Μόνη διέξοδος ένα μικρό παράθυρο, μακρόστενο. Μέσα κάποιοι άνθρωποι –οι έξι ηθοποιοί– τρέχουν, παίζουν, κυνηγιούνται. Ολοι φοράνε μαύρα ρούχα. Ακούγεται το τραγούδι των τζιτζικιών. Στο παιχνίδι τους αυτοί οι έξι άνθρωποι λένε ονόματα και χρονολογίες: γέννησης και θανάτου· αρχής και τέλους μιας ζωής, πολλών ζωών. Εξ αρχής η Εφη Μπίρμπα μάς καθηλώνει, μας εντάσσει όχι μόνο στην ατμόσφαιρα της παράστασης που έστησε, αλλά και τον καθέναν από μας σε μια προσωπική εσωτερική διαδρομή. Ο καθένας μας αναμετράται με τις αναμνήσεις του... Οι ηθοποιοί μετράνε με τα σώματά τους τον χώρο. Γύρω γύρω... Πέφτουν, ξανασηκώνονται· πέφτουν, ξανασηκώνονται... Μια γυναίκα λύνει τα πιασμένα μαλλιά της κι αρχίζει να αφήνει κάτω μερικές τούφες. Η αποσύνθεση... Σχηματίζουν με τα σώματά τους ένα Γ: ένα σώμα να στέκει όρθιο, ένα σώμα να κείτεται. Το Γ της ανθρώπινης διαδρομής... Κάποια στιγμή κάποια χέρια χάνονται μέσα στα γυναικεία μαλλιά... Σ' άλλο σημείο ένας άντρας, σαν άλλος Σίσυφος, κάνει το σκέπασμα του φέρετρου σκάλα για να ξαναβγεί στο φως. Μια από τις πιο δύσκολες και πιο συγκλονιστικές στιγμές της παράστασης.

Ολοι αυτοί οι άνθρωποι προσπαθούν να συλλάβουν τον θάνατό τους. Προσπαθούν να «νιώσουν» πώς θα είναι όταν δεν θα ζουν. Μιλάνε για έναν τόπο όπου όσοι βρίσκονται κρατάνε κεριά. Και «σπάνια φυσάει εκεί κάτω. Κοίτα, τα κεριά δεν σβήνουν. Κι αν μιλάω γι' αυτούς που αγαπάω και μ' αγαπάνε, η φλόγα ησυχάζει...», λέει κάποια στιγμή ο Αρης Σερβετάλης, ένας από τους έξι. Βάζουν και βγάζουν τα παπούτσια τους αρκετές φορές. «Το πιο παράξενο πράγμα, θαρρώ, σαν οι άνθρωποι πεθάνουν, είναι όταν κοιτάζεις τα παπούτσια τους. Αυτό είναι το πιο θλιβερό πράγμα. Είναι σαν το μεγαλύτερο μέρος της προσωπικότητάς τους να παραμένει στα παπούτσια τους. Στα ρούχα όχι». Η Εφη Μπίρμπα και οι συνεργάτες της εικονοποίησαν με έξοχο τρόπο όχι μόνο το κείμενο του Ευθύμη Φιλίππου, αλλά συνομίλησαν και άλλα κείμενα. Οπως αυτό του Τσαρλς Μπουκόφσκι με τα παπούτσια.

Πορείες μεταναστών

Σε κάθε στιγμή της αυτή η ξεχωριστή και διαφορετική παράσταση θυμίζει κάτι: αρχαία τραγωδία, ένα ξόδι οπωσδήποτε, περιφορά Επιταφίου. Στον καθέναν θυμίζει έναν αποχαιρετισμό. Και, όταν αρχίζει να κουβαλά ο ένας στην πλάτη του τον άλλον, θυμίζει τις πορείες των μεταναστών, αυτές τις ατελείωτες γραμμές που σχηματίζουν τα ανθρώπινα σώματα...

«Τα ωραία μας χέρια» δεν καταπιάνονται με κάτι εύκολο. Καταπιάνονται, όμως, με τη διαρκή αγωνία του ανθρώπου, με την παντοτινή του περιέργεια για το πώς θα είναι «εκεί». Κι όλη αυτή την αγωνία την εικονοποιεί η Εφη Μπίρμπα με ευαισθησία, με φαντασία, με υψηλή αισθητική, με ακρίβεια στο αποτέλεσμα, που οφείλεται στους έξι ηθοποιούς της: Ιπποκράτη Δελβερούδη, Νίκο Καμόντο, Ελένη Μολέσκη, Ευαγγελία Ράντου, Αρη Σερβετάλη, Αχιλλέα Χαρίσκο. Στο θέατρο «Ροές» θα δείτε έναν πίνακα, πολλούς πίνακες ζωγραφικής να έχουν κίνηση, να έχουν ήχο, να έχουν λόγο. Η Εφη Μπίρμπα εγγράφει μια διακριτή θέση στο θεατρικό γίγνεσθαι. Και μεταφέρει μοναδικά το σύμπαν του Ευθύμη Φιλίππου («αθέατου» δημιουργού της παράστασης). Ενα σύμπαν που μέσα από τη διαδρομή του θανάτου μιλάει για τις δυνατότητες της ζωής. Γιατί «Τα ωραία μας χέρια» δεν είναι μόνο εκείνα που προσπαθούν να σκάψουν τη γη για να ξαναδούν το φως· είναι τα χέρια που πάντα χαράζουν τη διαδρομή τους, που σκάβουν και προσπαθούν συνέχεια...

ΚΡΙΤΙΚΗ

Του **ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ**

Ανακαλύπτοντας εκ νέου τον Σούμπερτ

Μία ενδιαφέρουσα Σουμπερτιάδα, δηλαδή βραδιά που περιελάμβανε κυρίως δημοφιλή έργα του Σούμπερτ, παρουσίασε η Καμεράτα υπό τον Γιώργο Πέτρου στις 24 Νοεμβρίου. Προφανέστατα, το εγχείρημα θα ήταν ακόμα επιτυχέστερο εάν είχε προγραμματιστεί στην αίθουσα «Μητρόπουλος» αντί σε αυτήν των «Φίλων της Μουσικής», της οποίας το μέγεθος καταβροχθίζει τον εύθραυστο ήχο των οργάνων εποχής. Εστω κι έτσι, η ακρόαση αγαπημένων συνθέσεων, ερμηνευμένων από τον ιδιαίτερο ήχο οργάνων της εποχής του συνθέτη, παιγμένων με την αισθητική που αυτά επιβάλλουν, υπήρξε από μόνη της ενδιαφέρουσα. Οσοι περίμεναν αποχρώσεις δυναμικής όμοιες με αυτές που επιτρέπει ένα σύγχρονο Στάινγουεϊ στην περίφημη «Φαντασία για τέσσερα χέρια» σε φα ελάσσονα (D. 940) ασφαλώς θα απογοητεύτηκαν. Το αυθεντικό πιάνο Στόνταρτ του 1820, στο οποίο απέδωσαν το έργο ο Γιώργος Πέτρου και ο Θανάσης Αποστολόπουλος, παράγει πολύ πιο εύθραυστο και ευαίσθητο ήχο και έχει διαφορετικές δυνατότητες. Δίχως τις ευκολίες του σύγχρονου οργάνου, απαιτούνται διαφορετικές ποιότητες από τους πιανίστες, προκειμένου να αναδειχθούν η τρυφερότητα και η ευγένεια των μελωδιών, όπως επίσης η εναλλαγή φωτεινών και σκοτεινών διαθέσεων από το ένα μέρος στο επόμενο. Το αποτέλεσμα ανταμείβει, καθώς ανοίγει ένα παράθυρο στον κόσμο της αισθητικής του Μπιντερμάγερ, πολύ πιο πιστό και, τελικά, ενδιαφέρον, από το «blow-up» ενός σύγχρονου οργάνου. Ανάλογα ισχύουν για την απόδοση της Πέμπτης Συμφωνίας. Ούτως ή άλλως γραμμένο για περιορισμένο αριθμό οργάνων, το έργο ακούστηκε με πολύ πιο ενδιαφέρουσα ισορροπία ηχοχρωμάτων απ' ό,τι συνήθως, καθώς τα έγχορδα δεν έπνιγαν τον ήχο των ξύλινων και χάλκινων πνευστών. Η διεύθυνση του Πέτρου διασφάλισε ταυτόχρονα την αέρινη, «μοτσάρτια» διάθεση της μουσικής, όσο και τον έντονα δραματικό χαρακτήρα της. Στο πρώτο μέρος, η βραδιά περιελάμβανε την «Εισαγωγή» σε σι ύφεση μείζονα (D.470), καθώς επίσης το «Συναυλιακό κομμάτι» για βιολί και ορχήστρα (D.345), στο οποίο μπορούσε κανείς να απολαύσει τη συναρπαστική δεξιοτεχνική άνεση, αλλά κυρίως τη μουσικότητα του βιολιστή Σέρτζιου Ναστάζα, τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται τη μουσική και σχηματίζει τις φράσεις. Στο δεύτερο μέρος της συναυλίας η υψίφωνος Χριστίνα Γιαννακοπούλου και ο βαρύτονος Τάσης Χριστογιαννόπουλος με την εκφραστική και μεστή φωνή του, ερμήνευσαν έξι από τα δημοφιλέστερα τραγούδια του συνθέτη.

«Αναβίωση» που σπάει τη ρουτίνα

Η όπερα «Μποέμ» του Τζακόμο Πουτσίνι, σε σκηνοθεσία Λίνα Βερτμίλερ, κέρδισε τους θεατές της Λυρικής

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ Γ. ΚΙΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ**

Η «Μποέμ» του Τζάκομο Πουτσίνι είναι μια όπερα παγκοσμίως αγαπητή, έχει όμως και μια ιδιαίτερη παράδοση στη χώρα μας, αφού ήταν η πρώτη που παρουσίασε το Ελληνικό Μελόδραμα του Διονυσίου Λαυράγκα στο Δημοτικό Θέατρο Αθηνών το 1900, τέσσερα μόλις χρόνια μετά την παγκόσμια πρώτη παράσταση στο Θέατρο του Τορίνο το 1896. Στην Αθήνα μάλιστα η όπερα δόθηκε στα ελληνικά και ο Λαυράγκας διηγούνταν στα απομνημονεύματά του την εντύπωση που του είχε κάνει η απόδοση κάποιων από τους πρώτους στίχους: «Με χίλια τζάκια καπνίζει το Παρίσι».

Ματέο Λίπι, Μάτια Ολιβιέρι, Τάσος Αποστόλου και Ακης Λαλούσης συναρπάζουν με τη θεατρικότητά τους στην πρεμιέρα.

> *Σκηνοθεσία που αφήνει χώρο στη μουσική, κομψά σκηνικά, εντυπωσιακά κουστούμια και θεατρικές ερμηνείες από Ιταλούς και Ελληνες καλλιτέχνες ανέδειξαν μια όπερα παγκοσμίως αγαπητή.*

Ηταν με συγκίνηση που ξαναδιαβάσαμε την αντίστοιχη διατύπωση στους υπέρτιτλους στο Θέατρο Ολύμπια την Πέμπτη 10 Δεκεμβρίου 2015, στην πρώτη από τις επτά παραστάσεις της όπερας, με την οποία η Εθνική Λυρική Σκηνή συμμετέχει φέτος στις χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις.

Σαν μια διακριτική υπόμνηση της ιστορίας που έχει η όπερα ως τέχνη και ως θεσμός στη χώρα μας, που όταν δημιουργεί ρίζες και παράδοση, αναπόφευκτα ερμηνεύεται και καλά. Η όπερα δόθηκε στη σκηνοθεσία που είχε επιμεληθεί η Λίνα Βερτμίλερ για την καλλιτεχνική περίοδο 1996-1997, και η οποία παρουσιάστηκε και πέρυσι. Είναι μια σκηνοθεσία απολύτως πιστή στο έργο και καλοκουρδισμένη. Καθώς είναι ήδη γνωστή, δεν χρειάζεται να επεκταθούμε, αρκεί να πούμε ότι όπως και οι ταινίες που μας χάρισε αυτή η ανατρεπτική όσο και πανέξυπνη καλλιτέχνης, έτσι και η σκηνοθεσία της παρακολουθείται χωρίς να έχει χάσει καθόλου από το ενδιαφέρον της. Τα κομψά και καλοφτιαγμένα σκηνικά και ενδύματα του συνεργάτη και συζύγου της Ενρίκο Γιομπ εξακολουθούν να εντυπωσιάζουν ευχάριστα, ενώ η αναβίωση της Κατερίνας Πετσατώδη ήταν φροντισμένη και γεμάτη ζωντάνια.

Στιγμιότυπο από την παράσταση. Επί σκηνής ο Μάτια Ολιβιέρι και η Χορωδία της ΕΛΣ.

Επικεφαλής της διανομής απολαύσαμε την Τσέλια Κοστέα (Μιμί), επιβεβαιώνοντας ότι έχει φωνή ιδανική για Πουτσίνι. Με πολύ μεγάλο ενδιαφέρον όμως παρακολουθήσαμε και δύο εξαιρετικούς νέους Ιταλούς τραγουδιστές. Καταρχήν τον τενόρο Ματέο Λίππι (Ροντόλφο), διεθνώς ανερχόμενο χάρις στον συγκεκριμένο ρόλο. Με φωτεινό ηχόχρωμα και άνετη ψηλή περιοχή, έχει φωνή κομμένη και ραμμένη για Ροντόλφο, και μια ευχάριστη, πολύ συμπαθή και ανθρώπινη σκηνική παρουσία. Επίσης, τον βαρύτονο Ματτία Ολιβιέρι (Μαρτσέλο), με ωραιότατη ακμαία φωνή και πολύ ζωντανή υποκριτική. Την τετράδα των μποέμ καλλιτεχνών συμπλήρωσαν πολύ άξια οι Ακης Λαλούσης (Σωνάρ) και Τάσος Αποστόλου (Κολλίνε). Ξεχωριστή, έντονα θεατρική ήταν η Μαρία Κόκκα (Μουζέτα), ενώ οι Παύλος Μαρόπουλος (Μπενουά) και Κώστας Μαυρογένης (Αλσιντόρο) απέδωσαν πολύ ωραία τους δύο μικρούς, αλλά πάντοτε αξιομνημόνευτους ρόλους.

Εξαιρετικές ήταν, επίσης, η χορωδία και η παιδική χορωδία της ΕΛΣ, σε διεύθυνση Αγαθάγγελου Γεωργακάτου και Μάτας Κατσούλη, αντίστοιχα.

Στα προσόντα της σκηνοθεσίας είναι ότι αφήνει χώρο και χρόνο στη μουσική. Μπορέσαμε έτσι να εκτιμήσουμε τη λεπταίσθητη ψυχογραφική ενορχήστρωση του Πουτσίνι, που με επιμέλεια ανέδειξαν οι μουσικοί της ορχήστρας υπό τη διεύθυνση του Μύρωνα Μιχαηλίδη. Θερμή ήταν και η ανταπόκριση του κοινού, για μια αναβίωση που δεν ήταν ρουτίνα.

TEXNES-09 CINEMA_Master_cy 23/12/15 16:46 Page 9

Χριστουγεννιάτικο μπουκέτο

Καλές ταινίες για όλα τα γούστα προβάλλονται στις γιορτινές κινηματογραφικές αίθουσες

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΠΟΥΡΑ**

Ο εντυπωσιακός «Πόλεμος των άστρων» του Τζ. Τζ. Αμπραμς, το «Joy» του Ντέιβιντ Ο' Ράσελ και το «Η μητέρα μου» του Νάνι Μορέτι είναι τα βασικά πιάτα στο κινηματογραφικό μενού των Χριστουγέννων. Διπλα στις πρεμιέρες υπάρχουν και οι ταινίες των προηγούμενων εβδομάδων που συνεχίζουν να προβάλλονται. Χρονιάρες μέρες, φτιάξαμε ένα «μπουκέτο» επιλογών με τις πιο ενδιαφέρουσες, που καλύπτουν όλα τα γούστα.

> *Εξαιρετικός Νάνι Μορέτι («Η μητέρα μου»), Ντέιβιντ Ο' Ράσελ για βραβείο Οσκαρ («Joy») και εντυπωσιακός Τζ. Τζ. Αμπραμς («Πόλεμος των άστρων: η δύναμη ξυπνάει»).*

Η Μαργκερίτα Μπουί και ο Νάνι Μορέτι σε ένα φωτογραφικό στιγμιότυπο από το συγκινητικό ιταλικό δράμα του δεύτερου «Η μητέρα μου».

Στη Γη...

Μεστός και συγκινητικός, χωρίς όμως να γίνεται μελό, είναι ο Μορέτι στην πρόσφατη ταινία του, «Η μητέρα μου». Εξαιρετικό φιλμ, αντιπροσωπευτικό ενός ευαίσθητου δημιουργού, ο οποίος πάντα επιζητούσε την ισορροπία ανάμεσα στο κοινωνικό σινεμά και στο σινεμά που αντλεί θέματα από τον προσωπικό του μικρόκοσμο. Η πρωίδα του, η Μαργαρίτα, σκηνοθέτις του κινηματογράφου, γυρίζει ένα φιλμ για τη οικονομική πραγματικότητα της σημερινής Ιταλίας. Το σκηνικό είναι ένα εργοστάσιο που βρίσκεται υπό κατάληψη από τους εργάτες επειδή άλλαξε η ιδιοκτησία του και κινδυνεύουν να χάσουν τη δουλειά τους. Η Μαργαρίτα, που πιστεύει πως ο ηθοποιός πρέπει να βρίσκεται δίπλα στον ρόλο του και όχι να ταυτίζεται μαζί του, ανήκει μάλλον στη γενιά σκηνοθετών που πήραν τη σκυτάλη από τη γενιά του Αντονιόνι, του Παζολίνι, του Φελίνι και άλλων σπουδαίων Ιταλών δημιουργών. Υπηρέτησε με πάθος το καλλιτεχνικό της όραμα, τώρα όμως θα βιώσει μια μεγάλη κρίση: η παρουσία ενός Αμερικανού σταρ στη θέση του πρωταγωνιστή στην ταινία της γίνεται η αφορμή για να χάσει πλήρως τον έλεγχο των γυρισμάτων. «Ολοι νομίζουν ότι έχω αντίληψη του τι συμβαίνει, εγώ όμως δεν καταλαβαίνω πια τίποτα», λέει κάποια στιγμή. Η κρίση, που ξεκινάει στο σκηνικό του κοινωνικού σινεμά, οσονούπω θα γίνει και υπαρξιακή. Σταδιακά, η Μαργαρίτα θα βυθιστεί σε έναν φανταστικό κόσμο, ο οποίος συντίθεται από τις προσωπικές της αναμνήσεις και τα θραύσματα της οικογενειακής της ζωής.

Παράλληλα, σε μια κλινική της Ρώμης, όπου έχει μεταφερθεί η μητέρα της, λόγω σοβαρού προβλήματος με την καρδιά της, εκτυλίσσεται ένα κοινότοπο δράμα, τρυφερό και βαθιά ανθρώπινο. Ο Μορέτι, που εμφανίζεται στο «Η μητέρα μου» ενσαρκώνοντας τον αδελφό της Μαργαρίτας, ξαναβρήκε τον καλό του εαυτό.

Το «Joy» του Ντέιβιντ Ο' Ράσελ απ' ό,τι φαίνεται θα 'ναι ένας από τους μεγάλους πρωταγωνιστές των φετινών Οσκαρ. Ο ρυθμός του, ξέφρενος όπως πάντα, αφομοιώνει την κωμωδία, το μιούζικαλ και το δράμα, φτάνοντας σε ένα συμπαγές και ομοιογενές αποτέλεσμα.

Η Τζόι Μαγκάνο (η Τζένιφερ Λόρενς δίνει ρεσιτάλ ερμηνείας), χωρισμένη μητέρα, γίνεται ηγέτις της διαλυμένης και δυσλειτουργικής οικογένειάς της και ανηφορίζει προς την κατάκτηση του αμερικανικού ονείρου της! Το ύφος του Ο' Ράσελ θυμίζει λιγάκι Σκορσέζε, το θέμα του τον κάνει να φαντάζει σαν εκκρεμές ανάμεσα στην «Οικογένεια Τενενμπάουμ» και στις σπουδαίες στιγμές του Φρανκ Κάπρα.

...και στ' άστρα

Η έβδομη κατά σειρά ταινία του «Πολέμου των άστρων: η δύναμη ξυπνάει» θα ενθουσιάσει όλους όσοι αγάπησαν την πρώτη τριλογία του Τζορτζ Λούκας. Σε αυτήν μας επαναφέρει με κέφι και χιούμορ ο Τζ. Τζ. Αμπραμς. Διόλου τυχαίο ότι ο Χάρισον Φορντ ξαναβρήκε θέση στην πρώτη σειρά των ηθοποιών.

Ο Αμπραμς προσεγγίζει νοσταλγικά το μεγαλύτερο έπος της επιστημονικής φαντασίας από συστάσεως Χόλιγουντ. Το 1977 με τον «Πόλεμο των άστρων» ξεκίνησε μια νέα εποχή για τα οπτικά εφέ, τα οποία άλλαξαν ριζικά τη χολιγουντιανή περιπέτεια. Ο Λούκας κατάφερε να προκαλέσει στον θεατή συναισθήματα και συγκινήσεις των παιδικών του χρόνων, ανακυκλώνοντας ιστορίες και ήρωες που είχαν περίοπτη θέση στη βιομηχανία του θεάματος – από τα παραμύθια με ιππότες και τις περιπέτειες στην Αγρια Δύση του κλασικού γουέστερν μέχρι τα b-movies επιστημονικής φαντασίας ή τις τηλεοπτικές περιπέτειες του Φλας Γκόρντον. Στη σημερινή ταινία έχουν ενδιαφέρον οι βαρύνουσες θέσεις του έγχρωμου ήρωα, αλλά και της γυναίκας. Και οι δύο έχουν αναβαθμισμένο ρόλο.

dbouras@kathimerini.gr

Δείτε

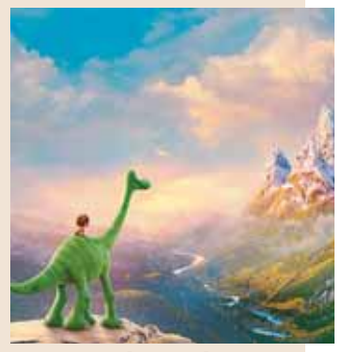

«Με το κεφάλι ψηλά». Γαλλικό δράμα ενηλικίωσης από την Εμανουέλ Μπερκό, με τον νεαρό Ροντ Παραντό να κάνει ένα εντυπωσιακό ντεμπούτο ενσαρκώνοντας έναν θυμωμένο έφηβο.

«Καλόσαυρος». Ο,τι καλύτερο για τα παιδιά, αλλά και για τους συνοδούς τους. Η κλασική ιστορία του Μόγλι συναντάει την αγωνία του «Νέμο» σε αυτό το animation της Pixar. Ενας μικρός δεινόσαυρος προσπαθεί να βρει τον δρόμο της επιστροφής στο σπίτι.

«Ο διαιτητής». Ασπρόμαυρη ταινία, ιταλοαργεντίνικης συμπαραγωγής, γύρω από τη διαφθορά του ποδοσφαίρου. Η κωμωδία συναντάει το σπαγγέτι γουέστερν!

«Ατίθασες». Γαλλο-τουρκικό δράμα από την Ντιενίζ Γκαμζέ Εργκιουβέν. Καλοκαίρι σε ένα παραλιακό χωριό της Τουρκίας, πέντε κορίτσια ζουν ένα θρίλερ μπροστά στον μοναδικό ρόλο της ζωής τους: της συζύγου και νοικοκυράς.

«aPolis». Ντοκιμαντέρ της Κατερίνας Τζόβα «γι' αυτούς που έφεραν στην Ελλάδα κάτι περισσότερο απ' όσα ονομάστηκαν "πολίτικη κουζίνα"». Στην Ταινιοθήκη.

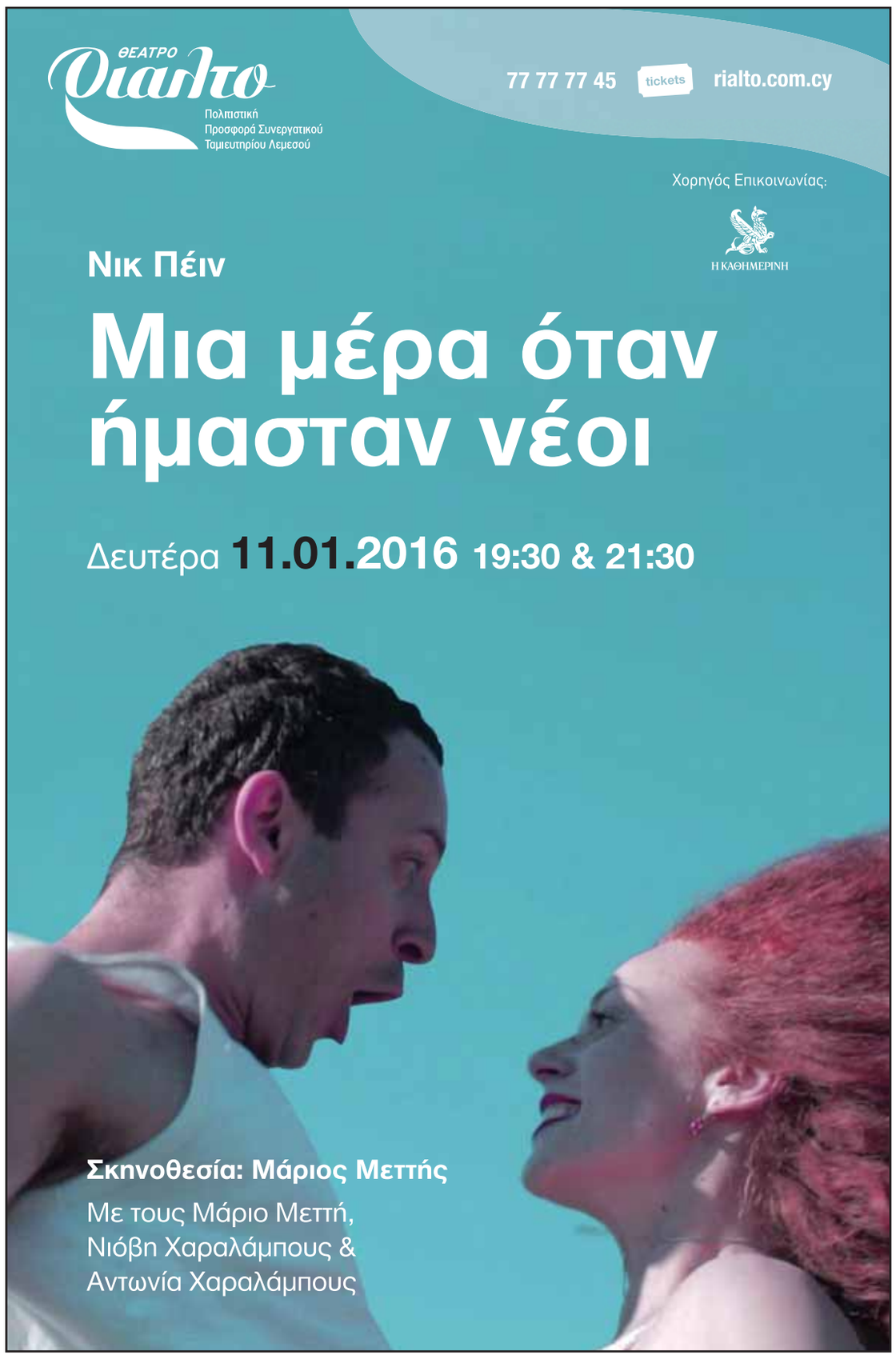

10 TEXNES TV NEW2_Master_cy 23/12/15 13:08 Page 10

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ: 30.11.2015 - 6.12.2015

ΕΙΔΑΝ

ΦΑΚΑΤΕτους
107.320
Mega, 15/12
34,3%

Πρώτη σταγόνα
99.290
ΑΝΤ1, 14/12
39,9%

Μπρούσκο
91.490
ΑΝΤ1 16/12
27,4%

Ο τροχός της Τύχης
87.670
Mega, 17/12
31,2%

Καμώματα τζ' αρώματα
85.620
ΡΙΚ1 18/12
30,7%

Στο καλό 2015 και το '16 αλλιώς

Ενας τηλεοπτικός χρόνος που είχε απ' όλα, ποιότητα και ποσότητα, κατά την όρεξη του τηλεθεατή

Θα μπορούσε η κάθε τηλεοπτική χρονιά να μας εκπλήσσει, αλλά δυστυχώς δεν...

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Τελευταίο κείμενο για το 2015, έτος το οποίο ήταν τηλεοπτικά κάπως περίεργο, και ήταν πολλά αυτά που μας έκαναν εντύπωση. Τι να πρωτοθυμηθεί ο τηλεθεατής και να μη γελάσει; Τις δραματικές σειρές που πάλεψαν μέχρις εσχάτων να μας κάνουν να συγκινηθούμε, την ομορφιά που ανταγωνιζόταν με τους περιορισμένης κίνησης νευρώνες ορισμένων στα τηλεοπτικά πλατό και όχι μόνο;

Δυστυχώς, είχαμε και φονικά, άσχημα περιστατικά που σημάδεψαν το αστυνομικό ρεπορτάζ και, για να μην ξεχνιόμαστε, είχαμε ελπίδα, πολλή ελπίδα, η οποία παρουσιάστηκε, διαφημίστηκε, και τελικά όλοι πήραμε βαθιά ανάσα και είπαμε πάμε παρακάτω, μπορούμε, έστω και εάν η τηλεόραση ξέρουμε ότι διαστρεβλώνει τη ματιά μας και βλέπουμε είτε ό,τι θέλουμε να δούμε είτε ό,τι θέλουν οι άλλοι να δούμε.

Θα πρέπει, λοιπόν, ό,τι είναι να γίνει εντός του 2016 και για το υπόλοιπο της τηλεοπτικής χρονιάς να γίνει με περισσότερη σύνεση, ξέρω, είναι σαν να ζητάω να αλλάξει ρου ο Νείλος και να ποτίσει τη Σαχάρα, αλλά σκεφτείτε το, γίνεται.

Αλλά κοίτα να δεις τι σκέφτηκα τώρα, βλέπουμε ό,τι θέλουν να δούμε και τα καταφέρνουν, ναι, τα καταφέρνουν, έστω και αν στις παρέες, στα γραφεία και στις κοινωνικές συγκεντρώσεις οι περισσότεροι μιλάνε για τις ξένες σειρές που παρακολουθούν, και για τα ντοκιμαντέρ για την περισυλλογή ginger, ενδιαφέρον έτσι; Ακόμα και αν στους πίνακες τηλεθέασης η κατηγορία other δεν έπεσε κάτω από 20% με μικρές διακυμάνσεις. Οι τηλεοπτικοί σταθμοί τραβάνε τον δικό τους χορό, και εδώ που τα λέμε καλά κάνουν, αυτό που σου δίνουν πουλάει, όταν, μάλιστα, είναι και πασπαλισμένο με χρυσόσκονη, έρωτα και πάθος, έγκλημα που αναζητά τιμωρία, ξανθιά βαφή για unisex χρήση, σεμεδάκι της γιαγιάς, τότε ποιος μας πιάνει, γίνεται χαμός.

Έλα μου, όμως, που όπως στο «Όνομα του Ρόδου» όλα γίνονται για το γέλιο, και όταν κάποιος πετυχαίνει να μας το χαρίσει το έρμο το μειδίαμα, τότε κερδίζει την παρτίδα, όπως και όταν καταπιάνεσαι με την παράδοση, με τους αλλοτινούς καιρούς, με τα παραμύθια της γιαγιάς και με τις ιστορίες μιας άλλης κοινωνίας, αλλά το κάνεις όμορφα και συσταρισμένα και αποφεύγεις τις υπερβολές τότε ναι, και πάλι κερδίζεις την παρτίδα.

Θα πρέπει, λοιπόν, ό,τι είναι να γίνει εντός του 2016 και για το υπόλοιπο της τηλεοπτικής χρονιάς να γίνει με περισσότερη σύνεση, ξέρω, είναι σαν να ζητάω να αλλάξει ρου ο Νείλος και να ποτίσει τη Σαχάρα, αλλά σκεφτείτε το, γίνεται.

Όχι άλλη ομορφιά, που να μοιάζει όμορφο, όχι άλλη κατρακύλα της προσωπικότητας νέων ανθρώπων ούτε ψευτοδασκαλίτσες και ψευτοδασκαλάκους, ένθεν κι ένθεν, εκείθεν και εντεύθεν, που έλεγε και ο Κάκαλος, ο σμήναρχος ντε! Όλα τα μπορεί το τηλεοπτικό κατεστημένο, αρκεί να θέλει, αν και απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι θα χορέψουμε και θα τραγουδήσουμε και την Άρτα θα φοβερίσουμε και ελλείψει Άρτας στην Κύπρο, θα το φοβερίσουμε ολόκληρο το νησί.

ΑΝΤΙΘΕΤΟ ΠΛΑΝΟ

Δίδυμα φεγγάρια στον ΑΝΤ1

Μια συναρπαστική ιστορία έρωτα και μίσους, που ξεκίνησε στο παρελθόν και φτάνει μέχρι σήμερα, διηγούνται τα «Δίδυμα Φεγγάρια», ξετυλίγοντας τα γεγονότα της ζωής των ανθρώπων που πρωταγωνίστησαν, αγάπησαν, πρόδωσαν, μίσησαν και ξεπέρασαν τους εαυτούς τους προσδοκώντας την ευτυχία και τη λύτρωση. Η πρώτη τηλεταινία που προβλήθηκε στις 24 Δεκεμβρίου στις 21:20 από τη συχνότητα του ΑΝΤ1 γνωρίσαμε την οικογένεια του Παύλου που υποδύεται ο Γρηγόρης Βαλτινός. Άλλους ρόλους υποδύονται η Χριστίνα Παυλίδου, η Χριστιάνα Μούζουρα. Τη διασκευή για το τηλεοπτικό σενάριο υπογράφει η Βάνα Δημητρίου, υπό τη σκηνοθετική γραμμή του Ανδρέα Γεωργίου, ενώ την παραγωγή αναλαμβάνει ο Κούλης Νικολάου. Η σειρά θα προβάλλεται κάθε Δευτέρα με Παρασκευή στις 9:20 στον ΑΝΤ1.

1	OTHERS	22,8%
2	ΑΝΤ1	19,0%
3	MEGA	17,7%
4	ΡΙΚ1	15,5%
5	ΣΙΓΜΑ	12,0%
6	OTHER CY	9,7%
7	ΡΙΚ2	1,7%
8	ΕΡΤ	1,6%

OTHERS: DreamBox, Nova Gr, Nova Cy, Ξένα κανάλια των CytaVision, Primetel, Cablenet. **OTHER CY:** Extra, Capital, MADcy, Music Tv. **CY PAY:** LTV, LTV 1, 2, 3, LTV SPORTS 1, 2, CYTACINEMA, CYTA-SPORTS, NRG.

ΠΗΓΗ: NIELSEN AUDIENCE MEASUREMENT

ΡΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

21.10 Πατάτες 11
05.00 Θεία λειτουργία
08.00 Χριστουγεννιάτικο ταξίδι με τη Διάσταση
09.30 Χριστός Γεννάται Δοξάσατε
Κυπριώτικο σκετς.
10.30 Ανθρώπους και κτήνη σώσεις Κύριε
Κυπριώτικο σκετς.
11.15 Καμώματα τζι αρώματα - (Ε)
11.45 Christmas town
Οικογενειακή ταινία με τους Νικόλ Ντε Μπερ, Πάτρικ Μάλντουν, κ.ά.
13.10 Το δαμάλιν του υπέρμαχου
Κυπριώτικο σκετς.
13.40 Οι γαλίνες του Νικόλα
Κυπριώτικο σκετς.
14.30 Κάθοδος απ' τον Όλυμπο
Θεατρικό έργο του Προσφυγικού Λαογραφικού Ομίλου «ΟΙ ΑΔΟΥΛΩΤΟΙ»
Σιακαλλή.
16.40 Η γοητεία των Χριστουγέννων (Charming Christmas)
Ρομαντική τηλεταινία με τους Τζούλι Μπεντζ, Ντέιβιντ Σάτκλιφ, κ.ά.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.20 Καυτές πιπεριές
18.50 Πόσα ξέρεις
19.30 Καμώματα τζι αρώματα
Κωμική σειρά εποχής.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.10 Πατάτες 11
21.50 Χριστουγεννιάτικο πρόγραμμα
23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.15 Μια οικογένεια για τα Χριστούγεννα
00.45 Επ. προγραμμάτων

ΡΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

21.00 A family for Christmas
07.30 Παιδική ζώνη
15.50 Μια χριστουγεννιάτικη ιστορία Movietoons: A Christmas Carol)
Ταινία κινουμένων σχεδίων στα ελληνικά.
17.00 Πόσα ξέρεις - (Ε)
Ψυχαγωγικό εκπαιδευτικό τηλεπαιχνίδι με την Άντρη Καραντώνη.
17.30 Χριστουγεννιάτικες μελωδίες (Wintry Dreams and Christmas Melodies)
18.00 Η κόρη του Άι-Βασίλη (Santa Baby)
Κωμική τηλεταινία με τους Τζένι Μακάρθι, Ιβάν Σεργκέι, κ.ά.
19.30 Χριστουγεννιάτικοι ύμνοι (Festive Songs from the Windsbach Boys' Choir)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)
20.20 Χριστουγεννιάτικες μελωδίες (Christmas Concert)
21.00 Μια οικογένεια για τα Χριστούγεννα (A family for Christmas)
Κοινωνική ταινία με τους Λέισι Σιάμπερτ, Τάιρον Λέιτσο, κ.ά.
22.30 Christmas Confessions
Κοινωνική, ρομαντική τηλεταινία με τους Σάρα Λάνκαστερ, Μπρένταν Πένι, κ.ά.
00.00 Οι σταρ τραγουδούν για τα Χριστούγεννα (The stars sing songs for Christmas)
00.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
00.50 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

MEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.20 9 μήνες
05.30 Θεία λειτουργία
08.00 Ανήσυχα χρόνια - (Ε)
Κυπριακή σειρά.
08.30 Δεν έχω λόγια! - (Ε)
Μουσικό τηλεπαιχνίδι.
09.30 Ελάτε να μαγειρέψουμε
Εκπομπή μαγειρικής με τον Βασίλη Μάνδρο.
10.00 Blind Taste
Τηλεπαιχνίδι μαγειρικής και γευσιγνωσίας με τον Δημήτρη Σκαρμούτσο.
11.00 Μουσικό κουτί Live - (Ε)
(Εορταστικό).
14.00 9 μήνες - (Ε)
Κυπριακή σειρά
15.00 Για σένα
Εκπομπή με τη Χριστιάνα Αριστοτέλους.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.20 Τροχός της τύχης
Τηλεπαιχνίδι με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
19.30 Τρελή οικογένεια
Νέα ελληνική κωμική σειρά με τους Τάσο Κωστή, Σόφη Ζαννίνου, κ.ά.
20.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.20 9 μήνες
Δραματική σειρά με τους Αλέξανδρο Σταύρου, Νίκο Γαλανό, κ.ά.
22.20 Δεν έχω λόγια!
Μουσικό τηλεπαιχνίδι με τον Γιώργο Καπουτζίδη.
23.10 I don't know how she does it
Κωμωδία, με τους Σάρα Τζέσικα Πάρκερ, Πιρς Μπρόσναν, κ.ά.
00.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
00.50 Blind Taste - (Ε)
01.50 Για σένα - (Ε)
05.00 Που σου νέφκω - (Ε)

ΑΝΤ1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 Δίδυμα φεγγάρια
06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.40 Είναι στιγμές - (Ε)
07.30 Οι Μεν και οι Δεν - (Ε)
Ελληνική σειρά.
08.20 Εκείνες κι εγώ - (Ε)
08.50 Εργαζόμενη γυναίκα - (Ε)
09.40 Ο πόλεμος των άστρων
11.15 Η μαμά μου μαγειρεύει καλύτερα από τη δική σου - Τηλεπαιχνίδι μαγειρικής με τον Γρηγόρη Αρναούτογλου.
13.00 Αίγια... Fuxia! - (Ε)
14.00 Κωνσταντίνου και Ελένης - (Ε)
14.50 Bedtime stories).
Οικογενειακή κωμωδία, με τους Άνταμ Σάντλερ, Κέρι Ράσελ, κ.ά.
16.30 Δίδυμα φεγγάρια - (Ε)
Κοινωνική σειρά.
17.45 Τα νέα του ΑΝΤ σε 10΄
18.00 Beethoven 2nd
Οικογενειακή κωμωδία.
19.20 Μπρούσκο, ΙΙΙ
Κυπριακή σειρά με τους Ανδρέα Γεωργίου, Αποστόλη Τότσικα, κ.ά.
20.20 Τα νέα του ΑΝΤ1
21.20 Δίδυμα φεγγάρια
Νέα κοινωνική σειρά με τους Γρηγόρη Βαλτινό, Χριστίνα Παυλίδου.
22.15 Πρώτη σταγόνα
Κυπριακή σειρά.
23.00 Most Wonderful Time Of The Year - Ρομαντική κωμωδία, με τους Μπρουκ Μπερνς, Χένρι Γουίνκλερ, κ.ά.
00.30 Ποσειδώνιο
(Αργυρός - Μαρτάκης)
02.30 Βοτανικός- (Κουρκούλης - Αντύπας - Ηλιάδη

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

23.15 Mary Christmas
07.05 Βουράτε γειτόνοι - (Ε)
Κυπριακή σειρά.
08.30 The cat is back - Top cat
Παιδική ταινία.
10.05 Thomas the train
Παιδική σειρά.
10.30 Barbie: A Perfect Christmas)
Παιδική ταινία κινουμένων σχεδίων, μεταγλωττισμένη στα ελληνικά.
11.55 Κατά λάθος - (Ε)
Κυπριακή κωμική σειρά με τους Δημήτρη Σάββα, Σπύρο Γεωργίου, κ.ά.
13.25 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε)
Ελληνική σειρά.
14.50 Παραδοσιακή βραδιά
Εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηαδάμου.
(Εορταστικό).
16.25 Jingle all the way
Κωμωδία, με τους Άρνολντ Σβάρτσενεγκερ, Σίνμπαντ, κ.ά.
18.20 Γεγονότα σε συντομία
18.10 Home Alone 2: Lost In New York (Home Alone)
Κωμωδία, με τους Μακόλεϊ Κάλκιν, Τζο Πέσι, κ.ά.
20.15 Τομές στα γεγονότα
21.20 Show & Avlaves
Σατιρική εκπομπή με τον Λούη Πατσαλίδη.
23.15 Mary Christmas
Χριστουγεννιάτικη ταινία
01.00 Παραδοσιακή βραδιά
Ψυχαγωγική εκπομπή.
02.40 Στο παρά πέντε - (Ε)
04.05 Τα κοπέλια - (Ε)
Κυπριακή σειρά.

MAD ΤΗΛ.: 22472472

20.00 OK @ Night
06.00 Wake Up... Hits
08.00 Breakfast
11.00 Greeks Only Mixer
12.00 Mixer
15.00 Zone M
17.00 30 Best Videos
18.30 MAD X Rays
19.00 Λάικ στα ελληνικά
20.00 OK @ Night
21.00 Στη Διαπασών
23.00 Zone M
00.00 TV War
01.30 Insomnia Mixer

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

21.00 Χριστουγεννιάτικη ταινία
07.15 Με το καλημέρα
10.15 Top Ten (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
12.30 Namaste
Με τη Ναταλία Γερμανού.
15.35 Όλοι οι καλοί χωράνε
17.40 On strike for Christmas
Κωμωδία.
19.30 Όταν λείπει η γάτα
Ελληνική ταινία
21.00 Χριστουγεννιάτικη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
00.45 The preacher's wife
Δραματική κωμωδία.
02.55 The seventh sign
Δραματικό θρίλερ.
04.40 14 hours
Δραματική ταινία.

TV PLUS ΤΗΛ.: 22600600

22.10 Christmas Vacation
07.00 Παιδική ζώνη
14.25 Άστρα είναι θα περάσουν
Αστρολογική εκπομπή.
15.30 Space Jam
Ξένη ταινία.
17.15 Dolce Vita - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
18.15 Σαν το σκύλο με τη γάτα
Ψυχαγωγική εκπομπή
20.10 The Polar Express
Ταινία κινουμένων σχεδίων.
22.10 National Lampoon's Christmas Vacation
Κωμωδία
με τους Τσέβι Τσιέις, Μπέβερλι Ντ' Άντζελο.
00.00 Driving Miss Daisy
Δραματική ταινία
με τους Μόργκαν Φρίμαν, Τζέσικα Τάντι, κ.ά.
01.55 Cold Case, VI
Ξένη σειρά
02.45 Άστρα είναι θα περάσουν

EXTRA TV ΤΗΛ.: 25715111

07.15 Extra Kids
09.00 Παιδική ταινία
12.00 Ελληνική ταινία
14.00 Ψυχαγωγική εκπομπή
16.00 Παιδική ζώνη
16.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
17.00 Ελληνική ταινία
18.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
19.30 Ελληνική ταινία
20.45 Ψυχαγωγική εκπομπή
21.30 Μουσικό πρόγραμμα
22.30 Ελληνική ταινία
23.55 Ξένη ταινία
01.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
01.30 Ελληνική ταινία
03.15 Το πάρτι της ζωής σου
04.00 Ελληνική ταινία

NOVACINEMA 1

07.35 A Doll To Treasure **09.10** Buona Giornata **10.45** Big Eyes **12.35** Woman In Gold **14.25** Hollywood Buzz **15.00** Snow White and the seven dwarfs **16.30** Cine News **17.45** Jupiter Ascending **20.00** Taken 3 **22.00** Northpole **23.35** Godzilla **01.40** Une Rencontre **03.05** Serial (Bad) Weddings **04.45** Grudge Match

NOVACINEMA 2

08.20 Cine News **09.15** L'as Des As **11.00** Star Wars. Revenge Of The Sith **13.20** Cine News **14.20** Before and After **16.10** The Spongebob Movie. Sponge Out Of Water **17.50** Action Zone **18.25** Gattaca **20.15** Christmas In Conway **22.00** The Wedding Ringer **23.50** Australia **02.35** Cine News **03.25** Good People

NOVASPORTS

07.00 Γαλλικό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου 1η Αγωνιστική Λιλ-Παρί Σ.Σερμέν **10.00** Novasports Classic Zone **12.00** Ευρωλίγκα Παναθηναϊκός-Λοκομοτίβ Κ. **14.00** Winter X Games 2015 Aspen **15.00** Αθλητική Ταινία Γιόχαν Κρόιφ: 40 χρόνια στην Καταλονία (Ε) **16.15** Στιγ. 1ου Open Τουρνουά Γαλλικού Μπιλιάρδου **21.00** Αθλητικό Ντοκιμαντέρ Block 12 **22.30** Zagori Mountain Running 2015 **23.00** Στιγμιότυπα Χορού European Standard Dance Ισπανία

ΕΡΤ

06.00 Θεία Λειτουργία των Χριστουγέννων **09.30** Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα **10.00** Christmas in Vienna, Συναυλία **11.30** Christmas Caper **13.00** Το αλάτι της Γης **15.00** ΕΙΔΗΣΕΙΣ **16.00** Ο Ζηλιαρόγατος, Κωμωδία **18.00** ΕΙΔΗΣΕΙΣ **18.30** The greatest tree on Earth, Ντοκιμαντέρ **19.30** Το μεγάλο ταξίδι της Ζαράφα **21.00** ΕΙΔΗΣΕΙΣ **22.15** The selfish giant **00.00** ΕΙΔΗΣΕΙΣ **00.30** Once in a lifetime

11-TEXNES-07 TAXIDI_Master_cy 23/12/15 13:09 Page 11

Στην πόλη της υπέρμετρης οργάνωσης

Τάξη, ευγένεια και πλανόδιοι πωλητές που δέχονται... ακόμα και πιστωτική κάρτα - βρισκόμαστε στο όμορφο Ελσίνκι

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ**

Η πρόκληση για τον επισκέπτη στο Ελσίνκι τον χειμώνα, όταν η θερμοκρασία είναι κάτω από το μηδέν, είναι να ανακαλύψει την υπέρμετρη οργάνωση της πόλης. Το Ελσίνκι ζει και το κάνει όμορφα, με γαλήνη. Το ποδήλατο έχει την τιμητική του ως υγιεινό μέσο μεταφοράς και αναψυχής.

Προχωρώ μόνος σε μία οδό του Ελσίνκι που το όνομά της καταλήγει σε -άτου –Kluuvikatu, για την ακρίβεια (πόσο δύσκολες είναι οι φινλανδικές λέξεις!)–, ωστόσο, ύστερα από λίγες ώρες παραμονής μου στην πρωτεύουσα της Φινλανδίας, το άγχος της πρώτης φοράς σε μια ξένη χώρα έχει υποχωρήσει. Είναι τέτοια η οργάνωση, η φιλικότητα, έστω τυπική, και η αγγλομάθεια των Φινλανδών που είναι δύσκολο να χαθείς στην πόλη τους.

Οι Φινλανδοί είναι ειλικρινείς, φιλικοί και αξιόπιστοι. Οι ίδιοι μάλιστα αντιδρούν με χιούμορ στο σχόλιο για το κρύο κλίμα της χώρας τους, λέγοντας ότι «δεν είναι παρά ζήτημα σωστού ντυσίματος», όπως μου λέει η γοητευτική Πέτρα που έχει γεννηθεί στη Φινλανδία, αλλά έχει ζήσει και στη Νέα Υόρκη, το Μεξικό, το Μπουένος Αϊρες και την Αθήνα. Κατά την άποψή μου, η πρόκληση, το εντυπωσιακό στοιχείο, για τον επισκέπτη στο Ελσίνκι τον χειμώνα, όταν συχνά η θερμοκρασία είναι κάτω από το μηδέν, είναι να ανακαλύψει την υπέρμετρη οργάνωση μιας πόλης που σε άλλες περιπτώσεις (π.χ. σε νότιες χώρες) θα είχε μπει απλώς στον... πάγο. Και όμως το Ελσίνκι ζει και το κάνει όμορφα, με γαλήνη.

> *Οι Φινλανδοί είναι ειλικρινείς, φιλικοί και αξιόπιστοι και αντιδρούν με χιούμορ στο σχόλιο για το κρύο κλίμα της χώρας τους, λέγοντας ότι «δεν είναι παρά ζήτημα σωστού ντυσίματος».*

Ο χαρακτήρας του είναι ανάλογος με αυτόν μιας τυπικής ευρωπαϊκής πρωτεύουσας, με κτίρια διαφόρων εποχών που διατηρούν τη γοητεία τους και, φυσικά, την καθαρότητα της όψης τους. Εχει πληθυσμό ένα εκατομμύριο κατοίκους σε μια πόλη όσο η Αθήνα, που κινούνται άνετα. Παντού πράσινο, μεγάλα πεζοδρόμια χωρισμένα στη μέση με μία λωρίδα για τους πεζούς και μια άλλη για τους ποδηλάτες. Και οι οδηγοί να σταματούν στις διαβάσεις απαιτήτως για να δώσουν προτεραιότητα στους πεζούς. Η ανασφάλεια λείπει: στο Ελσίνκι δεν υπάρχουν υποβαθμισμένες συνοικίες.

Το πάρκο Esplanadi μοιάζει να αποτελεί το κέντρο της φινλανδικής πρωτεύουσας. Με γυάλινους εντυπωσιακά φωτισμένους ταράνδους ως χριστουγεννιάτικο διάκοσμο και πεντακάθαρα παγκάκια, έχει μήκος περίπου ένα χιλιόμετρο και κυκλώνεται από ξενοδοχεία, ακριβά εμπορικά κέντρα (η αποθέωση του σύγχρονου design), μουσεία, κρατικά κτίρια αλλά και υπαίθριες αγορές με υψηλού επιπέδου street food (λιχουδιές σολομού, μπακαλιάρου, ταράνδου με διάφορες σάλτσες), παιχνίδια και χειροποίητα προϊόντα όπως πουλόβερ, γάντια, καπέλα.

Απολογούμαι σε όσους τυχόν με επικρίνουν για επαρχιωτισμό, αλλά ήταν η πρώτη φορά που είδα πλανόδιους πωλητές να δέχονται πληρωμές με πιστωτική κάρτα.

Αλλωστε, προσοχή: παρά την οικονομική κρίση που έχει πλήξει τη χώρα (λόγω της διεθνούς συγκυρίας, της ύφεσης στον κλάδο χαρτιού, των αναταράξεων στη Nokia και του ευρωπαϊκού εμπάργκο στη Ρωσία – βασικό εξαγωγικό προορισμό των φινλανδικών προϊόντων) το Ελσίνκι είναι μια ακριβή πόλη για να μπορέσεις να ικανοποιήσεις με μετρητά τις τουριστικές, καταναλωτικές ανεμελιές. Ακριβά είναι και τα εστιατόριά του, εκτός κι αν έχετε φίλους στο Ελσίνκι και σας προσκαλέσουν σε κάποιο restaurant day. Πρόκειται για μια τάση των τελευταίων χρόνων, με ντόπιους να στήνουν υπαίθρια τραπέζια με δικά τους μαγειρεμένα φαγητά προσκαλώντας φίλους και γνωστούς αλλά και τουρίστες.

Πιο τυχεροί ακόμη εκείνοι που θα δεχθούν μια πρόσκληση για σάουνα στο σπίτι κάποιου ντόπιου. Η σάουνα –υπάρχουν παντού, στα ξενοδοχεία, τις πολυκατοικίες, τα εμπορικά κέντρα– κατέχει κεντρική θέση στον πολιτισμό μιας χώρας που μέσα στη γαλήνη της μπορεί να... τα πάρει και να βγάλει διάψευση επειδή ένα άρθρο την παρουσιάζει πρώτη διεθνώς σε έναν δείκτη (π.χ. κατά της διαφθοράς) ενώ εκείνη είναι δεύτερη! Συνέβη.

Ο χριστουγεννιάτικος διάκοσμος στο πάρκο Esplanadi είναι εντυπωσιακός, καθώς εκτείνεται σε όλο το μήκος του πάρκου.

Τι να δείτε

• **Τη Ρόδα** του Ελσίνκι. Πρόκειται για ρόδα λούνα παρκ που προσφέρει εντυπωσιακή θέα του λιμανιού και της πόλης, ενώ είναι το καλύτερο σημείο για να παρακολουθήσει κάποιος τα πυροτεχνήματα κατά την αλλαγή χρονιάς.

• **Την πλατεία** του Κοινοβουλίου, οι πλευρές της οποίας βλέπουν τον καθεδρικό ναό, το κυβερνητικό κτίριο, το κεντρικό κτίριο του Πανεπιστημίου του Ελσίνκι και την Εθνική Βιβλιοθήκη. Τα 4 κτίρια έχουν κτισθεί μεταξύ 1822 και 1852.

• **Το Μουσείο** Φινλανδικής Αρχιτεκτονικής και την έκθεση με τον τίτλο WAY-SEAWAY, RAILWAY, BIKEWAY. Διαρκεί έως τις 4 Μαρτίου και «διαπραγματεύεται» τον τρόπο με τον οποίο οι δρόμοι μεταβάλλουν το αστικό τοπίο και τρόπο ζωής (το μουσείο θα είναι κλειστό έως τις 4/1).

• **Και για** τους food lovers: το εστιατόριο Salutorget, που στεγάζεται σε ένα εντυπωσιακά ανακαινισμένο κτίριο του 1820 στην περιοχή του λιμανιού αλλά και την υπαίθρια αγορά με φαγητά και παιχνίδια του λιμανιού, τον σιδηροδρομικό σταθμό και το διπλανό παγοδρόμιο.

Υπάρχουν υπαίθριες αγορές με φαγητά και κατεψυγμένα προϊόντα.

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ διαμέρισμα στη Λακατάμια 2 υπνοδωματίων, πλήρης επιπλωμένο, με όλα τα είδη οικιακών συσκευών. 75τ.μ. και 15τ.μ. βεράντα, στον 3ο όροφο με ανσασέρ σε ολοκαίνουργια πολυκατοικία 1 ετών και με γκαράζ στεγασμένο. Τηλέφωνο επικοινωνίας 99184295. Τιμή €370,00.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ ή πωλείται μοντέρνο διαμέρισμα, ανεξάρτητο, 170τ.μ., στον τρίτο όροφο, συγκρότημα Laxia Boutique, με κοινόχρηστη πισίνα. Μεγάλο μέτωπο, βεράντα 32τ.μ., κυρίως υπνοδωμάτιο με γκαρνταρόμπα και χώρο υγείας, υπνοδωμάτιο, με πλήρη ποιοτικό εξοπλισμό και φωτιστικά σώματα. Για φωτογραφικό υλικό και άλλες πληροφορίες: info@grandad.com.cy ή τηλέφωνο 99621380.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ διαμέρισμα 2 υπν. 105 τ.μ. στην περιοχή Παλουριώτισσας, έναντι Πύλης Αμμοχώστου, σε άριστη κατάσταση. Εντοιχισμένη κουζίνα, 2WC, Storage Heaters, επιπλωμένο, Air Conditions σε όλους τους χώρους, ηλιακό, αποθήκη και στεγασμένο χώρο στάθμευσης. Τιμή €400. Για περισσότερες πληροφορίες στα τηλ. 99490942, 99566540.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ διαμέρισμα 1 υπν. (54 τ.μ.) στη Μακεδονίτισσα, πίσω από τον Τύμβο. Βρίσκεται σε ήσυχη περιοχή κοντά στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας και διαθέτει χώρο στάθμευσης και μικρή αποθήκη. Ενοίκιο €400. Τηλέφωνο επικοινωνίας 99693859.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ στην Έγκωμη απέναντι από τα φώτα του Hilton Park χώρος 2200τ.μ. από τα οποία τα 1000τ.μ. είναι στεγασμένα. Ιδανικός χώρος για οποιαδήποτε εργασία. Τηλ. 22673403, 99908143.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΑ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ οικιστικό τεμάχιο, 724 τ.μ., στην Αλάμπρα, μεταξύ Παλαιού και Νέου δρόμου Λ/σίας- Λεμεσού. Τιμή: € 150.000 τηλ.99622427

ΠΩΛΕΙΤΑΙ εξαιρετικό οικόπεδο 661 τ.μ στην περιοχή Coloumbia-Γερμασόγεια. Εφάπτεται πεζόδρομου και μεγάλου διαμορφωμένου χώρου πρασίνου.Με τίτλο κι όλες τις παροχές. ΣΔ 100%. Μέχρι τρεις ορόφους. Τιμή 370.000 ευρώ (συζητήσιμη). Τηλ 97742121.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ οικόπεδο στην Αγία Φύλα, 776τ.μ. με τίτλο ιδιοκτησίας, 90% ΣΔ, 3 ορόφοι. Τιμή 290.000 ευρώ. Τηλ 99787862. Email: e.zoidou@gmail.com

ΠΩΛΕΙΤΑΙ οικόπεδο στο χωριό Ποταμιά, 580 τ.μ. με τίτλο ιδιοκτησίας, 90% Συντελεστή Δόμησης, σε εξαιρετική περιοχή με νέες κατοικίες. Τιμή 130.000 ευρώ. Τηλ. 99574611.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΤΕΜΑΧΙΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ. Το οικιστικό τεμάχιο βρίσκεται στην περιοχή Φοινικαριά. Ολικο εμβαδο 5,686 με Σ.Δ 20%.Τηλ : 96885030 ιδιοκτήτης.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΑΚΙΝΗΤΑ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ καινούργια, 2όροφη κατοικία, 4 υπν., 214 τ. μ. σε 600 τ.μ. οικιστικό τεμάχιο, στην Αλάμπρα, πάνω στον παλιό δρόμο Λευκωσίας- Λεμεσού. Τιμή: € 265.000 τηλ. 99622427

ΠΩΛΕΙΤΑΙ καινούργιο διαμέρισμα, ισόγειο 2 υπνοδωματίων με A/C κοινή πισινα,2 parking και μεγάλη βεράντα με κήπο στην περιοχή Τάφοι των Βασιλέων, με τίτλο ιδιοκτησίας στην Παφο.Τιμη:130.000 Τηλ. 99425558

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ BMW 318ci Coope του 2000, manual, leder, σε γκρί χρώμα σε πολύ καλη κατάσταση. Τιμή €2,700. Τηλέφωνο επικοινωνίας 99184295

ΠΩΛΕΙΤΑΙ Toyota Starlet Glanza 13άρι turbo, χρώματος ασημί, γραμμένο και επιθεωρημένο, 4.500 ευρώ. Τιμή συζητήσιμη! 96766150 Λεμεσός.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ Mercedes e 220 CDI μοντέλο 2001 silver, MOT 5/2014, πρόσφατο γενικό service, full extra, 5.500 ευρώ, λόγω αναχώρησης στο εξωτερικό. Για περισσότερες πληροφορίες 99177507.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ αμάξι Renault Megane Cabrio, έτος 2006 16 άλογα, αρ. εγγραφής KJY, περασμένο MOT, σύστημα triptonic, leather, με αρκετά extra. Τιμή 5.800 ευρώ. Τηλ. 99850944 Λεμεσός.

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ επικερδής επιχείρηση στον ίδιο χώρο λειτουργεί υπηρεσία money gram, υπάρχει ενσωματωμένο dvd club και τεράστιο περίπτερο. Στον ίδιο χώρο λειτουργεί και κατάστημα αθλητικών παπουτσιών. Πλούσιο stock. Τηλ. 99843498.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ επιχείρηση (Πάρκο Καφεστιατόριο) με τον εξοπλισμό, λόγο άλλων ασχολιών του ιδιοκτήτη. Υπαίθρια παιχνιδούπολη και κλειστή αίθουσα παιχνιδιών. Κατάλληλο για διοργάνωση εκδηλώσεων (γάμων, βαφτίσεων κ.α). Τηλ: 99843498.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ φουσκωτά κάστρα σε διάφορα μεγέθη για εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους για διάφορες εκδηλώσεις! Τηλ.: 99484639

ΠΩΛΕΙΤΑΙ σκούτερ Piaggio μοντέλλο Beverly - Anniversary Edition, κυβισμού 500 κ.ε. χρώματος μολυβί, έτους 2012, πολύ καλή κατάσταση, με εγγύηση αντιπροσωπείας 2 χρόνια με χιλιόμετρα 2400. Πληροφορίες: 99634136, 97686236. Λάρνακα.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ εργοστασιακό ενυδρείο, 100 x 30 κ. εκ. μαζί με όλα τα απαραίτητα για χρήση του και με επίσης με χαλίκια. 60 ευρώ. Τηλ. 99- 634136.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ 2 ηλεκτρογεννήτριες HONDA μοντέλο GX390 - απόδοσης 7 KVA. ελαφρώς μεταχειρισμένες, κατάλληλες για τουρμπίνα νερού. Τιμή έκαστη: ευρώ 1.200. Για ραντεβού: 99634136 Λάρνακα.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ μια βιβλιοθήκη χρώματος άσπρου διαστάσεων 2.5x2.5 με χώρο για τηλεόραση στο κέντρο. Πολύ καλή κατασκευή, σε πολύ λογική τιμή. Επίσης δύο θερμάστρες σχεδόν καινούργιες και πολύ αποδοτικές και οικονομικές σε κατανάλωση ενέργειας. Τηλ. 99316392.

ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αν θέλετε έξτρα εισόδημα για οικονομική ανεξαρτησία με ελεύθερο ωράριο, δωρεάν εκπαίδευση και εισόδημα € 500 - € 2.500. www.life-change.biz. τηλ. 99256254.

Αναλαμβάνονται οικοδομικές εργασίες, με πείρα 30 χρόνια στον τομέα αυτό. Τηλ. 99471652.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ | ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ | ΟΙΚΟΠΕΔΑ & ΚΤΗΜΑΤΑ | ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ | ΖΗΤΟΥΝ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ | ΔΙΑΦΟΡΑ

Τηλέφωνο αυτόματης χρέωσης κρατήσεων: **9003210**

Τηλέφωνο κρατήσεων: **22472500** Φαξ: **22472550**

Email: **mikresaggelies@kathimerini.com.cy**

€5.12 ανά κλήση + Φ.Π.Α.

TEXNES-12-AD FORD KUGA_Master_cy 23/12/15 13:10 Page 4

NEO FORD **KUGA**

2.0TDCi (DIESEL) ΑΠΟ **€18.900**

2.0TDCi 4X4 ΑΥΤΟΜΑΤΟ ΑΠΟ **€23.900** ΜΟΝΟΝ

- Με προηγμένη ασύρματη τεχνολογία Ford SYNC, με Bluetooth® φωνητικών εντολών.
- Με έξυπνο σύστημα τετρακίνησης (AWD).
- Με νέους ισχυρότερους και οικονομικότερους κινητήρες.
- Το ασφαλέστερο στην κατηγορία του.

Με 2.0λτ πετρελαιοκινητήρα TDCi απόδοσης 150 & 180 ίππων
με μέση κατανάλωση 4.7λτ/100χλμ και με μόλις 122 CO_2 εκπομπές ρύπων.

ΕΛΑΤΕ ΣΤΗ FORD ΝΑ ΖΗΣΕΤΕ ΤΗ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΟΔΗΓΗΣΗΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΟ ΝΕΟ FORD **KUGA**

MICHAELS AUTOMOTIVE LTD
Τηλ. Επικοινωνίας: 22860000, 25575000, 24664670, 26023180
www.fordcyprus.com fordcyprus

Ford
Go Further